

41996

Latinske vadbe

za

drugi gimnazijski razred.

Na podlagi dr. Jos. Tominška „Latinske slovnice“ sestavil

Fr. Wiesthaler,

c. kr. gimn. ravnatelj.

III. natisk.

Kot učna knjiga pripuščena z razpisom c. kr. ministrstva za bogočastje in pouk
z dne 25. septembra 1908, štev. 39.343.

Cena vezani knjigi K 3.20.

V Ljubljani 1908.

Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

38369, VII, X, f

Latinske vadbe

za

drugi gimnazijski razred.

Na podlagi dr. Jos. Tominška „Latinske slovnice“ sestavil

Fr. Wiesthaler,

c. kr. gimn. ravnatelj.

III. natisk.

Kot učna knjiga pripuščena z razpisom c. kr. ministrstva za bogočastje in pouk
z dne 25. septembra 1908, štev. 39.343.

Cena vezani knjigi K 3.20.

V Ljubljani 1908.

Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

41996

030045516

I. Vadbe.

Verba na iō (ior).

I.

1. Victus pugnā¹ si non fugis, caperis. 2. Oppida vel dolo vel armis² capiuntur. 3. Xerxes a Graecis, quorum paucitatem dēspiciēbat, fugatus est. 4. Turpe est militi³ in fugā capi. 5. Turpissimum erat militibus³ antiquis scutum abicere in fugā. 6. Fugientium⁴ multi vel capiuntur vel interficiuntur, pauci effugiunt. 7. Moriāmur pro patriae salute! 8. Imperatores Romani saepe in medios hostes se iniēcērunt, ut honeste morerentur. 9. Omnia, quae captarum urbium incolae patiuntur, passi sumus. 10. Nisi iniuriā facerēs, iniuriā non paterēris. 11. Agricola diligens arbores serit, quarum fructūs numquam adspiciet. 12. Nisi cauti eritis, saepe ab hominibus malis dēcipiēmini. 13. Omnes homines bona faciuntō, mala fugiuntō! 14. Princeps bonus cives suos recte facere faciendō⁵ docet.

II.

Sententiae et praecepta vitae.

1. Si sapis, sis apis! 2. Veritas saepe odium parit. 3. Plurimum habet, qui minimum cupit. 4. Turpius est dēcipere quam dēcipi. 5. Melius est accipere quam facere iniuriā. 6. Iniuriā pati melius est quam ulcisci. 7. Dulce et decorum pro patriā mori. 8. Non est is vir fortis, qui laborem fugit. 9. Homo totiens moritur, quotiens amittit suos. 10. Quocumque ingrederis, sequitur mors, corporis umbra. 11. Impares nati sumus, pares moriēmur. 12. Fuge vitia, ne ad scelus rapiāris!

13. Félix, quē faciunt aliēna pericula cautum!

14. Aspera dīsce pati, patiētia prōderit olim!

¹ Glej Latinske slovnice § 231.! — ² Gl. Lat. slovn. § 230.! — ³ Gl. Lat. slovn. § 209.! — ⁴ Gl. Lat. slovn. § 219.! — Sloveni: s tem, da sam prav ravna!

1.

1. Blaženejšje je dobroto izkazati¹ nego prejeti. 2. Kdor ima mnogo, mnogo poželuje. 3. Kdor bode poželoval, isti se bode tudi bal. 4. Stara lisica se ne da² ujeti. 5. Deroče reke unašajo drevesa, živali [in]³ ljudi. 6. Taka je narava človeška, da želimo vedno večih [reči]. 7. Po pravici so Perzijani najbolj zaničevali lažnike. 8. Sovražniki se ne bodo dali⁴ vselej z zvijačo ujeti. 9. V sreči izbegavaj pred vsem ošabnosti! 10. Pogubniši je sovražnik bežečim nego borečim se. 11. S tem, da smo zvijačno bežali⁵, smo premagali sovražnike. 12. Pri Rimljanih je bil zakon: Sužnji, ki razžalijo⁶ [svojega] gospoda, naj se usmrte! 13. Rojeni smo, da umrjemo. 14. Preden umreš, pretrpiš mnoge boli. 15. Prenašaj ravnodušno (= z ravnodušjem) telesne⁷ in dušne⁷ boli! 16. Najbolje je trpeti [to], česar⁸ ne moremo izboljšati. 17. Ne obotavljajte se umreti za blaginjo domovine! 18. Tolik je bil poraz Rimljanov pri Kanah, da jih je [le] malo ušlo⁹, večina [pa jih] je bilo ubitih⁹ ali ujetih⁹. 19. Kdo ni slišal o onih pogumnih vojskovodjah, ki so planili v sredo med sovražnike, da bi častno umrli?

III.

Nārrātiunculae.

1. Philippī iūdicium.

Philippus, rex Macedonum, cum iudex inter duos homines malos constitutus esset, alteri, ut e Macedonia fugeret, alteri, ut persequeretur eum, imperavit.

2. Diogenēs.

Cum unicus Diogenis servus aufūgisset, amici philosopho suadebant, ut eum persequeretur. At ille: „Non faciam“, inquit; „ridiculum enim esset, cum ille sine me vivere possit, si ego non possem vivere sine illo.“

¹ = dati. — ² = more. — ³ Kar stoji v oglatem oklepu [], se ne latini. — ⁴ Gl. Lat. slovn. § 111., 3. — ⁵ Primeri I., 14. stavek! — ⁶ V latinščini fut. II. — ⁷ Genet. subst. — ⁸ Pazi na sklon v lat.! — ⁹ = da so malokateri ušli, premnogi bili ubiti ali ujeti (imperf.).

3. Aemilius Paullus.

Pugnā apud Cannas victus deletusque est exercitus Romanorum atque ipse Aemilius Paullus consul vulneratus est. Tribunus quidam militum, cum eum sedentem in saxo et telis obrutum cōspexisset: „Cape“, inquit, „hunc equum et fuge, Paulle! Etiam sine tua morte lacrimarum satis est.“ Ad ea consul: „Non fugiam; tu vero prope-rato in urbem atque nuntiato patribus, ut eam muniant; nam mox hostis victor adveniet!“ — Alter consul cum paucis equitibus effūgit.

2.

Biant.

Biant je bil eden izmed sedm[er]ih modrijanov. Nekoč so sovražniki napali njegovo domovino, želeč¹ si jo osvojiti. Ko niso mogli odvrniti preteče nevarnosti, sklenejo² državljani³ pobegniti. Že so se bili s pratežem⁴ obtovorili. Biant pa, vprašan od onih, ki so bežali, zakaj da ne stori⁵ istega, reče: „Jaz činim [to]; kajti vse svoje⁶ nosim seboj.“

Cōiugātiō periphrastica āctiva.

IV.

1. Qui vulpem captūrus est, callidus esse debet. 2. Cum iis versare, qui te meliorem factūri sunt. 3. Incertum est, quando vitā defunctūri simus¹. 4. Cum nocitūrus eris aliis, plerumque tibi² ipse nocebis. 5. Hannibal ad regem Antiochum aufūgit, quem ad bellum contra Romanos incitatūrus erat. 6. Rex Persarum³, cum contra Aegyptios bellum gestūrus esset, ducem ab Atheniensibus petiit, ut eum exercitui suo praeficeret. 7. Pyrrhus, rex parvae Epiri, Romam expugnatūrus fuit. 8. Carthaginienses⁴, cum Romanos victūri essent, ipsi a Romanis victi sunt. 9. Helvetii ex sedibus suis pro-fectūri oppida sua omnia incendērunt et frumentum omne, praeter-quam quod secum portatūri erant, combussērunt. 10. Scytharum legati sic locuti sunt apud⁵ regem Alexandrum: „Si omne genus humanum superaveris, cum silvis, fluminibus bestiisque bellum gestūrus eris“

2. ¹ = želeči. — ² V lat. perf. — ³ Gl. Lat. slovn. § 396.! — ⁴ V lat. plur. — ⁵ Imperf.; glede naklona gl. Lat. slovn. § 333.! — ⁶ Gl. Lat. slovn. § 87.!

IV. ¹ Gl. Lat. slovn. § 333.! — ² Gl. Lat. slovn. § 87.! — ³ Gl. Lat. slovn. § 396.! — ⁴ = pred.

3.

1. Često niti koristno ni¹ vedeti, kaj da bode. 2. Bolnim otrokom obetajo starši mnogo², česar ne namerjajo storiti. 3. Grki so hoteli Trojo zapustiti, ko bi jih ne bil Uliks zadrževal. 4. Katilina dolgo ni priznal, kaj da hoče storiti. 5. Ko je hotel macedonski kralj Filip osvojiti perzijsko kraljestvo, je [bil] usmrčen. 6. Izpovedati moraš, kaj da si hotel reči. 7. Poštenjak ne¹ bode nikdar hotel drugemu škodovati. 8. Kdo [izmed] nas ne bi hotel rad pretrpeti smrti za domovino? 9. Vojskovodja, ki bode hotel vojno vojevati s sovražniki, obódrí vojake na³ hrabrost! 10. Katilina je hotel celo sužnje naščuvati na³ vojno zoper Rimljane.

Cōniugātio periphrastica passīva.

V.

1. Orandum et laborandum est. 2. Semper considera, quid dicendum sit! 3. Deliberandum est diu, quod statuendum est semel. 4. Militibus fortibus aut vincendum aut moriendum est. 5. Philosophi cuiusdam Graeci discipulis quinque annos¹ tacendum erat. 6. Gloria viris bonis non est contemnenda. 7. Multa tibi curanda erunt, ut officio tuo satisfacias. 8. Oculis magis est fides habenda quam auribus. 9. In vitā humanā multa mala erunt patienda. 10. Dolendum esset, si suam quisque² utilitatem magis amaret quam communem salutem. 11. Nemini tam firma fuit fortuna, ut nihil ei timendum esset. 12. Magnam rem susceptūro antea diu deliberandum est, quomodo optime (eam)³ perficiat. 13. Semper ita vivamus, ut rationem nobis reddendam esse de vitā nostrā arbitremur.

4.

1. O nesmrtnosti duše se ne sme dvojiti. 2. Želeti je, da bi učenci posnemali¹ le dobre vzglede. 3. Govori vselej resnico², da ne boš moral grajan biti¹. 4. Le koristne knjige nam je brati. 5. Spomin je treba uriti, da se ojači³. 6. V vseh rečeh nam je poslušnim biti pameti. 7. Z ljudmi se mora imeti mir, z napakami vojna. 8. Gotovo je, da morajo vsi ljudje umreti, negotovo [pa],

3. ¹ Gl. Lat. slovn. § 387.! — ² V lat. plur. — ³ *ad*.

V. ¹ Gl. Lat. slovn. § 202.! — ² Gl. Lat. slovn. § 99., 5.! — ³ Kar stoji v okroglem oklepu (), je le v dotičnem jeziku nepotrebno in se torej sloveni, oziroma latini.

4. ¹ *Praes.* — ² = resnično (objekt). — ³ = množi.

kateri dan⁴ in katero uro⁴. 9. Zdravnik mora pred vsem gledati⁵, kaj da je zdraviti, potem [šele], kako. 10. V bolnih telesih se ne sme nič pustiti, kar bi utegnilo škodovati⁶. 11. Tistemu, ki se je zlagal, se ne bo smelo pozneje verjeti. 12. Ko bi [ti] ne vedel, čemu je treba izbegavati, bila bi tvoja dejanja manj graje vredna⁷. 13. Čegava sreča je bila kdaj tako stalna, da se mu ni bilo ničesar bati⁸? 14. Atenci so se morali sami vojskovati z brezštevilnimi četami Perzijanov, ker jih ostali Grki niso podpirali.

VI.

Aptē dicta.

1. Plato cum videret Agrigentinos magno sumptu aedificare eodemque modo¹ cenare: „Agrigentini“, inquit, „aedificant quasi semper victuri et cenant quasi postero die sint morituri.“

2. Leonidas, rex Lacedaemoniorum, ad Thermopylas contra exercitum Persarum profecturus erat. Cum eum magistratus propter paucitatem militum retenturi essent: „Satis multos“, inquit, „mecum duco ad id, quod acturus sum.“ Interrogatus, quid acturus esset, respondit: „Pro patriā moriturus sum.“ Idem postquam in Thermopylas vēnit, milites suos his verbis allocutus est: „Hostes appropinquant; nunc nobis aut moriendum aut vincendum est.“

Izjeme in nepravilnosti v sklanjatvi in spolu.

Prva in druga sklanja.

VII.

A. 1. Romani antiqui dominum patrem familiās appellabant. 2. Patres familiās cum filiis et filiabus diis (dis) deabusque immolare solebant. 3. Diī (dī) immortales, quid est in vitā hominis diu! 4. O mī bone deus, universus mundus donis tuis ornatus est! 5. Immortale nomen tuum est, P. Vergili Maro! 6. Cum diī fortunam tuam, mī pie fili, mutaverint, vulgus mobile te deseret! 7. Proinde contemne stultum atque imperitum vulgus! 8. Aegyptus iam antiquis temporibus¹ propter humidam humum valde frugifera erat; arida humus reliquae Africae minus fecunda est.

4. ⁴ Gl. Lat. slovn. § 249.! — ⁵ = videti. — ⁶ = kar hoče škodovati. — ⁷ = bi se smela manj grajati. — ⁸ Perf.

VI. ¹ Ablat. modī; gl. Lat. slovn. § 241.!

VII. ¹ Gl. Lat. slovn. § 249.!

B. 1. Graeci Troiam capturi ingentem equum ligneum con-
scendunt et in magna alvo eius conduntur. 2. Triumvirum potentia
rei publicae Romanae molesta atque perniciosa erat. 3. Rex sociis
victis X talenta et X milia modium Graecorum frumenti misit.
4. Antiochus Philippo, regi Macedonum, tria milia talentum et
L naves promisit. 5. Incolam quendam urbis Syracusarum decies
centena milia sestertium numeravisse Cicero dicit.

5.

1. Stari Rimljani so imenovali gospodinjo hišno mater. 2. Pridnim
hišnim sinovom in hčeram ni delo nikdar nadležno. 3. Grki in Rim-
ljani niso žrtvovali enemu samemu bogu, ampak mnogim bogovom
in boginjam. 4. Eden je bog; bogovi Grkov in Rimljanov so bajke.
5. O moj dobri bog, število tvojih dobrot je veliko! 6. Brezbožni sin,
boj se kazni nesmrtnih bogov! 7. Bedake, moj sin, spoštuje nevešča
druhal čisto bolj nego modre može. 8. Nekatere zeli ljubijo vlažno,
druge suho prst. 9. Poln želodec ne ljubi učenih knjig. 10. Dolgo je
bila tvoja usoda ugodna, o veliki Pompej! 11. V številu trimož je bil
G. Julij Cezar najimenitniši. 12. Ko je bežal Ciceron iz domovine, mu
je podaril neki prijatelj 250.000 sestercijev. 13. Rimljani so zahtevali
od premaganih Kartaginecev 10.000 talentov srebra. 14. Kralj sirakuški
je poslal Rimljanom, ko so bili od Kartaginecev premagani, 300.000 va-
ganov žita.

VIII.

Aptē dictum.

Tarentum anno ante Christum natum CCIX ab Hannibale
occupatum, sed a Q. Fabio Maximo receptum est. Huic M. Livius
Macatus, qui amissi oppidi arcem obtinuerat, glorians dixit: „Meā
operā, Q. Fabī, Tarentum recepisti.“ Ad quae¹ Fabius ridens:
„Certe“, inquit, „nam nisi tu, M. Livī Macate, amisisses, ego num-
quam recepissem.“

Tretja sklanja.

IX.

A. 1. Plato natali suo mortuus est. 2. Mense Septembri
initium autumnus est, (mense) Decembri hiemis. 3. Atticus annali¹
suo historiam populi Romani scripsit. 4. Vigilantia canum fures

VIII. ¹ Relativna zveza = *ad ea autem*; gl. Lat. slovn. §§ 313. in 345.!

IX. ¹ Prim. Lat. slovn. §§ 231. in 246.!

nocturnos terret. 5. Iuvenum consilia saluti rei publicae non semper utilia sunt. 6. Vatum auctoritatem olim maximam fuisse scimus. 7. Apium (apum) corpora sine membris nasci antiqui putabant.

B. 1. Urbs Roma ad Tiberim sita est. 2. Apud Romanos interdum cives condemnati secūri necabantur. 3. In urbe Neapolī multi Romani Graeco more² vivebant. 4. Aestate saepe ingenti siti vexamur. 5. Imperator cum militibus famem et sitim tolerato! 6. Vīs vim vī expellit. 7. Gubernator in puppi sedens navem gubernat. 8. Ex febri naturae vī, non medicorum arte servati sumus. 9. Milites altam turrim exstruxerunt; ex altā turri lapides et tela in muros oppidi iaciebant.

6.

1. Znana je čuvitost psov. 2. Dečki, posnemajte vzglede marljivih bučel! 3. Skromnost je najlepši kras mladeničev. 4. Težje je prenašati žejo nego lakoto. 5. Prorokov besede niso vselej resnične. 6. Drevesa sekamo z železno sekiro. 7. Med mestom [Rimom] in Tiberom je bilo široko polje. 8. Po¹ Tiberi plovejo mnoge ladje. 9. Mornarji so na ladji, krmar na krnju. 10. Ladje starodavnikov so bile često okrašene z lesenim stolpom. 11. Bolne ljudi muči² mrzlica. 12. Zoper silo često ni pomoč[i] razen sile; kajti sila zmaga² silo. 13. Ciceron se je vrnil na svoj rojstni dan v Italijo. 14. Ta slavni govornik je [bil] umorjen v mesecu decembru l. 43. pred Kristovim rojstvom. 15. Blizu Neapola je bil grob pesnika P. Vergilija Marona, ki je umrl v mesecu septembru l. 19. pred Kristovim rojstvom. 16. Attik piše v¹ svojem letopisu, da je umrl Hanibal l. 571. po ustanovitvi [rimskega] mesta.

X.

Dē Troiā expūgnātā.

Decem annos Graeci urbem Troiam ardentī studio obsidebant. Postremo eam per dolum expugnāvērunt et expugnata incendērunt. Iuvenum, senum, mulierum ingens multitudo necata est. Paucis iuvenum et suam et parentum vitam servare licuit. Hi fugientes ex urbe ardente ad litus properāvērunt, ut naves conscenderent. Pars eorum, cum per omnia maria erravisset, post multos labores denique ad Tiberim pervēnit et in Latio fecundo regnum occupavit.

IX. ² Gl. Lat. slovn. § 241.!

6. ¹ In c. ablāt. — ² Pass.

XI.

A. 1. Panis cotidianus donum dei est. 2. Mors est certus finis laborum. 3. Cineri doloso saepe ignis perniciosus subest. 4. In regionibus septentrionalibus homines plerumque flavos crines habent. 5. Sexto anni mense apud nos initium aestatis est. 6. Dentes multorum piscium firmi et acuti sunt. 7. Aves rapaces acutos ungues habent.

B. 1. Asia est patria pavonum superbiorum et anguim taetrorum. 2. Calidi sunt rotarum currentium axes. 3. Patria nostra amoenos colles altosque montes et magnos amnes habet. 4. Severi consulis fascies cum securi militibus invisi erant. 5. Primo post Christum natum saeculo universus fere orbis terrarum Romanis parebat.

7.

1. Poletni¹ meseci so vroči. 2. Konec življenja je človeku neznan. 3. Majhen ogenj vzbudi pogosto velik požar. 4. V morju žive² mnoga plemena velikih rib. 5. Kače vročih dežel so pogubne ljudem in živalim. 6. Često je trd kruh hrana vojakov. 7. Zemlja se suče³ okrog solnca in svoje osi. 8. Ljubke griče dičijo navadno veličastna svetišča. 9. Kremplji levovi¹ so trdni in ostri. 10. V vročih krajih imajo ljudje večidel črne lase. 11. Rimljani so bili zmagalci in gospodarji skoro vesoljnega zemljekroga. 12. Kralja Tarkvinija Ošabnega butare s sekiro imenuje neki pesnik rimski ošabne.

XII.

A. 1. Vultur magnus et rapax ovem teneram ungue acuto lacerat. 2. Parvi mures felem domesticam, lepores timidi vulpem callidam vitant. 3. In omnibus rebus rectum ordinem servare debemus. 4. Septentriōnes lucidi nautis viam monstrant. 5. Etiam ampla tellus est stella. 6. In alto mari non videmus parvas lintres. 7. Radices altorum arborum plerumque longae et firmae sunt.

B. 1. Aes Corinthium pretiosum erat. 2. Nota est pulchritudo marmoris Parii. 3. Aureā aetate ver erat aeternum. 4. Hieme itinera molestiora sunt quam vere. 5. In ore nostro lingua sita est. 6. Magnis Asiae fluminibus multa sunt¹ ora. 7. Romani ossa cadaverum crematorum colligere et condere solebant. 8. Homines prodigos et luxuriosos cum vāse rimoso comparamus.

7. ¹ Genet. subst. — ² = so. — ³ = giblje.

XII. B. ¹ Gl. Lat. slovn. § 212.!

8.

1. Domača mačka je sovražna mali miši, zvita lisica [pa] boječemu zajcu. 2. Nežni ovci so ostri kremplji velikega jastreba pogubni. 3. V vseh rečeh, moj sin, je red potreben. 4. Drevesa so visoka in plodonosna. 5. Človek¹ je gospodar vesoljne zemlje. 6. Mali čolni nosijo neboječe brodnike. 7. Korintska med se je zelo hvalila. 8. Grki so najbolj ljubili parski mramor. 9. Često je jed našim ustom zelo prijetna, telesu [pa] škodljiva. 10. Imenujte mi reko, ki ima² več ustij! 11. V človeški glavi so mnoge kosti. 12. V prijetni pomladi je potovanje¹ zdravo. 13. Trupla pobitih vojakov so okrasili meščani s cveticami. 14. Razpokana posoda je podoba potratnega in razkošnega človeka.

XIII.

Venter et cetera membra corporis.

Membra corporis humani, in his caput, cor, manūs, ōs, lingua, dentes, ossa contra ventrem coniuravērunt. „Quem ad finem tandem“, inquiunt, „labore nostro te otiosum alamus? Nihil amplius tibi praebebit.“ Itaque ventri neque panem necessarium neque aquam neque lac suppeditavērunt. At brevi tempore eā re non solum venter, sed totum corpus adeo debilitatum est, ut cadaveri pallido simile esset. Tum caput et cor effecērunt, ut ventri alimenta et huic et ceteris membris necessaria priore ordine praeberentur.

XIV.

1. Parentum virtus magna dōs est liberis. 2. Numerus ossium in corpore humano magnus est. 3. Praemia fraudium et litium numquam dulcia sunt. 4. Caelum Britanniae propter imbrium et frigorū violentiam asperum erat. 5. In nonnullis regionibus magna murium examina sunt. 6. Hannibal ingentem navium et linternarū multitudinem in Rhodano fluvio coēgit. 7. Scipio et Hannibal parī gloriā, sed imparī fortunā bellabant. 8. Cui plūra beneficia debemus quam deo? 9. Imperium plūrium in bello periculosum est. 10. Complūra sunt genera avium. 11. Complūrium antiquitatis populorum mos erat mortuos cremare, non humare. 12. Si ingenia omnium paria esse non possunt, iura certe paria esse debent eorum, qui sunt cives in eādē re publicā.

8. ¹ Plūr. — ² Esse z dat.

9.

1. Ljubezen staršev je večja nego prijateljjev. 2. Denar je dostikrat vzrok prevar in pravd. 3. Zobje malih miši so ostri. 4. Pepel trdih kosti je bel. 5. Na velikih rekah vidimo množico raznih čolnov. 6. Silovitost mrazov in ploh je bila pogubna mnogim vojakom Hanibalovim. 7. Pravice državljanov naj bodo enake! 8. Rimljani in Kartaginci so se vojskovali z enako hrabrostjo, toda z neenako srečo. 9. Več je vrsti žita. 10. Mnogih vojn vzrok je bila pravičnost, več [vojn vzrok pa] lakomnost. 11. V preteklem letu se je sezidalo v našem mestu precej poslopij. 12. Precej ljudi navada je hvaliti staro¹, grajati novo¹.

XV.

Prōverbia et praecepta vītae.

1. Ex ungue leonem.¹ 2. Sero venientibus ossa.² 3. Finis coronat opus. 4. Rustica natura tenet sua iura. 5. Paria iura habent paria officia. 6. Verbera nonnumquam utiliora sunt quam verba. 7. Est modus in rebus, sunt certi denique fines. 8. Ex igne ut fumus, sic fama ex crimine surgit. 9. Disce et, quae discis, memori sub pectore conde! 10. Longum est iter per praecepta, breve et efficax per exempla.

XVI.

1. Vina vetera salubria sunt. 2. Nonnulli veterum Britannorum frumenta non serebant. 3. Magni viri digni sunt gloriā superstitute. 4. Audacia consilia hominum imprudentium rei publicae pernicioosa sunt. 5. Liberalitas in paupere non minus grata est quam in dīvite. 6. Ego et frater tuus parī animo¹ sumus. 7. Milites nostri audācī impetu hostium castra adorti sunt. 8. Virtus amatur ab homine rationis partecipe, contemnitur ab homine rationis experte. 9. Imperatori nostro semper memori mente gratias agamus pro beneficiis acceptis! 10. Mors a sapiente non metuitur. 11. Cato Maior civitati Romanae saepe consilio sapienti utilis fuit. 12. Quod animal celerī equo² et robusto bove² utilius est homini? 13. A Cicerone Arpinate res publica Romana ex maximo periculo servata est. 14. Dives, qui nunc pauperem contemnit, fortasse mox ipse in numero pauperum et supplicum erit. 15. Pauper, qui nunc contemnitur, fortasse mox erit in numero dīvitem et potentium.

9. ¹ V lat. plur.

XV. ¹ Dostavi predikat: *cognoscis!* — ² Dostavi predikat: *dantur!*

XVI. ¹ Gl. Lat. slovn. § 218.! — Gl. Lat. slovn. § 244.!

10.

1. Del bogatih ljudi je ošaben. 2. Modrijan se ne boji pretečih nevarnosti. 3. Po pravici pričakuje¹ deležnik truda del plačila. 4. Dostikrat je v revnem človeku dobro srce, v bogatem [pa] hudobno. 5. Preostavši sin je okrasil¹ očetovo podobo s cvetlicami. 6. Z drznim pogumom so napali naši vojaki vojstvo sovražnikov. 7. Hvaljen biti od nespametnika ni častno². 8. Rimsko državo je često rešil¹ pametni svet [mestnih] očetov. 9. Silni zimski³ mraz nadleguje¹ reveže in bogatine. 10. Jaz in tvoj brat enako korakava⁴. 11. Nagli svet našega vojskovodje je rešil¹ vojstvo iz največje nevarnosti. 12. Lakomnost je pogosto vzrok hudih preprirov. 13. Vedno zahvaljujte dobre starše s pomljivim duhom za prejete dobrote! 14. Arpinec Ciceron je imel¹ štiri govore zoper Katilino. 15. Zmagovitega Cezarja niso vselej ganile solze ponižno prosečih.

XVII.

Mors.

Mors omnibus hominibus communis est; neque a paupere neque a divite ea vitatur. Sed hora mortis incerta ist. Proinde mortis numquam simus immemores! Cito pede, ut est¹ in libris veterum scriptorum, labitur aetas et veloci cursu mors appropinquat. Tum nullum erit discrimen divitum et pauperum. Omnes, ut inopes in vitam intravērunt, ita inopes de eā decedent. Beati, quorum nomina famā superstite celebrabuntur!

XVIII.

A. 1. Nix alba valles nostras hieme tegit. 2. Hieme arbores interdum onus nivium densarum vix sustinent. 3. Bovis caro minus noxia est quam suis. 4. Homines būbus (bōbus) bonam carnem, ovibus lanam teneram debent. 5. Multae gentes magnos boum greges alunt et carne ferinā vivunt. 6. Sanguis ruber per venas in totum corpus diffunditur. 7. Non omnia animalia calidum sanguinem habent. 8. Breve et molestum est iter per vitam caducam. 9. Itinera hominibus aegris saepe salubria sunt.

10. ¹ Pass. — ² = ni hvala. — ³ = zime. — ⁴ Latini: hodiya [z] enakim korakom.

XVII. ¹ Dostavi: *scriptum*!

B. 1. Senex consilio et sapientiā, iuvenis robore et fortitudine patriae prodest. 2. Memoria veterum temporum senis animum iuvat. 3. Non eaedem virtutes iuvenum sunt quae senum. 4. Beatus, qui praecipiti et lubricā vitae viā decessit! 5. Romani apud Veios contra tres exercitus ancipiti proelio pugnabant. 6. Gigantes, qui diu ancipitibus proeliis cum Iove ceterisque diis certavērunt, Iovis fulminibus icti sunt.

11.

1. Visokih gorá vrhove krije tudi v poletju gost sneg. 2. Dolgo gledati beli sneg¹ škoduje očem. 3. Meso boječih zajcev je nežno. 4. Mnogi ljudje ljubijo divjačino, izogibljejo se pa mesa tolstih svinj. 5. [Zavoljo]² mleka in mesa je korist goved velika. 6. Ribja³ kri je mrzla. 7. Velik del živali ima rdečo kri. 7. Svinjam in govedom ne nalagamo težkih tovorov. 8. Potovanje ni vselej prijetno, včasih je celo nadležno. 9. Hrabre vojake Aleksandra Vélikega je na potu mučila⁴ lakota in žeja. 10. Slabotni starček se ne boji smrti. 11. Govor modrega starčka je divjim mladeničem često nadležen. 12. Veče so nade mladeničev nego starcev. 13. Stari Rimljani so žrtvovali Jupitru vole in ovce. 14. Med Jupitrom in drugimi bogovi so bili pogosto hudi prepiri. 15. Vojna⁵ sreča je vselej dvojljiva⁵.

XIX.

Prōverbia et sententiae.

1. Ab Iove principium! 2. Ne Iūppiter quidem omnibus placet. 3. Quod licet Iovi, non licet bovi. 4. A bove maiore discit arare minor. 5. Senectus ipsa morbus. 6. Mors est certus finis laborum. 7. Contra vim mortis non est medicamen in hortis. 8. Vī vincitur vis, virtute opprimitur audacia. 9. Mala societas pestis est morum bonorum. 10. Magna pulchritudo est in certo ordine. 11. Eloquentia augetur litium numero.

12. Ín silvís lepórés, in vérbis quaére lepóres!

Četrta in peta sklanja.

XX.

A. 1. Amoenis patriae nostrae lacubus valde delectantur viatores. 2. Pars urbis Syracusarum duobus portubus cincta erat. 3. Sub altis quercubus Germani antiqui diis immolabant. 4. Nostrā aetate homines

11. ¹ Plūr. — ² Ablat. causae; gl. Lat. slovn. § 235.! — ³ Genet. subst. —

⁴ Pass. — ⁵ = na dvojljivem mestu.

plures res ingenii artibus quam corporis artibus fabricantur. 5. In nonnullis arcibus videmus amplas porticus gladiis et arcibus ornatas. 6. Notae sunt tristes illae *Idūs Martiae*, quibus G. Julius Caesar a saeva coniuratorum manu necatus est. 7. Rex Servius Tullius agrum Romanum in IV tribūs urbanas et XXVI tribūs rusticas divisit. 8. Tribubus urbanis urbs ipsa, tribubus rusticis omnes regiones urbi vicinae continebantur.

B. 1. Folia pinūs acubus similia sunt. 2. In mea domo neque aurum splendet neque argentum. 3. Parietes domuum imbribus laeduntur. 4. Multae gentes non in magnificis domibus, sed in latis specubus habitabant. 5. Die festo Apollinis in urbem revertemur. 6. Reus cum die constitutā non adesset, absens damnatus est. 7. Non domui dominum, sed domino domum honestandam esse puto. 8. Helvetii eo consilio domos suas reliquērunt, ut imperio totius Galliae potirentur.

12.

1. V visokih hrastih je bivališče velikih in majhnih ptic. 2. Po¹ ljubkih jezerih naše domovine plovejo mali čolni in velike ladje. 3. Marcijeve ide so bile Cezarju pogubne. 4. Nekdaj so bili vojaki oboroženi z loki in s puščicami. 5. Na praznik Minervin odpotujemo² iz mesta. 6. Jeseni vidimo pod smreko množico listja, iglam podobnega. 7. Sirakuze, glavno mesto sicilsko, so bile slavne [zavoljo³ svojih] dveh pristanišč. 8. Vsi Helvečani so prišli na poprej določen dan k Rodanovemu bregu. 9. Mestne tribue so se pogosto prepirale s selskimi tribuami. 10. Zveri imajo [svoja] bivališča navadno v brlogih. 11. Čiste roke so bogu bolj všeč nego polne. 12. V hišah bogatih Rimljanov so bili lepi in senčnati stebreniki. 13. V velikih mestih vidimo veličastne hiše, v vsaki hiši ne najdemo srečnih ljudi. 14. Ne po⁴ telesnih udih, ampak po⁴ duševnih lastnostih je človek gospodar živali. 15. Pod strehami majhnih hiš so bi[va]li pogostokrat veliki možje.

XXI.

Dē urbe Romā.

A. Urbem Romam a Romulo et Remo fratribus conditam esse notum est. Aedificia urbis veteris exigua et humilia erant. Cum autem Romani opibus Carthaginis et Corinthi potīti essent, luxuriēs in urbe

12. ¹ In. — ² Fut. I. — ³ Ablat. causae (Lat. slovn. § 235.) — ⁴ Sam ablat. instrumenti.

creata est. Tum ibi magnificae domus conspiciebantur. Eo tempore, quo Roma maxime florebat, circuitus urbis erat XIII milia passuum. Urbs ipsa tum ornata erat pulcherrimis aedificiis, XXXVII portis, VIII pontibus, XIX foris. Forum Romanum splendidissimae porticus ornabant. Ad forum Romanum sacra via erat, multis arcibus triumphalibus insignis. Altissimus et munitissimus urbis locus erat Capitolium, ad quod C gradibus adscendebatur.

B. In Capitolio erat templum Iovis, Iunonis, Minervae, latis et amplis porticibus decoratum. Extra urbem magni horti virebant, ficis, quercubus aliisque arboribus consiti. Ne lacus quidem deerant; in lacubus varii pisces alebantur. Haud procul ab urbe aberat specus, in quo Numa Pompilius Egeriam deam, ut dicunt, consulebat. Ad Tiberim situs est campus Martius, ubi theatrum Pompei erat, in quo coniurati G. Iulium Caesarem Idibus Martiis anno ante Chr. n. XLIV saevā manu necaverunt. Roma ipsa non est in numero earum urbium, quae portibus clarae sunt. Portum Romanum rex Ancus Marcius ad Ostium extruxit, ubi flavus Tiberis in mare effunditur.

Dēfectīva et abundantia.

XXII.

A. 1. Māne hominis animus alacerrimus est. 2. Maris undae instar montium surgunt. 3. Fās est etiam ab hoste doceri. 4. Iniūssū dei decedere de vitā nefās est. 5. Cicero nātū maior fuit quam Caesar. 6. Multa saepe forte nanciscimur, quae optare non audemus. 7. Bonus civis eris, si tuā sponte, non magistratum iūssū legibus parebis. 8. Homines frūgī suā sponte funguntur officiis. 9. Nēquam appellare debemus agricolam, qui emit, quod ei humus dare potest. 10. Tanta erat L. Pisonis virtus, ut unus Frūgī appellaretur etiam illis optimis temporibus, quibus homo nēquam vix inveniri potuit.

B. 1. Apud antiquos captivi plerumque vēnum dabantur. 2. Quis magnam esse vim consuetudinis neget? 3. Plura consilio quam vī perficimus. 4. Rectius mihi videtur ingenii quam virium ope gloriam quaerere. 5. Homo alienae opis indiget. 6. Ad te, deus, confugimus, a te opem petimus. 7. Mercatores merces¹ in prōptū habent, ut quisque eas emere possit. 8. Bos in Aegypto numinis vice colebatur; Apim (eum) vocabant. 9. Hostes audacem impetum militum nostrorum sustinere non potuerunt.

XXII. *B.* ¹ V slov. sing.

C. 1. Nēmō (per) totam vitam beatus est. 2. Nullius hominis opēs certae sunt; nullius vita sine dolore est. 3. Nēminī semper fortunā secundā uti licet. 4. Nēminem igitur ante mortem beatum dicemus. 5. Nam a nullō sciri potest, quid postero die futurum sit. 6. Romani Gallorum discessum mille pondō auri emērunt. 7. Veientes anno ante Chr. n. CCCCLXXIX cum Romanis bellantes bellum quīēte, quīētem bello in vicem eludebant. 8. Magistratus quidam Romanus anno ante Chr. n. CCCCLXXXVII coronam auream libram pondō populi iūssū Iovi in Capitolio dedicavit. 9. Cum iam plurimae gentes sub diciōne Romanorum essent, imperator Augustus etiam Aegyptum sub diciōnem populi Romani redēgit.

13.

A. 1. Začetek dneva imenujemo jutro. 2. Prav je vselej govoriti resnico.¹ 3. Brez tehtnega² vzroka prisegati je greh³. 4. Pred oblegano Trojo so zgradili⁴ Grki lesenega konja nalik gore. 5. Mnogi tožijo, da ravna⁵ človeško naravo bolj naključba nego krepost. 6. Bolje je lastnovoljno prav ravnati nego na povelje oblastev. 7. Zanikarni sužnji pokvarijo⁵ često hišne sinove. 8. Najbolj pohvalimo moža, ako ga imenujemo poštenega in vrlega. 9. Sužnje so prodajali Rimljani pod vencem. 10. Servij Tulij je kraljeval prvi brez povelja rimskega naroda. 11. Rimsko vojstvo je podarilo svojemu poveljniku zlat venec, funt težek. 12. Leta 217. pred Kristovim rojstvom so posvetili Rimljani Jupitru zlato strelo, 50 funtov težko.

B. 1. Tatovi ugrabijo, kar jim je pri rokah. 2. Pompej je bil starejši nego Cezar. 3. Znano je, da je spravil Cezar Galijo pod rimsko oblast. 4. Bojujoči se vojaki izmenoma prejemajo in zadajajo¹ rane. 5. Kakor kdo² potrebuje pomoči, tako ga moramo podpirati. 6. Od prijateljev ne zahtevajmo denarja, ampak pomoči! 7. Kjer so prijatelji, tam so zakladi. 8. Značaj človeka se [da] izboljšati češče z dobrimi vzgledi nego s silo. 9. Združenimi močmi služimo domovini! 10. Mnogi starodavni³ narodi so častili živali po božje. 11. Jupitra so imenovali⁴ Rimljani zavoljo [njegovih] dobrot najboljšega, zavoljo [njegove] moči največega. 12. Boga ne vidi⁴ nihče, a bog vidi vse. 13. Nikogar dela niso bogu neznana. 14. Nikomur ni znano, kaj da bode naslednji dan. 15. Meščani so pogumno odbili sovražnika, ki je [namerjal] vzeti njih mesto z drznim naskokom.

13. A. ¹ = resnično (objekt). — ² = velikega. — ³ = ni prav. — ⁴ = sezidali. — ⁵ Pass.

13. B. ¹ = storijo. — ² = vsakdo. — ³ = starodavnosti (*genet. subst.*) — ⁴ Pass.

XXIII.

Fallāx ōrāculum.

Croeso, regi Lydiae, cum oraculum consulisset, responsum est „Croesus, si exercitum trans Halyn duxerit, magnas opes pervertet.“ Sed bellum, quod Croesus cum Cyro, rege Persarum, gessit, aliter evēnit ac speraverat. Nam victus a Cyro suas opes pervertit. Lydia sub Persarum dicionem redacta est.

XXIV.

1. Miseria comes aeris alieni atque magnarum litium est. 2. Vei a Romanis decem annos obsessi sunt. 3. Exsequias concedere etiam inimici solent. 4. Romulus et Remus erant fratres gemini. 5. Hannibal Alpes cum exercitu et elephantis transgressus est. 6. Discordiā plebis et optimatum magna pericula rei publicae Romanae parata sunt. 7. Posterī de maiorum discordiā saepe queruntur. 8. Neque homines neque bestiae neque plantae tenebras amant. 9. Nūptiae apud omnes gentes festae esse solent. 10. Antiqui mānes votis placare solebant.

B. 1. Filius reliquias et ossa patris humavit. 2. Arma populorum antiquorum artificiosa erant. 3. Contentum esse suis rebus¹ maximae sunt divitiae. 4. Parentes dant liberis et cibum et vestem et omnia, quae ad vitam necessaria sunt. 5. Corinthus sita erat in angustiis atquae faucibus Graeciae. 6. Catilina Ciceroni consuli insidias parabat. 7. Socrates inimicitias et minas hominum malorum contemnebat. 8. Imperator Titus propter egregias virtutes suas amor et deliciae generis humani nominatus est. 9. Troiani, ut Hectoris exsequias celebrarent, a Graecis indutias undecim dierum² petiverunt. 10. Atheniensibus interrogantibus, quid facerent, Apollo respondit, ut moenibus ligneis se munirent.

14.

A. 1. Alpe so visoke in z belim snegom pokrite. 2. Katilino in njegove tóvariše so tlačili¹ dolgovi. 3. Brata dvojčka sta si navadno podobna. 4. Leta 396. pred Kristovim rojstvom so Rimljani izvojevali Veje. 5. Med boljari in [prostim] ljudstvom so bili često hudi prepiri. 6. Izvir mnogih narodov je temen.¹ 7. Cezar je v

XXIV. B. ¹ = imetje. — ² *Genet. quālitātis*; gl. Lat. slovn. § 218.!

14. A. ¹ *Pass.* — ² = v temi.

40 dnevih uničil ostanke Pompejevega vojstva. 8. Prednikom je sreča potemkov prijetna skrb. 9. Bogastvo staršev je otrokom često pogubno. 10. Svatba moje sestre je bila slovesna.

B. 1. Mani so bili varuhi rimskih družin. 2. Sovražniki so napali naše vojstvo iz zasede. 3. Premirje je pogosto začetek miru. 4. Mir se pridobiva z orožjem. 5. Rim in Atene so bile bivališče preslavnih pesnikov in govornikov. 6. Hektorjevo pogrebno svečanost so obhajali Trojanci 11 dni. 7. Pridni učenci so veselje in slast učiteljev. 8. Modrijana ne straši neprijateljstvo in pretenje mogočnega kralja. 9. Sloga in hrabrost državljanov sta mestu trdnejša zaščita nego zidovje. 10. Ko so bili Perzijani izvojevali sotesko termopilsko,¹ so šli nad Atene in so je zažgali.

XXV.

Leōnidās.

Lacedaemoniorum rex Leonidas in angustiis Thermopylarum se trecentosque eos, quos eduxerat ex patriā, opposuit hostibus militesque ita allocutus est: «Capite arma et more maiorum fortiter pugnate, Lacedaemonii! Hodie apud inferos fortasse cenabimus.»

XXVI.

A. 1. Auxilium verorum amicorum contra insidias inimicorum firmum praesidium est. 2. Etiam Graeci erant inter auxilia Xerxis, regis Persarum. 3. Cicero senatum in aedem Iovis vocavit. 4. Imperator Titus in sordidis aedibus natus est. 5. Ad aquas divites Romani veniebant, ut calidā et frigidā aquā lavarentur. 6. Anno ante Chr. n. CCXIV Romani in Hispaniā ad castrum Album castra habuerunt. 7. Helvetii copias suas per angustias in fines Sequanorum traduxerunt. 8. Avaritiam Cicero animi morbum appellat, qui neque copiā neque inopiā minuitur. 9. Vir sapiens mortem, quae omnium laborum finis est, non timet. 10. Cibi sale condiuntur, oratio salibus.

B. 1. Fortuna humana multas mutationes habet. 2. Sapiens non est infelix, etiamsi fures omnibus fortunis eum spoliaverunt. 3. Demosthenes, clarissimus orator Graecorum, diu rho litteram eloqui non potuit. 4. Ex litteris tuis, mi amice, magnum tuum erga me amorem cognovi. 5. Cicero ipse fatetur Romanos a Graecis

14. B. ¹ = Termopil.

doctrinā et omni litterarum genere superatos esse. 6. Quodque naturae impedimentum diligentia et industria superabitis. 7. Ante proelium Romani impedimenta in unum locum comportabant. 8. Caesaris temporibus Gallia omnis in partes tres divisa erat. 9. Nihil ab omni parte beatum. 10. Partes civium saepe rei publicae perniciem parant.

15.

1. V nesreči smemo od prijateljev pričakovati pomoči. 2. Vsi pomožni polki naših zaveznikov so bili v orožju. 3. Hišo konzulovo, ki je bila blizu hrama Minervinega, je uničil požar v eni noči. 4. Neki grški modrijan pravi, da je voda najboljša. 5. Toplice so bolnikom pogostokrat zdrave. 6. V Hispaniji so postavili Kartaginci gradič, ki so ga imenovali Rimljani Beli [gradič]. 7. V Cezarjevem taboru je bila obilica galskih¹ prvakov. 8. Vojne čete Cezarjeve so bile prav² celo zimo v taboru. 9. Življenje hudobnih ljudi ima navadno hud konec. 10. Leta 58. pred Kristovim rojstvom so odrinili Helvečani iz svojega ozemlja. 11. Sreča preslepi mnoge ljudi. 12. Nesrečen je, komur je sovražnik uplenil imetek, nesrečniši, kdor je izgubil krepost. 13. Ena črka je bila dostikrat vzrok velikega neprijateljstva. 14. Pismo očetovo me je zelo razveselilo. 15. Atene so bile tako rekoč svetišče znanosti. 16. Stanoviten in hraber mož premaga vsako zapreko. 17. Ko so se bili Rimljani in Helvečani dolgo bojevali, so se polastili rimski vojaki prateža in tabora sovražnikovnega. 18. Človeško srce leži³ sredi⁴ prsi. 19. Stranke državljanov so pogubne ne le majhnim, ampak tudi velikim državam. 20. Nič ni koristnejše[ga] nego solnce in sol. 21. Ciceronovi dovtipi so se zdeli nekaterim medli⁵.

XXVII.

4. 1. Levemus atras curas dulci requiēte! 2. Mors miseris hominibus requiem aeternam dat. 3. In urbe luxuriēs creatur, ex luxuriā existit avaritia. 4. Elephantis rostrum Cicero manum appellat. 5. Caeli et terra gloriam dei praedicant. 6. Adversus tonitrua et minas caeli subterraneae domus et alti specūs remedia sunt. 7. Turpia verba in pulchro ore sunt tamquam taetrum venenum in argenteo vāse. 8. In domo bonae matris familias omnia vāsa splendent. 9. Ioca naturae humanae propria sunt.

15. ¹ = Galcev. — ² *Per.* — ³ = je ležeče. — ⁴ = v srednjem delu. — ⁵ = mrzli.

B. 1. Amoena loca Italiae villis divitum Romanorum ornata erant. 2. Pueri Romanorum dicta clarorum virorum et electos ex poetis locos ediscebant. 3. Sub vesperum milites castra posuērunt, vesperī autem quiescebant. 4. Imperator quidam Romanus plurimos ludos ēdebat a mane ad vesperam. 5. Luxuriosi Romani toto¹ orbe¹ terrarum epulas pretiosas conquirebant. 6. Caesar² cum triumpharet epulum praeibuit et cuiusque generis spectacula.

16.

1. Priroda hrepeni po pokoju. 2. Pokoj okrepča¹ dušne² in telesne² moči. 3. Večerni² pokoj mi je prijeten; zvečer sem navadno sam in vesel. 4. Helvečani so se borili z rimskim vojsvom od davi do drevi. 5. Slonov² trobec se primerja s človeško roko. 6. Razkošna pojedina često škoduje našemu telesu. 7. Muze, Apolonove spremljevalke, so razveseljevale bogove med obedom s petjem. 8. Hudobna duša v lepem telesu je tako rekoč ostuden strup v zlati, posodi. 9. Tudi v lepih posodah so včasih grde reči. 10. Mnogi ljudje se ne boje groma³ [nič] manj nego strel. 11. Vse⁴ nebo je okrašeno z zvezdami, ki jih po dnevu ne vidimo. 12. Nebesa in zemlja so delo božje². 13. Šale in dovtipi pesnikov nas zelo razveseljujejo. 14. Popotniki zelo občudujejo lepe kraje naše domovine. 15. V knjigah modrijanov so mnoga mesta težka in nejasna⁵.

XXVIII.

Dē vāsīs antiqūis.

Haud parvus vasorum numerus ex antiquitate usque ad nostram aetatem servatus est. Vasa illa ex terrā effossa admodum varia sunt. Forma nonnullius vasis simplex est; sed in multis vasis imagines magnā arte factas videmus. Inveniuntur in vasis illis imagines Herculis, Achillis, Ulixis aliorumque virorum, de quibus multi loci scriptorum veterum narrant. Nonnulla loca Graeciae, ubi vasa magnā arte fingeantur, nobis nota sunt.

XXIX.

1. Violentia frigidi boreae magna est. 2. Discessus Graecorum Circae ingratus fuit. 3. Circēs pocula venenata erant. 4. Poetae antiqui Lethēn appellant securam. 4. Sophistae fallaces et vani erant.

XXVII. B. ¹ Gl. Lat. slovn. § 246., a, β.! — ² Gl. Lat. slovn. § 396., 1.! 17. ¹ Pass. — ² Genet. subst. — ³ Plūr. — ⁴ = celo. — ⁵ = temna.

6. Discipuli linguam Latinam ex grammaticā discunt. 7. Helena, Atridae Menelai uxor, a Priamidā Paride rapta est. 8. Agamemnon et Menelaus filii Atrei erant; itaque eos Graeci Atridās nominabant.

XXX.

Dē Aenēā.

Aenēās, Anhīsae et Veneris filius, princeps Troianorum fuit. Cum Graeci Troiam cepissent et incendio delevisent, Aenēās cum Anchīsā patre, Creūsā uxore, Ascanio filio nonnullisque sociis fūgit. Fuga quidem molesta erat Aenēae; sed dii Aenēam amabant et iuvabant, quia pius erat. Quantopere tu quoque, beate Anchīsē, amatus es ab Aenēā filio, qui te ex ardentis Troiae flammis eripuit et umeris suis asportavit! Aenēās cum multa mala perpessus esset, postremo in Latium frugiferum pervēnit ibique regnum occupavit. Ab Aenēā eiusque sociis Romani trahunt originem. Merito igitur facta tua, pie Aenēā, a Vergilio poetā celebrantur.

17.

1. Askanij je bil sin Enejev in Kreuzin. 2. Bogovi so ljubili Askanija, ki je bil [svojemu] očetu zelo podoben. 3. Pobožni Enej, tvoja ljubezen do očeta Anhiza je bila vseh bogovom in boginjam! 4. Silovitost mrzlega severa je pogosto celo izkušnemu mornarju nevarna. 5. Leonida, kralj lacedemonski, je zasedel¹ termopilsko sotesko. 6. Pesniki pripovedujejo, da je Leta bogovom in boginjam zamrzna. 7. Mnogi učenci ne ljubijo latinske slovnice. 8. Otok Circin je bil Uliksovim tovarišem nevaren. 9. Velika je bila vojna moč Atrejeviča Agamemnona. 10. Med Atrejevičema in Ahilom je bil hud prepir.

Sklad mestnih imen.

XXXI.

A. Na vprašanje: kje? 1. Romae consules, Spartae reges, Carthagine iudices rei publicae praeerant. 2. Divites Romani aestate Bais vel Syracusis vivebant. 3. Cicero in oppido Arpino anno ante Chr. n. CVI natus est. 4. Delphis, in urbe mediae Graeciae, clarum oraculum Apollinis fuit. 5. Hannibal cum Romanos ad Cannas vicisset, diu Capuae, (in) luxuriosā urbe Campaniae, moratus est. 6. Alexander Magnus Babylone mortuus et Alexandriae conditus est.

17. ¹ Pass.

7. Cum fama de morte Alexandri Magni venisset, totā Alexandriā maximus luctus agitabatur. 8. Verres ipsā Delo templum Apollinis spoliavit. 9. Albā Longā iam ante Romam conditam XIV reges regnavērunt. 10. Herodotus, rerum gestarum scriptor Graecus, Halicarnassi natus erat, sed plerumque Sami vivebat; idem etiam et Athenis et Spartae et in Aegypto et in multis aliis urbibus et terris fuit.

B. Na vprašanje: kam? 1. Romani saepe legatos Carthaginem, Carthaginienses Romam misērunt. 2. Legati Lacedaemoniorum Delphos profecti sunt, ut Apollinis oraculum consulerent. 3. Cum Marius in oppidum Cirtam venisset, rex Bocchus legatos ad eum misit. 4. Post patris mortem Alexander Magnus concilium civitatum Graecarum Corinthum, in celebrem Graeciae urbem, convocavit. 5. Horatius adulescens Athenas profectus est; postea autem, cum apud Philippos contra Octavianum male¹ pugnavisset, in Italiam et Romam revertit. 6. Lacedaemonii cum Persas apud Plataeas vicissent, Pausaniam cum classe sociorum Cyprum misērunt, ut inde Persarum praesidia pelleret.

C. Na vprašanje: od kod? 1. Plato, philosophus Graecus, saepius Athenis in Italiam profectus est. 2. Sexto die Delo in patriam revertemur. 3. Capuā, Neapoli, Tarento aliisque ex urbibus legati ad senatum Romanum venērunt, ut auxilium contra Hannibalem peterent. 4. Ex urbe Romā multi iuvenes in Graeciam proficiscebantur, ut ibi claros philosophos audirent. 5. Regina Dido Tyro, ex opulentā urbe Phoenicēs, in Africam fūgit ibique Carthaginem anno ante Chr. n. DCCCLXXXVIII condidit.

D. Po skladu mestnih imen. 1. Domum revertēmur et totam hiemem domī manebimus, quia libentissime domī nostrae sumus. 2. Multi, qui laeti domō profecti sunt, cum bellum exarsisset, domum non revertērunt. 3. Cicero saepe rūs contendit et libenter rūrī vivebat; sed si res postulabant, rūre Romam revertit. 4. Post pugnam multa hominum equorumque cadavera humī iacent. 5. In pace consules Romae manebant. 6. Marius in bello plerumque humī quiescebat. 7. Alcibiadi tota res publica domī bellique tradita est. 8. Themistocles domī militiaeque magnam gloriam sibi comparavit. 9. Hannibal, qui insidias Romanorum timebat, Carthagine Tyrum, Tyro Ephesum demigravit; Ephesi colloquium cum Antiocho, rege Syriae, habuit neque umquam domum revertit.

XXXI. B. ¹ = nesrečno.

18.

1. *A.* V Rimu so bili konzuli, v Sparti [pa] kralji najvišji oblastniki. 2. Aleksander Véliki je bil i v Atenah i v Babilonu i v Aleksandriji. 3. Rimski trgovci so kupovali na Samu prelepe posode, v Tiru [pa] dragocena oblačila. 4. Kakor v Ostiji, so bila tudi v Tarentu, Sirakuzah [in] Kartagini širna pristanišča. 5. Rimski pesnik Vergilij je pokopan v mestu Neapolu, ki leži¹ v Kampaniji. 6. Modrijan Diogen je mnogo živel v Korintu, slovečem grškem mestu, atenski vojskovodja Konon [pa] na otoku Cipru. 7. Pri Filipih je Oktavian [v] krvavi bitvi premagal vojstvo zarotnikov, ki so bili Cezarja usmrtili. 8. V celem Rimu ni bilo videti oboroženega vojaka². 9. Askanij, Enejev sin, je kraljeval v Albi Longi. 10. V mestu Efezu je bilo prekrasno svetišče boginje Diane.

B. 1. Atik je prišel iz Grecije v Rim z mrzlico. 2. Lidijski kralj Krez je poslal poslance v Delfe k Apolonu. 3. Ko se je bil Alcibiad povrnil v Atene, so ga sodržavljeni zopet vzprejeli¹ z največjo dobrohotnostjo. 4. Ko je bil Pompej od Cezarja premagan, je pobegnila njegova soproga s sinom na otok Ciper. 5. Atenski poslanci so prišli v Sparto, mogočno mesto peloponeško, da bi prosili pomoči zoper Perzijane. 6. Platon je pogosto odpotoval iz Grecije v Italijo ter prišel v Sirakuze, Tarent in mnoga druga mesta.

C. 1. Alcibiada so sodržavljeni izgnali iz Aten. 2. Hanibal je prišel iz Kartagine v Hispanijo, iz Hispanije [pa] v Italijo. 3. Enej je odplul od Troje v Italijo. 4. Oče kralja Tarkvinija Priska je pobegnil iz mesta Korinta v Lacio. 5. Odhajajoč iz Kartagine, naj-mogočnejšega mesta afriškega, je žrtvoval Hanibalov oče Jupitru.

D. 1. Ako se povrnemo¹ domov, ne odidemo² drugič z doma, ampak ostanemo² doma. 2. Boljše je brez nevarnosti v svoji hiši biti nego z nevarnostjo v tuji. 3. Mnogi meščani bi živeli radi na kmetih, ko bi mogli. 4. Kdaj odidete² na kmete? Doklej se bodele mudili na kmetih? Kdaj se vrnete² s kmetov v mesto? 5. Livij pripoveduje, kaj da so zvršili Rimljani o miru in vojni. 6. Grki so iskali doma in na bojnem polju le³ slave. 7. Sloga državljanov o miru, hrabrost vojakov o vojni sta najboljša zaščita države. 8. Posekano drevo je dolgo ležalo na tleh. 9. Kakor v Atenah in Sparti so se tudi v Rimu častili bogovi in boginje o miru in vojni.

18. *A.* ¹ = je ležeče. — ² Latini: ni bil videti . . . vojak.

18. *B.* ¹ *Pass.*

18. *D.* ¹ *Fut. II.* — ² Kak čas v lat.? — ³ = same.

XXXII.

Dē Themistocle.

Themistocles Atheniensis, qui apud Salaminem parvo numero navium maximam classem Persarum vicit, civium suorum invidiam non effūgit. Hi enim nimiam eius potentiam timentes Athenis eum expulērunt. Patriā¹ profugus Argos concessit. Deinde absens Athenis prodicionis damnatus est. Id cum audivisset, Corcȳram demigravit, quod non satis tutum Argis se videbat. Paulo² post in Epirum ad regem Admētum confūgit. Hic supplicem, cum ab Atheniensibus et Lacedaemoniis exposceretur publice³, non prodidit, sed Pydnam, in urbem Macedoniae, deduxit. Inde Themistocles navi in Asiam aufūgit et in oppidum Ephesum pervēnit. A rege Persarum liberaliter exceptus domicilium sibi Magnesiae constituit. In hac urbe eum morbo mortuum esse verisimile est.

19.

*O skrbi Rimljanov za otroke.*¹

Rimski hišni očetje, katerih imetek je bil velik, so pošiljali [svoje] sinove z doma, to je iz Rima v Sirakuze, Atene in Aleksandrijo, da bi se ondi izobrazili v inozemskih² vedah³ in umetnostih.³ V atenskem⁴ mestu so poslušali rimski mladeniči modrijane, v Sirakuzah in v mestu Aleksandriji [pa] so obiskovali šole učiteljev zgovornosti. Odičeni⁵ pred vsem z učenostjo modrijanov in govornikov so se vrnili ti mladeniči iz Sirakuz, Aten [in] Aleksandrije domov.

XXXIII.

1. Homo, qui bellum fugit, in pace moritur. 2. Parēres tibi amorem, si parēres praeceptis hominum, qui plus sapiunt quam tu. 3. Iam fecit iniuriam, qui (eam) factururus est. 4. Bona voluntas semper laudanda est, etsi vires desunt. 5. Pater familiās cum filiis et filiabus quinque menses Syracusis versabatur. 6. Magna facinora non artibus corporis, sed artibus ingenii facta sunt. 7. Harenosa et arida humus humiles tantum arbores gignit. 8. Multarum gentium

XXXII. ¹ *Ablativus separatiōnis*; gl. Lat. slovn. § 342! — ² *Ablāt. mēnsūrae*; gl. Lat. slovn. §§ 252. in 253., C! — ³ = v državnem imenu.

19. ¹ V lat. sam genet. — ² = zunanjih. — ³ V lat. sam *ablāt. īnslrūmentī*, —

⁴ V lat. subst. — ⁵ = ukrašeni.

mos est, ut humi cenent. 9. Firmus vitae ordo valetudini nostrae utilis est. 10. Ōs rubrum non semper signum bonae valetudinis est. 11. In corpore humano CCLX ossa numeramus, quae omnia minus dura sunt quam dentes. 12. Pulchrum ver primae inventutis, aspera hiems serae senectutis imago est. 13. Milites in itineribus saepe famē et siti vexantur. 14. Avaritia est fons litium, fraudium omniumque aliorum scelerum. 15. Sermones senum sapientium auribus iuvenum ferocium saepe molesti sunt. 16. Inter regiam Romam et luxuriosam Neapolim magnae paludes erant. 17. Cum urbs capi non posset, Caesar altam turrim exstruxit, ut e turri in urbem intrare conaretur. 18. Boum cervices ad iugum aptae sunt. 19. Dux Romanus parvā manu equitum contra Gallos dimicavit et regem hostium sua manu interfecit. 20. Videmus prius fulgura quam tonitrua audimus. 21. Nulla est societas felium et murium. 22. Dicere verum semper fas, mentiri semper nefas est. 23. Nostrā sponte, non magistrorum iussu diligentes esse debemus. 24. Ab Iove optimo maximo et omnibus ceteris diis deabusque Romani in periculis opem et auxilium exspectabant. 25. Exercitus Romanus in mediae Galliae finibus castra posuit. 26. Dodonae, in urbe Epiri, antiquissimum oraculum Iovis et sacer fons erat. 27. Salibus Caesar omnes aequales superavit. 28. In aede Vestae deae perpetuus ignis erat. 29. Alcibiades Atheniensis, Cliniae filius, educatus est domi Periclis, qui civitati Atheniensium multos annos praefuit. 30. Multa Graeciae loca Orphei poetae monumenta servabant; nulli autem loci ex carminibus eius nobis servati sunt. 31. Antiquioribus temporibus homines neque altas neque amplis porticibus ornatas, sed humiles domos aedificabant; antiquissimis temporibus ne domos quidem habebant, sed pro domibus specubus utebantur. 32. Quid est stultius quam cetera parare, quae parantur pecuniā: equos, servos, vestem egregiam, vasa pretiosa, aedes amplas; amicos,¹ vitae optimum praesidium et pulcherrimum ornamentum, non parare?

20.

1. Nič ne trpiš in ne bodeš trpel, česar niso že drugi trpeli¹ pred teboj. 2. Hanibal je hotel uničiti rimsko vladarstvo. 3. Nihče ni bolj graje vreden² nego deček, nepomljiv [svojih] staršev; otroke pa, ki so pomljivi staršev, ljubijo³ vsi dobri [ljudje]. 4. Ob

XXXIII. ¹ Dostavi v slov. veznik: *pa!*

2.0 ¹ *Cōni. perf.* — ² Ne: dignus! — ³ *Pass.*

praznikih so obiskovali Atenci s [svojimi] sinovi in hčerami Minervin hram, stoječ⁴ na gradu. 5. Neprijetni so nam preprirov željni ljudje. 6. Ko je zapustila plena željna vojaška⁵ druhal ladje, je napal lacedemonski vojskovodja atensko brodovje. 7. Grki so ljubili parski mramor, ker je bil lep in dragocen kamen. 8. Ena usta in dvoje⁶ ušes imamo, da več slišimo nego govorimo. 9. V mesecu septembru so bila pota našim vojakom zavoljo pogostih ploh težavna. 10. Medvedi ljubijo sladki med marljivih bučel. 11. Skoro v vseh veletokih evropskih se nahajajo⁷ velike in majhne ribe. 12. Komu izmed vas ni znano sovrašтво mačk in miši? 13. Koliko miši raztrgajo⁸ ostri kremplji mačji⁵. 14. Znano je, da leži Neapol v najvabljivejši pokrajini italški. 15. Naši vojaki so opustošili širno ozemlje sovražnikov. 16. Kostni mladeničev so trdniše ko starcev. 17. Ko so bili vojaki pretrpeli težave več⁸ mesecev, so želeli končati vojno z eno bitvijo in na en dan. 18. Od svinj nam ne dohaja⁹ manjša korist nego od konj in goved. 19. V pristaniščih imajo velike ladje, na jezerih majhni čolni varno mesto. 20. Nobeden¹⁰ Rimljan izmed 35 sosesk ni pribežal k Hanibalu po silnem porazu pri Kanah. 21. Temo noči razsvetljuje³ luč lune in zvezd. 22. Apolon, sin Jupitrov, je bil bog solnca in pesnikov. 23. Mnogi porabljajo svoj imetek v svojo pogubo. 24. V hiši¹¹ našega cesarja so zlate in srebrne posode in prelepa oblačila. 25. O vojni je korist hitrih konj večja nego o miru. 26. Žalostna odhajajo vojaška⁵ krdela z doma, v taboru so pomljava svojega doma, vesela se vračajo iz vojne domov. 27. Uliks je bival s svojimi tovariši več mesecev v hiši boginje Circe. 28. Pesnik Vergilij se je učil grških znanosti v mestu Neapolu. 29. Pota skozi močvirnate kraje so bila nadležna i našim četam i pomožnim polkom zaveznikov. 30. V Delfih je bilo najslavnejše proročišče Apolonovo; mnogi kralji so pošiljali prelepa darila v Delfe ter so pričakovali ugodnih odgovorov z Delfov. 31. Na visokih hrastih in drugih drevesih našega vrta pojo čile ptice v ljubki pomladi in v vročem poletju od davi do drevi. 32. Pred mestom so zgradili sovražniki visok stolp ter so metali s tega stolpa veliko množico¹² kopij v mesto; naposled je zmogla³ hrabre meščane lakota in žeja, ne sila sovražnikov.

20. ⁴ = ležec. — ⁵ *Genet. subst.* — ⁶ = dve ušesi. — ⁷ = so. — ⁸ *Genet.!*
— ⁹ = nam ni. — ¹⁰ *Nemo.* — ¹¹ *Ne: domus!* — ¹² = silo.

Adiectiva.

XXXIV.

1. Egēnus parvam consolationem habet in egentiore. 2. Egentissimi homines saepe dīvitissimis beatiores sunt. 3. Quo benevolentior deus est, eo gratiores et magis pii esse debemus. 4. Frūgālistimus et dei¹ simillimus est, qui inopiam hominum egenorum quam² celerime lenit. 5. Qui miseris auxilium denegant, homines nēquissimi sunt. 6. Tota antiquitas nil maius, nil māgnificentius vidit quam imperium Romanum. 7. Quid est maledicentius quam vulgus? 8. Senes iuvenibus prōvidentiores sunt. 9. Cicero prōvidentissimus consul fuit. 10. Templum Cereris in Siciliā pulcherrimum et māgnificentissimum fuisse Cicero dicit. 11. Totā Romā nemo luxuriosior, nemo nēquior erat quam Catilina. 12. Aristide iustior et frūgāliorem virum terra Graeca non genuit. 13. Apud Helvetios Caesaris temporibus nobilissimus et ditissimus fuit Orgetorix. 14. Titus benevolentissimus erat imperatorum Romanorum. 15. Cornelius Nepos Theopompum et Timaeum maledicentissimos rerum gestarum scriptores nominat. 16. Socrates frūgālistimus Atheniensium erat; hic vir frūgi a nēquissimis civibus capitis damnatus est, quamquam civitati plurimum profuerat.

21.

1. Kaj je bolj zlogolčno nego zavist? 2. Čim učenejši so ljudje, tem zanikarnejši so pogosto. 3. Najnižji ljudje so često najbolj opravljeni. 4. Kaj je veličastniše nego nebo? 5. Čim dobrohotniši bodemo, tem podobniši bodemo bogu¹. 6. Najveličastniša so božja dela, ki jih ne prekaša² nobeno človeško delo. 7. Čim potrebniši je človek, tem potrpežlivejši je včasih. 8. Najpotrebniši ljudje niso vselej najnesrečnejši. 9. Starost ni nastavljena toliko nevarnostim, ker je previdniša ko mladost. 10. Znano je, da najbogatejši ljudje niso vselej najdobrohotniši. 11. Kv. Fabij Maksim je bil eden izmed³ najprevidnejših vojskovodij rimskih. 12. Ciceron imenuje Katilino najzlobnejšega in najzanikarnejšega človeka. 13. Vrlejšega in pobožnišega sina ni imel nobeden⁴ oče nego Anhiz. 14. Vemo, da so bili stari Rimljani najboljši, najskromniši in najvrlejši poljedelci. 15. Bog, ki je mogočniši in dobrohotniši od⁵ ljudi, daje i najbogatejšim in najpotrebnišim vse za⁶ življenje potrebne reči.

XXXIV. ¹ *Similis* z genet. znači dušno, z dativom telesno podobnost. —

² *Quam* pred superlat. = kar: *quam celerimē* kar najhitreje.

21. ¹ Prim. XXXIV, 4. stavek! — ² *Pass.* — ³ *Ex.* — ⁴ *Nemo.* — ⁵ Gl. XXXIV, 2. stavek! — ⁶ *Ad.*

XXXV.

1. Sophocles poeta usque ad extrēmam senectutem vixit. 2. Etiam imae marium partes variorum animalium plenae sunt. 3. Turpe est vinci a pari vel superiōre, turpius ab inferiōre. 4. Socrates suprēmo vitae die multum de immortalitate animi disputavit. 5. Posteriōres cogitationes priōribus sapientiōres esse solent. 6. Omnium rerum mors postrēma est. 7. Qui post patris mortem natus erat, postumus dicebatur. 8. In Hispaniā ūlteriōre plūra et māiōra flumina sunt quam in citeriōre. 9. Bonus vir non timet, ne cives sui videant,¹ quibuscum hominibus in interiōre aedium parte vivat. 10. Etiam in intimis terrae tenebris utilissimae res inveniuntur. 11. Iustitiam etiam adversus infimos servare debet iudex. 12. In difficillimis corporis morbis non dēterrimus et proximus, sed optimus medicus quaeritur.

XXXVI.

Reki.

1. Serviant dēteriōra¹ meliōribus!¹ 2. Cotidie dēterior est posterior dies. 3. Valet ima¹ summis¹ mutare deus. 4. Servitus postrēmum omnium malorum est. 5. Salus rei publicae suprēma lex esto! 6. Mors ūltima linea rerum est. 7. Summum ius summa saepe iniuria. 8. Spes est ūltimum rerum adversarum solacium. 9. Quod est optimum, id deo proximum est. 10. Gloria, quo māior est, eo propior est invidiae. 11. Cura est ōcior quam ōcissimus ventus.

22.

1. Čim višji smo, tem skromnejši bodimo! 2. Nihče ni bil nižjim dobrohotniši ko cesar Tit. 3. Najdolenji del vzduha je najgostejši. 4. Zakonom morajo biti pokorni najnižji in najvišji. 5. Ciceron imenuje nebo najskrajnji in (naj)zadnji del sveta. 6. Učenec prejšnjega je poznejši dan. 7. Tostranska Hispanija je bila manjša nego onostranska. 8. Zadnji kralj rimski je bil Tarkvinij Ošabni. 9. Pompej je bil slabejši vojskovodja ko Cezar. 10. Notranji prebivalci stare Britanije niso sejali žita.¹ 11. Najslabejše je [to], kar je najboljšemu najmanj² podobno². 12. Čim večja je nevarnost, tem bližja je navadno božja pomoč. 13. Homer je najizvrstniši [izmed]

XXXV. ¹ Sloveni tu konjunktiv s sedanjikovim pogojnikom!

XXXVI. ¹ V slov. *neutr. sing.*

22. ¹ V lat. plur. — ² = najbolj nepodobno.

vseh pesnikov. 14. Mnogim so najkrajnje pokrajine bolj znane ko najbližje. 15. Med Ciceronom in Atikom je bilo prav prisrčno³ prijateljstvo. 16. Najslavnejše na zemlji¹ je bilo proročišče Apolonovo v mestu delfskem⁴. 17. Luč je bržja ko zvok; najbržja pa je misel. 18. Prve misli niso vselej najboljše, zadnje so često najslabše.

XXXVII.

Dē Italiā.

I. Italia Appennīnis montibus, qui totam terram usque ad extrēmos Italiae inferiōris fines percurrunt, in duas partes divisa est; harum altera ad mare inferum sive Tyrrhēnum, altera ad mare superum sive Hadriaticum pertinet. Italiam superiōrem Galli, qui Alpes transgressi erant, occupavērunt; inde Italia superior appellata est Gallia citerior. Romani Galliam, quae trans Alpes sita erat, Galliam ūteriōrem nominabant. Per Italiam superiōrem Padus fluvius fluit; is ab imis radicibus Alpium ortus¹ aliis fluminibus et a septentrionibus et a meridie adeo augetur, ut per septem ora in mare Hadriaticum se effundat. In Italiā superiōre fluit etiam Athesis, qui ex summis Alpium Raeticarum montibus ortus¹ in mare Hadriaticum influit.

II. Italia media sex regiones continebat: Etrūriam, Latium, Campāniam, Umbriam, Picēnum, Samnium. Ex interiōribus regionibus, id est ex Appennīno monte oriūntur Arnus, Tiberis, Līris, qui in mare inferum influunt, Aufidus, qui ad orientem versus in mare superum aquas effundit. Plūrimae urbes celebres sitae sunt ad occidentem et mare inferum versus, paucae ad orientem et ad mare superum versus. — Italia inferior priōribus temporibus Graecia Magna appellabatur, quod in hac Italiae parte multae magnaeque² civitates Graecae erant. Quattuor regiones continebat, quarum duae, Lūcānia et Bruttium, ad occidentem, duae, Āpulīa et Calabria, ad orientem vergebant. In extrēmis Italiae inferiōris regionibus Rēgium oppidum situm erat. XVIII milia passuum ab hoc oppido Leucopetra promunturium abest, in quod desinit Appennīnus mons.

22. ³ = najnotranje. — ⁴ = Delfih.

XXXVIII. ¹ Sloveni ta particip s sedanjikovim deležnikom (glag. *izvirati*)!
— ² *Que* se ne sloveni, kadar veže kak adjektiv z adjekt. *multus*.

O Galiji.

Galijo so delili¹ Rimljani v tostransko in onostransko. Deželo, ki so jo imenovali Rimljani tostransko Galijo, zovemo mi Gorenjo Italijo. Prebivalci Gorenje Italije so bili za² rimskega vladarstva Galci; ti so bili prišli iz Galije v Italijo, prekoračivši Alpe. V prejšnjih časih je bil le majhen del onostranske Galije Rimljanom pokoren. G. Julij Cezar pa je spravil vso onostransko Galijo pod rimsko oblast. V poznejših časih so rimske vojske zavzele vso Galijo vse do najskrajnjih mej. Osem let so bili sicer branili Galci svojo svobodo z največjo³ hrabrostjo, toda Cezar jih je naposled vendarle premagal po zelo hudih bojih⁴.

Adverbia.

XXXVIII.

A. 1. Malē incepimus, sed benē finivimus. 2. Multa bella necessariō suscipiuntur. 3. Nemo perpetuō in voluptatibus vivere potest. 4. Magnus timor subito totum exercitum occupavit. 5. Omnes Siculi homines planē frugi sunt. 6. Citō arescit lacrima, praesertim in alienis malis. 7. Milites nostri hostium impetum aegrē sustinebant. 8. Haud facile ea vitia opprimuntur, quae nobiscum creverunt. 9. Nemo parum diū vixit, qui officiis suis functus est. 10. Facile domantur elephanti, difficulter lupi, rārō tigres.

B. 1. Nonnulla animalia hominibus valdē noxia sunt. 2. Notum est illud¹ Catonis Maioris: „Ceterum censeo Carthaginem esse delendam.“ 3. Socrates falsō accusatus et immeritō capitis damnatus est. 4. Dum Romani oppidum Zamam acriter oppugnabant, Numidae castra eorum imprōvisō et audacter adorti sunt. 5. Quintae legioni, cui potissimum hostes instabant, equitatus serō venit auxilio.² 6. Cicero cum Catilinae coniurationem detexisset, a bonis viris magnopere laudatus, a malis civibus multum vexatus est. 7. Idem postrēmō, cum domi tūtō vivere non posset, suā sponte in exsilium demigravit.

23. ¹ Pass. — ² = v časih rimskega vladarstva. — ³ = z najvišjo. —

⁴ Sam *ablāt. instrūm.*

XXXVIII. B. ¹ Dostavi: *dictum*. — ² *Dativus finalis* = na pomoč; glej Lat. slovn. § 213., 3.!

24.

1. Znano je, da slavec redkokdaj poje. 2. Mnoge reči se težko pridobe, a lahko izgube. 3. Človek more človeku i mnogo koristiti i mnogo škodovati. 4. Sovražniki so nepričakovano napali naš tabor po noči. 5. Ta napad je naše vojake zelo prestrašil.¹ 6. Zlasti² konjenike je vodja stežkoma zadržal v taboru. 7. Mnogi dobro govorijo in pišejo, sicer pa slabo žive. 8. Germani so se bojevali dolgo in drzno z Rimljani. 9. Ljudje služijo posebno tistemu, od kogar največ pričakujejo.³ 10. Ker si bil celo leto premalo priden, so te učitelji neprestano grajali.¹ 11. Mnogi povsem dobri možje so [bili] po krivem zatoženi in po nedolžnem na smrt obsojeni. 12. Po pravici se izogibljejo ljudje hudobnežev, ker ne more nihče z njimi varno živeti. 13. Atencem, ki so se hudo borili s Perzijani na Maratonskem polju, so prišli Lacedemonci prepozno na pomoč⁴. 14. Rimskega mladeniča, ki je hotel umoriti sovražnikovega kralja v njegovem taboru, so vojaki nagloma zgrabili in brzo peljali pred⁵ kralja.

XXXIX.

1. Sapienter suadere facilius est quam (sapienter) facere. 2. Homines minimē docti haud rārō superbissimi sunt. 3. Nimis laudari saepe non minus molestum est quam nimis vituperari. 4. Multum prodest canis, plūs equus, plūrimum bos. 5. Avari plerumque pēius vivunt quam pauperes. 6. Propius accessi, ut rem dubiam prope intuērer, sed cum proximē accessissem, nihil vidi. 7. Nihil minus constans est quam vulgus infidum; rarissimē eundem virum diūtius amat. 8. Saepissimē filii patrum¹ similes sunt, saepe etiam meliores, sed multo² saepius pēiores. 9. Bene narrat Cornelius Nepos, melius Livius, optimē Tacitus. 10. Xerxes magis consilio Themistoclis quam armis Graeciae victus est. 11. Brennus Romanos diū vexavit, diūtius Pyrrhus, diūtissimē Hannibal. 12. Decimae legioni Caesar propter virtutem māximē confidebat. 13. Siciliam a Verre pessimē vexatam esse Cicero narrat. 14. Dux imperavit, ut milites procul tela conicerent neve propius muros accederent.

24. ¹ *Pass.* — ² = pred vsem. — ³ = upajo. — ⁴ *Prim.* XXXVIII., *B.*, 4. stavek! — ⁵ *Ad.*

XXXIX. ¹ *Prim.* XXXIV., 4. stavek! — ² *Ablat. mēnsūrae*; gl. Lat. slovn. §§ 252. in 233., c!

XL.

Lupus et agnus.

Lupus et agnus aliquando ad eundem rivum pervenerant et bibebant. Superior¹ stabat lupus, multo inferior¹ agnus. Mox lupus litis causam invēnit et: „Cūr“, inquit, „aquam mihi turbas?“ Agnus perterritus respondit: „Quōmodo possum? nam aqua a te ad me defluit.“ At ille: „Certō scio te ante sex menses mihi maledixisse.“ „Tum“, dixit agnus vērē loquens, „ego certē nondum natus eram.“ Lupus perturbatus aliquamdiū tacuit. Tum vērō: „Vulpes“, inquit, „mihi nuper narravit patrem tuum alicubi de me male locutum esse.“ Itaque agnum plānē innocentem corripuit et dilaceravit.

25.

1. V državi premore zgovornost dostikrat več nego pravičnost. 2. Po leti je potovanje¹ po² gorah manj težavno ko po zimi. 3. Najmanj izkušeni mladeniči često najbolj zaničujejo svete modrih mož. 4. Bog je vedno blizu, čeprav so ljudje daleč. 5. Zemlja stopi³ včasih bliže k solncu, najbliže v začetku zime. 6. Ljubite [svoje] brate in sestre bolj ko prijatelje, najbolj [pa svoje] starše! 7. Gotovo je bolje, da dečki poslušajo nego da govore. 8. Za gotovo se nam je izporočilo, da se je komaj deseti del vojske rešil iz hudega poraza. 9. Po resnici govoriti ali pisati ni vselej lahko, včasih [je] celo nevarno. 10. Ako človeka preveč grajamo, ga žalimo, ako ga pak preveč hvalimo, ga lahko pokvarimo. 11. Ti si se sicer dobro učil, toda bolje [tvoj] brat, najbolje [pa tvoja] sestra. 12. Najčesče so hčere materam⁴ podobne, često so celo boljše, dokaj⁵ česče [pa] hujše. 13. Mnogo je škodil Rimljanom Bren, več Pir, največ Hanibal. 14. Hanibal ni bil dolgo v Afriki; dalje je bil v Hispaniji, najdalje v Italiji.

Numerālia.

XLI.

Dē exercitū Rōmānō.

Ab anno ante Chr. n. DIX Romae quotannis binī consules creabantur, qui exercitum quaternarum legionum habebant. Legio

XL. ¹ Sloveni ta adjektiv z adverbom!

25. ¹ V lat. plur. — ² Per. — ³ = pristopi. — ⁴ Prim. XXXIV., 4. stavek.

— ⁵ = za mnogo (ablāt. mēnsūrae).

fuit pars exercitūs. Numerus autem militum, quos legio continebat, non idem fuit omnibus temporibus. Initio singulae legiones terna, postea quaterna, nonnumquam etiam sēna milia peditum, trecēnōs aut quadringēnōs equites continebant. Peditatus legionis dividebatur in dēnās cohortes, cohors in ternos manipulos, manipulus in bīnās centurias. Erant igitur in legionibus tricēnī manipuli, sexāgēnae centuriae. Praeerant autem singulis manipulis bīnī centuriones, singulis legionibus legati. Equitatus legionis pro numero cohortium dividebatur in dēnās turmas, turma in ternās decurias, quibus decuriones imperabant. Caesaris temporibus singulae centuriae circiter quīnquāgēnōs quīnōs milites habebant, manipuli centēnōs dēnōs, singulae cohortes circiter trecēnōs tricēnōs, legiones militum terna milia trecēnōs. Nonnumquam in Caesaris legionibus terna milia sēsēcēnī milites erant. Primam aciem quattuor cohortes tenere solebant, secundam et tertiam ternae.

26.

1. Raki imajo po osem nog. 2. Kakor so volili¹ v Rimu vsako leto (po) dva konzula, tako v Kartagini (po) dva sodnika. 3. Roke in noge človeške imajo po pet prstov. 4. Moja sestra ima sedem otrok; tudi moji bratje imajo² po sedem otrok. 5. Po ena usta imamo in po dvoje ušes, da več slišimo ko govorimo. 6. Nekateri meseci imajo po 31, drugi po 30, [le] eden 28 ali 29 dni. 7. Cesar Avgust je spal po sedem ur. 8. Naše mesto ima deset stolpov, [izmed] katerih sta dva po 230 črevljev visoka. 9. Pri Rimljanih so zapovedovali centurioni po sto pešcem in dekurioni po deset konjenikom. 10. Dokler je bila rimska država majhna, je štelo³ rimsko vojstvo 3000 pešcev in 300 konjenikov; posamezne tribue so namreč dajale⁴ po 1000 pešcev in po 100 konjenikov. 11. V tretjem stoletju pred Kr. r. pa je bilo v posameznih legijah, ki so bile del rimskega vojstva, že po 5000 pešcev in po 300 konjenikov. 12. Galci so sklenili Rimljane premagati z združenimi močmi; zato so poslale vse države vojne čete: nekatere po 10000⁵, druge po 9000, [zopet] druge po 8000 ali po 6000 ali po 4000⁵ oboroženih vojakov.

26. ¹ *Pass.* — ² *Esse* z dat. — ³ = obsegalo. — ⁴ *Praesto* 1. — ⁵ „tisoč“ se latini le enkrat.

XLII.

Dē Caesare.

Caesar cum bella civilia confecisset, triumphavit. Tum veteranis militibus praedae nomine¹ vicēna quaterna milia sestertiū² dedit. Populo autem praeter frumenti dēnōs modios ac totidem olei libras nummos quoque trecēnōs viritim divisit. Edidit spectacula varii generis, in his pugnam, quae inter quingēnōs pedites, vicēnōs elephantos, tricēnōs equites commissa est. Ipse interfectus est sexto et quinquāgēsimo aetatis anno.

XLIII.

1. Plumbum ūndeciēs gravius est quam aqua. 2. Bis bīna sunt quattuor, ter terna novem, quater quaterna sēdecim, quīnquiēs quīna sunt vīgintī quīnque. 3. Quot sunt quater duodēna? Duodē-quīnquāgintā. 4. Deciēs vicēnae arbores sunt ducentae arbores. 5. A terrā usque ad lunam vīciēs centēna milia stadiorum sunt, a lunā usque ad solem octiēs milliēs centum milia. 6. Hodie in ūnīs aedibus bīnae nuptiae erant. 7. Pater meus trīnās litteras a fratre suo habet; in ūnīs singulae litterae minus clarae sunt. 8. Ter Romani cum Pyrrho, rege parvae Epiri, pugnavērunt; bis ab eo superati sunt, in tertiā pugnā eum fugavērunt. 9. Romani in bellis plerumque ūna castra ponebant; Caesar autem in Galliā contra Germanos trīna castra habuit. 10. Romani ab Hannibale victi sunt primum ad Ticinum anno ante Chr. n. CCXVIII, iterum ad Trebiam eodem anno, tertium ad lacum Trasimennum anno CCXVII, quārtum apud Cannas anno CCXVI.

27.

1. Kmetje ne orjejo njiv [le] enkrat, ampak dvakrat ali trikrat na leto¹. 2. Moj oče je bil dvaindvajsetkrat v Rimu, glavnem mestu Italije. 3. Cezar se je petdesetkrat bojeval s sovražniki. 4. Vzduh je osemstokrat lažji ko voda. 5. Koliko je 64×57 ? 3648. 6. Glas je dvajsetkrat hitreji ko tek najhitrejših konj. 7. 30×20 konj je 600 konj. 8. Britanija je otok kakih² 2,000.000 korakov v obsegu. 9. V Galiji sta bila dva tabora germanska in trije tabori rimski. 10. Posamezne črke v enem pismu mojega prijatelja niso lepe, a misli so lepe. 11. Marij je bil sedemkrat konzul, prvič l. 647. po

XLII. ¹ pod imenom plena = kot plen. — ² Gl. Lat. slovn. § 36., 4.

72. ¹ = vsako leto. — ² = približno, okoli.

ustanovitvi mesta. 12. Zmagan je [bil] Hanibal od Scipiona, sina onega [Scipiona], katerega je bil sam v beg zapodil prvič ob Rodanu, drugič ob Padu, tretjič ob Trebiji. 13. Kserks, kralj perzijanski, je odrinil l. 480. pred Kristovim rojstvom z 1,700.000 vojakov v Grecijo; njegovo vojsko so Grki dvakrat premagali¹: prvič pri Salamini, drugič pri Platejah.

XLIV.

Dē M. Sergiō.

M. Sergius praetor cum a collegis sacrificiis arceretur, quod debilis erat, hanc fere orationem habuit: „Secundo bello Punico¹ dextram manum amisi atque ter et viciēs vulneratus sum; bis captivus in custodiam abductus bis ex vinculis evasi; sinistrā manu solā quater pugnavi; postquam pro dextrā amissā ferream fabricatus sum, eā tam bene rem gessi, ut Cremonam obsidione liberarem, Placentiam defenderem, duodēna hostium castra in Galliā citeriore expugnarem. Atque haec ego cum gesserim, a vobis ut homo debilis arceor sacrificiis?“

28.

O Babilonu.

Babilon je imel štiri strani, ki so bile po 120 stadijev ali po 15000 korakov dolge. Mestno obzidje je bilo 300 črevljev visoko in 75 črevljev široko. Utrjeno pa je bilo mesto tudi [še] z 250 stolpi, visokimi po 310 črevljev¹ in širokimi po 20 črevljev¹. Stolpi so bili torej vsak [za] 10 črevljev² višji nego obzidje. Ko je Babilon najbolj cvetel, je štel³ 2,000.000 prebivalcev. To mesto so si Perzijani dvakrat osvojili⁴. V Babilonu je umrl Aleksander Veliki leta 323. pred Kristovim rojstvom v 33. letu [svoje] starosti.

Prōnōmina.

XLV.

Sententiae et praecepta vitae.

A. 1. Iustitia propter sēsē colenda est. 2. Ipsa virtus sibimet pulcherrima merces est. 3. Quaecumque opinio veritati repugnat, falsa est. 4. Quidquid non licet, nefas putare debemus. 5. Male vivit,

27. ¹ Pass.

XLIV. ¹ Ablat. temporis; gl. Lat. slovn. § 249, 1, b!

28. ¹ Gl. Lat. slovn. § 200., 1.! — ² Ablat. mēnsūre; vsak za 10 črevljev = po 10 črevljev. — ³ = imel. — ⁴ Pass.

quisquis non honeste vivit. 6. Quidquid habemus, deo debemus. 7. Etiam is nobis carus est, quocum nulla nobis societas est. 8. Quamcunque viam ingrederis, sequitur mors ut umbra. 9. Quidquid in alio reprehenditur, id in suo quisque sinu inveniet. 10. Iustus ac probus vir quocumque loco¹ erit, ab omnibus amabitur, quibuscumque aderit. 11. Quot futuri sint anni vitae nostrae, ignoramus; sed quotquot erunt, satis multi erunt, si pii ac probi fuerimus. 12. Quocum modo te habes, fortuna mutat incertos honores, nunc tibi, nunc alii benigna. 13. Quantaecumque et qualescumque divitiae nostrae sunt, pietas nostra multo pretiosior est.

B. 1. Iustitiae primum munus est, ne cui quis noceat. 2. Pollicitis dives quilibet esse potest. 3. Avaritia hominem ad quodvis facinus incitat. 4. Unicuique ad nocendum satis virium est. 5. Cave, ne cui temere adsentiaris! 6. Fessis quodlibet solum cubile est. 7. Quivis homo errare potest; nemo nisi insipiens in errore perseverat. 8. Fortuna probitatem et industriam neque dare neque eripere cuiquam potest. 9. Non cuilibet licet de quavis re iudicare. 10. Non est ulla fortitudo, quae rationis est expers. 11. Beneficium, quod quibuscumque datur, nemini gratum est, quia pretio caret. 12. Incertum est, quam longa uniuscuiusque nostrum vita futura sit. 13. In omni arte vel studio vel quavis scientia optimum quidque rarissimum est.

29.

1. Nebrojni so narodi, s katerimi so se Rimljani vojskovali. 2. Kar koli je redko, to je večidel dragoceno. 3. Na¹ katerem koli kraju sem, vselej se tebe spominjam². 4. V vseh človeških rečeh je nekaj slabega. 5. Nekaka³ napaka je tudi v najboljšem človeku. 6. Lakomnik niti ne⁴ ljubi koga, niti ni⁴ sam ljubljen⁵ od koga. 7. Kar je komu koristno, ni brez nobene⁴ cene. 8. Varujte se, da nepremišljeno ne rečete česa proti mogotcem!⁶ 9. Pravičnost ne škoduje nikomur,⁴ ki jo ima. 10. Kakor koli⁷ se ima [ta] stvar, vi niste brez vse krivde. 11. Čim učenejši je kdo,⁸ tem zanikarniši je dostikrat. 12. Kogar koli je oni čin, nekdo izmed vas je bil njega vzročnik. 13. Ni komur si bodi všeč, kar je všeč komu. 14. Nekim ljudem je sreča bližnjega⁹ vzrok nevoščljivosti. 15. Kar koli je komur

XLV. ¹ Gl. Lat. slovn. § 246., a!

29. ¹ Prim. XLV, A., 10. stavek! — ² = sem tebe (genet.) pomlživ. —

³ Aliquis 3. — ⁴ Gl. Lat. slovn. § 387.! — ⁵ Praes. — ⁶ = mogočnim. — ⁷ = na kateri koli način; prim. XLV, A., 12. stavek! — ⁸ = vsak. — ⁹ = drugega (izmed dveh).

si bodi izmed vas sramotno, to je slehernemu izmed nas greh. 16. Vsak je sam sebi najmanj znan in najtežje opazuje¹⁰ samega sebe. 17. Kolikršni koli in kakršni koli so vaši zakladi, poštenost vaša je [za] mnogo dragocenejša. 18. Vsak¹¹ človek [si] more izmisliti sramotno govorico o komur hoče. 19. Bog ljubi slehernega izmed nas, draga mu je blaginja vsakega posameznega [človeka]. 20. Kolikor koli dni boš živel, živi pošteno!

XLVI.

Colloquium inter Albīnum et Paullum.

Albīnus: Cūiusnam vocem audio? *Paullus:* Noti alicūius hominis, quem ipse ad te invitavisti. *A.* Paullus adest. Eō magis delector adventu tuo, quō minus te hoc tempore exspectavi. Unde venis? *P.* Inde venio, unde profectus sum. *A.* Iocaris. Ex scholā, opinor, venis. *P.* Recte tu quidem.¹ *A.* Quot discipulos in scholā vidisti? *P.* Tot vidi, quot scholam nostram frequentant; ne ūnus quidem deerat. *A.* Quidnam tractavit hodie in scholā magister? *P.* Tantum numerum sententiarum nobis exposuit, quantum ego vix memoriā tenebo. *A.* Quaenam sententia tibi maxime placuit? *P.* „Quāle opus, tāle praeium.“ Sed plurimis verbis magister commoratus est in sententiā: „Ubi bene, ibi patria.“ Hanc sententiam falsam esse nos docuit et probavit rectius nos dicturos (esse): „Ubi patria, ibi bene.“ At tempus urget. Tot negotia mihi pater mandavit, quot ūnus horae spatio vix perficiam. Eō, puō pater me misit, properabo, *A.* Quandō ad me revertēris? *P.* Quandō omnia negotia perfecero, ad te revertar. Tum diutius apud te manebo. Usque ad illud tempus vale mihique fave!

30.

1. Kje je naša prava domovina? Tam, kjer biva (= je) bog. 2. Tja pridemo¹ vsi, kamor so prišli naši predniki. 3. Tja se povrnemo,¹ od koder smo vzeti.² 4. Katere ljudi pač imenujete srečne? 5. Kolikor človeških jezikov, toliko imen bogov. 6. Čim več imajo ljudje, tem več želijo. 7. Kakršni so v državi prvaki, taki so običajno³ ostali državljani. 8. Kdaj bodeš počival? Kadar bodo opravljeni vsi

29. ¹⁰ = čuti o samem sebi. — ¹¹ = kdor si bodi.

XLVI. ¹ Dostavi: *dīcis; quidem* pri zaimku se ne sloveni, poudari se le zaimek.

30. ¹ Kak čas v lat.?! — ² = smo nastali. — ³ = običavajo biti.

opravki, ki mi jih je mati naročila. 9. Kserks je imel tolike (vojne) čete, kolikršnih nihče pred njim. 10. Atenci so vprašali Apolona za svet, kaj li⁴ naj bi storili⁵ v svojem položaju.⁶

XLVII.

Nārrātiuncula.

Cum quidam flumen transmissurus esset, equo vehens navem conscendit. Ab aliquō interrogatus, quanam eius rei causa esset: „Festino“, inquit.

XLVIII.

(V ponavljanje.)

1. Nihil magnificentius est quam caelum. 2. Quo maius est periculum, eo propius plerumque est auxilium dei. 3. Parentes liberis semper benevolentissimi amici sunt. 4. Non facile opprimuntur ea vitia, quae nobiscum creverunt. 5. Raro multi idem sentiunt, rarius idem faciunt, rarissime diu in concordia manent. 6. Hispaniam ulteriorem fuisse maiorem quam citeriorem audivimus. 7. Multis ultimae regiones terrae notiores sunt quam proximae. 8. Cuivis dolori remedium est patientia. 9. Terra lunam quinquagies magnitudine superat. 10. Quidquid temporis cuique ad vitam datum est, eo contentus esse debet. 11. Quot sunt septuāgiēs sexiēs octōgēni quīni pedes? Sex milia quadringenti sexāgintā pedes? 12. Qualiscumque terra est, sua cuique patria carissima est. 13. Quo quis doctior, eo saepe nequior. 14. Cicero et Demosthenes summi oratores antiquitatis fuerunt; prior erat Romanus, posterior Graecus. 15. Cicero, vir frugalissimus, Catilinae socios homines nequissimos appellabat.

31.

1. Nada je zadnja tolažba v nesreči.¹ 2. Najdobrohotnejši starši nimajo vselej najvrlejših otrok. 3. Sovraštvo je bolj zlogolčno nego jeza. 4. Železo je sedemkrat težje ko voda. 5. Nihče izmed vas ni storil² česa zoper zakone. 6. Naši zemlji najbližja zvezda je luna. 7. Kdor koli ne ljubi boga, ta tudi ne ljubi ljudi. 8. Bolj dolenji deli gore se imenujejo vznožje, gorenji vrhovi. 9. Koliko je 16 × 12 knjig? 192 knjig. 10. Sovražniki prete drzno; zgrabite³ jih hitro in pogumno, vojaki! 11. Kolikršne koli so nevarnosti bolezni.

30. ⁴ = kaj pač. — ⁵ Imperf. — ⁶ = o svojih rečeh.

31. ¹ V lat. sam genet. — ² Pass. — ³ = napadite.

[vendar] upamo, dokler dihamo. 12. Najdolenje dele Alp krase gozdovi; v gorenjih krajih so nižja drevesa, v najvišjih pa ni⁴ dreves in drugih rastlin, 13. Kartaginci so ladjali do najskrajnih mej tedaj znane zemlje. 14. Perzijanski kralj je oborožil toliko čet, kolikor jih prej ni bil nihče videl.

Vprašalni stavki.

Nezavisna vprašanja.

XLIX.

A. Enostavna vprašanja. 1. Quandō evanuit oraculorum auctoritas? 2. Ubi et quālēs sunt amici tui? 3. Quid est beneficium dare? Imitari deum. 4. Suntne parentes tui domi? 5. Num quod animal lupō est similius quam canis? 6. Nonne turpe est aliis consilium dare, sibi ipsi auxiliari non posse? 7. Num imperatorum scientia nihil est, quia summus imperator interdum fugit? 8. Nonne deus terram omnibus bonis implevit? Sānē. 9. Idemne potest esse dies saepius, qui semel fuit? Certē nōn potest. 10. In nostrāne potestate est vita nostra? Nōn est.

B. Razstavna vprašanja. 1. Utrum sol maior est an minor quam terra? Sol terrā multo maior est. 2. Sol mobilis an immobilis est? Immobilis. 3. Unus an plures sunt mundi? Plures. 4. Utrum stellae ab ullo homine sunt numeratae annōn? Stellae nemo numerare potest, quia innumerabiles sunt. 5. Mortalisne an immortalis est animus humanus? Immortalis. 6. Estne aliquis dolor aut omnino sensus post mortem in corpore annōn? Corpus mortuum omni sensu caret. 7. Utrum rustica an urbana vita melior est? Suas quaeque habet voluptates et molestias. 8. Pacisne an belli artibus Athenienses praestantiores fuērunt? Certē pacis artibus. 9. Uter est divitior: qui eget, an qui abundat?

10. Crimina cur aliena magis quam nostra videmus?

An aliena quia sunt prope, nostra procul?

32.

1. Kdaj se vrnejo¹ tvoji starši s kmetov? 2. Česa naj se bojimo, ako po smrti ne bomo nesrečni, ampak celo srečni? 3. Kje ali kakšen je tvoj duh? Moreš li povedati? 4. Ali nismo svojim staršem

31. ⁴ = nedostajajo drevesa.

32. ¹ Kak čas v lat.?

največe hvale dolžni? 5. Je-li bil kdo kos Demostenu [v] zgovornosti? 6. Mari je kdo premagal večje prirodne² zadržke z marljivostjo in trudoljubnostjo³ nego Demosten? Ne. 7. Ali ni bog ustvaril vsega tega sveta? Da. 8. Ali si bil danes v šoli? Ne. 9. Zakaj nisi bil? Mari se pridobi učenost, slava in bogastvo po lenobi? 10. Ali je nastal svet slučajno ali po mogočnosti božji? 11. Je-li luna manjša ali večja od zemlje? Manjša. 12. Ali so bili Atenci ali Lacedemonci hrabrejši? 13. Kaj je bolje: sramotno življenje ali častna smrt? 14. Imenujemo li Aleksandra po pravici Vélikega ali ne? 15. Ali je človek sam med životinjami s pametjo obdarjen ali ne? 16. Kateri (izmed obeh) je bil večji poveljnik: Scipion ali Hanibal?

Zavisna vprašanja.

L.

1. Incertum est, quò loco te mors exspectet. 2. Parentes scire non possunt, quales liberi futuri sint. 3. Inter Romulum et Remum certamen ortum est, uter novae urbi nomen daret. 4. Videsne, quam bene a deo omnia constituta sint? 5. Num quis melius quam Sulla cognovit, qualis aliquando Caesar futurus esset? 6. Nuntia mihi, num pater tuus iam reverterit. 7. Ex P. Scipione Africano quaesitum est, nonne Tiberium Gracchum iure occisum (esse) putaret. 8. Dux moriens amicos interrogavit, essentne hostes fugati. 9. Dubitari potest, utrum Athenienses an Lacedaemonii fortiores fuerint. 10. Saepe incertum erat, vicissent victine essent Romani. 11. Dux victor diu deliberabat, servaret regem captum necne. 12. Pecuniae an famae Catilina minus pepercerit, haud facile dici potest. 13. Quaeritur, Alexander meritone Magnus appelletur necne. 14. Tarquinius Superbus Tarquini Prisci regis nepos filiusne fuerit, non constat. 15. Philosophus quidam interrogatus, quid in homine pessimum et quid optimum esset, respondit: „Lingua“.

33.

1. Kakšen da je duh, duh sam ne ve. 2. Kakšna da bode naša smrt, nam ni znano. 3. Vedeti želim, kaj da misliš o kreposti. 4. Lacedemonci niso vprašali, koliko sovražnikov [je], ampak kje da so.¹ 5. Moreš li povedati, kdaj da odrine² tvoj brat v Italijo? 6. Bog

32. ² *Genet. subst.* — ³ = trdom.

33. ¹ *Imperf.* — ² Kak čas v lat.?

sam ve, ali bodedmo [še] vsi živeli do večera. 7. Ko je bil neki modrijan³ vprašan, ali nima⁴ Kreza za najblaženejšega [zemljana], je odgovoril: „Nihče ni pred smrtjo blažen.“ 8. Često se ne da⁴ z očmi [pre]soditi, na katero stran (izmed dveh) da reka teče. 9. Naznani mi, ali si že [pre]bral moje najnovejše delo! 10. Neki modrijani niso vedeli, je-li svet nastal⁵ slučajno ali po mogočnosti božji. 11. Dvojiti se da⁴, je-li bil Scipion ali Hanibal veči poveljnik. 12. Negotovo je, ali je vid ali sluh človeku bolj potreben? 13. „Vpraša se, so-li bogovi ali ne“, pravi Ciceron. 14. Atenci so dolgo preudarjali, bi-li mesto zapustili¹ ali ne. 15. Negotovo je bilo, je-li rimski državi več koristilo⁵ ali škodilo⁵, da se je Cezar narodil.

LI.

Quis beātus est?

Socrates, cum ex eo quaesitum esset, nonne beatum putaret Archelaum, Macedonum regem, qui tum fortunatissimus habebatur: „Haud scio“, inquit, „numquam enim cum eo collocutus sum.“ Tum illi: „Aliter tu id scire non potes?“ „Nullo modo.“ „Tu igitur ne de Persarum quidem rege magno potes dicere, beatusne sit necne?“ „Quomodo ego possum, cum ignoro, quam sit doctus, quam vir bonus?“ „Quid? tu in eo sitam esse vitam beatam putas?“ „Ita prorsus existimo: bonos beatos, improbos miseros esse.“ „Miser ergo Archelaus?“ „Certe, si est iniustus.“

Cōnstrūctiō accūsātivī cum infinitivō.

LII.

1. Lex vetabat civem Romanum vinciri. 2. Leges civem Romanum verberari non sinebant. 3. Dux quemquam ex castris egredi vetuit. 4. Male vivunt, qui semper se victuros esse credunt. 5. Plerique eos amicos potissimum diligunt, ex quibus se maximum fructum capturos esse sperant. 6. Avarus aegre patitur vicinum suum divitiorem esse quam se ipsum. 7. Spero te librum, quem tibi nuper miseram, iam accepisse. 8. Cicero principes coniurationis interfici iussit, postquam senatoribus persuasit aliter civitatem conservari non posse. 9. Idem in senatu dixit: „Non sinam, non patiar Catilinam diutius nobiscum versari.“ 10. Pausanias regi Persarum pollicitus est se

33. ³ Gl. Lat. slovn. § 396.! — ⁴ = more. — ⁵ *Plusquamperf.*

Graeciam sub eius potestatem redacturum esse. 11. Lycurgus Lacedaemoniis persuasit se leges suas ab Apolline accepisse. 12. Romani Carthaginienses urbem relinquere alioque loco habitare iussērunt. 13. Xerxes se a Themistocle conservatum esse iudicavit; sed nos scimus eum Themistoclis calliditate superatum esse. 14. Apollo Croeso, regi Lydiae, oraculo respondit eum magnum regnum deleturum esse: itaque Croesus se regnum Cyri deleturum esse speravit; notum autem est eum a Cyro proelio victum esse. 15. Cum Pompeius exercitum prope Dyrrhachium consistere iussisset, Labienus reliquique legati iuravērunt se eum non deserturos esse.

34.

1. Mladeniči upajo, da bodo dolgo živeli. 2. Vojaki so prisegli, da ne izroče orožja sovražniku. 3. Priroda sama nam velevala biti hvaležnim. 4. Prepričali ste nas, da vam je domovina dražja ko življenje. 5. Nadejam se, da boste vsi stregli moji slavi. 6. Kar sem obljubil storiti, bodem storil. 7. Nikdar nisem nerad prenašal, da so drugi srečniši ko jaz sam. 8. Likurg je prepovedal mesto Sparto utrditi. 9. Lacedemonci niso dopustili, da bi se vrnil Pavzanija k vojstvu. 10. Kserks ni pričakoval, da ga bo mala peščica Grkov premagala.¹ 11. Ta kralj je upal spraviti s Pavzanijevo pomočjo vso Grecijo pod svojo oblast. 12. Ko je prišlo brodovje [do] Salamine², Temistoklej ni pustil, da bi se Grki razšli v svojo domovino; vedel je namreč, da bodo [le] združeni Perzijanom kos. 13. Isti Temistoklej, o katerem smo slišali, da je bil zmagalec Perzijanov, je umrl v prognanstvu. 14. Preden je Cezar napal Helvečane, je zaukazal Labienu zasesti z dvema legijama vrh gore, ob kateri so se bili oni ustavili. 15. Isti nadpoveljnik je zapovedal premaganim Helvečanom vrniti se v ozemlje, od koder so bili odšli.

LIII.

Dē Epaminōndā moriente.

Epaminondam, ducem Thebanorum, acerrimam pugnam cum Lacedaemoniis apud Mantineam pugnasse notum est. Cum ibi audacius¹ instaret hostibus, ab iis cognitus est. Quia Lacedaemonii in eius unius perniciem patriae salutem sitam esse putabant, universi in eum impetum fecerunt et tam graviter vulneraverunt, ut concideret.

34. ¹ Latini ta stavek akt. in pas. — Na vprašanje: *kam?*

LIII. ¹ Tukaj = presmelo.

Epaminondas, cum sibi moriendum esse vidēret, interrogavit, salvusne esset clipeus. Cum amici flentes (eum) salvum esse respondissent, interrogavit, num fusi essent hostes. Cum suos praeclaram victoriam ab hostibus reportavisse audivisset, extraxit hastam, quā transfixus erat. Tum eum laetum animam efflavisse scriptores narrant.

35.

O Aleksandru Vélíkem.

Dognano je, da je bil Aleksander Vélíki rojen leta 356. pred Kr. r. v isti noči, v kateri je zgorelo svetišče Diane efeške. Bil je sin Filipa, kralja macedonskega, ki si je, kakor vemo, sicer veliko slavo pridobil. A vsi zgodopisci trde, da ga je sin prekosil i v činih i v slavi. Ko je bil Aleksander spravil že velik del sveta pod svojo oblast, so ga celo po božje častili in imenovali Jupitrovega sina. On sam pa je dobro¹ vedel, da je [le] smrten človek. Ko je bil nekoč od puščice zadet, je dejal: „Vsi prisegajo, da sem Jupitrov sin; a ta rana glasno² kriči, da sem človek.“ Brali smo že, da je umrl v Babilonu v 33. letu svoje dobe.

Cōnstrūctiō nōminātivī cum infīnitivō.

LIV.

1. Plus fere nobis posse videmur quam possumus. 2. Senes colere iubemini. 3. Recte pueri vetantur multa loqui. 4. Consul Romanus ab hostibus inclusus esse nuntiabatur. 5. Legati Italiā decedere iussi sunt. 6. Senatores ingredi Aegyptum vetiti sunt. 7. Classis Carthaginensium comburi iussa est. 8. Sulla dixisse traditur in Caesare multos Marios inesse. 9. Anaxagoras numquam in vita risisse perhibetur. 10. Romulus a senatoribus necatus et clam sepultus esse putabatur. 11. Romulus et Remus a lupā nutriti esse credebantur. 12. Ulixes, ut patriam videret, immortalitatem repudiavisse scribitur. 13. In Demosthene Atheniensi tantum studium tantusque labor fuisse dicitur, ut impedimenta naturae diligentia et industria superaret. 14. L. Acilius nominatus est Sapiens, quia iuris civilis peritus esse existimabatur. 15. Hamilcar, cum oppugnaret Syracusas, in somnis visus est audire vocem se postridie Syracussis cenaturum (esse). 16. Croesus tam fortunatus sibi videbatur, ut a quoquam superari se posse non crederet.

35. ² = za gotovo. — ² = jasno.

36.

1. Dozdeva se, da ne umejete popolnoma¹ mojih besed. 2. Pravi se, da so pesniki izumeli bogove Grkov in Rimljanov. 3. Verovalo se je, da so starodavni kralji sinovi bogov. 4. Poroča se, da je ustanovil Romul z bratom Remom mesto Rim. 5. Enemu (izmed dveh) konzulov se je zaukazalo vojno vojevati s Samnijani. 6. Mnogi ljudje so na videz² boljši nego so. 7. Aleksander Véliki je imel baje mnogo zgodopiscev pri sebi.³ 8. Poveljnik je vojakom prepovedal⁴ zapustiti tabor. 9. Vojaki so storili, kar se jim je storiti zaukazalo. 10. Zdelo se je, da ste izvrstno branili svoje pravice. 11. Likurg je [svojim] sodržavljanom prepovedal utrditi mesto. 12. O Sokratu se je sodilo, da pohujšuje nravi atenskih mladeničev. 13. Aristid je bil neki najpravičnisi [izmed] vseh Grkov. 14. Hanibalu je bilo zaukazano vrniti se v Afriko. 15. Menilo se je, da so odrinili Galci v Italijo zaradi dobrih vin. 16. Cezar je [svojim] vojakom prepovedal⁴ poditi bežeče sovražnike.

LV.

Dē Sophocle.

Sophocles ad summam senectutem fabulas scripsit. Propter hoc studium autem filiis rem familiarem neglegere videbatur. Itaque ab iis in iudicium vocatus esse traditur, ut (eum) iudices quasi desipientem a re familiari removerent. Tum senex dicitur eam fabulam, quam in manibus habebat et proxime scripserat, recitavisse iudicibus quaesisseque, num illud carmen desipientis videretur. Id cum recitavisset, sententiis iudicum liberatus est.

Namerni (finalni) stavki.

LVI.

1. Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano. 2. Edimus, ut vivamus, non vivimus, ut edamus. 3. Cura, nē quis iure te reprehendat! 4. Caesar militibus imperavit, ut tela in hostes conicerent. 5. Cavete, nē adsentatoribus patefaciatis aures! 6. Themistocles Atheniensibus persuasit, ut naves aedificarent. 7. Cicero semper id egit, nē longe abesset ab oculis civium. 8. Caesar Aeduis concessit, ut Boios in finibus suis collocarent. 9. Consules operam dabant, nē

36. ¹ = zadosi. — ² Glagol (*viděti*). — ³ = seboj. — ⁴ Latini stavek aktiv. in pas.!

quid res publica detrimenti caperet. 10. Pompeius suis imperaverat, ut Caesaris impetum exciperent nēve loco se moverent. 11. Leges breves sunt, quō facilius ab imperitis teneantur! 12. Duo tribuni plebis anno a. Chr. n. CCCLXXVI postulavērunt, ut consulum alter e plebe crearetur. 13. Alexander unā victoriā effecit, ut maior pars Asiae a rege Persarum deficeret. 14. Alcibiades, quō tutior esset, Athenis Spartam confūgit. 15. Solon, quō plus rei publicae prodesset, insaniam simulavisse dicitur. 16. Sulla malo cuidam poetae praemium tribui iussit eā condicione, nē quid postea scriberet.

37.

1. Že [kot] dečki morate skrbeti, da bo vaša starost častna. 2. Pametni očetje ne kaznijo, ker se je grešilo, ampak, da bi se ne grešilo¹. 3. Varujte se, da vas prilizovalci ne prekanijo². 4. Vsi smo sužnji zakonov, da moremo biti svobodni. 5. Solon je prepovedal³ grobe razdevati. 6. Sparta ni imela obzidja, da bi državljani tem hrabreje branili mesto. 7. Delajte na to, da vas bodo imeli² vsi [za] dobre može!⁴ 8. Starši si prizadevajo [svoje] otroke dobro izobraziti. 9. Neki prvak helvečanski je pregovoril svoje sodržavljane, da naj odidejo⁵ z vsemi četami iz svojega ozemlja. 10. Zahteva se od vas, da se izogibljete zlasti onih napak, zaradi katerih ste koga drugega grajali. 11. Oblastva in zakone imamo zato od prednikov, da se podeljuje vsakemu svoje in da ne maščuje nihče sam svoje boli. 12. Hanibal je zapustil Kartagino, da bi ga sodržavljani ne zročili i Rimljanom. 13. Vse vojstvo je Cezarja prosilo, da naj naredi konec krvavi vojni. 14. Cezar je bodril [svoje] vojake, da naj bodo pomljudi poprejšnje hrabrosti in da naj se ne boje sovražnikov. 15. Isti se je utaboril daleč od mesta, da bi vojaki ne zahajali⁶ v mesto in ne delali krivic(e) prebivalcem. 16. Ciceron pravi: „Pred starostjo sem skrbel [za to], da bi srečno⁷ živel, v starosti pa skrbim [za to], da bi srečno umrl¹; srečno umreti pa se pravi⁸ rad umreti.“

LVII.

1. Impedit ira animum, ne possit cernere verum. 2. Quid impedit, quōminus ubique virtutem colamus? 3. Marius timebat, ut milites Romani adspectum Germanorum sustinerent. 4. Xerxes vere-

37. ¹ *Praes.* — ² *Pass.* — ³ = je zaukazal, da naj nihče (= ne kdo) ne razdene ... — ⁴ Gl. Lat. slovn. § 181., II., b! — ⁵ *Imperf.* — ⁶ = vstopili. — = dobro. — ⁸ Pravi se = je.

batur, ne vacuas desertasque urbes Graeciae inveniret. 5. Alexander Magnus nullo impedimento deterritus est, ne ad oceanum penetraret. 6. Ciceroni ignobilitas non obstabat, quominus ad summos honores perveniret. 7. Romae ingens timor erat, ne Hannibal urbem ipsam peteret. 8. Altitudo moenium milites non deterrebat, quominus ea transcenderent et in oppidum irrumperent. 9. Regulus, ne sententiam diceret, recusavit. 10. Themistocles metuebat, ne Graeci singuli in urbes suas reverterentur. 11. Non obstabat veteribus Romanis superbia, quominus aliena instituta, si proba erant, imitarentur. 12. Labienus veritus est, ne hostium impetum sustinere non posset. 13. Consul cum navibus missus est, ut regem Macedonum impediret, quominus copias in Italiam traderet.

38.

1. Lakomnik se vedno boji, da ne bo imel zadosti. 2. V mestu je bil silen strah, da ne bi sovražniki opustošili zemljišč. 3. Smrt ne zadržuje modrega moža, da ne bi vsak čas¹ koristil državi in svojcem². 4. Strah ovira duha, spoznati resnico. 5. Bojimo se, da ne moremo zadoščati svoji dolžnosti. 6. Deseta legija se je branila odriniti s Cezarjem. 7. Rimljani so se zelo bali, da ne bi Galci drugič prišli. 8. Hanibala Alpe niso ovirale, da ne bi prepeljal svojega vojstva v Italijo. 9. Isti je skrivaj pobegnil iz Kartagine, ker se je bal, da ga soderžavljani ne izdado Rimljanom. 10. Zgodopisci pripovedujejo, da so se Lacedemonci upirali, da ne bi Atenci utrdili svojega mesta. 11. Starejšinstvo se je balo, da ne bi bil eden konzulov izvoljen izmed ljudstva. 12. Ciceron se je po pravici bal, da ga Katilina usmrti³. 13. Grožnje zarotnikov tega konzula niso ostrašile poskrbeti, da ne bi trpela država kake⁴ škode⁴.

LVIII.

Dē Pausaniā.

Pausanias Lacedaemonius non solum Spartam, sed etiam totam Graeciam sub potestatem regis Persarum redactus erat. Magistrātus cum has res cognovissent, eum comprehendi iussērunt. At ille in aedem Minervae aufūgit, quo impediret, quominus in carcerem coniceretur. Hinc ne effugeret, magistrātus portam aedis obstruxērunt tectumque demoliti sunt, quo celerius sub divo moreretur. Tum mater

38. ¹ *Ablat. temporis.* — ² = svojim. — ³ *Pass.* — ⁴ = kaj škode (prim. LVI., 9. stavek!).

quoque Pausaniae, cum de scelere filii comperisset, in primis lapidem ad introitum aedis apportavisse dicitur, ut impediret, quominus filius effugeret. Hic cum semianimis de templo exportatus esset, statim animam efflavit. Sic Pausanias magnam belli¹ gloriam turpi morte maculavit.

Posledični (konsekutivni) stavki.

LIX.

Dē imperatōre Titō.

Imperator Titus fuit vir omni genere virtutum admirabilis adeo, ut amor et deliciae generis humani appellaretur. Tantaе humanitatis in imperio fuit, ut neminem puniret. Tam benignus et liberalis fuisse dicitur, ut dignis et indignis beneficia tribueret neque quidquam iis denegaret. Cum ob hanc causam ab amicis reprehenderetur, respondit neminem tristem debere ab imperatore discedere. Die quodam accidit, ut in cena recordaretur nihil boni se illo die cuiquam praestitisse. Tum: „Amici“, inquit, „hodie diem perdidi!“ His artibus perfecit, ut non dominus, sed pater civium esse videretur. Nunc, cum egregias huius imperatoris virtutes cognovistis, restat, ut eas imitemini.

LX.

Dē Alcibiade.

Quis vestrum est, quā de Alcibiade audierit? Non enim dubium, quā hic ingeniosus civis Atheniensis omnium aequalium eloquentissimus, rei militaris peritissimus idemque¹ levissimus fuerit. Constat eum ob inimicum in patriam animum pulsum esse in exsilium. Sed Athenienses, quales tum res eorum erant, facere non potuerunt, quā eum mox revocarent et imperio² praeficerent. Non enim dubitabant, quā Athenis amissum belli decus redditurus esset. Alcibiades cum in imperio esset², nihil praetermisit, quā civium gratiam sibi reconciliaret. Itaque brevi (tempore) tantam commutationem rerum effecit, ut Lacedaemonii, qui paulo ante victores fuerant, perterriti pacem peterent. Nam Alcibiades receperat Ioniam et Hellespontum neque multum aberat, quā omnes urbes Graecas,

LVIII. ¹ *Belli gloria* = bojna slava.

LX. ¹ = obenem pa tudi. — ² Tukaj = vojaško poveljstvo; *in imperio esse* = imeti vojaško poveljstvo.

quae in orā Asiae sitae erant, sub Atheniensium dicionem redigeret. Postremo praedā onustus Athenas vēnit. Tum Athenienses retineri non potuerunt, quā victori, cum e navi egressus esset, gratias agerent atque aureis coronis eum donarent. Ille lacrimans talem benevolentiam civium suorum accipiebat. Postquam in urbem vēnit, contionem convocavit et sic verba fecit, ut nemo tam ferus esset, quā eius fortunam miseraretur inimicusque iis esset, quorum operā patriā pulsus erat.

39.

1. Nihče ni tako pravičen, da ne bi nikoli grešil¹. 2. Krepost učini, da ugajamo bogu in ljudem. 3. Zvezd je toliko število, da se ne dajo² šteti. 4. Kdo bi dvomil³, da je duša³ človeška nesmrtna? 5. Ni dvomno, da se preselijo⁴ duše dobrih po smrti v bivališča blažencev⁵. 6. Vojaki so se komaj dali² zadržati, da ne bi vdrli v mesto. 7. Mnogi starčki so tako slabotni, da ne morejo izpolnjevati dolžnosti življenja. 8. Nobena reč ni tako dognana⁶, da bi bedaki ne dvojili o njej. 9. Nisem si mogel kaj, da ti ne bi izrazil svojega mnenja in [svoje] volje. 10. Po bitvi pri Kanah se je rimsko vladarstvo malodane zrušilo. 11. Pripeti se včasih, da smo na videz⁷ brez vzroka žalostni. 12. Vojaki se niso mogli vzdržati, da ne bi napali sovražnikovega tabora. 13. Demosten ni nič opustil, da ne bi premagal vseh prirodnih zadržkov. 14. Vsi občudujemo Aristidovo pravičnost; preostaja [le], da jo tudi sami gojimo. 15. Kdo je kdaj dvomil, da je v državi vedno imela prvo mesto⁸ zgovornost, drugo [pa] znanje prava?

Časovni (temporalni) stavki.

LXI.

1. Cicero, ut spem libertatis amissam vidit, Italiam relinquere constituit. 2. Idem in Italiā mansit, quoad licuit. 3. Dux Gallorum, ubi de Caesaris adventu cognovit, obviam ei profectus est. 4. Oppidani, ubi primum Caesarem appropinquare audiverunt, portas clausērunt. 5. Postquam Persae victi sunt, Graeci inter se ipsos bella gessērunt. 6. Membris utimur, priusquam didicimus, cuius utilitatis causā ea habeamus. 7. Omnia homini, dum vivit, speranda sunt.

39. ¹ *Praes.* — ² *Posse.* — ³ *Plur.* — ⁴ Pazi na čas! — ⁵ = blaženih. — ⁶ = gotova. — ⁷ V lat. glagol. — ⁸ *Partes, ium.*

8. Quamdiū vivimus, variis periculis obnoxii sumus. 9. Dum Alcibiades exercitui Atheniensium praeerat, Lacedaemonii iis non erant pares. 10. Hamilcar, posteaquam in Hispaniam pervēnit, magnas res feliciter gessit. 11. Alexander, dum inter primos dimicat, sagittā ictus est. 12. Fortis quidam miles Romanus solus hostium impetum sustinuit, quoad ceteri pontem interrumperent. 13. Caesar, antequam hostes ex terrore se reciperent, exercitum in fines sociorum traduxit. 14. Idem non quievit, donec tota Gallia subacta est. 15. Hostes non prius fugere destitērunt, quam ad flumen pervenērunt. 16. Iratis subtrahendi sunt ii, in quos impetum facere conantur, dum ipsi mitigentur.

40.

1. Uči se, dokler si deček! 2. Brž ko je prišel Scipion v Afriko, so poklicali Kartaginci Hanibala nazaj. 3. Potem ko je bila Kartagina razdejana, so gospodovali Rimljani tudi na morju. 4. Alcibiad je bil časti željen, dokler je živel. 5. Ne želi gospodovati, preden ne znaš¹ poslušen biti! 6. Dokler bodeš srečen, boš imel² mnogo prijateljev. 7. Naši vojaki niso mirovali, dokler niso zapodili sovražnika v beg. 8. Mnogi umro prej, ko vidijo nevarnost smrti. 9. Dokler so bile grške države složne, so bile mogočnim Perzijanom kos. 10. Lacedemonci so bili hrabri, dokler so veljali Likurgovi zakoni. 11. Kakor hitro so Helvečani zvedeli, da je Cezar z vojstvom odrinil v Galijo, so sklenili izseliti se iz domovine. 12. Dočim se je Sula vojskoval v Greciji, si je Marij osvojil Rim ter pomoril najimenitniše državljane. 13. Država rimska je hitro rastla, odkar je zadobila svobodo. 14. Med tem ko so Rimljani preudarjali, je Hanibal užugal njih zaveznike v Hispaniji. 15. Brž ko je bil Hanibal od kopja zadet, so nehali Kartaginci mesto oblegati, dokler bi se zdravila rana poveljnikova. 16. Isti vojskovodja je [raji] zaužil strup, preden bi bil Rimljanom izdan.

LXII.

1. Facile omnes, cum valemus, recta consilia aegrotis damus. 2. Cum haec scribebam, in expectatione erant omnia. 3. Cum Caesar in Galliam vēnit, omnes gentes bellum parabant. 4. Verres cum rosam viderat, tum ver incipere arbitrabatur. 5. Non semper iudicum culpa erit, cum innocens damnatus erit. 6. Tribuniciam potestatem cum poscebat plebs, iudicia poscebat. 7. Luxuria cum

40. ¹ = se nisi naučil. — ² = štel.

omni aetati turpis, tum senectuti turpissima est. 8. Caedebatur in foro Messanae civis Romanus, cum interim nullus gemitus illius miseri audiebatur. 9. Iam Romani Brenni condiciones accipere constituērunt, cum Camillus vēnit et Gallos cecidit. 10. Alexander cum primum potuit, ad exercitum contendit. 11. Marcellus anno ante Chr. n. CCXV absens consul creatus est, cum apud exercitum esset. 12. Solon cum Sardes venisset, a rege Croeso liberaliter exceptus est. 13. Solus homo particeps est rationis, cum cetera sint omnia expertia.

41.

1. Kdor ne odvrāča krivice od svojcev¹, kadar more, ravna krivično. 2. Ko sem spal, so mi odnesli tatovi velik del mojega imetka. 3. Tarkvinij Ošabni je takrat vojno vojeval za rimski narod, ko je [bil] izgnan. 4. Kadar koli je bil naš poveljnik zmagal, ni v nemar pustil² človekoljubja proti premagancem³. 5. Vesel mi bode oni dan, ko se bom ločil s tega sveta. 6. S tem, da molčimo, ne pritrjujemo vselej. 7. Kakor časti skromnost vsako starost, tako diči posebno mladost. 8. Pizon je pobegnil do najkrajnjih morskih⁴ obal, med tem ko so (tačas) vojaki oblegali v Dirhahiju hišo, v kateri so menili, da biva⁵. 9. Komaj sem bil tvoje pismo prebral, kar pride k meni prijatelj Albin. 10. Brž ko so zvedeli Helvečani o Cezarjevem prihodu, so poslali poslanca k njemu. 11. Ko je oblegal kralj Pir mesto Arge v Peloponezu, je [bil] od kamena zadet in je umrl. 12. Ko je bil Kamil rešil Rim o vojni, ga je rešil tudi [še] o miru; rešil pa ga je drugič s tem, da je zabranil⁶, da se niso izselili državljani v Veje. 13. Število naših konjenikov je bilo 5000, dočim so imeli sovražniki le 800 konjenikov.

LXIII.

Dē L. Quīntiō Cincinnātō.

Aequi consulem Romanum atque exercitum eius inclusos tenebant. Id cum Romam nuntiatum esset, L. Quinctius Cincinnatus omnium¹ consensu¹ dictator dictus est. Ille trans Tiberim parvum agrum habebat, quem arabat, cum legati ad eum venērunt. Antequam hi munere suo fungerentur, Quinctius togam adportari iussit, ut senatus mandata togatus audiret. Postquam togā indutus est, dictatorem eum legati salutavērunt. Deinde Romam contendit, unde

41. ¹ = od svojih. — ² Imperf. — ³ = premaganim. — ⁴ Genet. subst. ⁵ = je. — ⁶ = ovrl.

LXII. ¹ = soglasno.

postero die in Aequos profectus est. Brevi exercitum Romanum liberavit, cum hostes fudit et cecidit. Cum per urbem triumphans curru veheretur, ducebantur ante eum hostium duces, sequebatur exercitus praedā onustus. Ubi senatūs mandatum exsecutus est, sexto decimo die dictaturā, quam in sex menses acceperat, se abdicavit et ad agrum suum revertit.

Primerjalni (komparativni) stavki.

LXIV.

1. Plerique talem amicum habere cupiunt, quales ipsi esse non possunt. 2. Numerus invidentium tantus est, quantus admirantium. 3. Numquam ab hominibus tot et tanta beneficia accipere possumus, quot et quanta deus nobis tribuit. 4. Patria hominibus non minus cara esse debet quam liberi. 5. Liberi plerumque iisdem moribus¹ sunt, quibus parentes. 6. Peccavisti eodem modo atque ego. 7. Ne loquamini aliter ac sentitis! 8. Bellum ita suscipiatur, ut nihil aliud nisi pax quaesita videatur. 9. Amabam te non secus, ac si frater meus esses. 10. Sic vivam, quasi sciam aliis me natum esse. 11. Optimus est, qui aliis ita ignoscit, ac si ipse cotidie peccet, qui ita peccatis abstinet, ac si nemini ignoscat. 12. Vive sic cum hominibus, tamquam deus te videat, loquere sic cum deo, tamquam homines te audiant. 13. Sequani absentis Ariovisti crudelitatem, velut si adesset, horrebant. 14. Pausanias cum litteras a rege Persarum accepisset, ita se gerebat, ac si iam eius gener esset; mutavit vestem et luxuriosius epulabatur, quam perpeti possent, qui aderant.

42.

1. Cezarjevih spremljevalcev je bilo toliko, kolikor Ariovistovih. 2. Mi nimamo tolikega bogastva kakor vi. 3. Kakršnega značaja je gospod, takšnega hlapec. 4. Tisto dejanje je tebi prav tako² všeč kakor meni. 5. Človeško življenje ni nič drugega nego potovanje do smrti. 6. S teboj bom ravnal prav tako³, kakor da bi bil⁴ moj sin. 7. Temistoklejeva razumnost je bila o vojni ista kakor o miru. 8. Krepost je iste hvale vredna pri⁵ sovražniku kakor pri prijatelju. 9. Stvar se je drugače izšla, kakor sem mislil. 10. Ciceron je

LXIV. ¹ *Ablat. qualitatis*; gl. Lat. slovn. § 218.!

42. ¹ Prim. LXIII, 5. stavek. — ² = ne manj. ³ = ne drugače. — ⁴ *Praes.*

— ⁵ = v.

dosegel skoro isto slavo zgovernosti kakor Demosten. 11. Ne vedite se drugače, nego vas uče starši in učitelji! 12. Tako se [mora] živeti, kakor da bi bilo⁴ vsak dan umreti. 13. Dobri ljudje ravnajo vedno tako, kakor da bi jih vsi videli⁴. 14. Ne vedimo se tako, kakor da bi nam bilo⁴ zavoljo telesa živeti, ampak tako, kakor da bi brez telesa ne mogli⁴ živeti!

LXV.

Dē Apelle.

Alexandri Magni aetate picturae Apellis non minus clarae erant quam Lysippi simulacra aenea. Aliquando Alexander ipse ab Apelle in equo sedens pictus est. Sed cum rex de imagine, praecipue de equo, aliter iudicaret, atque artifex speraverat, adductus est Alexandri equus. Qui¹ cum equum pictum conspexisset, ei, velut si verus (equus) esset, adhinnivit. Tum Apelles: „Equus tuus“, inquit, „rex, artis pingendi peritior esse videtur quam tu.“ Nemo autem ab Apelle saepius pictus est quam Alexander.

Vzročni (kavzalni) stavki.

LXVI.

1. Hostes times, imperator, quia diffidis copiis nostris. 2. *Liber* dictus est inventor vini, quia animum curis *liberat*. 3. Quanta est benignitas naturae, quod tam multa, tam varia, tam iucunda gignit! 4. Magnum beneficium est naturae, quod necesse est mori. 5. Falso queritur de naturā suā genus humanum, quod fortunā potius quam virtute regatur. 6. Ingentem numerum captivorum, cum a Romanis non redimerentur, Hannibal venundedit. 7. Cum vita sine amicis insidiarum plena sit, ratio ipsa nos monet, ut amicitias comparemus. 8. Magnopere gaudemus, quod tantum vales apud bonos. 9. In eo multi homines peccant, quod aliena magis quam sua vitia cernunt. 10. Hoc unum in Alexandro Magno reprehendendum est, quod tam iracundus fuit. 11. Alexander Magnus Achillem fortunatum dixit, quod Homerum praeconem virtutis suae invenisset. 12. Legati Gallorum Caesari gratulati sunt, quod tam grave bellum prospere confecisset. 13. Miltiadem, cum vulneratus in carcerem conicetus esset, quoniam ipse pro se dicere non poterat, frater eius defendebat.

42. ⁴ *Praes.*

LXV. ¹ Relativna zveza; gl. Lat. slovn. §§ 345. in 346.!

43.

1. Ker je človeško življenje kratko, je bolje pridobiti [si] nevenljivo¹ slavo nego bogastvo. 2. Nihče ne hvali domovine, ker je velika, ampak ker je njegova. 3. Ne grajam te, da so ti tvoji tako dragi. 4. Zelo se veselimo, ker je naše vojstvo premagalo sovražnike. 5. Vaši učitelji vas hvalijo, ker se tako pridno učite. 6. Ker ti je že noč, odidite v svoje hiše! 7. Krepost ni [zato] dobra, ker se hvali, ampak hvali se, ker je dobra. 8. Po pravici so imenovali ljudje Cira blaženega, ker ti je bila sreča združena z njegovo krepostjo. 9. Hanibal se je [moral] boriti zvijačno,² ker v orožju³ ni bil kos [sovražniku]. 10. Ker Eduvci niso mogli braniti sebe in svojega imetja⁴ zoper⁵ Helvečane, so prosili Cezarja pomoči. 11. Ko je Cezar videl [mrtvo] truplo Pompejevo, se ni veselil, češ da je nasprotnik ubit, ampak je jokal. 12. Ko je bil Ciceron odkril Katilinovo zaroto, mu je rimski narod izrekel zahvalo, češ da je rešil državo. 13. Istemu je starejšinstvo pozneje čestitalo, da se je zdrav⁶ vrnil v Rim.

LXVII.

Dē Pausaniā.

Mirabatur quidam, quod de antiquis legibus nullam abolere liceret Lacedaemoniis. Itaque interrogavit Pausaniam, quaenam eius rei causa esset. „Quia“, inquit hic, „legum in¹ viros, non virorum in¹ leges debet esse auctoritas.“ Idem Pausanias, cum exsul in urbe quadam Arcadiae laudaret Lacedaemonios et quidam diceret: „Cur ergo non mansisti in patriā?“ respondit: „Quia ne medici quidem apud sanos, sed apud aegrotos esse solent.“

Dopustni (koncesivni) stavki.

LXVIII.

1. Optimi homines faciunt, quod honestum est, etsi nullum commodum consequuntur. 2. Quamquam fortuna caeca est, tamen plerumque virtuti favet. 3. Etiamsi homines fallis, deum tamen fallere non poteris. 4. Cum feriant unum, non unum fulmina terrent. 5. Paupertas si malum est, pauper esse beatus nemo potest, quamvis sit sapiens. 6. Mendaci non credimus, licet aliquando verum dicat.

43. ¹ = nesmrtno. — ² = [z] zvijačo. — ³ Sam ablat. — ⁴ Svoje imetje: *sua, ōrum*. — ⁵ *Ab.* — ⁶ = neoškodovan.

LXVII. ¹ = nad.

7. Ut desint vires, tamen laudanda est voluntas. 8. Nē sit summum malum dolor, malum certe est. 9. Verum, etsi non semper gratum esse audienti potest, semper tamen audiri debet. 10. Aristides fuit perpetuo pauper, cum divitissimus esse posset. 11. Idem, quamquam adeo excellebat abstinentiā, ut cognomine Iustus appellatus sit, tamen patriā expulsus est. 12. Etiam si Alcibiades totiens hostes fugaverat, tamen Athenienses pristinorum eius victoriarum obliti sunt atque iterum in exsilium eum pepulērunt.

44.

1. Akoprav so kazni ošabnosti in krutosti pozne, vendar niso lahke. 2. Poštenjaki gojijo krepost, tudi če ne pričakujejo plačila. 3. Kakor koli je sreča prevarala že mnoge, ji vendar ljudje največ zaupajo, zlasti v nesreči. 4. Lakomniki potrebujejo, kakor tudi so bogati. 5. Naj tudi je izgubil modrija ves [svoj] imetek, vendar ni nesrečen. 6. Naj tudi življenje ni največja dobrina, dobrina je gotovo. 7. Ne pozabi nikdar, da je bog pravičen, dasi je dober. 8. Človeško pamet spoznaš po¹ njenih delih, akoprav je ne vidiš. 9. Miš ni velika, najsi stoji² na gori. 10. Dasi zdravniki često vedo, vendar ne povejo bolnikom, da bodo za ono boleznijo³ umrli. 11. Sokrat je v ječi ostal, ko je vendar mogel pobegniti iz nje. 12. Če tudi je Hanibal večkrat premagal Rimljane, so naposled vendar premagali⁴ Rimljani njega samega.

LXIX.

Dē Q. Sertōriō.

Q. Sertorius in primā adversus Cimbros pugnā, quamquam vulneratus erat, Rhodanum, flumen rapidissimum, tranatavit. Paulo post alterum oculum in pugnā amisit. Etsi hoc damno facies eius valde deformata est, tamen hanc deformitatem non dedecus arbitrabatur, sed decus.

Pogojni (kondicionalni) stavki.

LXX.

1. Maxima est in sensibus veritas, si sani sunt. 2. Nihil in vitā magnopere expetendum est nisi virtus. 3. Si amitti vita beata potest, beata esse non potest. 4. Dolorem si non potero frangere, occultabo. 5. Dolores, si tolerabiles sunt, toleremus, si minus, aequo animo vitā decedamus! 6. Si bellum omittimus, pace numquam fruemur.

44. ¹ *Ex.* — ² = se je postavila. — ³ Sam ablat. — ⁴ *Pass.*

7. Quis hoc credat, nisi sit pro teste vetustas? 8. Vergilius tam egregia carmina non composuerit, nisi Homerum imitatus sit. 9. Homines, si rebus suis contenti essent, beate viverent. 10. Nisi discordia inter civitates Graecas orta esset, opes eorum non essent fractae. 11. Consilium, ratio nisi in *senibus* esset, Romani summum consilium¹ non appellavissent *senatum*. 12. Hunc mihi timorem eripe, si est verus,² ne opprimar, sin falsus,³ ut tandem aliquando timere desinam!

45.

1. Ako so bogovi, so tudi dejanja bogov. 2. Zastonj boš delal, ako te ne bo podpiral bog. 3. Ako ne spoznamo¹ sebe samih, ne dospemo¹ nikdar do modrosti. 4. Ako bi [ti] tako ravnal, bi bil [pač] nespameten. 5. Če je [morda] modrost največa dobrina, se [moramo] za njo zelo poganjati. 6. Ako si moder, se bodeš poganjal za krepost, ako pa ne, boš eden izmed² mnogih. 7. Ako storiš,¹ kar obetaš, ti bom hvaležen, ako ne storiš,¹ ti bom odpustil. 8. Mi bi skoro nič ne vedeli, ako bi se ne učili od drugih. 9. Da je bil vodja previdniši, ne bili bi naši hrabri vojaki v beg zagnani od sovražnikov. 10. Ako resnico govoriš, boš hvaljen, ako pa lažeš, boš kaznovan. 11. Nikdar bi ne bil prišel Herkul k bogovom v nebo, da si ni utrdil tega pota s čednostimi. 12. Ko je Pir premagal Rimljane pri Herakleji leta 280. pred Kristovim rojstvom, je dejal: „Ako drugič tako zmagam,¹ se vrnem¹ brez vojakov v Epir.“

LXXI.

Dē accūsātōribus.

Accusatores multos esse in civitate utile est, ut metu contineatur audacia. Nam nocens, nisi accusatus erit, condemnari non potest, innocens, si accusatus erit, absolvi potest. Innocens, si accusatur, quamquam abest a culpā, suspicione tamen non caret. Etsi hoc miserum est, tamen is, qui hunc accusat, aliquo modo¹ excusari potest, si calumniari sciens non videtur.

LXX. ¹ Tukaj svèt = svetovalstvo. — ² = opravičen. — ³ = neopravičen.

45. ¹ Pazi na čas v lat.! — ² *Dē*.

LXXI. ¹ *Ablat. modī*; gl. Lat. slovn. § 241.!

Konjunktiv v oziralnih (relativnih) stavkih.

LXXII.

1. Rex Persarum ab Atheniensibus Iphicratem petivit ducem, quem exercitui praeficeret. 2. Missi sunt delecti cum Leonidā, rege Lacedaemoniorum, qui Thermopylas occuparent. 3. Leges sunt inventae, quae cum omnibus semper unā atque eādem voce loquerentur. 4. Nemo fere erat, qui Catilinae non inimicus esset. 5. Ea¹ fuit gens Romana, quae victa quiescere nesciret. 6. Qui sibi imperare non possunt, indigni sunt, qui aliis imperent. 7. Nemo Ciceroni aptior videbatur, qui diceret de senectute, quam Cato Maior. 8. Nihil est, quod tam miseros faciat homines, quam impietas et scelus. 9. In omnibus saeculis reperti sunt, qui pecuniam ardentius expecterent quam virtutem. 10. Nulla res tam facilis est, quae non difficilis sit, cum (eam) invitus facias. 11. O magna vis veritatis quae contra hominum calliditatem facile se ipsa defendat! 12. Alexander stans ad Achillis tumulum exclamavit: „O fortunate adulescens, qui Homerum virtutis tuae praeconem inveneris!“

46.

1. Nikogar ne boš našel, ki bi bil¹ brez² vse krivde. 2. So [ljudje], ki se uboštva bolj boje ko neumnosti. 3. Kdor odsotne prijatelje obrekuje, ni vreden,³ da bi bil¹ v družbi dobrih ljudi. 4. Ni ga bilo človeka,⁴ ki bi ne ljubil pesnika Vergilija.⁵ 5. So⁶ ljudje, ki prenašajo hude bolezni z večjo potrpežljivostjo nego male bolečine. 6. O nesrečni starček, ki že toliko let nisi videl solnčne⁷ luči! 7. Kdo bi onega ljubil¹, katerega se boji! 8. Poveljnik je [od]poslal najhrabrejše vojake, da bi napali sovražnika. 9. Kdor se je naučil pokoren biti, je vreden, da drugim zapoveduje. 10. Katera država je tako trdna, da bi je ne mogli¹ uničiti razpori in sovraštva! 11. Rimski narod ni imel nobenega poveljnika [za] sposobnišega, da bi odbil Cimbri, nego Marija. 12. Atenci so poslali poslanca v Delfe, ki naj bi vprašali proročišče za svet, kaj naj store.⁵

LXXII. ¹ Tukaj = tak 3.

46. ¹ *Praes.* — ² „sem brez“ latini z eno besedo! — ³ = je nevreden. — ⁴ = nihče ni bil. — ⁵ *Imperf.* — ⁶ = nahajajo se. — ⁷ *Genet. subst.*

LXXIII.

Senēs et mors.

Duo senes, qui ligna in silvā caesa domum portabant, onere et viā defatigati fascēs posuērunt, ut paulum quiescerent. Cum satis diu questi essent de senectute et inopiā, quae hominibus tot difficultates pararent, invocavērunt mortem, quā omnibus malis liberarentur. Mors statim vēnit eosque interrogavit, quid optarent. Eius adspectu perterriti respondērunt senes: „Nihil optamus, sed quaesivimus aliquem, qui nobis fascēs imponeret.“

LXXIV.

Dē Sōcrate.

Socrates Atheniensis, qui ab Apolline Delphico sapientissimus omnium Graecorum nominatus esse dicitur, per totam vitam rei publicae salutem augere civesque operā et consilio adjuvare studebat. Quamquam autem homo probus et iustus et erga deos pius erat, tamen impedire non potuit, quominus a civibus impietatis accusaretur et a iudicibus capitis damnaretur. Cum in custodiā esset, Crito, qui illius familiarissimus erat, ad eum vēnit et: „Dolent“, inquit, „omnes amici tui, Socrates, quod iniuriā te iudices capitis damnavērunt.“ „Quid dicis, Crito?“ inquit Socrates; „essetne vobis iucundius, si iure capitis damnatus essem?“ Ad quae Crito respondit: „Minime; sed omnes boni cives indignantur, quod vir innocentissimus, qui omnibus temporibus de re publicā bene meruit, ab illis iniustissimis hominibus damnatus est.“ „At melius est“, inquit Socrates, „iniuriam accipere quam facere, et id, quod ego patiar, iam ante me multi et clari viri passi sunt ac post me multi patientur.“ Tum Crito: „Sequere me, Socrates; nihil obstat, quin e carcere effugias, omnia ad fugam parata sunt.“ Socrates autem respondit: „Quod me facere iubes, non faciam, sed legibus parebo, ne malo exemplo fundamentum rei publicae evertam.“ Crito cum diu tacuisset, Socratem interrogavit, num quid haberet, quod liberis vel amicis mandaret. Tum ille: „Liberis meis impera, ut praeceptis meis oboediant et beneficia Atheniensium reminiscantur, iniurias autem obliviscantur.“ Postero die venenum, quod ei a servo datum est, sumpsit et mortuus est.

O Hanibalu.

Ni dvomno, da se [sme] Hanibal prištevati največim poveljnikom vseh časov. Ko si je bil osvojil hispansko mesto Sagunt, je sklenil napotiti se v Italijo, da bi napal Rimljane v njih lastni deželi. Zato je odrinil z vojsvom 50.000 pešcev in 9000 konjenikov iz Hispanije; potem ko je bil prekoračil visoke gore, ki ločijo¹ Hispanijo od Galije, je prepeljal vojsvo črez² deročo reko Rodan ter je v kratkem času [srečno] dospel do Alp. Kdo izmed vas ne ve, da je Hanibal Rimljane v več bojih premagal, ko je bil v 15 dneh Alpe prekoračil? Rimljani niso bili baje nikdar v večem strahu kakor takrat, ko so bili pri Kanah silno poraženi.³ Bali so se namreč, da napade Hanibal [rimsko] mesto samo. Toda dasi je bil Hanibal zvršil v Italiji mnoga dejanja hrabro in srečno, so ga naposled vendarle premagali⁴ pri Zami Rimljani, ki jim je načeloval Scipion Afriški. Ta rimska zmaga je končala leta 201. pr. Kr. drugo punsko vojno, ki so jo Rimljani vojevali s Kartaginci 17 let.

Perfecta in supina pravilnih glagolov.

Prva konjugacija.

LXXV.

(Lat. slovn. § 137.)

1. Fores crepuērunt; quis vēnit? 2. Caesar ignavos milites increpuit, fortes laudavit. 3. Augustus carmina Vergilii cremari vetuit. 4. Pastores otiosi sub altā quercu cubuērunt, cum subito tonuit. 5. Frumentum ex agris hostium sectum milites in castra comporta-vērunt. 6. Ante Leutricam calamitatem Spartae in Herculis templo arma sonuisse dicunt. 7. Crebris fulguribus procul nubes micuērunt, sed tonare non audivimus. 8. Milites cum torpentes gelu in castra revertissent, membra fricuērunt. 9. Milites ab imperatore vetiti sunt castra relinquere. 10. Sapiens quidam Alexandro dixit: „Rex, tot gentes domuisti; iracundiam tuam doma, nam cupiditates tuae magis indomitae sunt quam gentes ferocissimae.“

47. ¹ = delijo. — ² V lat. sam akuzat. — ³ = ko so prejeli silen poraz.
— ⁴ Pass.

LXXVI.

Vercingetorix Arvernōs adhortātur, ut libertatē patriae dēfendant.

Romani multas gentes domuerant. Cum a Caesare iam magna Galliae pars domita esset, etiam Arvernos adorti sunt. Magnā tamen fortitudine Arverni contra Romanos dimicavērunt. Vercingetorix acerrimus defensor libertatis Arvernorum erat. Cum vero non omnes Arverni parati essent pro libertate patriae pugnare, ille his verbis cunctantes increpuit: „In patriā nostrā castra Romanorum clamore militum sonuērunt; frumentum ex agris nostris sectum in castra Romanorum comportatur. Cur cunctamini patriae libertatem defendere? Nisi cubissetis in vicis vestris immemores exempli maiorum, illi in patriam nostram non intravissent. Helvetii quondam eos, qui libertatem patriae defendere non parati erant, igne necavērunt iisque, qui non fortiter pro patriā pugnabant, aures dēsecuērunt, ut alios magnitudine poenae terrerent; Arverni non libenter pro patriā pugnabunt? Leges nostrae vetant in castris hostium nos versari. Quod legibus maiorum vetitum est, vitate! Romanorum, qui hostes patriae nostrae sunt, amicitia nobis periculosissima est. Illi, ut hanc patriam expugnarent, ut his in regionibus imperarent, in Galliam liberam intravērunt. Proinde defendite patriam, libertatem, coniuges, liberos!“

48.

1. Znano je, da so starodavniki pri¹ obedu ležali. 2. Likurg je baje prepovedal rabo zlata in srebra. 3. Ogenj se tudi vzbudi, ako se je dalje časa drgnil les ob les³. 4. Ko smo se vračali domov, se je zablščal blisk in je zadonel grom. 5. Po starem zakonu je bilo Rimljanom prepovedano trupla mrtvecev v mestu zežigati ali pokopavati. 6. Ko bi bil Aleksander Véliki ukrotil svojo togoto, bi ne bil usmrtil svojega prijatelja. 7. Dva Scipiona sta se imenovala Afriška zaradi ukročene Afrike. 8. Sovražniki so ugrabili iz poslopij žito, požeto od poljedelcev. 9. Ko so bili poljedelci poželi žito na² njivah, je hudo zagrmelo. 10. Slišali smo, da ti je zdravnik odrezal bolni ud od telesa. 11. Ko so duri zaškripale, nisem dvomil, da je prišel moj prijatelj. 12. Mi bi vas bili pokarali, ko bi bili [vi] storili, kar je bilo prepovedano.

48. ¹ Inter. — ² Ex. — ³ = ako sta se lesa med seboj drgnila.

LXXVII.

(Lat. slovn. §§ 138. in 139.)

1. Antiqui ante cenam lavabantur et lauti cenabant. 2. Quamcumque mihi fortunam deus dederit, patienter tolerabo. 3. Tarquinius Priscus urbem novis moenibus circumdedit. 4. Res publica Romana luxuriā et avaritiā principum pessumdata est. 5. Epaminondas dimicans semper in primis stetit et omnibus fortitudine praestitit. 6. Videbimus, quid praestātūrus sis, si nemo te iūverit. 7. Adeo te amamus, ut omnibus in rebus summā vi te adiūtūrī simus. 8. Hannibal ingentem multitudinem captivorum, cum a Romanis non redimerentur, vēnumdederat. 9. Cicero multos eloquentiā suā adiūverat, sed in summo periculo adiūtus est a nullo. 10. Romani Sinonem circumstetērunt et institērunt, ut omnia Graecorum consilia nuntiaret.

11. Optimis consiliis interdum obstitit¹ fortuna.

12. Operam perdidērunt¹, qui laterem lavērunt¹.

49.

1. Tako smo te ljubili, da smo ti na vso moč pomagali v vsaki reči. 2. Bog je dal človeku¹ pamet in govor. 3. V prvi bojni vrsti so stali tisti vojaki, ki so druge² prekašali v hrabrosti. 4. Večina Kartaginecev bi bila podpirala Hanibala, ko bi se ne bil Hanon ustavljal. 5. Dognano je, da je Sokrat prekosil v modrosti vse modrijane starodavnosti. 6. Romul je ustanovil mesto [rimsko] in je ustanovljeno obdal z obzidjem. 7. Šestdeset zarotnikov je Cezarja obstopilo in usmrtilo. 8. Katilina je ugonobil rimsko mladino z vsakojakimi³ hudodelstvi. 9. Znano je, da so se Germani najraje kopali na najmrzlejših mestih rek. 10. Veliko je bilo v punski vojni število zajetnikov, ki jih je Hanibal prodal, ker jih Rimljani niso odkupili. 11. Leta 203. pred Kristovim rojstvom sta premagali dve rimski vojski Magona, ki je hotel pomagati bratu Hanibalu v totranski Galiji. 12. Po bitvi maratonski so dali Atenci Miltiadu 70 ladij, da bi z vojno ukrotil otoke, ki so bili Perzijane podpirali.

LXXVII. ¹ V slov. praes.

49. ¹ *Plur.* — ² = ostale. — ³ *Quisque.*

LXXVIII.

Alexander domat Bucephalum.

Constat Alexandrum adolescentem audaciā ceteris praestitisse. Nam cum Philippus pater equum pulcherrimum, cui nomen erat Bucephalus, magno pretio emisset neque regis ministri eum domare potuissent, Alexander: „Quid obstat“, inquit, „mi pater, ne ego hunc equum domare coner?“ Philippus veniam dedit. Statim Alexander equum conscendit brevique domitum ad illum reduxit.

Druga konjugacija.

LXXIX.

(Lat. slovn. § 140., 1. in 2.)

1. Poetae narrant ne deos quidem bellis et proeliis caruisse. 2. Imperatores Romani saluberrimas leges abolēverunt. 3. Cicero omnes Catilinae conatūs prohibuit. 4. Non timor populi, non odium omnium bonorum civium Catilinam a turpissimis consiliis dēterrūerunt. 5. Notum est vitia Romanis magis nocuisse quam bella. 6. Diogenes nihil secum habuit, quod nullā rē eguit. 7. Demosthenem inter omnes oratores eloquentiae vi ēminuisse constat. 8. Athenienses cum Miltiadem damnarent, magis irae suae quam utilitati communi pārūerunt. 9. Pisistratum Athenis eloquentiā flōruisse Cicero memoriae prōdidit. 10. Multis Atheniensibus non placuit, quod Aristides praeter ceteros Iustus appellaretur. 11. Sub imperatore Tiberio mater quaedam necata est, quia mortem filii dēflēverat. 12. Agesilaus, cum Epaminondas Spartam oppugnaret, summum se imperatorem praebeuit.

50.

1. Vrl mož niti temu ne bo škodil, ki je škodil [njemu] samemu. 2. Ciceron pravi, da so cvetele hiše starih Rimljanov v časti in kreposti. 3. Noben narod ni bil zakonom bolj poslušen nego Lacedemonci. 4. Katera država je bila kdaj brez vojn in bitev? 5. Vsem ugajati ne more nihče; zadosti je ugajati¹ najboljšim. 6. Alcibiad se je izkazal ne manj hrabrega v vojni ko razkošnega doma. 7. Znano je, da je bilo² Cezarjevo vojstvo v Galiji često več dni brez² hrane. 8. Katilina je bil tako zanikaren človek, da ga ni nič odstrašilo od

50. ¹ *Inf. perf.* — ² = je bilo potrebno.

[njegovih] zlobnih naklepov. 9. Ni dvomno, da se je odlikoval v zgovornosti med vsemi rimskimi govorniki [najbolj] Ciceron. 10. Državne³ zakone, ki so jih bili zatrli rimski cesarji, so oplakovali najboljši možje.

LXXX.

(Lat. slovn. § 140., 3. in 4.)

1. Ceres homines agriculturam docuisse dicitur. 2. Nobiles Romani litteris Graecis docti erant. 3. Caesar omnium militum suorum nomina memoriā tenuisse trāditur. 4. A Mario et Sullā primum bellum civile mōtum esse constat. 5. Tu, qui omnes monuisti, ipse non cāvisti periculum. 6. Sicilia quinto quōque anno cēnsa est. 7. In vitā humanā dolores et gaudia mīxta sunt. 8. Deus bonis omnibus mundum complēvit, mali nihil admiscuit. 9. Non ignōro¹ te mihi meisque semper fāvisse. 10. Diu hoc malum fōvistī; si cāvissēs, fortasse remōvisses. 11. Nihil prōderunt praecepta, nisi prius amōveris ea, quae praeceptis obstant. 12. Milites carnem torruērunt et tōstam sine sale et pane ēdērunt. 13. Tres Decios: patrem, filium, nepotem pro patriā morti se vōvisse trādunt.

51.

1. Poučeni po nesreči se varujejo ljudje nevarnosti.¹ 2. Korintska med je bila baje pomešana [z] zlatom in srebrom. 3. Znano je, da so gojili že prvi ljudje poljedelstvo. 4. Varujemo se in smo se vedno varovali tovarišije¹ hudobnežev. 5. Ker ste se vedno varovali prepirov, smo vam naklonjeni in smo vam bili vedno naklonjeni. 6. Našemu veselju¹ so često primešane boli. 7. Ali vam je znano, kdo da je provzročil drugo državljansko vojno? 8. V bitvi pri Kanah je ravnal² tretjo bojno vrsto Hanibal sam s [svojim] bratom Magonom. 9. Dež ne more vsega okrepčati, kar je bila solčna pripeka posušila. 10. Več rimskih vojskovodij se je zaobljubilo podzemeljskim bogovom. 11. Ker so vojaki vardevali [svoje] rane, so kmalu odpravili bolečine. 12. Leta 456. pred Kristovim rojstvom se je popisalo v Rimu 117.319 državljanov.

50. ³ Genet subst.

LXXX. ¹ Non ignoro = vem.

51. ¹ V lat. plur. — ² = držal.

LXXXI.

Asinus et vulpēs.

Asinus olim leonis pellem induerat reliquas bestias territūrus. Vulpem quoque terrēre temptavit; sed haec: „Ista“, inquit, „horrenda¹ pellis profecto magno pavore me complēvisset, nisi vox tua me docuisset, qualis esses leo.“

LXXXII.

(Lat. slovn. § 141.)

1. Saepe frīxērunt milites Romani in hibernis. 2. Non semper gratam se praebet feles, quam mulsisti. 3. Arma a militibus bene tersa fulgēbunt. 4. Ventus omnes nubes caelo dēterserat; clarus sol lūxit et fulsit. 5. Multi parentes liberis suis nimis indulserunt itaque eorum vitia auxerunt. 6. Anaxagoram philosophum numquam in vitā risisse dicunt. 7. Diogenes philosophus, sub cuius pallio sordido magna sapientia latēbat, a multis dērisus est. 8. Hannibal regi Antiocho persuāsit, ut in Italiam proficisceretur. 9. Carthago, anno ante Chr. n. CXLVI a Scipione expugnata atque incēnsa, XVII dies ārsit. 10. Carthaginienses Regulum crudelissime torsērunt tortumque necāverunt, quod Romanis suāserat, ne captivos redimerent. 11. Xerxis classis ad Salamina¹ in angusto mari haesit et a Graecis delēta est. 12. Caesar Gallos vehementissime ursit: multos contortis manibus in castra Romanorum dūci iūssit. 13. Stultus homo philosophum se esse simulans saepe audiet vetus illud proverbium: „Si tacuissēs, philosophus mānsissēs.“

52.

1. Katon je svetoval v starejšinstvu, da naj se Kartagina razdene¹. 2. Napravlja joč [se na] vojno je Cezar pomnožil število vojakov. 3. Temistoklej je prigovarjal Atencem², da naj zgradijo¹ brodovje 100 ladij. 4. Istemu je v spominu ostalo³, kar koli je bil slišal in videl. 5. Brali smo, da je gorela spečemu Serviju Tuliju glava. 6. Cezar piše, da je bil deseti legiji zaradi [njene] hrabrosti posebno naklonjen⁴. 7. Bogastvo, pridobljeno in pomnoženo po hudodelstvih, muči² gospodarja navadno bolj nego uboštvo. 8. Telesa Galcev so

LXXXI. ¹ = grozo vzbujajoča, grozna.

LXXXII. ¹ Grški akuzat. = Salamīnem.

52. ¹ Imperf. — ² Perf. — ³ = obtičalo. — ⁴ = je ustrezal.

bila od solnca opaljena⁵, lasje na temenu⁶ zviti. 9. Naši vojaki so hudo pritiskali² na sovražnika in so ostali zmagalci. 10. Neki konzul je dal⁷ svojega sina usmrtiti, ker se je bil zoper povelje bojeval s sovražnikom. 11. Alcibiad je zasmehoval⁸ Sokrata, igrajočega se s svojimi sinovi. 12. Stari pisatelji pripovedujejo, da je pesnik Orfej tažil s svojimi pesnimi zveri in premikal drevesa. 13. Ko je bil veter zbrisal vse oblake z neba, je zasijalo in se zasvetilo jasno solnce.

LXXXIII.

Dē Phōciōne.

Phocion Atheniensis numquam coram aliis aut rīsisse aut flēvisse dicitur. Multum eius consilium apud Athenienses valēbat. Itaque cum Alexander, rex Macedonum, naves aliquando ab Atheniensibus postularet, ille a populo iūssus est suam de hac re sententiam dicere. Tum Phocion: „Ego“, inquit, „et suāsī vobis antea et suādēō etiam nunc, ut aut ipsi potentiam obtineātis aut in amicitia maneātis potentium.“

53.

O grških modrijanah.

Anaksagora se ni nikdar vpričo drugih smejal, Heraklit pak je vse oplakoval. Aristip pa se baje ni nikdar ne¹ smejal ne¹ jokal.

LXXXIV.

(Lat. slovn. §§ 142. in 143.)

1. In nostris regionibus angues, si momordērunt, non nocent. 2. Non semper, quae consules hostibus spoponderant, populus Romanus confirmavit. 3. Modeste interroganti libenter respondēmus et semper respondimus. 4. Dionysio tyranno filiae barbam et capillum totondisse dicuntur. 5. Ex unius Sullae arbitrio vita multorum milium pependit. 6. Cum diu sēdimus, iuvat (nos) ambulare. 7. Saguntum ab Hannibale obsessum Romani obsidione liberare studuērunt. 8. Saepe vidimus et cotidie vidēmus, quam raro divitiae iniuriā possessae homini prosint. 9. Romani cum Numantiam diu circum-sēdissent, fame tandem oppido potiti sunt. 10. Etiam qui Mario invīderant, servatam ab eo esse rem publicam fatēbantur. 11. Nemo iucundius prandit quam is, qui non prandet nisi esuriens. 12. Amicus amici dolore maerēbat.

52. ⁵ = pražena. — ⁶ = vrhu. — ⁷ = velel. — ⁸ *Pass.*

53. ¹ = niti — niti.

54.

1. Zatoženci [si] dolgo niso ostrigli brade. 2. Od življenja edinega Cicerona je bila, kakor znano, zavisna blaginja države. 3. Nehvaležni ljudje so podobni kači, katera je ugriznila kmeta, ki jo je bil grel v nedriju¹. 4. Tolika je moč poštenosti, da jo spoštujemo celo pri² onih, ki jih nismo nikoli videli. 5. To, kar imaš sedaj ti v posesti, so imeli pred teboj drugi (v posesti). 6. Zgodopisci poročajo, da so Rimljani oblegali Veje deset let. 7. Sovražniki so bili mesto obsedli; grad sam so imeli v zavetju³, vi pa ste brezdelni sedeli pri vinu in igri. 8. Poroča se, da so v Avgustovi dobi jedli razkošni ljudje slavce za zajtrk. 9. Odhajajoč na vojno je konzul (slovesno) obljubil, da bode ali zmagal ali umrl. 10. Cezar je odgovoril germanskim poslancem, da ne more imeti nobenega prijateljstva z njimi, ako ostanejo⁵ v Galiji. 11. Znano je, da mnogi sodržavljani Epaminondi niso bili naklonjeni, ampak so mu zavidali.

LXXXV.

Cūr Lacedaemoniū capillum prōmiserint, Argivī totonderint.

Cum Thyrea urbs a Lacedaemoniis expugnata esset, Argivi capillum totondērunt et se eum non prōmissūrōs esse spopondērunt, priusquam Thyream reciperavissent. Lacedaemonii vero, qui capillum usque ad id tempus totonderant, spopondērunt se eum non tōnsūrōs esse, quamdiu Thyrea in potestate sua¹ esset.

54.

O Alcibiadu.

Alcibiad je v borbi ugriznil svojega nasprotnika v roko.¹ Ko je bil ta rekel: „Grizeš kakor ženske“, deje oni: „Nikakor ne, ampak kakor levi.“

Tretja konjugacija.

LXXXVI.

(Lat. slovn. § 144., 1., 2.)

A. 1. Milites cocta cibaria secum dūxērunt. 2. Vitia discipulorum a magistro corrēcta sunt. 3. Babylon altis muris cincta erat. 4. Pingere artificii iucundius est quam pinxisse. 5. Cicero philosophiam

54. ¹ Ablat. instrum. — ² = v. — ³ = so držali (pass.) obseden. —

⁴ Jem za zajtrk = zajtrkujem. — ⁵ Imperf. cōni.

LXXXV. ¹ V slov.: njihov 3.

54. ¹ Latini: je ugriznil roko svojega nasprotnika.

cum eloquentiā cōniūnxit. 6. Ita vixi, ut me non frustra nātum (esse) existimem. 7. Milites gladios strinxērunt et strictos sanguine hostium tinxērunt. 8. Iovem Graeci et Romani semper barbatum finxērunt. 9. A nullo Alexander saepius ex aere et marmore fictus est quam a Lysippo. 10. Camillum triumphantem albi equi per urbem vexērunt. 11. Dareus, ultimus rex Persarum, Alexandri adulescentiam dēspexit. 12. Caesar hostem ex paludibus silvisque ēlicuit et cum eo cōnfligit.

B. 1. Non semper genua flexa pietatem indicant. 2. Bellum indictum est et milites ex urbe ēducti sunt. 3. Alcibiadem in domo Periclis ēducātum esse constat. 4. Deus immortales animos in corpora humana sparsit. 5. Indos capillum pexisse saepius quam totondisse trāditum est. 6. Deus veritatem in profundo dēmersit. 7. Omnes virtutes inter se nexae sunt. 8. Galli saepe surrēxērunt et bellum contra Caesarem gessērunt. 9. Morte Scipionis splendidissimum lumen rei publicae extinctum est. 10. Primo bello Punico Romani primam classem extrūxērunt. 11. Achilles Hectoris corpus hastā transfixit et circa urbem Troiam trāxit. 12. Temporibus belli Punici secundi tanti terrae motūs in Galliā fuisse dicuntur, ut flumina in contrarias partes fluxerint et mare in amnes influxerit.

56.

1. Epikur je združil nasladnost s krepostjo. 2. Roke Sule in Marija so bile namočene s krvjo sodržavljanov. 3. Kdo je vzgojil Ahila? 4. Na Miltiadv svet¹ so peljali Atenci svoje čete iz mesta ter, so se utaborili [na] pripravnem kraju¹. 5. Zadosti dolgo ste živeli, ako ste pošteno živeli. 6. Kuhane jedi nam zdravniki bolj priporočajo nego pražene. 7. Grški prvaki so prebodli Hektorjevo telo s sulicami. 8. Pesniki nam pripovedujejo resnične² in izmišljene reči. 9. Ko so se bile legije združile, so se udarile z golimi meči s sovražnikom. 10. Ciceron se je vzdignil v starejšinstvu ter je Katilino hudo pokaral. 11. Tarkvinij Prisk je obdal rimsko³ mesto z obzidjem. 12. Bog je raztresel po vsej zemlji brezštevilne dobrine. 13. Ljubil sem Scipionovo krepost, ki ni nikdar ugasnila. 14. Na Alcibiadv svet¹ so napovedali Atenci Sirakužanom vojno. 15. Z Nestorjevega jezika je tekel govor slajši ko med. 16. Brali smo, da so vozili⁴ pri Rimljanih beli konji triumfujoče vojskovodje skozi mesto. 17. Pripognili smo kolena, da bi boga [po]častili. 18. Znano

56. ¹ Sam ablat. ² = zvršene. — ³ = Rim. — ⁴ Pass.

je, da se je Nil nekdam iztekal v sedmerih ustjih¹ v morje. 19. Rimljani so potopili kartaginsko ladjevje. 20. V dobi Aleksandra Vélikega je naslikal Apel mnogo prekrasnih podob, Lizip pa upodobil mnogo izvrstnih kipov.

LXXXVII.

(Lat. slovn. § 144., 3. in 4.)

1. *Acta agere vetere proverbio vetamur.* 2. *Omnia, quaecumque agimus, subiecta sunt mille casibus.* 3. *Multa egēerunt, qui ante nos fuerunt, sed non omnia perēgērunt.* 4. *Apes puerum imprudentem, qui iis nimium appropinquaverat, pupugerunt.* 5. *Magistri cōgant discipulos elēcta ex lēctis ediscere!* 6. *Dēlēgimus, quos maxime dilēximus.* 7. *Themistocles iuvenis rem familiarem suam neglēxisse traditur.* 8. *Caesar cum intellēxisset se hostibus nocere non posse, classem exspectavit.* 9. *Poetae antiqui narrant Achillem nemini pepercisse.* 10. *Ab Hannibale, cum Saguntum expugnatum esset, templo Dianae temperātum est.* 11. *Q. Fabius dictator Hannibalis impetum cunctando frēgit.* 12. *Hannibal coāctus tantum Italiam reliquit.* 13. *Alexander Magnus extremos Asiae fines tetigit.* 14. *Idem victoriā ad Granicum effēcit, ut maior pars Asiae a Dareo dēficeret.* 15. *Polycrates tyrannus anulum pretiosissimum abiēcisse dicitur, ut deorum invidiam effugeret.* 16. *Aemilius Paullus anno ante Chr. natum CLXVIII regem Macedonum dēvicit atque tantum pecuniae in aerarium invexit, ut unius imperatoris praeda finem fēcerit tributorum.*

57.

1. Brali smo vedno le izbrane knjige. 2. Kmetje so prisiljeni zbežali v mesto. 3. Kar si storil, storil si lastnovoljno in nihče¹ te ni silil. 4. Sramotno je pomoč odreči tistemu, ki je zavaljo naše blaginje v nemar pustil svojo nevarnost. 5. Vojaki so odbrali² [za] poslance tiste desetnike, katere so bili vedno najbolj spoštovali. 6. Ko bi se ne bil nespametni deček dotaknil buče, ne bila bi ga zbodla.³ 7. Vsi veste, da [si] je podvrgel Aleksander vso Azijo. 8. Ko je bil Filip, kralj macedonski, po noči premagan v krvavi bitvi, je pobegnil v Macedonijo. 9. Znano je, da je Hanibal docela premagal Rimljane v mnogih bitvah. 10. Grki so zdrobili ošabnost

57. ¹ Latini: in ne kdo. — ² Gl. Lat. slovn. § 199., 2. — ³ Pass.

Perzijanov, ki jih je bila zapustila³ sreča. 11. Ko je bil Trazibul premagal z zbranimi izgnanci 30 samosilnikov, je prizanesel³ nezvestim sodržavljanom. 12. Vaši vojaki so pobili mnogo sovražnikov in niso nikomur⁴ prizanesli; smrti so ušli le tisti, ki so bili prej zapustili mesto. 13. Ko so bili prišli prvaki britanski v Cezarjev tabor, so izprevideli, da Rimljanom nedostaja ladij in žita. 14. Vojno s kraljem Farnacem je zvršil Cezar tako hitro, da je pisal starejšinstvu⁵: „Prišel, videl, zmagal sem.“ 15. Samosilnik Polikrat je vrgel dragocen prstan stran, ker je menil, da bo tako ubežal zavisti bogov; a ni ji ubežal.

LXXXVIII.

Dē Vediū Pōlliōnis crūdēlitātē.

Cum Augustus aliquando apud Vedium Pollionem cenaret, frēgit unus ex servis vas pretiosum. Rapī eum ad mortem Vedius iūssit et obicī piscibus, quos alēbat. Puer e manibus effūgit et ad Augusti pedes se prōiēcit neque aliud quidquam petivit, quam ut aliter exstingeretur. Mōtus est novitate crudelitatis Augustus et illum quidem mitti, vasa autem omnia coram se frangī iūssit.

LXXXIX.

(Lat. slovn. § 145., 1.)

1. Caesaris temporibus Gallia omnis in tres partes dīvisa erat. 2. Demosthenes partem capitis rāsīt et domi suae se abstrūsīt. 3. Imperatorem Augustum studiosissime aleā lūsisse constat. 4. Catilina leges non solum laesīt, sed etiam illūsīt. 5. Xerxes Graeciam invāsūrus pontem fecit in¹ Hellesponto. 6. Templum Iani tempore pacis clausum erat; ter tantum Romani id clausērunt. 7. Viris claris et de re publicā bene meritis in theatro ab universo populo plausum est. 8. Germani ad Caesarem legatos mīsērunt, ut ostenderent fidem a se non esse laesam. 9. Multi Atheniensium principes invidiae civium suorum cēssērunt. 10. Primā luce hostium exercitus ad castra Romanorum accēssit proeliumque commīsīt. 11. Crates cum puerum indoctum vidisset, magistrum eius percussit. 12. Livius narrat anno ab urbe conditā DCLXIV clipeos in urbe quādam Latinā a muribus rōsōs esse.

56. ⁴ In nikomur v lat: in ne komu. — ⁵ Pisati komu: *scribere ad aliquem.*

LXXXIX. ¹ = črez.

58.

1. Obrita glava je bila pri starih narodih znamenje žalosti. 2. Premagani Marij se je skril v močvirja. 3. Ako te nespametnik razžali¹, odpusti mu! 4. Po Numovem kraljevanju je bilo Janovo svetišče le dvakrat zaprto. 5. V najstarejših časih je bila Italija razdeljena na tri dele. 6. Meščani so vrata zaprli in napolnili zidovje z oboroženci². 7. Ko je bil govornik končal svoj govor, so vsi ploskali³ njegovemu mnenju. 8. Poveljnik je ogovoril svoje vojake, preden se je spustil v boj s sovražnikom. 9. Znano je, da so zasmehovali⁴ prebivalci mesta Tarenta poslance, ki so jih bili Rimljani poslali. 10. Ali veste, zakaj da je udaril modrijan Kratet učitelja, ko je videl njegovega neizobraženega učenca? 11. Agezilaj, kralj macedonski, se je baje rad igral s svojimi otroki, ki jih je zelo ljubil. 12. Hamilkar, ki je bil pogosto napal sovražnika, ni se mu nikoli umaknil.

XC.

(Lat. slov. § 145., 2., 3., 4.)

A. 1. Magna vectigalia populi superati Romanis pependērunt. 2. Tantum studium in linguam Latinam impendimus, ut eam nunc penitus didicerimus¹. 3. Arcus nimis tentus frangitur. 4. Saepe dormienti tibi latera tutudi; sed tu dormire non dēstitisti. 5. Omnium aures longitudine orationis tuae obtūsae erant. 6. Magnus gubernator etiam scisso velo navigat. 7. Milites ligna fidērunt et fissa in ignem coniēcerunt. 8. In pugnā Cannensi caesi sunt quadraginta quinque milia quingenti pedites Romani, duo milia septingenti equites, duodequingenta milia sociorum. 9. Epaminondas apud Mantineam telo trānsfixus cecidit. 10. Postquam Epaminondas occisus est, omnis gloria Thebarum occidit. 11. Antiquissimae Romanorum leges in aes incīsae erant. 12. Multis accidit, ut prudentiores essent in rebus adversis quam in secundis.

B. 1. Caesar XXIII vulneribus cōnfossus est. 2. Huius viri virtute et consilio populum Romanum a gravissimis periculis dēfēsum esse constat. 3. Romani secundo bello Punico, quo totam insulam Siciliam possēderant, primum aureos nummos prēcūdērunt. 4. Persae a Miltiade in campo Marathonio fūsi sunt et turpiter terga vertērunt. 5. Carthaginem a Romanis incēnsam et ēversam esse notum est.

58. ¹ Fut. II. — ² = z oboroženimi. — ³ Perf. — ⁴ Pass.

XC. A. ¹ Didici = znam.

6. Milites cum in murum scalis adscendissent, defensores eius dē-
iēcērunt. 7. Ariovistus in finibus Sequanorum consēdit et tertiam
partem agri occupavit. 8. Regem Pyrrhum a Romanis frustra pacem
petīvisse lēgimus. 9. Galli supplices pedes Caesarisprehendērunt;
sed hic ab iis se āvertit. 10. Athenienses vela pandērunt et passis
velis in Siciliam nāvīgārunt¹. 11. Hannibal, ne in Romanorum manus
incideret, navem cōnscendit et in Asiam aufūgit. 12. Antiquissimi
homines glandes ēdisse dicuntur. 13. Non attendistī ad ea, quae
magister dīxit; idcirco ea non comprehendistī et reprehēnsus es.

59.

1. Rimski trg je razcepil¹ nekoč potres. 2. Lok, ki si ga preveč
napel, se zlomi. 3. Goveda, ovce in svinje imajo preklane parklje.
4. V najstarejših časih ljudje niso jedli kuhanih jedi, ampak želod².
5. Znano je, da je Kserks udaril³ z nogo ob tla, ko je videl Perzi-
jane premagane. 6. Nihče se ni zastonj marljivo pečal z znanostimi.
7. Germani niso nikoli plačevali⁴ rimskemu narodu davkov; neka-
teri rimski cesarji pak so plačevali⁵ Germanom davke. 8. Z raz-
pletenimi lasmi in razprostrtimi rokami so tekle germanske žene
proti bojnim vrstam sovražnikov. 9. Da ne bi prišel sovražnikom⁶ v
roke, je stopil Pompej na ladjo ter pobegnil v Egipt. 10. Homer
pripoveduje, da je edini Hektor obranil Trojo sovražnikom. 11. Ahil
je napel najtrdniši lok in pobil z njim mnogo divjih zveri. 12. Naj-
starejše zakone so Rimljani vrezali v med. 13. Pal je stari gozd,
ki ga ni bil nihče z železom sekal. 14. Moč mnogih držav je pogi-
nila, ker so bili njih prvaki pomorili najboljše državljane. 15. Kako
često se je pripetilo, da je [kdo] pal v zasedo, ki jo je bil drugemu
pripravil. 16. Perzijani so kaznovali sina, ki se je usedel vpricho
[svoje] matere. 17. Cimbri so zahtevali od rimskega starejšinstva
zemljišč, ki pa se jim niso dovolila. 18. Od naših vojakov razkropljeni
sovražniki so hitro pokazali hrbet. 19. Pri Rimljanih so bili na begu
zgrabljeni vojaki takoj pobiti. 20. Brali smo, da so Grki Trojo za-
žgali¹ in razrušili¹. 21. Rimljani so obdarovali¹ z vencem [tistega],
ki je bil prvi vzplezal na zid obleganega mesta. 22. Ko je bil Okta-
vian premagal l. 31. pred Kr. r. Antonija in kraljico egiptovsko, je
vzel v posest gospodstvo nad vso rimsko državo⁷.

XC. B. Gl. Lat. slovn. § 132., 4.

59. ¹ *Pass.* — ² *Plūr.* — ³ Ob tla udariti = zemljo butniti. — ⁴ *Perf.* —

⁵ *Pass., perf.* — ⁶ V lat. genet. — ⁷ *Imperium (genet.)*.

XCI.

Dē Patroclī exsequiis.

Cum Patroclus in proelio cecidisset, Achilles in maximum luctum incidit et Hectorem brevi a se occisum iri spopondit. Cum eum occidisset, milites suos ligna caedere et rogam materiā caesā extruere iussit. Priusquam is incenderetur, Achilles crines suos abscidit et XII captivos Troianos occidit; hos cum Patroclo cremavit. Rogus unum diem unamque noctem ardebat. Cum concidisset, flammae vino extinctae sunt.

XCI.

(Lat. slovn. § 146., 1.)

1. Puellae flores undique carpservant et coronis caput cinxerant. 2. Danai filias nupsisse filiis Aegypti memoriae proditum est. 3. Phidias, clarissimus artifex Graecorum, multas statuas marmoreas sculpsit. 4. Populus Romanus saepe ex victis regibus nihil aliud sumpsit nisi gloriam. 5. Coniuratio Catilinae, qui patrimonium effuderat atque consumpservat, per multas Italiae urbes serpsit. 6. Histriones comptos et unctos crines tinctosque vultus habent. 7. Mater litteras prompsit, quas scripseras. 8. Post Sullae mortem omnes eius adversarii proscripti sunt. 9. Hannibal magnum exercitum onustosque elephantos trans Alpes duxit, ubi antea vix homo inermis repererat. 10. Duo angues arrepservunt et Laocoontem discerpervunt. 11. Scriptores Dionysium tyrannum auream Aesculapii barbam dempsisse narrant. 12. Athenienses cum adversarios suos contempsissent, ab iis oppressi et devicti sunt.

60.

1. Cvetlica odpade¹ kmalu sama, ako je [človek] ne utrga². 2. Atikova sestra se je omožila z bratom govornika Cicerona. 3. Male miši so zlezle pod korenine starega drevesa. 4. Za³ cesarjev so se bila najpogubniša zla razširila po vsem rimskem vladarstvu. 5. Ker je bilo tvoje pismo slabo pisano, je je oče raztrgal. 6. Lacedemonci so [si] lišpali⁴ lase in šli⁵ z lišpanimi lasmi v boj. 7. Vedi⁶, da si mi vzel s to vestjo vso boleost! 8. Posegli smo po denar in ga⁷ dali revežu, ki ga je vzel s hvaležnim srcem. 9. Znano je, da so najslav-

60. ¹ Fut. I. — ² Fut. II. pass. — ³ Sub c. ablāt. — ⁴ Perf. — ⁵ = bili peljani. — ⁶ Imperāt. II. — ⁷ Latini: poseženega!

nejši možje porabljali nekaj časa za⁸ poljedelstvo. 10. Mala iskra, ki si jo prezrl, vzbudi lahko velik plamen. 11. V Rimu smo videli mnogo mramornatih kipov, ki so jih bili izdolbli stari grški in rimski umetniki. 12. Temistoklej je poslal pred bitvijo pri Salamini po noči h kralju perzijanskemu sužnja, ki naj bi izporočil⁹, da bo kralj užugal vesoljne Grke, ako jih takoj napade⁹.

XCIII.

(Lat. slovn. § 146., 2., 3.)

1. Magis delectatur agricola iis cibus, quos ex suā cellā prōmpsit, quam iis, quos ēmit. 2. Juppiter nobis ingentes dolores dedit et adēmit. 3. Caesaris adventus proelium dīrēmit. 4. Amulium regem a Romulo interēemptum esse scriptores narrant. 5. Paris Helenam rapuit, Menelaus raptam redūxit. 6. Libenter nunc multi discendī occasionem arriperent, nisi iam pridem iis ērepta esset. 7. Caesar multos hostium cēpit et captōs in unum locum coēgit. 8. Idem cupīverat princeps non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse. 9. Socrates quamquam poterat, vincula carceris non rūpit. 10. Sabini filiam Spurii Tarpēi, qui arci Romanae praeerat, auro corrūpērunt, ut armatos in arcem acciperet. 11. Nemo mortalium omnibus horis sapit. 12. Etiam ferocissimo militi, cum signum pugnae datum esset, paulum genua tremuērunt. 13. Cum Vēi expugnati essent, tota urbs clamoribus pugnantium strepuit; fremuērunt viri, mulieres gemuērunt. 14. Dareus cum in fugā aquam turbidam bibisset, negavit umquam se bibisse iucundius; numquam enim sitiens biberat.

61.

1. Podjarmljeni narodi so pogosto strli spone sužnosti. 2. Znano je, da je Pizistrat odvzel Atencem svobodo. 3. Kdor ni imel sam (po¹ sebi) pameti, je zastonj poslušal modre može. 4. Lakomnost in razkošnost sta pokvarili rimske nravi. 5. Učili smo se, da so prejeli Atenci zakone od Solona. 6. Ker si takoj pil mleko, si onemočil² strup, ki si ga bil zaužil. 7. Alcibiad je iztrgal v bitki pri Deliju [svojega] učitelja Sokrata iz sovražnikovih rok. 8. Stari pisatelji trdijo, da se Egipet ni nikdar tresel [vsled] potresa³. 9. Rimsko starejšinstvo ni odkupilo tistih, katere je bil ujel Hanibal pri Kanah.

60. ⁸ In c. accūs.. — ⁹ Imperf. cōni.

61. ¹ Per. — ² = pogasil. — ³ Sam ablat.

10. Ko je bil Hanibal nazaj poklican branit domovine, je želel⁴ vojno s Scipionom dokončati. 11. Rimsko ljudstvo je mrmralo⁴, da je njegova svoboda varniša o vojni in med sovražniki nego o miru in med sodržavljani. 12. Ko je bil Aleksander Veliki usmrtil svojega prijatelja, je ležal baje tri dni zaklenjen.

XCIV.

Dē Catōne Māiōre.

Cato, cum in senatu de bello adversus Carthaginienses ageretur, ficum ostendēns patribus: „Interrogo vos“, inquit, „quando hanc ficum dēptam esse putetis ex arbore.“ Cum omnes recentem esse dicerent: „Atqui tertium“, inquit Cato, „ante diem scītōte dēcerptam esse Carthagine; tam prope muros habemus hostem.“ Mōvit ea res patrum animos et bellum Carthaginiensibus indictum est, ut Cato cupīverat.

62.

O Troji.

Ko je bila Troja stala 200 let, so jo Grki razdejali¹ zaradi Priamoviča Parida. Ker so se namreč Trojanci branili² izročiti Parida in Heleno, Menelajevo soprogo, ki jo je bil oni unesel iz Sparte, so Grki obsedli s trdnim zidovjem opasano mesto ter je po 10 letih z zvijačo osvojili in zažgali. Ko je Troja gorela, je rožljalo² po vsem mestu orožje; možje so besneli³, žene so ječale³. Ko je bilo mesto vzeto, [jih] je le malo ušlo iz njegovega obzidja. Velik del Trojancev je bil pal, le ujet[nik]e so odvedli¹ v sužnost. Kralja Priama samega so posekali¹. Edini Enej se je sovražniku odtegnil³ z majhnim številom tovarišev, stopil na ladjo ter pobegnil v Italijo.

XCV.

(Lat. slovn. § 147., 1.)

1. Naves Phoenicum per omnia maria cucurrērunt. 2. Aristides adeo excellēbat abstinentiā, ut ab omnibus Iustus appellaretur. 3. Fulmina saepe altas arbores fidērunt et perculērunt. 4. Epaminondas fidibus praeclare cecinisse dicitur. 5. Graeci orantes palmas ad caelum sustulērunt. 6. Dionysius tyrannus sublāta de templis

61. ⁴ *Perf.*

62. ¹ *Pass.* — ² *Perf.* — ³ = iztrgal.

simulacra vëndidit. 7. Fabricius ad focum sedens vescēbatur illis radicibus et herbis, quas ipse ēvellerat. 8. Memoriae prōditum est Latonam post multos errores Delum cōfūgissee atque ibi Apollinem et Dianam peperisse. 9. Themistocles classem Xerxis, quem dolo fefellerat, apud Salamina delevit. 10. Lacaedemonii a Themistocle, cum Athenarum moenia restitūtūrus esset, dēcepti sunt. 11. Hannibal anno ante Chr. n. CCXVIII cum Scipione apud Ticinum flumen cōnflīxit eumque pepulit. 12. Galli, cum milites Romani ad arma concurrissent vehementerque pugnatum esset, in oppidum repulsi sunt. 13. Triginta tyranni cum libertatem Atheniensium oppressissent, multos cives, quibus fortuna in bello pepercerat, partim occidērunt, partim e patriā expulērunt

63.

1. Od velikega strahu pretreseni so tekli sovražniki na ladje. 2. Cela množica Trojancev je privrela, da bi videla lesenega konja Minervinega. 3. Hektor je sam branil Trojo in je često zapodil Grke k ladjam. 4. Ko je bil Tarkvinij Ošabni iz Rima izgnan, so Rimljani odpravili kraljestvo. 5. Ko so Rimljani pobili 4000 sovražnikov, so zapodili ostale v mesto nazaj. 6. Lažnivi človek bi te ne bil prevaral, ko bi bil [ti] manj verjel. 7. Besedam tistih, ki so nas večkrat varali¹, ne smemo verjeti. 8. Kar je pel Vergilij o poljedelstvu, utegne² koristiti tudi našim kmetom. 9. Kdor si pridobi³ bogastvo krivično⁴, je izgubi⁵ na zel način⁴. 10. Bitev pri Levktrah je zelo pretresla moč Lacedemoncev, ki so bili voditelji cele Grecije. 11. Temistokleju ni nikoli⁶ nobena reč iztrgala⁷ iz srca ljubezni do domovine. 12. Znano je, da so Rimljani uničili¹ Kartagino in Korint.

XCVI.

(Lat. slovn. § 147., 2.)

1. Hannibalem inter arma altum atque educatum esse constat. 2. Oraculum Apollinis saepe cōsultum est a Lacedaemoniis; Athenienses illud rarius cōsuluērunt. 3. Socrates supremo vitae die de immortalitate animorum disseruit. 4. Nobilissimi Romani ipsi agrum coluērunt, artibus minus exculti erant. 5. Tacitus narrat veteres Germanos vinum ad se importari non sīvisse. 6. Athenienses Thesei nomen numquam dēsiērunt celebrare. 7. Usu libri vestri trītī sunt;

63. ¹ *Pass.* — ² = more. ³ *Fut. II.* — ⁴ = slabo. — ⁵ *Fut. I.* — ⁶ = kdaj. ⁷ = izruvala.

numquam enim tempus ignaviā trīvistis. 8. Omne otiosum tempus in studiis¹ se contrīvisse Laelius dīxit. 9. Homines multa, quae diu occulta erant, arte ēlicuērunt. 10. Alii arborum, quas tu sēvistī, fructūs legent. 11. Stationem, in quā positus eris, ne dēserās! 12. Luxuria genuit avaritiam, ex avaritiā omnia mala genita sunt. 13. Graeci ante pugnam Marathoniam multas arbores ceciderant et caesās passim strāverant, ut Persarum equitatum dēfenderent. 14. Opes Lacedaemoniorum ab Epaminondā prōstrātas esse constat. 15. Antiqui sagittas veneno lēvērunt; etiam Herculis tela veneno illita erant.

XCVII.

Sententiae et praecepta vītae.

1. Ibi non metētur, ubi satum non erit. 2. Cōnserit unus agrum, sed fruges dēmetit alter. 3. Pietas erga deum omnibus hominibus insita est. 4. Male parta male dilābuntur. 5. Iniuriam qui facere dēcrēvit, iam facit. 6. Gloriam vanam qui sprēverit, veram habebit. 7. Hostem, quem sprēveris, valentiozem neglegentiā faciēs. 8. Sperne voluptates; nocet ēmpta dolore voluptas. 9. Nihil natura sine magnis causis genuit. 10. Natura alias res occuluit, alias in luce posuit. 11. Ante virtutem dii sudorem posuērunt. 12. Dum vires annique sinunt, tolerate labores!

64.

1. Otroci naj bodo hvaležni staršem, ki so jih vzredili¹ in odgojili¹. 2. Darovi sovražnikov, pravijo, da so s strupom namazani. 3. Z umetnostjo spravljajo ljudje na dan reči, ki jih je priroda skrila pod zemljo. 4. Vojaki so prisegli, da ne zapuste niti poveljnika niti vojstva. 5. V zlati dobi je zemlja baje vse sama rodila; zdaj pa rodi le to, kar je bil človek² sejal. 6. Priroda je vsadila človeku² ljubezen [do] domovine. 7. Že obrabljen je pregovor: „navada je druga narava“. 8. Mesta, ki so nekdanj cvetela, so zdaj podrti in razdejana. 9. Poroča se, da so Lacedemonci o važnejših rečeh vselej za svet vprašali proročišče Apolonovo ali Jupitrovo. 10. Agezilaj ni nikdar nehal podpirati svojo domovino. 11. Cezar je postavil pogostne straže ob³ bregovih reke Rodana. 12. Rimljani so rekli, da ne bodo nehal vojskovati se s Pirom, preden [ne] zapusti⁴ Italije. 13. Nič

XCVI. ¹ V slov. sing.

63. ¹ Pass. — ² Plūr. — ³ In c. ablāt. — ⁴ Cōni. plūsquamperf.

ni slavnejše[ga] od maratonske bitve; zakaj nikdar ni tako majhna peščica porazila tolikih čet. 14. Ker jim je Temistoklej na vso moč prigovarjal, so sklenili Atenci iskati svoje rešitve na ladjah⁵. 15. Ko bi bili zavrgli njegov svet, bil bi jih Kserks premagal¹.

XCVIII.

Nārrātiuncula.

Senatus Romanus aliquando dēcrēverat legatos mittere ad Ptolemaeum, regem Aegypti. Hi cum ingentia dona sprēvissent, quae rex iis mīserat, post paucos dies ad cenam invitati et aureis coronis donati sunt. Has quidem ominis causā accēpērunt, sed postero die regis statuis imposuērunt.

65.

Pripovedki.

1. Ko je bila neka Lakonka zvedela, da je njen sin pal v bitki, je dejala: „Zato sem ga bila rodila, da bi bil [mož], ki bi se ne obotavljal¹ umreti za domovino.“

2. Ko se mu je izporočila smrt sinova, je rekel baje modrijan Anaksagora: „Vedel sem, da mi ga je mati rodila² smrtnega.“

XCIX.

(Lat. slovn. § 148.)

1. Gallos saepe surrēxisse et bellum contra Caesarem gessisse lēgimus. 2. Frumentum dēmessum ab agricolis in horrea congestum est. 3. Visimus montem Vesuvium, qui, ut constat, ignem vomit. 4. Mortuos a Romanis in urbe neque sepultos neque ūstōs esse constat. 5. Protagoras Abderites ab Atheniensibus expulsus est eiusque libri combūstī sunt. 6. Penelope, fida uxor Ulixis, interdiu pulcherrimam vestem texuit textamque noctu retexuit, ut procos molestos falleret. 7. Multi saepe bella quaesivērunt propter gloriae cupiditatem. 8. Bellum ita suscipiatur, ut nil aliud nisi pax quaesita esse videatur. 9. Omnes poetae gloriam maxime petivērunt, sed non multi eam sibi adquisivērunt, quam cupiverant. 10. Romani Camillum, quem iniuriā ante laccessiverant, arcessivērunt, ut imperium capesseret.

64. ⁵ Sam ablat.

65. ¹ *Dubitō* (z inf.). — ² *Pass.*

66.

1. Kdo ne ve, koliko vojn da so vojevali Rimljani z drugimi narodi. 2. Mitridat je bil znosil silno množico zlata, srebra in prelepih reči iz Azije v svoje kraljestvo. 3. Numidci so pogosto palili zemljišča rimskih zaveznikov. 4. Minerva je sežgala ladjevje Argivcev in potopila Argivce same. 5. Brali smo, da so tkale v starih časih najplemenitejše žene oblačila sebi, [svojim] soprogom in otrokom. 6. Pesniki pripovedujejo, da je iskala¹ Cerera [svojo] ugrabljeno hčer po vsem zemljekrogu. 7. Razdražen po krivici [storjeni mu od] Rimljanov je začel Hanibal vojno. 8. Kartaginci so prizvali Hanibala iz Italije, da bi rešil Kartagino. 9. Pesniki, ki so [si] bili pridobili s svojimi pesnimi slavno ime², so morali pogosto stradati³. 10. Lacedemonci, ki so bili od Atencev prizvani na pomoč⁴ zoper Perzijane, se sicer niso udeležili slavne bitve maratonske, a vendar so pozneje obiskali Maratonsko polje.

C.

(Lat. slovn. § 149.)

1. Senibus nusquam tantos honores tributos esse legimus, quantos apud Lacedaemonios. 2. Optima eorum erit memoria, qui eam exercitatione acuerint. 3. Anni non minuērunt eam pietatem, quā pueri imbūti sumus. 4. Alexandrum ut omnes metuērunt, ita plurimum dilēxērunt. 5. Alexander cum Darēi regnum sub potestate suam redēgisset, veteres Macedonum mores exiit atque novos Persarum induit. 6. Romani pacis condiciones respuērunt, dum Pyrrhus in Italiā esset. 7. Sisyphus in montem volvit saxum, quod numquam in vertice posuit. 8. Iuppiter omnipotens adnuit et totum Olympum nutu tremefēcit. 9. Romani Bruti filios proditionis patriae arguērunt; hi comprehēnsi sunt et scelus suum morte luērunt. 10. Cicero Verrem maximorum scelerum coarguit neque a quoquam haec crimina dilūta sunt. 11. Multis Siciliae civitatibus Verres nihil solvit pro frumento, quod ab iis popōscerat. 12. Lege statūtum est, ut templa a Poenis pollūta restituarentur. 13. Latinos cum Romanis linguā, moribus, armorum genere, institutis militaribus congruisse constat. 14. Parietes ruitūrōs fulcīre debemus. 15. Themistocles Piraei portum et muros urbis a Xerxe dirutōs restituit. 16. Cum milites Romani altam turrim contra muros oppidi oppugnati moverent, multi hostes perterriti ex oppido in silvas proximas ruērunt.

66. ¹ Pass. — ² Slavno ime = slavo in ime. — ³ = prenašati lakoto. —

⁴ Sam dativ.

1. Vaš duh je napojen z nauki starodavnih modrijanov. 2. Osel je bil oblekel, kakor pripoveduje basen, levovo kožo, a živali se ga vendar niso [z]bale. 3. Mnogi Germani so opustili svoje stare šege in se poprijeli slabih rimskih. 4. Ko bi bili Rimljani vsikdar meče brusili zoper sovražnike, ne zoper sodržavljane, ne bili bi po zlu deli svoje države. 5. Že v najstarejših časih se je izkazovala zgovernosti velika čast². 6. Ni dvomno, da je Epaminonda po pravici dolžil Lacedemonce lakomnosti in krutosti. 7. Atenci so okrivili Sokrata, češ da je zmanjšal³ veljavnost bogov. 8. Ciceron pravi, da se je življenje Katonovo skladalo z njegovim govorom. 9. Zakoni, določeni zoper one, ki niso bili plačali [svojih] dolgov, so bili v starih časih bolj strogi⁴ nego v naši dobi. 10. Kip Cererin, ki ga niso bili moški⁵ nikdar pogledali niti⁶ se ga dotaknili, je Ver tako oskrunil, da ga [je s silo] vzel⁷ iz svetišča in nesel⁷ v svojo hišo. 11. Boljari, čuvarji zakonov, so pogosto sami razveljavili zakone. 12. Mnoga grška in rimska mesta, ki so bila nekaj zelo ljudnata in preslavna, leže zdaj razrušena. 13. Poveljnik je dal⁸ zgrabiti in pobiti branitelje obleganega mesta, ki so bili kamene valili z zidovja. 14. Starši, ki prikimavajo¹ svojim otrokom v vseh rečeh, morajo za to napako pozneje trpeti⁹.

CI.

Dē Aristīde et Themistocle.

Post victoriam Marathoniam Athenienses novas Persarum insidias metuērunt. Is metus eorum industriam acuit et effēcit, ut novam patriae defensionem pararent. Sed de eā re Aristidem et Themistoclem inter se non congruisse notum est. Cum ille pedestribus copiis maximum munus attribūtūrus esset, hic tale consilium omnino respuit et maritimas opes augendas esse contendit. Restitit igitur Aristides Themistocli praecipue, cum hic statuisset, ut cum novis muneribus nova iura pauperibus attribuerentur. Ubi ad extremum alter alterum arguit, quod novis rebus studeret, populus iudicio suo Aristidem civitate exuit et in exilium decem annorum pepulit. Sic vir, qui iustissimus antea a populo appellabatur, probitatem suam gravi poenā luit neque prius restitūsus poenāque absolūtus est, quam patria in summo periculo fuit. Aristides id non abnuit et in patriam revertit.

67. ¹ *Perf.* — ² = hvala — ³ *Plūsquamperf.* — ⁴ = trdi. — ⁵ = možje.
— ⁶ Latini: ali. — ⁷ *Imperf.* — ⁸ = zaukazal. — ⁹ Latini: to napako oprati.

CII.

(Lat. slovn. § 150.)

A. 1. Consul ubi cum legionibus ad oppidum vēnit, claves portarum popōscit. 2. Omnes cives et socii Pompeium dēpopōscērunt imperatorem ad bellum contra Mithridatem. 3. Romulus et Remus cum adolēvissent, greges pāvisse dicuntur. 4. Opes Atheniensium bellis Persicis mirum in modum crēvērunt. 5. Multos homines nōvimus et cotidie nōscimus. 6. Augustus Horatio ignōvit et cōgnitum per Maecenatem in amicitiam suam accēpit.¹ 7. Non solum senatus Ciceronis merita āgnōvit, sed etiam ab omnibus civibus ea āgnita sunt. 8. Agri, qui multos annos quiēvērunt, fertiliores sunt. 9. Plerumque iucunda sunt nobis ea, quae facere cōnsuēvimus. 10. Simulac cum hostibus cōnflixeritis, quod quisque didicit ac cōnsuēvit, faciet.

B. 1. Multi homines in morbos incidērunt, ex quibus non iam¹ convaluērunt. 2. Cum Caesar interfectus esset, bellum civile denuo exārsit. 3. Athenienses aliquando scīvērunt, ut Aeginetis pollices praecīderentur. 4. Cato Minor sibi ipse mortem cōnscīvit. 5. Aeneas cum imaginem uxoris mortuae videret, obstipuit. 6. Conon cum classem Lacedaemoniorum dēvīcisset, plura concupīvit, quam efficere potuit. 7. Oracula ēvānuērunt, postquam homines creduli esse dēsiērunt. 8. Propter imbres continuos frumenta sero mātūruērunt. 9. Armis perterritae litterae iam saepe conticuērunt et obmūtuērunt. 10. Lacedaemonii cum Alcibiadis praestantem prudentiam cōgnōvisent, extimuērunt, ne amore patriae [ductus] ab ipsis dēscīsceret.

68.

1. Mnogi slavni možje so pasli [kot] dečki črede zaradi ubožnosti. 2. Dečki se poprimejo drugih šeg, brž ko so dorasli. 3. Pompej je ozdravel po¹ hudi bolezni. 4. Z velikostjo rimskega naroda so bile narasle tudi njegove napake. 5. Nikdar ni mirovalo Hanibalovo sovraštvo do² Rimljanov. 6. Brž ko so se bili polastili trimožje vladarstva, so umolknili državni³ zakoni. 7. Lažje je videti napake drugih, nego poznati svoje. 8. Svetišče Jupitrovo je pripoznalo Aleksandra [za] sina tega boga. 9. Ko je mati zvedela smrt [svojega] sina, je onemala od boli⁴. 10. Kazen ste trpeli⁵, ker se niste učili

CII. A. ¹ *In amicitiam accipere* = za prijatelja vzprejeti.

CII. B. ¹ Tukaj = več.

68. ¹ *Ex.* — ² *In c. accūs.* — ³ *Genet. subst.* — ⁴ Sam ablat. (*causae*).

— ⁵ = plačali.

[tega], kar je bil učitelj zahteval. 11. Od Helvečanov, ki so ga prosili miru, je Cezar terjal orožje in sužnje, ki so bili k njim pribežali. 12. Ko je bilo žito⁶ dozorelo, se je napotil Cezar na⁷ vojno zoper Germane. 13. Leta 49. pred Kr. r. se je vnela državljanska vojna med Cezarjem in Pompejem. 14. Že rimski kralji so bili navajeni pošiljati darove v Delfe ter vpraševati Apolona za svet. 15. Bedaki, čeprav so dosegli, česar so bili zaželeli, vendar nikdar ne verujejo, da so zadosti dosegli. 16. Atenci so sklenili, da naj Miltiad podvrže⁸ tiste otoke, ki so bili odpali k Perzijanom. 17. Temistoklej si je zadal sam smrt, da ne bi bil prisiljen⁸ škodovati svoji domovini. 18. Ko so bili Mitilenjani odpali od Atencev, se je drugim odpustilo, 1000 plemenitih državljanov pa so pobili.⁹

CIII.

Quantum Alcibiadēs cīvitatī Athēniēnsī offuerit.

Alcibiades quamquam a Pericle tutore bona et honesta tantum didicerat, tamen, ubi primum adolēvit, luxurie se dedit et dissolutē vivere cōsuēvit; oculos animumque voluptatibus pāvit. Nihil minus autem a pueritiā talis fuit, ut etiam omnes labores et omnia pericula cōsuēta haberet. Nam, quoad vīxit, gloriæ cupiditate crēvit. Populus Atheniensium cum Alcibiadem virum magnæ indolis cōgnōvisset, honoribus (eum) exornabat. In Alcibiade cōgnitum est, quid animi vis et eloquentia possent. Alcibiades enim non prius quīēvit, quam orationibus suis imperium sibi contra Spartam expopōscit. Res autem eius culpā male gesta est. Quamvis omnes bene id nōvisent, tamen ei ignōvērunt. Paulo post Athenienses, cum quīētūrī non essent, ab Alcibiade ad imprudentius conatum abstrāctī sunt. Nam eius consilio scīvērunt, ut expeditio in Siciliam insulam pararetur. Alcibiades cum in numerum ducum expeditionis adscītus esset, cum classe ad Siciliam profectus est. Sed inimici eius, quia consilia Alcibiadis impedire concupīverant, eum accusavērunt, quod deos violavisset, nec prius conticuērunt, quam scītum est, ut Alcibiades revocaretur. Tum hic tantā irā exārsit, ut non solum Athenas non reverteretur, sed etiam, quo tutior esset, Spartam cōfugeret. Sic ipse sibi exsilium cōnscīvit, quia poenam mortis extimuerat. Sed ubi ad hostes dēscīvit, ne a proditione quidem abhorruit. Nam cum auctoritatem adeptus esset, Lacedaemoniis propter inveteratās in Athenienses inimicitias facile persuāsit, ut Syracusanis contra hos auxiliarentur. Itaque Athenienses dēvictī sunt.

68. ⁶ Plūr. — ⁷ Ad. — ⁸ Imperf. — ⁹ Pass.

Četrta konjugacija.

CIV.

(Lat. slovn. § 151.)

1. Catilina et Verres omni genere scelerum se operuērunt. 2. Centurio de alto litore in mare dēsilit et ad navem nostram adnavit. 3. Bella civilia Tiberim civium corporibus farsērunt. 4. Mundus innumerabilibus donis dei refertus est. 5. M. Manlius Torquatus anserum clangore excitus etiam ceteros Romanos in Capitolio ad arma cīvit. 6. Athenienses Aristidem, qui nihil reliquerat, quamquam summos gesserat magistratūs, publice sepelivērunt. 7. Athenienses Themistoclis consilio urbem novis moenibus saepsisse constat. 8. Solon nihil de parricidio sānxit, quod illud antea commissum non erat. 9. Socrates laetus venenum hausit. 10. A Socrate idem fere sēnsus est de immortalitate animorum, quod Pythagoras sēnserat. 11. Victis et captis manus post terga vinctae sunt. 12. Cicero omnia consilia Catilinae compererat. 13. Alexandri Magni bellis multae terrae apertae sunt, in quas nemo antea pervēnerat. 14. Alexander cum aperuisset sepulcrum Cyri, in hoc praeter clipeum et arcūs duos et gladium nihil repperit.

15. Turpe viro est famam lacerare sepultī.

16. Ventūrae memores iam nunc estōte senectae!

69.

1. Ta škoda vam je odprla oči. 2. Cezar je peljal vojstvo skozi odprta vrata v mesto. 3. Ahil je Hektorjevo truplo omil in je pokril z lepim plaščem. 4. Isti je pokopal, kakor znano, Patrokla z največimi častmi. 5. Germani so skočili s konj in so se bojevali [kot] pešci. 6. Knjige starih pisateljev so napolnjene¹ z bajkami. 7. Selski dvorci Verovi so bili napolnjeni s kipi svetišč. 8. Brali smo, da je gaganje gosi [iz] spanja² vzbudilo na Kapitoliju zaprte Rimljane. 9. Platon pripoveduje, da je Sokrat vesel izpil strup. 10. Temistoklej je ogradil Atene z novim zidovjem. 11. Kartaginci so zvezali premaganega Regula in ga mučili z veliko krutostjo. 12. Rimljani so z zakonom odredili, da naj se volita³ vsako leto (po) dva konzula. 13. Kdo je tako nesrečen, da ne bi bil čutil⁴ dobrohotnosti božje? 14. Knjigo, ki jo želiš, ti pošljem⁵, ko jo najdem⁵. 15. Rimska vojstva so dospela do najskrajnjih mej zemljekroga. 16. Zvedeli smo, da pridejo⁵ naši prijatelji v bližnjih dneh k nam na kmete.

69. ¹ = namašene. — ² Sam ablat. — ³ Imper. — ⁴ Perf. — ⁵ Kak čas v lat.?

CV.

Sepulcrum Nitocridis reginae.

In Nitocridis, Babyloniorum reginae, sepulcro haec verba inscripta erant: „Si quis eorum, qui post me regnum Babyloniorum tenebunt, pecuniae indigerit, hoc sepulcrum aperitō et tantum pecuniae sūmitō, quantum libuerit! At si non indigerit, ne aperiat! Nihil enim ei hoc prōderit.“ Hoc sepulcrum inviolatum mānsit, donec regnum ad Dareum pervēnit. Hic cum magnam pecuniam se reperitūrum esse speraret, sepulcrum aperuit. Pecuniam quidem non repperit, sed corpus et haec verba inscripta: „Nisi insatiabilis pecuniae cupiditas te teneret, mortuorum sepulcra non aperuissēs.“

Verba dēpōnentia.

Prva in druga konjugacija.

CVI.

(Lat. slovn. §§ 152. in 153.)

1. Gloria et honor comitābuntur eos homines, qui virtutem amabunt. 2. Quid nos cōsōlārētur, si umquam bonis insidiātī essēmus? 3. Vos fraudem sūspicātī erātis, sed nullum periculum minitābatur. 4. Non laetātī essētis, si haec pericula vobis mināta essent, in quibus nos versābāmur. 5. Sēper meditātī sumus, ut eos aemulārēmur, qui optimi sunt. 6. Non sēper, qui orationem bonorum imitātus erit, facta quoque (eorum) imitābitur. 7. Helvetii in Aedurum fines pervēnērunt eorumque agros populātī sunt. 8. Lacedaemonii Athenienses muros urbis suae aedificantes prohibere cōnātī sunt. 9. Socrates, vir sapientissimus, cōfessus est se nihil scīre. 10. Quam poenam meritis essēs, si numquam miseritis essēs miserorum? 11. Alios tūtātūrus te ipsum tuētor! 12. Verum fatēmini; id si fassī eritis, culpā liberabimini. 13. Themistocles, qui optime de patriā suā meritis erat, domino navis multa pollicitus est, si ab eo conservatus esset. 14. Themistocles apud¹ magistratum Lacedaemoniorum liberrime² professus est se Atheniensibus persuāsisse, ut urbem suam muris saepīrent. 15. Cineae, qui a Pyrrho ad senatum Romanum de pace missus erat, Roma regum urbs vīsa est. 16. Hannibal ratus est legatos Romanorum Carthaginem vēnisse, ut se³ expōscerent; itaque navem clam cōnscendit atque in Syriam ad regem Antiochum profūgit.

CVI. ¹ Tukaj = pred. — ² = prav prostodušno. — ³ = njegovo izročitev.
Wiesthaler, Vadbe.

70.

1. Znano je, da je Aleksander poizkusil osvojiti si silno kraljestvo perzijansko s 35000 vojakov. 2. Ker si me bil tolažil v moji boli, bodem prosil boga, da te obdari z največimi blaženstvi. 3. Atenci so opustošili obrežja Lacedemoncev in njih zaveznikov. 4. Velike reči podjeti hoteč premišljaj, kdo da ti bode pomagal. 5. Dognano je, da so Katilina in njegovi tovariši povsodi zalezovali konzula Cicerona. 6. Katilina je bil obljubil svojim tovarišem morja in gore. 7. Ako se izpovemo¹ svojih grehov, usmilil se nas bode bog. 8. Kdo ni rad priznal, kolike dobrote da dolguje bogu? 9. Ciceron je očitno priznal, da so mu prav mnogo pomogli² stari pisatelji. 10. Ni ti neznano, s kako³ pravičnostjo in nesebičnostjo da sem branil zaveznike. 11. Hanibalu se je zdelo najbolje, vojno z Rimljani vojevati v Italiji sami. 12. Cezar je bil pri svojih prijateljih v večji nevarnosti, kakor je bil sam mislil. 13. Eduvci so si bili toliko⁴ zaslug pridobili za rimski narod, da jim je Cezar obljubil pomoč zoper Helvečane.

CVII.

Lupus et equus.

Lupus senex¹ equo occurrit. Cum vires eum dēficerent, hunc dolo circumvenire (ei) vīsum est. Itaque medicum se professus et equo operam suam pollicitus est. Ille autem dolum dolo opposuit. Simulavit igitur pedem suum nuper laesum esse et a lupo petivit, ut vulneri mederētur. Lupus ratus² illum verum dicere obsecutus est. Sed cum accēssisset, ut vulnus intuērētur, equus caput eius pede adeo percussit, ut paene exanimaretur. Cum tandem animam recēpisset: „Cōnfiteor“, inquit, „fraudis poenam me luere, quam meritus sum.“

Tretja konjugacija.

CVIII.

(Lat. slovn. § 154., I., II., III.)

1. Plerique putant se praesentibus voluptatibus semper frui-tūrōs esse. 2. Consulares dicebantur, qui consulatu fūctī erant. 3. Concordiā parvas civitates crēvisse, discordiā maximas dilāpsās esse verum est. 4. Si naturam ducem secutus eris, numquam labēris.

70. ¹ Kak čas v lat.? — ² = so ga podpirali; pas. — ³ = s katero. —

⁴ Tukaj = ita.

CVII. ¹ Sloveni: star. — ² V slov. part. praes.

5. Tarquinius Priscus pecuniā et industriā Romae dignitatem cōnsecūtus est. 6. Iniurias vestras diu passi, sed numquam conquesti sumus. 7. Multa mala non perpassi essetis, si semper naturae praeceptis paruissetis. 8. Agesilaus ex Aegypto reversūrus gravi morbo implicitus et mortuus est. 9. Xenophontis sermo melle dulcior erat eiusque voce Musae quasi locutae sunt. 10. Plato invectus est in homines, qui dicendi facultate male ūsi erant. 11. Legati Romanorum Carthagine questī sunt, quod Hannibal Saguntinos, socios populi Romani, aggressus esset. 12. Posterī illorum Romanorum, qui summā ope nīsi erant, ut libertatem servarent, patienter Neroni serviebant. 13. Gladiatores ante pugnam imperatorem in theatro sedentem his verbis alloquēbantur: „Ave, Caesar¹, moritūri² te salutant.“

71.

1. Kdor se ni bil držal narave [kot] voditeljice, je vselej zabredel. 2. Po slogi je rasla rimska država, po neslogi je razpala. 3. Veditē¹, da po smrti ne bodeste uživali bogastva; zato se ga zdaj pametno poslužujte! 4. Premnogi so že tožili o zavisti prirode, češ da je dala² človeku tako kratko življenje. 5. Mi nismo nič govorili, o čemer bi se bil ti po pravici pritožil. 6. Mnogi niso nikdar dosegli onih časti, za³ katere so se bili poganjali⁴ na vso moč. 7. Lacedemonci so poslali v Atene tri poslanca, ki so bili opravljali najvišje častne službe⁵. 8. Znano je, da je Epaminonda prav lahko prenašal ubožnost. 9. Ko je bil Uliks pretrpel mnogo nezgod na morju, se je vrnil po 20 letih v svojo domovino. 10. Ciceron je umrl leta 43. pred Kr. r. 11. Zdravniki ne povedo bolnikom, da bodo umrli za ono boleznijo⁶, ki se jih je prijela⁷. 12. Germanski poslanca so rekli, da se vrnejo⁸ po treh dneh k Cezarju. 13. Ko je bil macedonski kralj Filip dosegel pri vseh narodih veliko vojno⁹ slavo, je napal Grke.

CIX.

Vulpēs et leō.

Vulpi, quae nondum leonem viderat, leo forte occurrit. Eius adspectu vulpes tanto timore perterrita est, ut paene moreretur.

CVIII. ¹ Tukaj običajni naslov (rimskega cesarja). — ² Sloveni: „umreti pripravljeni“ ali „v smrt idoči“.

71. ¹ Imperāt. II. — ² Plūsqvamperf. — ³ Ad. — ⁴ = trudili. — ⁵ Častna služba = oblastvo. — ⁶ Sam ablat. (causae). — ⁷ = v katero so zamotani. — ⁸ Kak čas v lat.? — ⁹ Genet. subst.

Eundem iterum cōnspicāta iam facilius eius adspectum passa est. Cum autem tertium cum illo congressa esset, tantam cōnsecuta erat fiduciam, ut propius accēderet neque cum eo colloquī verērētur.

CX.

(Lat. slovn. § 154., IV.)

1. Peccatis Irāscāmur, non peccantibus, neque umquam pūniāmus irāti! 2. Numquam obliviscitor, quanta bona a deo nactus sis! 3. Iniuriam vestram obliviscendō ultī sumus. 4. Numidae plerumque lacte et carne ferīnā vescēbantur. 5. Romulus et Remus inter greges, qui ad Tiberim flumen pāscēbantur, adolēvērunt. 6. Alexander eādēm nocte nātus est, quā templum Dianae Ephesiae deflagavit. 7. Pompeium sine ullā commendatione maiorum summos honores adeptum esse constat. 8. Nisi totius diei labore milites essent dēfessī, omnes hostium copiae deleri potuissent. 9. Ante pugnam apud Zamam Hannibal adhortatus est milites, ut pristinae virtutis reminiscerentur. 10. Endymion in Latmo monte obdormivit neque experrēctus est. 11. Cum Pompeius ex Asiā reverterētur, Caesar iam in Galliam profectus erat. 12. Multa perpressus est Ulixes, sed numquam oblītus est coniugis et filii et patriae, unde profectus erat.

72.

1. Rojeni smo, da umrjemo, umrjemo pa, da se iznova rodimo. 2. Nič ni ljubeznivejše[ga] od kreposti; kajti kadar to dosežeš!, bodo te vsi spoštovali. 3. Utrujeni od ran so se umaknili vojaki na hrib, ki je bil blizu 1000 korakov oddaljen od kraja, kjer se je bojevalo. 4. Brž ko smo se vzbudili, pozabimo navadno to, kar smo bili videli v sanjah. 5. Ker sem bil dobil primerno priložnost, sem odpotoval z nekaterimi prijatelji v Italijo. 6. Maščevati hoteč kako krivico drži se pravila: „pozabiti je boljše nego maščevati.“ 7. Tovarišev svoje mladosti se lažje spominjamo nego ljudi, ki smo jih pozneje spoznali. 8. Scitje so se hranili z mlekom in medom. 9. Kornelij Nepot pripoveduje, da je Atik krivic raji pozabil ko jih maščeval. 10. Sokrat je dejal nekoč nekemu sužnju: „Usmrtil bi te, ko bi ne bil jezen.“

CXI.

Dē Hectoris morte.

Achilles cum iniuriae ab Agamemnone acceptae oblitus esset, cum militibus suis ad pugnam profectus est, ut Patroclum occisum ulcisceretur. Troiani perterriti in urbem refugerunt, unus Hector extra portas remansit. Ubi Achilles appropinquavit, Hector ferocem eius vultum non sustinuit, sed aufugit. Ter ab illo circum moenia Troiae agitatus tandem constitit. Tum Achilles: „Cum hanc“, inquit, „ulciscendi occasionem nactus sim, mortem iam¹ non effugiēs.“ Deinde Achilles, quem Minerva adiuwabatur, Hectorem brevi certamine vicit et victum hastā transfixit itaque Patrocli caedem ultus est.

Četrta konjugacija.

(Lat. slovn. § 155.)

CXII.

1. Numquam blandiamur potentibus, ut nobis largiantur, quod meriti non simus.¹ 2. Milites praedam partiti de singulis partibus sortiebantur. 3. Ne omnia ipse experiaris, sed, ubi praestat, credas expertō! 4. Prudenter saepe duces Romani bella gerentes tempora sua² opperti sunt. 5. Catilina rei publicae pestem molitus erat, ut ipse imperio potiretur. 6. Cicero Platoni in omnibus, quae hic de immortalitate animi dixerat, adsensus est. 7. Epaminondam numquam mentitum esse memoriae prōditum est. 8. Titus, benevolentissimus et beneficentissimus imperator, tempus beneficiis³, non diebus³ mēnsus esse dicitur. 9. Hercules totum fere orbem terrarum a sole oriente usque ad occidentem emēnsus est. 10. Quam multi sunt indigni luce et tamen dies oritur! 11. Cum sol oreretur, Caesar cum quinque legionibus et pari numero equitum hostes adortus est. 12. Idem copiis suis ad pontem firmum praesidium reliquit, ne hostes subito eas adorirentur. 13. Tempestas subito coorta pontes, quos Xerxes in⁴ Hellesponto fecerat, interrūpit. 14. Iam antiquissimis temporibus inter Athenienses et Lacedaemonios invidia, discordia, inimicitiae exortae sunt. 15. Praedictum erat carminibus oriturum esse aliquando ex Hispaniā principem dominumque rerum⁵. 16. Omnes Etruriae populi ingens bellum contra Romanos orsi sunt.

CXI. ¹ = več.

CXII. ¹ V slov. indikat. — ² Svoj čas = ugoden čas, ugodna prilika. —

³ Sloveni ta ablativa s predlogom „po“ in mestnikom! — ⁴ = črez. — ⁵ = sveta.

73.

1. Ako bodeš delil¹ svoje veselje s prijatelji, bodo tudi sami delili svoje veselje s teboj. 2. Izkusivši tvoje prijateljstvo se ti nismo nikoli laskali, ampak govorili smo vedno resnico². 3. Ko bi bili [vi] sami izkusili to, kar ste rekli, bili bi vam [mi] radi pritegnili. 4. Macedonski kralj Filip je bil ubit v vojni, ki jo je bil osnul zoper Perzijane. 5. Posnemajte Epaminondo, ki se ni nikdar niti v šali zlegal! 6. Da je meril neki modrijan starodavnosti vse po slasti, vam morda ni neznano. 7. [Le] začni; ako dobro začneš¹, bodeš izkusil moč trdne volje. 8. Kadar vzide solnce, zajdejo zvezde. 9. Ko je solnce vzhajalo, so se vrnil konjeniki v tabor ter naznanili, da se bližajo sovražniki. 10. Nikoli ni nič³ brez boga nastalo in ne bode nastalo. 11. Luč solnca se že razliva črez zemljo, kadar hoče [solnce] vziti. 12. Naše ladje so bile komaj odplule, kar se je vzdignila silna nevihta. 13. Ko je bil Hanibal zagledal rimsko vojsko, je velel⁴ vojakom, da naj jo napadejo⁵. 14. Ko se je bil Metel utaboril pri mestu Cirti, je dočakoval⁶ vojen kraljev Jugurte in Bokha. 15. Polastivši se vladarstva je pregovoril Agezilaj Lacedemonce, da naj pošljejo⁵ vojno v Azijo ter napadejo⁵ kralja perzijanskega. 16. Rimska konzula sta pogosto žrebala, kateri (izmed obeh) da naj odrine⁵ v vojno, kateri naj doma upravlja⁵ državo.

CXIII.

Dē Solōne.

Solon Atheniensis postquam leges cōstituit, decem annos peregrinatus est, ne quampiam ex iis tollere cōgerētur. Interim vero Athenis discordiae ortae sunt ita, ut Solon, cum revertisset, orientem tyrannidem multo ante provideret.

Verba sēmidēpōnentia.

(Lat. slovn. § 129., 1. in 2.)

CXIV.

1. Videbitis hunc hominem nequam ausūrum esse facere, quod minatus est. 2. Nos solēmus et semper solitī sumus perficere, quod semel aggredi ausī sumus. 3. Hannibal tantum terrorem iniēcit

72. ¹ Fut. II. — ² = adj. vērūm. — ³ Koliko nikalnic v lat.? — ⁴ Imperō 1. — ⁵ Imperf. — ⁶ Perf.

exercitui Romanorum, ut ēgredi extra vallum nemo ausus sit. 4. Non semper gaudēmus neque semper gāvīsī sumus; etiam in nostrā vitā iucunda et tristia mīxta sunt. 5. Philippus, rex Macedonum, valde gāvīsus est discordiā Graecorum. 6. Pompeius ubi equitatum, cui maxime fisus erat, pulsum vīdit, aliis quoque copiis diffisus est et acie excēssit. 7. Duces nostri virtuti militum semper cōnfisī erant et ne in maximo quidem periculo iis diffidēbant. 8. Morī est revertī, unde vēnimus. 9. Vox semel ēmissa non revertitur. 10. Germani, cum ad Rhenum pervēnissent, revertī se ad suas sedes simulavērunt, sed post tres dies rursus revertērunt. 11. Aeduorum milites legatis Caesaris nuntiavērunt se revertisse, quod Biturigum perfidiam vererentur. 12. Jugurtha Adherbalem anno CXII a. Chr. n. necavit, quamquam hic, cum Cirtam trāderet, ab illo vitam pactus erat (pepigerat). 13. Iucunda sunt colloquia cēnātis et pōtis. 14. Romani prānsī per¹ meridiem quiēscēbant. 15. Etiam non iūrātus vir bonus verum dicet.

74.

1. Znano je, da se je drznil Cezar dvakrat prekoračiti Ren. 2. Tudi smo brali, da je isti poveljnik največ zaupal deseti legiji zaradi njene hrabrosti. 3. Zaupajoč¹ hrabrosti [svojih] vojakov je takoj napal vojstvo sovražnikov. 4. Vesti o smrti² Pompejevi se Cezar baje ni veselil. 5. Ne zaupajoč¹ svojim močem je sklenil Jugurta vdati se rimskemu poveljniku. 6. Ako niste zaupali mojim besedam, bodeite vendar zaupali svojim očem. 7. Fabija so izprva mnogi zasmehovali, ker si ni bil upal bojevati se s Hanibalom. 8. Komu naj upamo, ako ne prisegšim? 9. Obljubil si mi, da prideš, ako ne po zajtrku, vendar [vsaj] po obedu k meni; a čakal sem te zastonj. 10. Poobedovavši in napivši se ne delamo radi. 11. Nikdar se nisem bolj veselil nego [takrat], ko sem se prvič učil v šoli. 12. Prosim vas, dragi starši, da se vendar že vrnete s kmetov v mesto. 13. Ko se je bil naš poveljnik povrnil iz Afrike, je hudo zbolel. 14. Poslanci germanski so obljubili Cezarju, da se vrnejo po treh dneh. 15. Regul se je bil pogodil s Kartaginci, da³ se vrne v Afriko, ako ne bi mogel miru doseči od rimskega senata. 16. Slišali ste, da je Lacedemonec Lizander običaval reči: „Lacedemon je najčastniše bivališče starosti.“

CXIV. ¹ = o.

74. ¹ V lat. *particip. perf.* — ² Sam genet. — ³ Ut s konjunkt. imperf.

Verba impersonālia.

(Lat. slovn. §§ 156.; 180., II., 3.; 193.)

CXV.

Dē Deucaliōne et Pyrrhā.

Iovem generis humani, cum mores eius corruptos vidisset, adeo pertaesum est, ut eum paenitēret homines creavisse. Itaque totam terram incendio delere constituit. Quia autem timebat, ne caelum quoque flammis corripereetur, placuit ei aliā poenā genus humanum perdere. Cum eius iussu per quadraginta dies noctesque pluisset, etiam altissimi montes aquis obruti et omnes homines fluctibus demersi sunt. Postremo Iovi ipsi doluit totum genus humanum exstingui.

Deucalion cum Pyrrhā uxore navem conscenderat, ut vitam servaret. Miseritum est Iovem horum hominum, cum eos misere per undas navi vehentes conspexisset. Deo, quem magna utriusque pietas atque probitas non fūgerat, libuit eos servare. Desiit pluerē: aquae recesserunt et navis, quā Deucalion cum Pyrrhā vehebatur, ad Parnasum montem appulsa est. Iam licēbat e navi egredi. Sed cum totum genus humanum occidisset, non iuvābat eos vivere. Itaque Iovem oraverunt, ut aut homines daret aut ipsos eādem calamitate perderet. Iuppiter imperavit, ut ossa matris post se iacerent. His verbis lapides significavit, quae essent quasi ossa terrae matris. Ex lapidibus, quos Deucalion iactaverat, viri creverunt, ex lapidibus, quos Pyrrha iactaverat, mulieres. A Deucaliōne et Pyrrhā igitur novum genus humanum ortum est.

75.

1. Ali se je bog kdaj kesal [svojega] prvega sklepa? 2. Ker dežuje, se ne moremo izprehajati; ostanimo torej doma in se učimo! 3. Mnogim se rači to storiti, kar ni dovoljeno. 4. Človekoljubnim bogatinom se bodo vsekdar smilili reveži. 5. Veseli me o tebi kaj novega slišati. 6. V Italiji se je včasih zgodilo, da je s kamenjem¹ deževalo. 7. Mnogim se gnusi življenje, dočim bi se jim morala gnusiti njih nespametnost. 8. Ciceronu se je zagnusilo videti popačene nravi svojih sodržavljanov. 9. Istemu ni bilo neznano, kaj da snuje² Katilina zoper rimsko državo. 10. Rimsko starejšinstvo je sklenilo vojno napovedati Jugurti. 11. Aleksandru je bilo pozneje žal, da je usmrtil³ [svojega] prijatelja Klita. 12. Cezarju so se usmilili ponižno proseči nasprotniki; zato jim je prizanesel.

70. ¹ = s kameni. — ² Imperf. — ³ = usmrtivši biti.

Primeren izrek.

Modrijanu Ksenokratu se je nekoč zljubilo udeležiti se pogovora nekih opravljalcev. Ko sam ni nič govoril, so ga vprašali⁴, zakaj da molči². Nato je odgovoril: „Ker sem se že večkrat kesal, da sem govoril³, [a] nikdar, da sem molčal³.“

Verba defectīva.

(Lat. slovn. § 157., 1.: *coepī, meminī, ōdī*)

CXVI.

1. Difficile est omnia nōsse¹ et apto tempore meminisse.
2. Etiam qui faciunt, ōdērunt iniuriam. 3. Quis esset egenus, si divites semper pauperum meminissent! 4. Multi magis meminērunt eorum, quos ōdērunt, quam eorum, quos amant. 5. Quod coeperō, id perficere studebo. 6. Nōstis,¹ quantā benevolentīā vestri semper meminimus. 7. Tutus ille non est, quem multi ōdērunt et metuunt. 8. Quis potest inveniri, qui non ōderit, metuat, speret! 9. Mementōte vobis moriendum esse! 10. Ne timeatis mortem neve ōderitis vitam! 11. Xerxes bellum a Dareo patre adversus Graecos coeptum perēgit. 12. Cum Timotheus magistratūs gerere desiisset, Athenienses bello undique premi coepti sunt. 13. Hannibal se Romanos semper ōsūrum esse iuraverat.

Incipe, dimidium facti est coepisse.

Dimidium facti, qui bene coepit, habet.

1. Pomni, da si človek¹! 2. Ne moreš sovražiti, ako ne bodeš samega sebe sovražil. 3. Dobri otroci se bodo vsekdar spominjali dobrot, ki so jih bili prejeli od staršev. 4. Kogar se ljudje boje, tega sovražijo. 5. Grajajmo napake človeške, a ljudi samih ne sovražimo! 6. Proročišča so začeli ljudje zgodaj² zaničevati. 7. Kdor se spominja smrti, bode lahko odpustil onim, ki ga črte. 8. Sramotno je reč dobro začeto slabo končati. 9. Opominjam vas, da začnete hitro in s pogumnim srcem [to], kar morate zvršiti. 10. Mesto se

76. ¹ *Pass.* — ² *Imperf.* — ³ *Inf. perf.*

CXVI. ¹ Gl. Lat. slovn. § 132., 4.!

77. ¹ = smrti. — ² = kmalu.

- je začelo oblegati, preden so došle pomožne čete naših zaveznikov.
 11. Vojaki so bili začeli črtiti ošabnega in krutega poveljnika.
 12. Odpusti sovražniku, tudi če si prisegel, da ga bodeš vedno črtil!

CXVII.

Aptē dicta.

1. Demonax interrogatus, quando coepisset philosophari: „Tum“, inquit, „cum cognoscere me ipsum coepi.“

2. Legati Samiorum cum poscerent auxilium a Lacedaemoniis, longam habuērunt orationem. Tum Lacedaemonii: „Prima obliti sumus, postrema non intelleximus, quia prima non meminerāmus.“

CXVIII.

(Lat. slovn. § 157., 2.—5.)

1. Ex Nestoris linguā, ut ait Homerus, melle dulcior fluebat oratio. 2. Nos nihil curamus, quid āiant aut negent philosophi. 3. Turpissimam āiēbat Fabius imperatori esse excusationem: „non putavi“. 4. „Magna“, inquis, „bella gessi, magnis imperiis praefui.“ Frena igitur etiam animum tuum! 5. „Quae est“, inquires, „spes in armis?“ 6. In morbo corporis saepe animum errare videmus et delira fārī. 7. Incerta sunt, quae fandō tantum audivimus. 8. Valet et, cum hinc discessero, mei mementōte! 9. Cedo aquam manibus, puer! 10. Dicas mihi, quaesō, quid sit iucundius quam voluptas! 11. Deos quaesumus, ut consilia tua rei publicae sint salutaria et tibi. 12. Agite, milites, clamorem tollite atque impetum facite in proditores illos! 13. Apage (te)! Ōdimus sermones tuos. 14. Avē, pia anima! 15. Epistulas Romani concludebant his atque talibus verbis: „valē“, „cūrā, ut valeās“, „valē et salvē“.

CXIX.

Nārrātiunculae.

1. Crates philosophus, ut āiunt, cum vidisset adolescentem secreto ambulantiem, interrogavit, quid illic solus faceret. „Mecum“, inquit hic, „loquor.“ Ei Crates: „Cave“, inquit, „et diligenter attende, ne cum homine malo loquaris!“

2. Pyrrhus, rex Epiri, oraculum de bello, quod cum Romanis gesturus erat, consuluit. Ei ambigue responsum est: „Āiō te, Aeacida, Romanos vincere posse.“ Hoc responso incitatus Romanis bellum

indixit. Apud Heracleam, postquam magna utrimque clades accepta est, consulem Romanum maxime elephantis vicit. Amicis gratulantibus: „Si iterum“, inquit, „sic vicero, sine milite in Epirum revertar.“

78.

1. Vprašan, kaj da je prijateljstvo, je dejal neki grški modrijan: „Ena duša v dveh telesih“. 2. Lacedemonec Lizander je trdil, da je v Sparti najčastniše bivališče starosti. 3. Ne brigajmo se [zato], kaj da trde ali zanikavajo neumneži! 4. Povej, kaj naj storimo? 5. Nespametno je, bodeš dejal, vedno se spominjati minulih boli. 6. Edino to, prosim, odpusti mi, oče! 7. Pišite [k] nam češče, prosimo! 8. Na zdar, dragi mi¹ prijatelj! 9. Zdravi in srečni ostanite! 10. Poberi se, lažnivec²! Tvojim besedam ne verujemo. 11. Dejte, učenci, skrbno izpolnjujte [svoje] dolžnosti! 12. Niti pripovedovati nismo čuli, da je [kak] Egipčan usmrtil mačko.

CXX.

Dē Ulixē.

(V ponavljanje.)

Ut Achilles fortitudine, ita Ulixes calliditate omnibus Graecis praestabat. Hoc et alii sensērunt et Polyphemus, inhumanus Cyclops. Nam Ulixes cum in speluncam eius vēnisset et sensisset mortem sibi imminere, nisi remedium invenisset, dolo usus oculo eum privavit. Cum e speluncā egressus esset, navem conscendit et de eā Polyphemo, quis esset, aperuit. Tum demum is Ulixem elapsus esse animadvertit et patrem precatus est, ut gravissime illum puniret. Brevi Ulixes has preces a Neptuno auditas esse sensit.

Cum e manibus Polyphemi elapsus esset, ad Aeoli insulam muro aēneo saeptam pervēnit. Is eum et aliis beneficiis sibi devinxit et discedenti utrem donavit, in quo omnes venti adversi inclusi erant. Itaque ventis secundis usus est et post decem dies ad Ithacam pervēnit. Sed cum iam non longe ab eā abesset, obdormivit. Cum id socii eius animadvertissent, utrem aperuērunt, quia eum opibus refertum esse opinabantur. Opes quidem non repperērunt, sed venti adversi omnes elapsi sunt. Eorum stridore Ulixes e somno excitus caput operuit et navem ventis dedit. Postquam rursus ad Aeoli insulam vēnit, ex nave desiluit et regem oravit, ut damnum sarciret.

78. ¹ = moj. — ² = lažnivi človek.

At rex ubi comperit, quid evenisset: „Apage“, inquit, „quam celerrime! Divinis enim legibus sanctum est, ne iis subveniam, qui a diis exagitati huc pervenerint. Ulixes tristis discessit et post septem dies ad Laestrygonum terram pervēnit. Hi omnes naves eius demersērunt praeter Ulixis navem, quae extra portum revincta erat. Itaque cum paucis sociis evasit et ad Circen deam pervēnit.

Circe partem sociorum in sues mutaverat, sed ab Ulixē coacta omnes rursus in homines transformavit. Cum unum annum apud Circen egissent, Ulixem adhortabantur, ut tandem domum revertetur. Ulixes vero Circes iussu ad inferos descendit. Cum ibi hostias immolavisset, vagantium umbrarum agmina circa eum versabantur. Conantes sanguinem bibere omnes abegit neque prius iis gratificatus est, quam Tiresias accessit. Hic Ulixem precantem, ut ipsi vaticinaretur, consolaturus erat et: „Neptunus“, inquit, „odio te persequitur; quod Polyphemum oculo privavisti. Tamen tuā nave domum revertēris, si socii tui Solis boves in insulā Trinacriā integros reliquerint. Si minus, navis tua frangetur. Sed ne tum quidem tibi omnis redditus spes adempta erit. Post septem annos alienā nave revertēris et multa mala in domo tuā invenies. Iuvenes enim superbi ibi dominantur et bona tua comedunt; ab uxore autem tuā postulant, ut unum ex ipsis coniugem eligat. Hos reversus omnes interimes.“

Postquam vates discessit, mater Ulixis appropinquavit, quam ille ex patriā proficiscens vivam reliquerat. Haec ubi comperit, cur filius ad inferos descendisset, lamentans narravit se Ulixis desiderio de vitā decessisse, Penelopen vero Telemachumque etiam vivere et Laërtem patrem miseram vitam ruri degere. Cum Ulixes lacrimans eam amplecti et osculari conaretur, e manibus eius elapsa est. — Deinde umbras eorum vidit, qui ante Troiam sanguinem suum profuderant. Cum Circes mandatum confecisset, inferos reliquit et ad superos revertit.

A Circe, ad quam reverterat, ventis secundis dimissus est. Tum insulas Sirenum, quae deae nautas dulci cantu ad scopulos alliciebant, praetervectus est et per Scyllam et Charybdim navigavit. Cum ex his periculis elapsus esset, a sociis naves ad Trinacriam appellere coactus est, ubi Solis boves pascebantur. Ibi fame vexati socii obliti sunt iuris iurandi, quod duci suo dederant: se gregem illum non violaturos esse, et cum Ulixes dormiret, pulcherrimos boves mactavērunt. Iuppiter, apud quem iratus Sol conquestus erat, naves, ut hanc iniuriam ulcisceretur, fulmine fregit. Socii omnes

demersi sunt; unus Ulixes navis trabe nixus salutem natando adeptus est et ad insulam Ogygiam pervēnit, ubi Calypso nymp̄ha dominabatur. Haec ei, si se¹ in matrimonium duceret, immortalitatem et aeternam iuventutem pollicita est; neque tamen blandis verbis Ulixi desiderium patriae extinguere potuit, quamquam septem annos eum retinebat.

Cum Iuppiter per Mercurium ei imperavisset, ut Ulixem dimitteret, hic rursus mare ingressus est. Navem autem, quam ipse sibi construxerat, Neptunus fluctibus disiecit. Tamen Ulixes Leucotheae deae auxilio ad proximum litus enatavit et nudus in insulam Phaeacum vēnit. Postero die Nausicaa, filia Alcinoi, regis Phaeacum, cum ad illum litus pervenisset, Ulixem veste operuit et ei viam ad patris pulcherrimam domum monstravit. Benigne a rege exceptus est et, cum aperuisset, quis esset, a principibus Phaeacum multis donis donatus et in patriam remissus est. Ita, dormiens a Phaeacibus in litore insulae Ithacae expositus, post vicesimum annum in patriam revertit. Sed expectatus eam non agnovit. A Minervā comperit, quā in terrā esset. Ab eādē deā in senem mendicum mutatus est, ne statim a suis cognosceretur. Tum in casam Eumaei, fidissimi pastoris, contendit neque ab eo cognitus est. Cum multas illi fabulas, quas de se finxerat, narravisset, Telemachus in casam vēnit. Cum ambo graviter de procorum superbiā questi essent², Ulixes se iis aperuit et iniurias, quas ab illis accepisset, ulcisci constituit.

Proci neque deos neque homines verebantur. Ipsi iniurias suas confessi sunt et gloriantes de iis loquebantur. Nihil cogitabant de poenā futurā, sed leves fruebantur et vescebantur bonis Ulixis. Quotiens Telemachus de eorum iniuriis questus eosque adhortatus erat, ut deorum poenam vererentur, illi ridebant et ei interitum minabantur. Ulixes ipse multa ab iis perpressus est. Nam cum postero die in mendici formam mutatus domum suam ingressus esset, non solum verbis, sed etiam manibus eum invasērunt. Eodem die cum Penelope collocutus est. Haec mendicum illum, ut putabat, peregrinum ad se arcessiverat, ut eum de coniuge suo interrogaret. Ulixes ut nuper apud Eumaeum multas fabulas de se finxit. „Nondum,“ inquit, „Ulixes mortuus est. Ego eum ex bello Troiano reversum in Cretā insulā nuper vidi; multa mala ille quidem terrā marique perpressus est, sed vivit et post paucos dies in patriam revertetur.“ Penelope quamquam semper optaverat, ut Ulixes reverteretur, tamen post tot annos sperare paene desierat. Tum meliorem spem nacta esse videbatur.

CXX. ¹ V slov.: jo. — ² V slov. indikat.

Eādem nocte Ulixes cum Telemacho arma omnia ex eā domus parte, in quā proci versari solebant, in superiorem domus partem comportavit, ne procis in promptu essent. Cum mane experrectus esset, proci iam convenerant. Illo enim die in animo habebant inter se certare, quis Penelopen in matrimonium duceret. Penelope ipsa, ut turbam procorum a domo Ulixis amoveret, certamen illud instituerat. Arcum et sagittas Ulixis procis dedit, ut vires experirentur. „Qui arcum illum tetenderit,“ inquit, „ei nubam.“ Proci omnes arcum tendere conati sunt, sed frustra. Tum Ulixes ab iis petivit, ut ipsi vires suas experiri liceret. Cum Penelope adsensa esset, mendico arcus traditus est. Ulixes vero cum facile arcum tetendisset et aperuisset, quis esset, procos arcu et sagittis adoriri orsus est. Procos omnes fere ipse cum Telemacho transfixit; servos, qui cum procis senserant, et ancillas infidas Eumaeus et illi servi occiderunt, qui in fide remanserant.

Penelope postquam caedem procorum comperit, Ulixem agnovit, cum signorum, quae ille enarravit, reminisceretur. Agnitum Ulixem cum multis lacrimis amplexa et orsa est sermonem de illis malis, quae ipsa per tot annos perpessa erat. Ulixes narravit, quas res in bello Troiano gessisset, quas terras deinde peragravisset, quae maria emensus esset, quot et quanta pericula per viginti annos suscepisset. — At nondum finis omnium laborum et periculorum aderat. Postero die magna multitudo Ithacensium, cum caedem procorum comperisset, Ulixem adorta est. Ulixes fortiter restitit, Minerva pugnantem adjuvit, Iuppiter fulminē proelium diremit. Ulixes cum iis, qui eum adorti erant, pactus est, ut ipse iniuriarum, quas accepisset², oblivisceretur et mortui sepelirentur. Cum pacem sanxissent, Ulixes regno suo potitus est.

79.

Pripovedke.

1. Ko si Hanibal po bitvi pri Kanah ni upal iti nad Rim, je dejal Maharbal, vodja konjenikov: „Niso vsega istemu dali bogovi: zmagati znaš, Hanibal, zmage izkoristiti¹ ne znaš“.

2. Vprašan, kaj da je² lahko, je baje odgovoril modrijan Talet: „Drugega opominjati.“

79. ¹ = porabiti. — ² *Imperf.*

3. Poroča se, da je rekla neka Lakonka svojemu v boj odhajajočemu sinu, kažoča [na] ščit: „Vrni se ali s tem ali *na* tem!“ Na ščitu³ so namreč nosili⁴ one, ki so bili pali v boju.

4. Ko je videl Diogen dečka vodo z roko zajemajočega, je takoj zdrobil svojo čašo rekoč: „Kako potraten sem bil!“

5. Sokrat je hvalil te prošnje nekega starega pesnika: „O Jupiter, to, kar je dobro, daj nam i ako prosimo i ako ne prosimo, kar [pa] je slabo, odreci nam, tudi ako prosimo!“

6. Zenon je rekel mladeniču, ki je pri⁵ gostovanju stanovitno molčal: „Ako si neumen, modro ravnaš, da⁶ molčiš, ako si pa moder, neumno ravnaš.“

7. Ko je bil Solon vprašan⁷, zakaj da ni bil nič določil o tem, ki je [svojega] očeta usmrtil⁸, je odgovoril: „Ker se mi zdi, da ni nihče tako nečloveški.“

8. Cezar je [kot] mladenič ljubil izmed pisateljev najbolj tiste, ki naddrobno pripovedujejo dejanja⁹ Aleksandra Vélikega⁹. Ko jih je nekoč bral, je točil¹⁰ solze ter odgovoril prijateljem, vprašajočim, zakaj da se solzi: „V tisti starosti, v kateri [si] je podvrgel Aleksander zemljekrog, jaz nisem [še] nič storil“.

9. Ko so Demostena vprašali⁴, na kak način da si je pridobil toliko govorniško¹¹ zmožnost, je dejal: „Več olja sem potrošil ko vina.“

10. Ko je nekdo vprašal sužnja rodod¹² Lacedemonca: „Bodeš li pošten, ako te kupim¹³?“ je odgovoril oni: „Tudi ako [me] ne kupiš.“¹³

11. Ko so se Cezarjevi vojaki v Britaniji obotavljali skočiti z ladij v morje zavoljo njegove globokosti, je dejal neki vojak desete legije: „Skočite, vojaki, [doli] in napadite sovražnike, ki stoje na obali! Jaz bom storil svojo dolžnost državi in poveljniku.“ Ko je bil to izgovoril, je skočil z ladje. Tedaj so vesoljni Rimljani posneli njegov vzgled ter skočili z ladij v morje.

12. Lacedemonci so bili najmogočnejši narod na Peloponezu. Ko so bili njega velik del zasedli, so vdrli v Atiko, premagali v v bitvi Atence ter oblegli njih mesto. Ko Atenci niso vedeli, kako naj bi se obranili sovražnikom, so poslali poslanca v Delfe, ki naj bi vprašali proročišče za svet. Vprašajočim je odgovorila Pitija:

79. ³ Sam ablat. — ⁴ Pass. — ⁵ In c. ablat. — ⁶ = ker. — ⁷ Quærō 3. — ⁸ Cōni. plūsquamperf. — ⁹ = reči, zvršene od Aleksandra Vél. — ¹⁰ = izlil. — ¹¹ = govorjenja. — ¹² Ablat. — ¹³ Fut. II.

„Tisti narod ostane¹⁴ zmagalec, čegar kralj bo ubit¹³ od sovražnikov.“ Ko so to slišali tudi lacedemonski vodje, so svojcem¹⁵ prepovedali usmrtiti atenskega kralja. Toda Koder (to je bilo ime kraljevo), je vdrl v kmetski obleki¹⁶ v tabor sovražnikov in je [bil] usmrčen od nekega Lacedemonca, katerega je bil razžalil. Ko se je kmalu potem pokazalo, kdo da je² ubiti, so odšli Lacedemonci iz Atike. Ker niso imeli po Kodrovi smrti nikogar [za] vrednega kraljeve časti, so Atenci odpravili kraljestvo.

Verba anomala.

CXXI.

(Lat. slovn. § 161.: *edō* 3 in composita.)

1. Servus noster idem ēst, quod nos edimus. 2. *Ēste* et bibite ita, ut fames et sitis depellatur! 3. Numquam *ēstōte*, priusquam oraveritis! 4. *Ēsse* oportet, ut vivas, non vivere, ut *edās*. 5. Multis hominibus summa curarum fuit, quid *ederent*, quid *biberent*. 6. Ignis non *exēst* Aetnam montem. 7. Quae umquam moles tam firma fuit, quam non *exēssent* undae? 8. Patrimonium nostrum cito *comēssēmus*, si tam delicatos cibos *ēssēmus*, quam principes *ēsse* solent.

80.

1. Zmerno pijte in jejte! 2. Ne jejte, ako niste lačni! 3. Človek naj *jé*, da živi, [a] naj ne živi, da *jé*! 4. Mnogi bi radi jedli boljše jedi, ko bi [si] jih mogli kupiti. 5. Najnesrečniši je tisti, ki nima, kar bi jedel, kadar želi jesti. 6. Krivica potre¹ srce, dobrota pa je razveseljuje. 7. O nesrečniki, ki tratite svoje očinstvo z razkošnostjo! 8. Sokrat je običaval reči, da mnogi ljudje živijo, da jedo in pijejo, on pa da *jé* in *pije*, da živi.

CXXII.

(Lat. slovn. § 162.: *ferō*.)

Quod sors feret, aequō animō fer!

Quid quaeque nox aut dies ferat, incertum est. Homo sapiens feret, quae mutari non possunt, ut multi viri sapientes *ferēbant* magnas calamitates. Quod male fers, adsuesce; *ferēs* bene. Quae deus

79. ¹⁴ *Tempus*? — ¹⁵ = svojim. — ¹⁶ = oblečen v kmetsko obleko (ablat.).

80. ¹ = izje.

tibi imposuit, patienter fer; nam ferri possunt. Ferāmus, quae diu tulimus! Omne onus levius erit, quod bene fertur. Si patienter ferrēmus mala, ea minueremus. Quidquid erit, superanda omnis fortuna ferendō est. Proinde aequo animo fertōte, quodcumque sors feret! Res adversas tulisse non solum magna laus, sed etiam magnum solacium est.

CXXIII.

(Lat. slovn. § 162.: *composita* glagola *ferō*.)

1. Diligens discipulus nihil differt in crastinum diem. 2. Fortuna opes auferre, non animum potest. 3. Ne offerāmus nos periculis sine causā! 4. Occasio aegre offertur, facile amittitur. 5. Refer, quid litterae patris attulerint. 6. Cōnfertō nostram longissimam aetatem cum aeternitate: brevissima reperietur. 7. Quod maius vel melius munus rei publicae adferre possumus, quam si docemus atque erudimus iuventutem? 8. Themistocles a Graecis expulsus in Asiam se contulit. 9. Occīsus dictator Caesar in numerum deorum relātus est. 10. Romani omnibus fere gentibus bellum intulērunt. 11. Postquam Hasdrubal interfectus est, exercitus summum imperium Hannibali dētulit. 12. Socrates eundem vultum domum referēbat, quem domo extulerat.

81.

1. Orožje zoper domovino vzdigniti¹ je greh. 2. Pomagaj rad nesrečnim in nedolžnim! 3. Potrpežljivo prenašajmo breme ubožnosti! 4. Pesnik Enij je potrpežljivo prenašal dve bremeni: starost in ubožnost. 5. Kar koli usoda prinese², bodemo prenašali z ravnodušjem. 6. Nihče ne more reči, kakšne boli da bode kdaj prenašal. 7. Kar se da³ prenesti, bodemo prenesli. 8. Usoda se prenašaj⁴ z ravnodušjem! 9. Kdo bi ne prenašal rad največih težav in nevarnosti za blaginjo domovine! 10. Vsako polje, ki se obdeluje, ne prinaša sadu⁵. 11. Neki grški zgodopisec poroča, da je nesel⁶ Sokrat ranjenega Alcibiada iz bitke. 12. Dobro, ki se nam more dati, se nam more tudi odvzeti⁷. 13. Kraljestvo se je izročevalo v starih časih najpravičnejšim in najmodrejšim možem. 14. Aristid je zapustil komaj [toliko], s čimer⁸ bi se [mogel] pokopati⁹. 15. Primerite konja z oslom! V katerih rečeh se razlikujeta? 16. Kdor bi navračal vse,

81 . ¹ = nesti. — ² *Fut. I.* — ³ Dati = moči. — ⁴ = se ima prenašati. — ⁵ = poljskih pridelkov. — ⁶ *Pass.* — ⁷ = odnesti. — ⁸ *Unde.* — ⁹ = iznesti; *cōni. imperf.*

kar stori, le¹⁰ na slast, bi se [moral] primerjati z živalimi. 17. Neki rimski konzul se ni dal³ geniti, da bi vzprejel zlato, ki so mu ga ponujali Samnijani. 18. Ko je bila došla¹¹ vest o prihodu kralja Kserksa, ki je bil zavojščil Grke, je svetoval Temistoklej Atencem, da naj spravijo¹² sebe in vse svoje [reči] na ladje.

CXXIV.

Dē Mercuriō et lignātore.

Caedebat quidam ligna iuxta fluvium. Inter opus excidit ei securis et in flumine demersa est. Hoc damnum ille moleste ferēns misere lamentabatur. Mercurius autem forte eo delātus rem non distulit in aliud tempus, sed statim homini opem ferre constituit. Itaque in fluvium se mersit securimque auream rettulit. Cum hanc extulisset, interrogavit lignatorem, num ea esset, quam amisisset. Cum ille negasset,¹ Mercurius argenteam extulit. Postquam ne hanc quidem suam esse ille adfirmavit, ferream attulit, quam ille laetus suam agnovit. Hac probitate delectatus deus illi omnes secures donavit.

Cum postea lignator hoc multis rettulisset, alius quidam, qui ab illo valde differēbat, eandem fortunam experiri constituit. Itaque cum ad eundem fluvium se contulisset, securim eo abiecit et in ripā sedens flevit. Huic quoque Mercurius se obtulit. Cum causam lacrimarum audisset,¹ auream securim extulit et lignatorem rogavit, num eam amisisset. Id ille statim adfirmavit; deus vero hominis improbitatem indigne ferēns auream securim secum abstulit neque ferream ex undis rettulit.

82.

O nesebičnosti kralja Agezilaja.

Pri¹ lacedemonskem kralju Agezilaju je bilo čudovito zlasti to, da ni nikoli nič [na] svoj dom nesel,² dasi³ so mu ponujali kralji in države najveličastniša darila. Kdor je bil stopil v njegovo hišo, ni mogel videti nobenega znamenja razkošnosti, nasproti [pa] prav mnoga [znamenja] nesebičnosti in utrpevanja;⁴ ona je bila namreč taka, da se od nje ni razlikovala v nobeni reči hiša katerega si bodi siromašnega državljana.

81. ¹⁰ = na samo slast. — ¹¹ = bila donesena. ¹² Imperf.

CXXIV. ¹ Gl. Lat. slovn. § 132., 4.!

82. ¹ In c. ablāt. — ² = spravil. — ³ Cum. — ⁴ = potrpežljivosti.

CXXV.

(Lat. slovn. § 163.: *volō, nōlō, mālō.*)

Labōre nōn omnia, sine labōre nihil adsequēris.

Saepe volumus, quae facere non possumus. Homines prudentes numquam volent, quae adsequi non possunt. Nisi potest id effici, quod vīs, id velis, quod potes! In rebus magnis voluisse satis est. In omnibus rebus, quid quisque voluerit et cogitaverit, spectandum est. Utinam semper id vellēs facere, quod et tibi et aliis prodest! Qui prudens est, et sibi et aliis prodesse vult. Notum est illud: Si vīs amari, ama! A naturā ipsā impellimur, ut quam plurimis prodesse velimus. Qui veram virtutem adsequi vult, is virtutem colat! Multi volunt sine virtute et sine labore gloriam adsequi; sed nemo sine virtute et labore magna adsequetur.

CXXVI.

Dē vērā amicitia.

Idem velle atque idem nōlle, ea demum firma amicitia est. Non raro ex duobus amicis alter vult, quod alter non vult. Facile tamen is, qui recte agere vult, alterum eo perducet, ut nōlit repugnare et velit meliorem sententiam sequi. Si non vīs amicum recte agentem sequi, nōlī amicitias iungere! Utinam homines semper recte agere vellent! Utinam semper nōllētis cum iis esse, qui male agunt! Nōlīte cum iis amicitias iungere, qui a virtutis viā vos abducere volunt! Utinam falsorum amicorum consiliis uti nōlītis! Homines sapientes mālunt sine amicis virtutem colere, quam per amicos a virtutis viā abduci. Qui te meliorem facere non vult, is tibi nocere quam prodesse māvult. Qui mālet bonus videri quam esse, eum vita! Vos ipsi mālētis boni esse quam videri. Utinam omnes mālent virtutem colere quam peccare! Qui vero amico ignoscere nōlet, ei ne ab amico quidem venia dabitur. Inimicos non poterit domare, qui nōluerit parere amicis.

83.

O človeški volji.

Mnogi ljudje hočejo prav ravnati, pa ne ravnajo. Vsega sicer ne moreš doseči, kar hočeš. Kajti pogostokrat človek hoče, toda nedostajajo mu moči. Kar se ne da učiniti, tega nikari¹ hoteti!

82. ¹ Nikari(te) = ne hoti(te).

Ako raji maraš ljubezen nego zavist, pomagaj² onim, ki te prosijo, da jih³ ohrani⁴. Mnogi raji grajajo tuje napake nego izboljšajo svoje. Znano je tudi, da svoje napake raji opravičujemo nego se jim odpovemo. Narava človeška je taka, da ne maramo brezskrbnosti,⁵ hočemo [pa] dvojljivo. Ko bi [mi] vselej to hoteli, kar bi morali hoteti, ne bilo bi nam nikoli to storiti, česar nočemo.⁶ Važnih reči nikarite¹ odlašati na prihodnji čas! Mnogi s svojo usodo niso zadovoljni, ampak se raji poganjajo za tuje reči in so nesrečni. Zakaj pa nočeš srečno živeti? Kdor hoče srečno živeti, ta góji krepost! Srečen je zadovoljni, srečen je pobožni in pošteni človek, srečen je tisti, ki hoče prav ravnati in [tudi] prav ravna. Kako razna je volja⁷ človeška! Kralj Filip je raji maral ljubezen,⁸ njegov sin Aleksander strah.⁸ Sokrat bi bil lahko mogel ubežati iz ječe s pomočjo prijateljev, ko bi bil hotel; pa ni hotel. Bil je namreč tako dober državlján, da je raji hotel umreti nego nepokoren⁹ biti zakonom.

CXXVII.

Aptē dicta.

1. Cum Abderitarum legatus longā oratione usus Agidem, Lacedaemoniorum regem, rogavisset, quid vellet se civibus suis nuntiare, ille: „Nuntia“, inquit, „me, quamdiu voluissēs, aures tibi prae buisse.“

2. Cum Alexander Magnus postulavisset, ut se¹ Lacedaemonii in deorum numerum referrent, Damis, rex eorum: „Quoniam Alexander“, inquit, „deus esse vult, esto!“

3. Rex Porus ab Alexandro victus cum interrogaretur, quomodo se tractari vellet, respondit: „Regaliter.“

4. Democritus amicis interrogantibus, uter esse mallet, Croesus an Socrates, respondit: „Vivus mállem esse Croesus, moriens autem Socrates.“

5. Themistocles interrogatus, utrum mallet Achilles esse an Homerus: „Dicas prius“, inquit, „utrum mális esse victor in ludis Olympiis, an praeco, qui victores pronuntiet!“²

83. ² = ne hoti nedostajati. — ³ *Se*. — ⁴ = hočeš ohraniti. — ⁵ = brezskrbnega (*accūs. plūr. neutr.*). — ⁶ *Cōni. imperf.* — ⁷ *Plūr.* — ⁸ *Inf. praes. pass.* glagolov: ljubiti — bati se. — ⁹ = ne pokoren.

CXXVII. ¹ V slov. „ga“. — ² V slov. indikat.

CXXVIII.

(Lat. slovn. § 164.: *eō*.)

1. Vir fortis omni periculo impavidus it obviam. 2. Discite, pueri, eunt anni more fluentis aquae! 3. Itur ad astra frugalitate, fortitudine aliisque virtutibus. 4. Primus surgat dominus, postremus cubitum eat! 5. Hannibal primus in proelium ibat, ultimus excedebat. 6. Philippus, rex Macedonum, cum in theatrum iret, ut ludos spectaret, occisus est. 7. Medio¹ tutissimus ibis. 8. Eo post mortem ibimus, quo omnes ante nos ierunt. 9. Fama crescit eundō. 10. Eundum est eo, quo patria nos ire iubet. 11. Mi fili, i, quo te deus vocabit; quocumque ieris, in dei praesidio eris. 12. Q. Metellus post mortem Scipionis Africani, inimici sui, ad filios conversus: „Ite“, inquit, „filii, celebrate exsequias! Numquam maioris civis funus videbitis.“

CXXIX.

(Lat. slovn. § 164.: *composita* glagola *eō*.)

1. Nōlīte sine causā pericula subīre! 2. Adī formicam, ignave discipule, et ab eā disce sedulitatem! 3. Tempus praeteritum numquam redibit. 4. In narratione praetereās, quae praeterīri possunt! 5. Prōdeuntō isti, qui suā sponte in bellum itūrī sunt! 6. Dum Romani deliberant, Saguntum perit. 7. Rex Pyrrhus cum Argos cepisset, lapide ictus periit. 8. Consul ex bello rediēns occisus est. 9. Ciceroni in patriam redeunti multī Romani obviam ierunt. 10. Vere eae aves, quae autumnō in terras calidiores abierant, ad nos redeunt. 11. Lacedaemoniorum pueri saepe sic verberibus caesi sunt, ut multus sanguis exīret, at non gemuerunt. 12. Hostes, qui in proelio capti erant, sub coronā vērībant. 13. Cum horti et domus Pompei vērīrent, nemo fere inventus est, qui ea emeret. 14. Apud Romanos antiquos qui honores ambiēbant, adībant obviam euntes et eos salutabant.

84.

1. Kamor koli pojdeš, sledila te bo senca. 2. Do kreposti se ne pride¹ brez težav, kajti pred krepost so postavili bogovi znoj. 3. Idite, prijatelji; čas je oditi.² 4. Meseci idejo in se vračajo, mi [pa] se ne povrnemo,³ kadar bomo mrtvi. 5. Pogosto morajo posamični nase vzeti največje nevarnosti, da ne poginejo vsi.⁴ 6. Znano

CXXVIII. ¹ = *in medio* = po sredi.

84. ¹ = *ide*. — ² = odhajanja. — ³ *Tempus!* — ⁴ = vesoljni.

je, da odhajajo nekatere ptice pred zimo v toplejše kraje. 7. Odití [hoteče] se zbirajo štoklje na⁵ določenem⁶ kraju. 8. Ura, ki je minila, se nikdar ne povrne.³ 9. Učenci naj hodijo radi v šolo, kakor smo mi radi hodili. 10. V Italijo se vračajočega Cicerona so vzprejeli⁷ sodržavljani z najvišjimi častmi. 11. Iz vojne z zmagovitim vojstvom vračajočemu se vojskovodji je šla ogromna množica ljudi naproti. 12. Na Siciliji se vojskujočemu Alcibiadu je poslala atenska gosposka vest, da naj se vrne⁸ domov. 13. Ni vse na prodaj, kar pride na⁹ trg. 14. Ako bodo zakoni na prodaj, bode [moralá] država poginiti. 15. Katerega starodavnega mesta zidovje je obdajalo morje? 16. Cesar Tit se je zarotil, da raji¹⁰ pogine nego ugonobi [kakega] človeka.

CXXX.

Dē Alexandrō Māgnō.

Alexander anno ante Chr. n. CCCXXXVI regnum iniit. Anteibat omnes consilio, celeritate, fortitudine; omnes labores patienter et constanter subibat. Cum exercitum paravisset, anno CCCXXXIV Hellespontum trāsiit; omnibus ex proeliis victor abiit. Deinde in Africam se contulit, ut Ammonis oraculum adiret; introiēns in templum a sacerdotibus Iovis filius appellatus est. Cum Dareo, regi Persarum, obviam īsset, ad Arbela exercitum eius aggressus est; ipse in primam aciem prōdiit. Magnam Persarum partem in illā pugnā perisse notum est. Terras incognitas aditūrus altissimos Asiae montes trānsierat et in Indiā complures urbes condidit. Cum redisset, Babylonem regni caput fecit ibique anno CCCXXIII diem obiit supremum.

CXXXI.

(Lat. slovn. § 164.: *queō, nequeō.*)

1. Ranae et in aquā et in terrā vivere queunt. 2. Qui ipse sibi sapiens prodesse non quit, nequiquam sapit. 3. Plurimi nequeunt, quia nōlunt; quīrent, si vellent. 4. Risus interdum ita repente erumpit, ut eum, etsi cupimus, tenere nequeāmus. 5. Antonius proelio adversus Catilinam adesse nequibat. 6. Caesar aciem ita instruxit, ut ab hostibus circumīrī nequīret. 7. Quidquid boni cives sine sanguine ulcisci nequībunt, ne ulciscantur! 8. Carthaginienses Romanis resistere nequīerunt.

84. ⁵ In c. accūsāt. — ⁶ = gotovem. — ⁷ Pass. — ⁸ Imperf. — ⁹ Ad.
— ¹⁰ Potius.

1. Česar pamet ne more, [to] pogosto ozdravi čas. 2. Brez vode ribe ne morejo živeti. 3. Povejte mi, kdo da more šteti zvezde neba! 4. Ko sovražniki niso mogli napasti našega vojstva, so se umaknili v tabor. 5. Ciceron je hotel svobodo braniti, pa [je] ni mogel. 6. Mi tega bremena ne moremo nesti; povejte, ali morete vi; eden ga ne more nesti¹. 7. Česar sam ne moreš² nesti, ne nalagaj drugemu! 8. Prijatelj si ne morete² pridobiti niti z orožjem niti z zlatom.

CXXXII.

(Lat. slovn. § 165., 1.: *fīrō*.)

Dē mundō.

Nihil sine causā fit; omnia certis legibus fiunt. Mundus enim a deo optime et sapientissime factus est et regitur. Nisi cursūs motūsque stellarum certis legibus fierent, mundus non servaretur. Nihil fieri potest, quod deus non sciat. Quia mens humana infirma est, saepe fit, ut rerum causas cognoscere nequeāmus. Bene autem factum est, quod multa nescimus. Multa iam nobis magis nota facta sunt, quam antiquis erant; multa hodie intellegere nequimus, quae notiora fient. Sed quae futura sint, numquam sciemus. Quoniam nihil sine dei voluntate fieri potest, deo confidamus! Quae facienda sunt, faciamus et res adversas patienter ferāmus, nam patientiā unus fit levius.

CXXXIII.

Dē rēge Midā.

Bacchus olim per Phrygiam cum comitibus suis proficiscebatur. Tum factum est, ut Silenus, praeceptor eius, itinere deerraret. Hunc Midas, illius terrae rex, liberaliter excepit et post quinque dies ad Bacchum reduxit. Cum Midas a deo potestas facta esset optandi, quidquid vellet, ille: „Efficē“, inquit, „ut, quidquid tetigero, aurum fiat!“ Deus promisit aurea fore, quaecumque rex tetigisset. Et re verā statim omnia, quae tangebant, aurea fiēbant. Sed cum cibi quoque aurei fierent, Midas fame vexatus deum oravit, ut donum suum revocaret. Tum deus: „Ī“, inquit, „ad Pactōlum fluvium ibique te ablue!“ Midas obtemperavit. Cum aquam tetigisset, facta est colore aureo et vis perniciosa a corpore humano in flumen cessit. Ex illis temporibus in Pactōlo fluvio aurum inveniri fama est.

86.

1. Brez pameti se nič ne more vršiti¹. 2. Mnogo² se ne zgodi, dasi se more zgoditi 3. Največ² zlega² se dogaja človeku od človeka. 4. Kolikrat da postajajo iz neprijateljev prijatelji, morete sami izprevideti. 5. V Atenah se je pogosto dogodilo, da so iz domovine izgnali³ može, ki so si bili največ zaslug pridobili za državo. 6. Ko bi se vse zgodilo, kar ti želiš, zgodilo bi se mnogo, česar drugi ne želijo. 7. Bog sam ve, kaj da se godi, kaj se je zgodilo [in] kaj da se bo zgodilo. 8. Kdor bode podpiral krivca⁴, postane⁵ sam deležnik krivde. 9. Pričakovali smo, da se bo zgodilo, kar se je zgodilo. 10. Nikoli se ni nič zgodilo niti se ne bo zgodilo, česar ne bode hotel bog. 11. Zgodi se pravica⁶, pogini svet! 12. Karkoli se bo [moralo] storiti, bode lažje storil oni, ki hoče storiti.

CXXXIV.

Aptē dicta.

1. Cum Argivus quidam adfirmavisset Lacedaemonios in alienis civitatibus peregrinantes peiores fieri, quod suas leges neglegerent, unus ex Lacedaemoniis: „At Argivi“, inquit, „cum ad nos venērunt, meliores fiunt.“

2. Imperator quidam legatis suis dicere solebat: „Quod fieri quit, iam factum est; quod fieri nequit, faciendum est.“

CXXXV.

(Lat. slovn. § 165., 2.)

1. Sole omnia in terrā calefiunt. 2. Alpium viae non semper primo vere patefierī possunt. 3. Res publica numquam labefieret, si efficeretur, ut omnes idem sentirent. 4. Uri adsuēscere ad homines et mānsuēfierī non possunt. 5. Milites disciplinā et officio adsuēfacti fortiores sunt quam tirones. 6. Cum coniuratio Catilinae patefacta esset, ipse cum parte sociorum abiit in Etruriam. 7. Si pueri, a magistris totiens commonefacti, diligentia, parsimonia, pietate magis adsuēfierent, parentes postea non adficerentur tantis doloribus.

87.

1. Vidimo, da ogrevajo¹ solnčni² žarki zemljo. 2. Napravlil se bo ogenj, da se ogrejemo. 3. V pijanosti³ se je odkrilo že mnogo hudodelstev 4. Človek je ukrotil¹ živali, ki so bile divje rojene. 5. Z

86. ¹ = zgoditi. — ² Plūr. — ³ Pass. — ⁴ = škodujočega. — ⁵ Fut. I. — ⁶ = pravičnost.

87. ¹ Pass. — ² Genet. subst. — ³ = v vinu.

velikim veseljem me je navdajalo¹, da⁴ si od mene opomnjen storil, kar se je [moralo] storiti. 6. [Vi] bi postali (za) mnogo boljši, ko bi se [kot] dečki navajali marljivosti in pobožnosti. 7. Jaz bi ne omajeval tvojega sklepa, ko bi se s tem⁵ ne učinilo, da se zgodi⁶ volja tvojega očeta. 8. Umor Cezarja se je zvršil⁷ v senatu; [a] ne bil bi se zvršil, ko bi se bil Cezar, po pismu posvarjen, zadosti varoval.

Participialni skladi.

CXXXVI.

Sententiae.

(Lat. slovn. §§ 271.—274.)

1. Nihil cupienti nihil deest. 2. Multa cupientibus desunt multa. 3. Is, qui sapit, castra hominum nihil cupientium petet. 4. Libenter sequuntur teneri et incorrupti animi recta monstrantem. 5. Male parta male dilabuntur. 6. Semel mentito non facile credimus. 7. Inventuris inventa non obstant. 8. Homo sapiens non aurum ex terrā effossum, sed divitias perpetuo mansuras sibi comparabit. 9. Probitas et iustitia sunt divitiae perpetuo mansurae. 10. Qui probitatem et iustitiam per totam vitam servaverit, gloriam non interituram et sibi et liberis relinquet.

CXXXVII.

(Lat. slovn. §§ 275.—277.: *participium cōiunctum*; §§ 280. in 281.)

1. L. Quinctio Cincinnato aranti nuntiatum est eum dictatorem esse dictum. 2. Alexander Aegypto potitus Alexandriam condidit. 3. Regulum Carthaginem reversum Carthaginienses crudeli morte necaverunt. 4. Quibusdam tremunt genua dicturis. 5. Alcibiades pati non poterat Athenas victas Lacedaemoniis servire. 6. Plato LXXXI vitae suae anno scribens mortuus est. 7. Homines soli omnium animalium non sitientes bibunt. 8. Sapienti non terribiles sunt minaces tyranni vultus nihil nisi turpitudinem timenti. 9. Multa non videmus ante oculos posita. 10. Lacedaemonii legatos ad Apollinem miserunt consulturos, quidnam facerent. 11. Romani multis gentibus auxilium tulērunt non rogati. 12. Catilina ad exercitum profectus est bellum patriae illaturus. 13. Magnos viros veneramur etiam mortuos. 14. Thebae ante Epaminondam natum et post eius interitum alieno paruērunt imperio. 15. Anno CCCII ab urbe conditā decemviri creati

87. ⁴ = ker. — ⁵ = s to rečjo. — ⁶ Imperf. — ⁷ = zgodil.

sunt, ut civitati leges scriberent. 16. Timoleon lumina oculorum amisit; sed hanc calamitatem ita moderate tulit, ut nemo eum querentem audiverit. 17. Socratem Xanthippe aiebat eodem semper vultu se vidisse exeuntem domo et revertentem.

88.

(Lat. slovn. §§ 278. in 279.: *participium cōiūctum*.)

1. Pravičnost je [ona] krepost, [ki] podeljuje vsakemu svoje. 2. Mnoga blaženstva so boljša [za te¹, ki še] upajo, nego [za te¹, ki] so jih dosegli. 3. Kamil je osvojil [kot] diktator Veje, [ki] so jih bili Rimljani oblegali² 10 let. 4. Pobožni ljudje bodo po smrti deležni sreče, [ki] bode vedno³ ostala. 5. Velika je bila Hanibalova bol, [ko] je zapuščal Italijo. 6. Kserksa je odgnala Temistoklejeva zvijača v Azijo, [potem ko] je bil premagan v bitvi pri Salamini. 7. Polastivši se otokov so kaznili Atenci nezveste zaveznike. 8. Homer pripoveduje, da se je vrnil Uliks v domovino, [potem ko] je bil mnogo pretrpel. 9. Velik del ljudi je, ki ne misli na⁴ nevihto, [kadar hoče] ladjati. 10. Mnogi zanemarjajo čas, [dasi] hitro [u]beži. 11. Pogosto se zgodi, da prav nesrečni ljudje ne morejo umreti, [čeprav si] žele. 12. Egipčani niso ubili [nobene] mačke, [ker] so se bali, da ne bi bila duša kakega prijatelja v njej. 13. [Ker] je Alcibiad videl, da mu zaradi lacedemonske moči ni varen nobeden kraj v Greciji, je krenil v Azijo. 14. [Ako] vidite bednega človeka, pomagajte mu! 15. Priam je prišel v grški tabor, ne [da bi] bil spoznan. 16. Mnoge knjige se hvalijo, ne [da bi] bile brane. 17. Pir je bil od Rimljanov premagan [in] je zapustil Italijo. 18. Aleksander Véliki je umrl v 8. letu po ustanovitvi mesta Aleksandrije, l. 322. pred Kr. rojstvom. 19. Slišal sem Sokrata reči, da je začimba jedi lakota, pijače [pa] žeja. 20. Mnogi narodi so zapustili svojo domovino, [da bi si] poiskali novih bivališč. 21. Lacedemonec Lizander je oborožil⁵ silno ladjevje, [da bi] poizkusil vojno⁶ srečo.

CXXXVIII.

Corvus et Caesar.

Cum Augustus elatus victoriā Actiacā Romam revertisset, inter gratulantes occurrit ei quidam corvum tenens, quem haec dicere docuerat: „Ave Caesar, victor, imperator!“ Miratus Caesar avem

88. ¹ = tem. — ² Pass. — ³ = neprestano. — ⁴ Dē. — ⁵ = pripravil. —

⁶ Genet. subst.

magno pretio ēmit. Paulo post ab aliā quadam ave similem in modum salutatus hanc quoque emi iussit. Hac re sutor quidam, ut idem corvum doceret, adductus est. Is labore fatigatus avi non respondenti dicere solebat: „Oleum et operam perdidit.“ Tandem corvus illud: „Ave Caesar, victor, imperator“ dicere potuit. Sed Augustus cum praeteriens eum audivisset, se avem empturum esse negavit, quod domi satis talium artificum haberet. Tum vero corvus exclamavit: „Oleum et operam perdidit.“ Hac voce Caesar valde delectatus hanc quoque avem maximo pretio ēmit.

CXXXIX.

(Lat. slovn. §§ 275. — 277.: *ablativus absolutus*.)

1. Pythagoras Tarquinio Superbo regnante in Italiam venisse fertur. 2. Vere ineunte eadem diei noctisque longitudo est. 3. Orantibus amicis tamen Socrates carcerem non reliquit. 4. Voluptate dominante maximae virtutes iacent. 5. Antonius ingens bellum commovit cogente Cleopatrá, reginā Aegypti. 6. Anno ante Chr. natum CCCLXVII primum alter consul ex plebe creatus est postulantibus tribunis plebis. 7. Troiā captā Graeci saeviebant in Troianos. 8. Tarquiniis Romā expulsis Romani duos consules creaverunt. 9. L. Iunius Brutus exactis regibus primo anno consul fuit. 10. Ephori Pausaniae proditione cognitā in urbe Spartā eum comprehendere voluerunt. 11. Hannibale duce Carthaginienses bellum cum Romanis gessisse notum est. 12. G. Caninio consule nemo Romae prandit; eo consule nihil mali factum est. 13. Aemilio Paullo, Terentio Varrone consulibus sive anno ante Chr. n. CCXVI Romani ab Hannibale apud Cannas victi sunt. 14. Augusto vivo artes et litterae apud Romanos flourerunt. 15. Tranquillo mari quilibet gubernator est. 16. Invito Fabio Maximo dictatore Minucius magister equitum cum Hannibale anno ante Chr. n. CCXVII confligit.

89.

(Lat. slovn. §§ 278. in 279.: *ablativus absolutus*.)

1. [Kadar] se zima vrača, odleti večina ptic v druge kraje. 2. [Dasi] je Ciceron svaril, je ostal Pompej vendar v Italiji. 3. Hanibal ni mogel Rimljanov docela premagati, [ker] ga Kartaginci niso podpirali. 4. Z božjo pomočjo¹ je vsako delo lahko. 5. Sirakuze so

89. ¹ *Particip.*

Rimljani osvojili, [ker] so bile mestne² straže zanemarjene. 6. Darej, kralj perzijanski, je umrl, zapustivši dva sinova. 7. [Ko] je bil kralj Perz ujet, so služili mnogi Macedonci Rimljanom. 8. [Dasi] je bil Cezar umorjen, se svoboda vendar ni vrnila³. 9. Kaj se more storiti ali misliti, da bi bog ne vedel? 10. Po smrti¹ kralja Nume Pompilija [si] je izvolil rimski narod Tula Hostilija za kralja. 11. [Ko] je bil Ciceron deček, je nastala vojna med Marijem in Sulo. 12. Slava atenska⁴ je bila največa za Perikleja⁵. 13. Kartagino so Rimljani razrušili za konzulovanja⁶ G. Kornelija Lentula [in] L. Mumija ali l. 146. pred Kr. r. 14. Ob prihodu¹ Perzijanov so zasedli Grki Termopile. 15. V istem letu, v katerem je umrl govornik Ciceron, za konzulovanja Avla Hircija [in] G. Vibija Panze ali l. 43. pred Kr. r. se je narodil pesnik Ovidij. 16. Ob prihodu¹ Galcev so zasedli Rimljani grad in Kapitolij [ter] so zapustili ostali del mesta. 17. Zoper voljo božjo se nič ne more zgoditi. 18. L. Junij Brut je dal svoja sinova usmrtiti, ker sta podpirala iz Rima izgnane Tarkvinijeveče zoper voljo in brez vednosti⁷ očetove.

CXL.

Epistula.

Albinus Paullo suo salutem (dicit).

Si vales, bene est: ego valeo. Bonam valetudinem meam imprimis frequentibus corporis exercitationibus debeo, quae nobis a magistris nostris commendantur. Vere enim ineunte discipuli magistro duce in campum apertum exire solemus; ibi aptis ludis firmamus corporis vires iisque firmatis etiam animi vires augemus. Nuper ex urbe egressi constituimus pugnas ante Troias pugnatas imitari. Nominibus igitur mutatis ludere coepimus; iis, qui me sequebantur, nomina Troianorum, fratris mei sociis nomina Graecorum erant; ipse Hector apellabar, frater Agamemnon. Nec solum singuli cum singulis pugnabamus, sed etiam acie instructā totus Troianorum exercitus cum copiis Graecorum conflixit, ut vallum ab his exstructum expugnaret. Clamore sublato impetum fecimus; illi vero fortissime vallum defendentes copias nostras reppulērunt. Gladiis ligneis strictis nemo vulneratus est. Ludo instituto usque ad solem occidentem

89. ² *Genet. subst.* — ³ *Reddō* 3! — ⁴ = Aten. — ⁵ = koje bil P. živ. — ⁶ = ko sta bila konzula. — ⁷ = ne [da bi] oče vedel.

delectabamur. Tum vero tempestas subito coorta pugnantes diremit et in urbem redire coëgit. Casus huius adversi brevi tempore obliti sumus, ludi diu meminerimus.

Frater meus plurimam tibi salutem dicit. Tu vero cura, ut valeas, et me ames!

90.

O Aleksandru Vélíkem.

[Ko] je bil Egipet osvojen, se je napotil Aleksander k pročišču Jupitra Amona. Ko je prišel, premagavši največe težave, k njegovemu svetišču, so ga pozdravili¹ svečeniki [kot] sina onega boga. Vrnivši se odondod je odrinil proti Dareju, kralju perzijanskemu, ki je bil že silno vojstvo zbral. [Ko] so se Perzijani bližali, je uredil Aleksander bojno vrsto. Bitev se je bila pri Arbelah. [Dasi] so se Perzijani hrabro bojevali, so jih vendar Macedonci preobvladali¹. Premagavši Dareja je izvojeval Aleksander glavna mesta [njegovega] kraljestva ter se polastil ogromnega plena. Osvojivši si ta mesta so proganjali Macedonci bežeče Perzijane. Po smrti² Darejevi je prišlo perzijansko kraljestvo v oblast Aleksandrovo.

Gerundivum in gerundium.

(Lat. slovn. §§ 266.—270.)

CXLI.

A. 1. Suscipienda bella sunt, ut sine iniuriā in pace vivatur, partā autem victoriā conservandi ii, qui non crudeles fuērunt. 2. Tuo tibi iudicio utendum est. 3. Miltiades aeger erat vulneribus, quae in oppugnando oppido acceperat. 4. Brutus suos et fratris filios, qui coniuraverant de recipiendis regibus, securi percussit. 5. Multa dicta sunt ab antiquis de contemnendis rebus humanis. 6. Multi emendorum librorum cupidiores sunt quam legendorum. 7. Musicam natura ipsa videtur ad labores facilius tolerandos nobis dedisse. 8. Romulum et Remum cupiditas cepit in iis locis, ubi expositi atque educati erant, urbis condendae. 9. Catilina, nobilissimi generis vir, sed ingenii pravissimi, ad delendam patriam coniuravit cum quibusdam claris, sed audacibus viris.

B. 1. Socrate mortuo Plato primum in Aegyptum discendi causā contendit. 2. Idem dicere solebat: discipulus sit cupidus discendi,

audiendi, interrogandi. 3. Beate vivendi cupiditate incensi omnes sumus. 4. Breve tempus aetatis humanae satis longum est ad bene honesteque vivendum. 5. Themistocles Graecos invitos ad pugnandum cum Persis coëgit. 6. Ceteros Graecos quivis Atheniensis tam bene quam suaviter loquendo superavit. 7. Multa de bene beateque vivendo a philosophis disputata sunt. 8. Catonem Maiorem promptiorem fuisse ad vituperandum quam ad laudandum satis constat. 9. Parsimonia est scientia vitandi sumptūs supervacaneos. 10. Omnis loquendi elegantia augetur legendis oratoribus et poetis. 11. Equus vehendo, asinus oneri ferendo aptior est. 12. Cyrus infans datus est occidendus Harpago; is pastori regii pecoris exponendum (eum) tradidit. 13. Antigonus Eumenem mortuum propinquis eius sepeliendum tradidit; hi ossa eius in Cappadociam ad matrem atque uxorem deportanda curarunt¹.

91.

1. Človek ne [sme] nič storiti brez preudarka¹. 2. Katon Starejši je bil vedno tega mnenja, da je [treba] Kartagino razrušiti. 3. Mladost je čas učenja. 4. Veča je slava pozabiti krivic nego [jih] maščevati. 5. Junaki² so željni podajati se v nevarnosti. 6. Znano je, da je Kserks oborožil silno vojsstvo v³ podjarmljenje Grecije. 7. V pridobivanju denarja so ljudje večidel skrbni, v izbiranju prijateljev velikrat nemarni. 8. Hvala vzbuja na³ pravo ravnanje. 9. Krepost je za³ srečno življenje sama seboj zadovoljna. 10. Češče odpuščaje dajemo priliko⁴ krivici. 11. S preudarjanjem se izgubi⁵ pogosto čas delovanja⁶. 12. Cezar je dal⁷ napraviti most črez⁸ reko Ren. 13. Rimski narod je izročil vodstvo⁹ vseh velikih vojn Pompeju. 14. Pripoveduje se, da je izročil pastir Favstul Romula in Rema [svoji] soprogi na odgajanje. 15. Ko je Brut zvedel, da [si] njegova sina prizadevata¹⁰ nazaj poklicati iz Rima izgnane Tarkvinijeviče, ja je dal obglaviti¹¹.

CXLII.

Tubicen et hostēs.

Tubicen ab hostibus captus dixit: „Nolite me occidere; inermis sum neque habeo quicquam praeter hanc tubam.“ At hostes: „Propter id ipsum occidendus es, quod alios ad pugnandum excitare soles, cum sis ipse pugnandi imperitus.“

CXLI. B. ¹ Gl. Lat. slovn. § 132., 4.!

91. ¹ = pameti. — ² = hrabri možje. — ³ Ad. — ⁴ = mesto. — ⁵ = gine. — ⁶ = ravnanja. — ⁷ Čurō 1. — ⁸ In c. ablāt. — ⁹ Gerō 3. — ¹⁰ Operam dare (c. dat. gerundivi). — ¹¹ = ja je obglavil.

Supinum.

(Lat. slovn. §§ 282.—284.)

CXLIII.

1. Gallinae cum sole cubitum eunt. 2. Multi in forum veniunt non spectatum, sed ut ipsi spectentur. 3. Diviciācus Aeduus Romam vēnit auxilium contra Arioivistum petītum. 4. Lacedaemonii Agesilaum bellatum miserunt in Asiam. 5. Phrygiā devastatā Agesilaus exercitum Ephesum reduxit hiematum. 6. Bello Helvetiorum¹ confecto totius fere Galliae legati ad Caesarem convenērunt gratulatum. 7. Tarquinius Superbus Octavio Mamilio filiam nuptum dedit. 8. Cum Xerxes Graeciae bellum inferret, Athenienses legatos Delphos misērunt consultum, quidnam facerent. 9. Quo brevior narratio, eo facilior intellectū est. 10. Nefas est dictū miseram esse senectutem. 11. Id facias, quod optimum factū videbitur! 12. Animus humanus cum alio nullo nisi cum ipso deo, si hoc fas est dictū, comparari potest. 13. Sedes oraculi Ammonis (incredibile est dictū) inter vastas solitudines sita undique arboribus tecta erat.

92.

1. Prišli so grški poslanci v Rim pritoževat se o krivicah macedonskega kralja. 2. Brežštevlni ljudje so potovali v Grecijo gledat olimpijskih iger. 3. Hanibala so Kartaginci nazaj poklicali branit domovine. 4. Ko Eduvci niso mogli braniti sebe in svojega [imetja] zoper¹ Helvečane, so poslali poslanca k Cezarju prosit pomoči. 5. Dober hišni oče vstani prvi, zadnji idi spat²! 6. [Ko] je bil Temistoklej izgnan iz domovine, je krenil v Arge [ondi] bivat. 7. Menelaj je bil obljubil, da bo vrnivši se domov zámož dal svojo hčer Ahilovemu sinu. 8. Rimljani so poslali Fabija v Delfe vprašat za svet, s kakimi³ prošnjami bi mogli utešiti jezo bogov. 9. Mnoge reči se dajo⁴ lažje reči nego storiti. 10. Neverjetno je (povedati), s kolikim naporom da je Hanibal prekoračil Alpe. 11. Prijetno je spoznati, kaj da je vzrok vsake stvari. 12. Kar se ne sme⁵ reči, je tudi sramotno storiti. 13. Reko Ren je zelo težko prekoračiti.

CXLIII. ¹ Sloveni: s Helvečani.

92. ¹ Ab. — ² = leč. — ³ = s katerimi. — ⁴ Se dajo = so. —

⁵ Nefās est.

CXLIV.

Alexander Māgnus et Diogenēs.

In Isthmum convenērunt Graeci bellum contra Persas decretum et Alexandrum huius belli ducem constitutum. Confluebant ad Alexandrum omnes viri clariores salutatum et gratulatum. Unus Diogenes, qui eo ipso tempore Corinthi morabatur, aberat. Alexander cum satis diu philosophum exspectasset, tandem ipse cum comitibus ad eum profectus est cognitum hominem. Invenit eum sub divo apricantem; comiter eum salutatur et adhortatur, ut aliquid sibi expetatur. Sed Diogenes: „Hoc unum te rogo, ut paululum a sole recedas.“ Tum Alexander miratus virum omnia contemnentem: „Nisi Alexander essem, vellem esse Diogenes.“

V ponavljanje vse učne tvarine.

CXLV.

Aptē dicta.

1. Lacedaemonius quidam cum derideretur, quod claudus in pugnam iret: „At mihi“, inquit, „pugnare, non fugere est propositum.“

2. Demonax cum videret quendam veste suā glorianter, prehensā veste: „Atqui“, inquit, „hoc ante te ovis gestabat et ovis erat.“

3. Democritus interrogatus, in quā re consisteret nobilitas, respondit: „Pecudum nobilitas in valido corpore, hominum in bonitate morum.“

4. Bias interrogatus, quod animal omnium maxime noxium esset, respondit: „Si de feris percontaris, tyrannus, si de cicuribus, adulator.“

5. Caesar cum in Galliam proficiscens in exiguum vicum venisset, comitibus suis dixisse fertur: „Malo in hoc vico primus quam Romae secundus esse.“

6. Agis, rex Lacedaemoniorum, interrogatus, quae disciplina Spartae maxime disceretur, respondit: „Scientia imperandi et obediendi.“ Idem interroganti cuidam, quot milites haberet: „Quot sufficiunt“, inquit, „ad fugandos hostes.“

7. Agesilaus Thraciam transiturus legatos ad regem Macedonum misit interrogaturos, utrum per hostium an amicorum terram iret. Cum ille se consultaturum esse respondisset, Agesilaus: „Fiat igitur“, inquit, „consultatio, nos interim proficiscemur.“

8. Cum Socrates viros aliquot nobiles ad cenam vocasset, Xanthippen, uxorem eius, modici apparatus piguit. At Socrates: „Bono esto animo“, inquit; „nam si homines boni frugique sunt, aequo animo ferent; sin mali atque intemperantes, non sunt curandi.“

9. Iphicrates, dux Atheniensium, cum Corinthum praesidio teneret et sub hostium adventum ipse vigilias circumiret, hastā transfixit vigilem, quem dormientem invenerat. Cum ei nonnulli hoc facinus ut crudele exprobrarent: „Qualem inveni“, inquit, „talem reliqui.“

10. Cornelia, mater Gracchorum, qui postea maximam gloriam adepti sunt, aliquando a matronā quādam invitata erat. Haec ei omnes opes suas pulcherrimās ostendit. Deinde, cum eadem matrona ad Corneliam venisset, haec eam sermone traxit, quoad e scholā reverterentur pueri. Tum: „Hae“, inquit, „meae sunt opes!“

11. Salse Diogenes inertiam et stultitiam deridebat Megarensium, qui liberos suos nullis bonis¹ artibus instruebant, pecoris autem diligentissimam curam habebant. Aiebat enim se arietem quam filium Megarensis alicuius esse malle. Idem interroganti cuidam, quā ratione inimicum optime ulcisci posset: „Si te ipsum“, inquit, „probum et iustum virum praestiteris.“

12. Cum Athenis senex quidam in theatrum venisset, in magno consensu honor ei a civibus nusquam tributus est. Cum autem ad Lacedaemoniorum legatos venisset, quibus honoris causā locus certus datus erat, omnes surrexerunt et senem illum inter se receperunt. His cum universus populus vehementer plauderet, dixisse ex iis quidam fertur: „Athenienses sciunt, quae recta sint, nos vero facimus.“

CXLVI.

Dē Hercule.

Multas fabulas de Hercule, filio Iovis et Alcmenae, veteres scriptores scripsērunt. Cum infans esset, arrepsēre¹ ad eum duae serpentes, quas Iuno miserat, ut Herculem devorarent. Ille autem neque perterritus est neque cessit, sed serpentes illas, cum ad eum accessissent, duabus manibus comprehendit et necavit. Cum iuvenis esset, leonem, qui de monte descenderat et agros vastaverat, sagittis percussit et interfecit. Pellem leonis detraxit detractamque induit

CXLV. ¹ *Bonae artes* = lepe umetnosti.

CXLVI. ¹ Gl. Lat. slovn. § 132., 5.!

Dolo Iunonis a regno exclusus et Eurystheus rex Mycenarum factus est. Hercules autem ab oraculo Delphico iussus est Eurystheo servire et in hac servitute duodecim labores perficere.

Primum ab Eurystheo missus est, ut leonem Nemaenum interficeret. Hercules periculum forti animo contempsit. Cum leonem vidisset, surrexit et sagittis eum obruit. Cum ita leo non exstinctus esset, clavā caput eius percussit. Tandem, cum leo in antrum fugisset, collum eius comprehendit et ita compressit, ut eum exstingeret. Pellem leonis detractam ad Eurystheum portavit. Interempto leone illo hydram Lernaean caedere ab Eurystheo iussus est. Habebat illa novem capita. Tanta vis veneni hydrae erat, ut adflatu eius homines necarentur. Illa Hercule conspecto surrexit, ut periculum imminens vitaret. Hercules eam petivit; sed quotiens Hercules unum caput hydrae desecuerat, tria capita crescebant. Ita Hercules ipse periculum suum auxit. Hac calamitate paene oppressus est. Tamen postremo hydram superavit. Cum Iolaus silvam vicinam combussisset, Hercules igne prolem capitum exstinxit. Veneno hydrae necatae sagittas tinxit, ut omnia sagittarum vulnera essent mortifera.

Postea cervam, quae Dianae sacra et aureis cornibus praedita erat, cepit eamque vivam ad regem perduxit. Deinde confligit cum apro Erymanthio eumque captum Mycenae portavit. Tum iussus est stabulum Augiae purgare. Extruxerat Augias stabulum, in quo tria milia boum per XXX annos fuerant. Stabulum illud, quod per tot annos numquam purgatum erat, Hercules uno die purgavit. Perfodit fundamenta stabuli et per fundamenta perfossa immisit Alphēum et Penēum fluvios, ut intus confluerent et ab altera parte defluentes sordes abducerent. — In Cretā insulā fuit taurus, qui flammās vomēbat et Cretensium agros atque oppida vastabat. Iam multi, ut eum domarent, operam dederant, sed frustra. Tandem Hercules ab Eurystheo missus eum superavit vinctumque Tiryntem perduxit. Sed cum Neptunus taurum necari vetuisset, ab Eurystheo rursus dimissus est. Eundem taurum postea Iuno in Atticam misit, ut agrum Marathonium vastaret. Ibi eum Theseus interfecit.

Deinde aves Stymphalides sagittis mortiferis occidit. Vivebant aves illae occultae in stagno, quod densā silvā cinctum erat, haud procul ab urbe Stymphalo. Rapacissimae erant; pennīs, quas iaculabantur, non solum bestias, sed etiam homines vulnerabant et interficiebant. His rebus gestis Diomedem, regem Thracum, qui equis suis ferocissimis homines proicere solebat, ut ab iis devora-

rentur, superavit, regem ipsum equis proiecit, equos ad Eurystheum regem abduxit. Paulo post Amazones, quae equis vehi, venationes exercere, bella cum finitimis populis gerere solebant, vicit, Hippolytae, reginae Amazonum, cingulum detraxit detractumque ad regem Eurystheum portavit.

Omnibus his rebus prospere gestis iussus est ab Eurystheo māla aurea Hesperidum decerpere et boves Geryonis in urbem Mycenae abducere. Ignarus, quo loco māla illa essent, Hercules totum annum per omnem fere orbem terrarum ea quaesivit et multa mala perpessus est. Erant autem poma illa in hortis Hesperidum, Atlantis filiarum. Hae in hortis suis, quos ingens draco custodiebat, omnium florum semina severant; itaque terra pulcherrimis floribus ornata erat. Hercules dracone illo interfecto in hortum intravit māla aurea decerpit. Tum viam in Erythiam insulam capessivisse dicitur rubras Geryonis boves abducturus. Exstructis in Europae et Africae finibus columnis duabus, quae postea Herculis columnae nominabantur, in insulam pervēnit, pastorem et canem, qui boves illas custodiebat, cepit, Geryonem ipsum uno telo interfecit, boves abduxit.

Ultimus restabat labor; Eurystheus imperavit, ut Hercules ad inferos descenderet et inde Cerberum catenis solutum secum ad regem perduceret. Cerberus erat canis triceps; caudam draconis habebat eiusque tergum armatum erat multis serpentibus. Cum Hercules per aditum, qui haud procul a Taenaro, promunturio Laconices, situs erat, ad inferos penetrasset,² Pluto permisit, ut Cerberem abduceret, si eum sine armis superavisset. Hercules cum corpus pelle, quā leonem exuerat, texisset, manibus capita illius monstri comprehendit et mordente dracone, quem Cerberus pro caudā habebat, tamen ad Eurystheum abstraxit.

Tot multisque aliis laboribus perfectis etiam Iunonis iram flexit. Cum rebus gestis immortalem gloriam sibi peperisset, illa permisit, ut in deorum numerum reciperetur.

CXLVII.

Versūs memoriālēs (spominski stihi).

1. Discite, mórtalés, numén caeléste veréri!
2. Fídite néc formaé nec opés numeráte nec ánnos!
3. Nítère cúm studió, si vís aliquándo nítére!

4. Dúm vitánt stultí vitia, in contrária cúrrunt.
5. Noli méntirí, numquám mendácia prósunt!
6. Tú ne céde malís, sed cóntro audéntior íto!
7. Scríbere scríbendó, dicéndo dícere dísces.
8. Pérfer et óbdurá; labor híc tibi próderit ólim!
9. Omnem créde diém tibi díluxísse supréum!
10. Nón minor ést virtús quam quaérere pártá tuéri.¹
11. Díscce libéns! Quid dúlcius ést quam díscere múlta!
Díscentém comitántur opés, comitántur honóres.
12. Díc² id, quód prodést, vacuám duc² crímíne vítam,
Fér patiénter onús, fác² sapiénter opús!

CXLVII. ¹ Veži: *Parta tueri non minor est virtus quam quaerere.* —

² Gl. Lat. slovn. § 132., 1.!

II. Besednik.*

I.

(Tominškove Latinske slovnice § 126.)

Paucitās, ātis, f. malota, pičlost, malo število (*pauci*).

capiō, capere, cēpī, captum vza- mem, jemljem, ujamem, osvojim (-svajam si), pribojujem

dē-cipiō, is, ere, cēpī, ceptum (pre)- varam, prekanim

faciō, is, ere, fēcī, factum storim, činim, delam, ravnam, napravim, naredim, tvorim, ustvarim

inter-ficiō, is, ere, fēcī, fectum usmrtim, umorim, ubijem

fugiō, is, ere, fūgī, fugitūrus bežim; *fugiō rem* bežim pred čim, - od česa, izbegavam čemu, (iz)ogibljam se česa

ef-fugiō, is, ere, fūgī, fugitūrus (*aliquem*) izbežim, ubežim -, uidem (komu)

ab-iciō (beri: *abjiciō*), *is, ere, iēcī, iectum* odvržem, proč -, v stran vržem

in-iciō (beri: *injiciō*), *is, ere, iēcī, iectum* vržem -, mečem (kam); *in mediōs hostēs mē iniciō* pla- nem v sredo med sovražnike

ad-spiciō, is, ere, spexī, spectrum pogledam, gledam (na kaj), vidim

dē-spiciō, is, ere, spexī, spectrum gledam od zgoraj dol; preziram, zaničujem

morior, moreris, morī, mortuus sum, toda: *moritūrus* umrjem, umrem (-miram)

patior, eris, patī, passus sum (pre)- trpim, prenašam.

II.

Apis, is, f. bučela (čebela).

ā-mittō, is, ere, mīsī, missum iz- gubim

ac-cipiō, is, ere, cēpī, ceptum (vz)prejmem (-jemam), dobim; *accipiō iniuriam* trpim krivico

cupiō, is, ere, īvī, itum (*rem*) želim -, poželujem (česa), hre- penim (po čem)

in-gredior, eris, gredī, gressus sum (*quō, - rem*) grem -, pridem -, (v)stopim (v -, na kaj, - kam), nastopim (kaj)

pariō, is, ere, peperī, partum (po)- rodim; donašam; pridobi(va)m (si)

* Pripomnja. Samoglasnike vseh v tem besedniku (in abecednem slov- niku) navedenih besed izgovarjaj kratko, izimši dvoglasnike in z znamenjem dolžine zaznamovane vokale (*ā, ē, ī* itd.), ki so tudi prirodno dolgi.

rapio, *is*, *ere*, *rapui*, *raptum*
(u)grabim, ropam, (od)vlečem,
potegnem, unesem
sapio, *is*, *ere*, *ii* (*ivi*), — pamet
imam, pameten sem.
quotiens (*adv.*) kolikorkrat; koli-
krat
quocumque (*ablāt. adv.*) kamor
koli.

III.

1.

Per-sequor, *eris*, *sequi*, *secutus*
sum (*aliquem*) idem (za kom),
zasledujem —, proganjam —,
preganjam —, podim (koga).

2.

Diogenes, *is*, *m.* Diogen, modrijan
grški (350).*

ridiculus 3 smešen

unicus 3 edin.

au-fugio, *is*, *ere*, *fugī* — ubežim,
pobegnem

suadeo, *ēs*, *ēre*, *suāsī*, *suāsum* sve-
tujem.

3.

Aemilius (*ii*) *Paullus*, *i*, *m.* Emilij
Pavel, konzul rimski (216)

tribunus, *i*, *m.* tribun; *tribūnus*
militum vojaški tribun (= pol-
kovnik); *tribūnus plēbis* ljudski
tribun (rim. oblastnik).

cōn-spiciō, *is*, *ere*, *spexī*, *spectum*
zagledam, zapazim

ob-ruō, *is*, *ere*, *ruī*, *rutum* obsujem,
zasujem, pokrijem.

IV.

(Lat. slovn. § 130.)

Antiochus, *i*, *m.* Antioh, kralj
sirski (200)

Aegyptius, *ii*, *m.* Egipčan; (*Aegyp-
tus*)

Epīrus, *i*, *m.* Epir (dežela grška)

Pyrrhus, *i*, *m.* Pir, kralj epirski
(280)

frumentum, *i*, *n.* žito.

comb-ūrō, *is*, *ere*, *ūssī*, *ūstum* se-
žgem (*ūrere*)

prae-ficiō, *is*, *ere*, *fēcī*; *fectum* po-
stavim na čelo.

praeterquam (*adv.*) razen, izimši
quandō kdaj? kadar

sic tako.

V.

(Lat. slovn. §§ 130., 131.)

Arbitror, *āris*, *ārī*, *ātus sum* menim,
mislim, sodim

doleō, *ēs*, *ēre*, *uī*, — bolim; (ob)-
žalujem

statuō, *is*, *ere*, *uī*, *ūum* (po)sta-
vim; sklenem, določim

per-ficiō, *is*, *ere*, *fēcī*, *fectum* do-
končam, dovršim, zvršim, do-
sežem, učinim, opravi, doženem
satis-faciō, *is*, *ere*, *fēcī*, *factum*
zadostim (—doščam)

sus-cipio, *is*, *ere*, *cēpī*, *ceptum* (*rem*)
podjamem —, začnem (kaj), lo-
tim se (česa), na-se vzamem
(kaj)

ratiōnem reddō račun da(je)m,
odgovarjam.

* Letne številke brez pristavka pomenijo dobo pred Kristovim rojstvom.

VI.

Aptē dictum (ī) primerno povedano = primeren izrek (odgovor)

Agrigentīnus, ī, *m.* Agrigenčan
Platō, ōnis, *m.* Platon, modrijan grški (370)

sūmptus, ūs, *m.* trošek, potrata.
re-tineō, ēs, ēre, tinuī, tentum za-

držim (-žujem); vzdržim
al-loquor, queris, quī, locūtus sum

nagovorim, ogovorim.
post-quam (cōnī. s *perf. indicāt.*)

potem ko.

VII.

(Lat. slovn. § 30, 2. in 3, §§ 33,
35. in 36.)

A.

Familia, *ae, f.* družina; *pater*
(*filius*) *familiās* (-*ae*) hišni oče
(sin), *māter* (*fīlia*) *familiās* (-*ae*)
hišna mati (hči); (*familiāris*)

P. (= *Pūblius, ū*) *Vergilius* (*ū*)
Marō, ōnis, *m.* Publij Vergilij
Maron, pesnik rimski (30)

humus (ī) *fēcunda* rodovitna prst,
zemlja

vulgus (ī) *mōbile* omahljivo nižje
ljudstvo; druhal.

āridus 3 suh

hūmidus 3 vlažen, moker, mo-
kroten

ūniversus 3 vesoljen, ves; (*ūnus*,
ūnicus).

im-molō, ās, āre, āvī, ātum da-
rujem, žrtvujem

dē-serō, is, ere, seruī, sertum
pustim (na cedilu), zapustim
(-puščam).

B.

Syrācūsānus, ī, *m.* Sirakužan,
prebivalec sicilskega mesta
Sirakuz

alvus (ī) *māgna* velik trebuh; tre-
bušina, želodec

modius, ūi, m. vagan

sēstertius, ūi, m. sestercij, srebrn
denar rimski, približno =
20 h

triumvir, virī, m. trimož, trium-
vir

talentum, ī, n. talent, grški denar,
približno = 6400 K.

con-dō, is, ere, didī, ditum skrijem;
(s)hranim, pokopljem; zgradim,
ustanovim

cōn-scendō, is, ere, scendī, scēnsūm
vzlezem, splezam; *cōnscendō rem*
vzlezem -, vstopim v -, na kaj.

VIII.

Opera, ae, f. trud, napor, pri-
zadevanje

M. (= *Mārcus, ī*) *Līvius* (*ū*) *Mā-*
cātus, ī, m. Mark Livij Makat,
vojskovodja rim. zoper Hanibala
(l. 214. do 209.)

Q. (= *Quīntus, ī*) *Fabius* (*ū*) *Mā-*
ximus, ī, m. Kvint Fabij Maksim,
poveljnik rim. zoper Hanibala
(l. 217. do 203.)

Tarentum, ī, n. Tarent, mesto
spodnjeitalsko.

ob-tineō, ēs, ēre, tinuī, tentum
udržim, obdržim

re-cipio, is, ere, cēpī, ceptum zopet
dobim, zopet osvojim; (zopet)
vzprejem.

IX.

A.

(Lat. slovn. § 41., Opomba; § 41., a.)

Vigilantia, *ae*, *f*. budnost, čuvlost

Atticus, *i*, *m*. Atik, Ciceronov prijatelj in zgodopisec rim.

iuvenis, *is*, *m*. mladenič, mlad mož; (*iuventūs*)

mēnsis, *is*, *m*. mesec (del leta)

vatēs, *is*, *m*. prorok, vedež; pesnik

annūlis (namreč: *liber*), *is*, *m*. letopis; (*annus*)

nātālis (namreč: *diēs*), *is*, *m*. rojstni dan; (*nascī*, *nātū*, *nātūra*)

September (namreč: *mēnsis*), *bris*, *m*. kimavec, september; (*septem*)

December (namreč: *mēnsis*), *bris*, *m*. gruden, december; (*decem*).

B.

(Lat. slovn. § 41., b.)

Gubernātor, *ōris*, *m*. krmar; (*gubernāre*)

Neāpolis, *is*, *f*. Neapol, mesto italško

Tiberis, *is*, *m*. Tibera, reka italška

febris, *is*, *f*. mrzlica

puppis, *is*, *f*. (ladijski) krnj

secūris, *is*, *f*. sekira

turris, *is*, *f*. stolp

vīs, *vīm*, *vī*, *plūr*. *vīrēs*, *vīrium* *f*. moč, sila.

ex-pellō, *is*, *ere*, *pulī*, *pulsum* izženem, preženem, izpodim

ex-struō, *is*, *ere*, *strūxī*, *strūctum* nagrmadim; sezidam, zgradim; napravim, (po)stavim

iaciō, *is*, *ere*, *iēcī*, *iactum* vržem, mečem, lučam.

X.

Latium, *i*, *n*. Lacija, dežela italška.

ob-sideō, *ēs*, *ēre*, *sēdi*, *sessum* obse dem, obležem (-legam)

per-veniō, *is*, *ire*, *vēnī*, *ventum* (srečno) pridem -, dospem (kam).

postrēmō (dostavi: *tempore*; *ablāt. adv.*) naposled, nazadnje.

XI.

(Lat. slovn. § 42.)

A.

Cinis (*eris*) *calidus* topel pepel

crīnis (*is*) *flāvus* plav las

fīnis (*is*) *certus* gotov konec; meja;

fīnēs, *ium* ozemelje, pokrajina; (*fīnīre*, *fīnitimus*)

īgnis (*is*) *māgnus* velik ogenj; (*īgneus*)

pīscis (*is*) *celer* hitra riba

pānis (*is*) *necessārius* potrebni kruh

unguis (*is*) *acūtus* oster krempelj, nohet, parkelj.

cotidiānus 3 vsakdanji; (*cotidiē*, *diēs*)

dolōsus 3 varljiv; (*dolus*).

B.

Rota, *ae*, kolo

amnis (*is*) *rapidus* deroč veletok, (velika) reka

anguis (*is*) *taeter* ostudna kača, zmija

āxis (*is*) *longus* dolga os; (*agere*)

collis (*is*) *silvester* gozdnat grič, hrib

fascis (*is*) *solūtus* razvezana butara, zvezek

orbis (is) tōtus ves krog; *orbis terrārum* zemljekrog, svet.
amoenus 3 ljubek, vabljiv
invīsus 3 zamrzen, zoprn.

XII.

(Lat. slovn. §§ 18., 45., Opombi, 46.)

A.

Fēlēs ali *fēlis (is) domestica* domača mačka
linter (tris) parva mali čoln
ōrdō (ōrdinis) firmus stalni red, vrsta, stan; *ōrdinem servāre* držati se reda
septentriō (ōnis), navadno plur. *septentriōnēs (um) nōti* znano sedmerozvezdje (= veliki voz); sever; (*septentriōnā'is*)
tellūs (ūris) ūniversa vesoljna zemlja.
amplius 3 prostran, širen
lūcidus 3 bliščeč, svetel; (*lūx, lūcere, lūmen*).

B.

Aēs (aeris) Corinthium korintska med
cadāver (eris) cruentum krvavo truplo; mrlič
iter (itineris) difficile težavno potovanje, pot
marmor (oris) album beli marmor
ōs (ōris) lātum široka usta; ustje, izliv; (*ōstium*)
os (ossis) dūrum trda kost
vās (vāsis) aureum zlata posoda
vēr (vēris) iūcundum prijetna pomlad.

Pariūs 3 parski (= z otoka Para)
rīmōsus 3 (poln razpok), razpokan.

XIII.

Alimentum, *ī*, *n.* živilo, v plur. = živež, hrana; (*alere*)
venter (tris) plēnus poln trebuh, želodec
quem ad finem = kako dolgo.
ōtiōsus 3 brezdelen; (*ōtium, negotium*)
pallidus 3 bled
prior, prius (ōris) prejšnji.
amplius (adv.) več; (*amplus*).
cōn-iūrō, ās, āre, āvī, ātum zaratim se
sup-peditō, ās, āre, āvī, ātum (dam pod noge), (po)dam, priskrbim, pribavim
ef-ficiō, is, ere, fēcī, fectum zvršim, učinim
inquiunt pravijo, rečejo, dejo; (*inquit*).

XIV.

(Lat. slovn. § 43., 4.; §§ 44., 67., Op.)
Violentia, ae, sila, silovitost; (*vis*)
Rhodanus, ī, Rodan, reka galska, zd. Rhone
dōs (dōtis) māgna velika dota
fraus (fraudis) taetra grda prevara, goljufija
lis (litis) noxia škodljiv prepir; pravda
exāmen, inīs, n. roj, množica.
com-plūrēs, -plūra več (jih), precej (jih); (*plūs*).
cōgō (= cum + agō), is, ere, coēgī, coāctum seženem, vkup spravim, zberem; (*pri*)silim.

XV.

Fūmus, ī, m. dim
verber (eris) ūtile koristna šiba,
 udarec.
efficāx, ācis izdaten, uspešen.
nōn-nūmquam (adv.) včasi(h).
surgō, is, ere, *surrēxī*, *surrēctum*
 vzdignem (-digujēm) se, vsta-
 nem (vstajam).

XVI.

(Ponavljanje pridevniške sklanje).
Grātia, ae, f. (za)hvala, hvalež-
 nost, naklonjenost; *grātiās agō*
alicuī prō aliquā rē hvalo iz-
 rekam komu -, zahvaljujem
 koga za kaj.
Catō (ōnis) Māior, ōris Katon
 Starejši, oblastnik rimski
 (170)
liberālītās, ātis, f. darežljivost,
 radodarnost; (*liber*, *liberālis*, *libe-
 rare*).
im-prūdēns, entis nepreviden, ne-
 spameten; nespametnik; (*prū-
 dens*, *prudentia*)
super-stes, stitis preživevši, pre-
 ostavši
supplex, icis ponižno (pomoči)
 proseč.
ad-orior, īris, īrī, *ortus sum* na-
 padem (-padam).

XVII.

Discrīmen, inis, n. razloček.
citus 3 hiter, brz
in-ops, opis (pomoči) potreben,
 siromašen; siromak; (*inopia*).

lābor, eris, lābī, *lāpsus sum* po-
 drsnem se, zgrudim se, padem;
 potekam, ginem
dē-cēdō, is, ere, *cēssī*, *cēssum* od-
 stopim; odidem, ločim se (*dē
 vitā* s tega sveta), umrem.

XVIII.

(Lat. slovn. §§ 48. in 49.)

A.

Lāna, ae volna
vallis, is, f. dolina
sanguīs (inis) hūmānus človeška
 kri.
ferīnus 3 zverinski; *caro ferīna*
 divjačina
aeger, *aegra*, *aegrum* bolan;
 (*aegrōtus*)
ruber, bra, *brum* rdeč.
tegō, is, ere, *tēxī*, *tēctum* (po-)
 krijem; (*tēctum*, ī)
dī-fundō, is, ere, *fūdī*, *fūsum*
 razlijem (-livam)
sus-tineō (iz *sub-teneō*), ts, ēre,
tinuī, *tentātum* vzdržim (-držu-
 jem), prenesem (-našam).

B.

Vēī, *Vēiōrum*, m. Veji (Vejev),
 mesto etrursko
fulmen, inis, n. strela
gigās, antis, m. velikan; *Gigantēs*,
 tum, m. Gigantje, bajni veli-
 kani
Iūppiter, *Iovis* Jupiter, najviši bog
 rimski.
lūbricus 2 polzek
anceps, *cipitis* dvoglav; dvojljiv,
 neodločen (ena, eno)

praeceps, cipitis strmoglav, strm;
(*caput, anceps*).

iuvō, ās, āre, iūvī, iūtum (*iūvā-tūrus, aliquem*) podpiram (koga), pomagam (komu); *iuvat mē* v prid mi je, veseli me; (*adiuvāre*) (*icō, is, ere*), *icī, ictum* udarim, zadenem.

XIX.

(V ponavljanje.)

Lepor, ōris, m. ličnost, milina
medicāmen, inis, n. zdravilo, lek;
(*medicus*).

op-primō, is, ere, pressī, pressum
(po)tlačim, zatrem; užugam, zmorem.

XX.

A.

(Lat. slovn. §§ 51. in 52.)

Syrācūsae, ārum, f. Sirakuze,
mesto sicilsko; (*Syrācūsānus*)

Germānus, ī German(ec), Nemec
gladius, ī meč

arcus, ūs, m. lok

artus, ūs, m. ud, navadno v plur.

artūs, uum

lacus, ūs, m. jezero

tribus (ūs) rŭstica selska soseska,
občina, tribua

Idūs (uum) laetae vesele ide, ščip
(13. ali 15. dan rim. meseca).

Mārtius 3 Martov, (bogu) Martu
posvečen; marcijev (marčev).

fabricor, āris, ārī, ātus sum
(s)kujem, izdelujem, izgotovim
(-gotavljam), naredim (si);
(*faber*)

cingō, is, ere, cināī, cinctum
opašem (-pasujem), obda(ja)m.

B.

(Lat. slovn. §§ 52., Op., 54.)

Reus, reī zatoženec

folium, ī list, v plur. = listje

acus (ūs) aurea zlata igla

pīnus (ūs) alta visoka smreka

specus, ūs, m. duplja, votlina,
brlog.

festus 3 prazničen, slovesen; *diēs*

festus praznik

vīcīnus 3 soseden, bližnji; *vī-*
cīnus, ī, m. sosed.

honestō, ās, āre, āvī, ātum častim
= sem v čast, dičim; (*honor,*
honōrāre, honestus).

XXI.

A.

Porta, ae vrata

Capitōlium, ī Kapitolij, grad v
Rimu; (*caput*)

fōrum, ī trg

circuitus, ūs obseg; (*circā, circiter*)

lūxuriēs, ēī, f. = *lūxuria, ae.*

triumphālis, e zmagoslaven; *arcus*
triumphālis slavolok.

creō, ās, āre, āvī, ātum ustvarim;
(iz)volim; *creor* (po)rodim se,
nastanem

ad-scendō, is, ere, scendī, scēnsus
vzplezam, idem -, pridem (pri-
hajam) gori.

B.

Egeria, ae Egerija, rim. nimfa
(vila)

Ostia, ae Ostija, rim. mesto ob
Tiberinem izlivu; (*ōs, ōstium*)

fīcus (ī) frūgīfera plodonosna
smokva (drevo in sad)

Iūnō, ōnis, f. Junona, najvišja boginja rim.

cōn-serō, is, ere, sēvī, situm obsejem (-sevam), obsadim (-sajam)

cōn-sulō, is, ere, suluī, sultum (*aliquem*) vprašam (vprašujem koga) za svet; (*cōnsul, cōnsultor*) *ef-fundō, is, ere, fūdī, fūsum* izlijem (-livam).

extrā (*praepos. z akuz.*) zunaj, izven.

haud (*adv.*) (pač) ne, nikakor.

XXII.

(Lat. slovn. §§ 56. in 57.)

A.

L. (= *Lūcius, ī*) *Pisō (ōnis) Frūgī*

Lucij Pizon Vrli, oblastnik rim. koncem 2. stoletja pred Kr.

māne (*indēcl.*) *n.* jutro, zjutraj, zgodaj

īnstār (*indēcl.*) *lik, nalik*

fās (*indēcl.*) *n.* božje pravo; *fās est* prav je, dovoljeno je, sme se

nefās (*indēcl.*) *n.* greh, krivica; *nefās est* greh je, ni prav, ne sme se; (*fās, fāma*)

frūgī (*indēcl.*) *vrl*

nēquam (*indēcl.*) zanikaren, ničvreden

iniūssū (*ablāt.*) *m.* brez povelja, zoper povelje (voljo); (*iūssū, iūbere*)

sponte (*meā, tuā, suā* z mojo, tvojo, svojo voljo =) iz lastnega nagiba, lastnovoljno, sam o sebi.

B.

Captīvus 3 ujet: -us, ī, *m.* ujetnik, zajetnik

cōnsuetūdō, inis, f. navada
merx, mercis, f. blago; (*mercātor, mercātūra, mercēs*)

Āpis, is, m. Apis, bik, ki so ga Egipčani častili po božje

vēnum (akuzat.) *dō (dās, dare)* na prodaj da(je)m, proda(ja)m
prōmptū (*ablāt.*): *in prōmptū* na očitnem, na pokaz, nárok, pri rokah

opis (genet. brez nominat.), *opem, ope, f.* pomoč, podpora, varstvo; plur. *opēs, opum* zakladi, imetek, (vojna) moč; (*inops, inopia*)

vicis (genet. brez nomin.), *vicem, vice* premena, mesto; *nūminis vice* (na mestu božanstva =) po božje; *in vicem* menjaje, izmenoma, med seboj.

ind-igeō, is, ere, uī, - potrebujem; (*egēre*)

cōn-fugiō, is, ēre, fūgī, fugitūrus zbežim, pribežim, zatekam se.

C.

Lībra, ae tehtnica; funt

Gallus, ī Galec; (*Gallia*)

Vēientēs, ium Vejani, prebivalci mesta Vejev (*Vēī*)

discēssus, ūs odhod

pondō (*ablāt.*) po teži; *corōna lībram pondō* funt težek venec; v plur. = funti, služi v zvezi s števnikmi za vse sklone: *tria pondō aurī* tri funte zlata

dicōnis (genet. brez nomin.), *dicōnī*, *em*, *e*, *f.* oblast.

dē-dicō, *ās*, *āre*, *āvī*, *ātum* posvetim

ē-lūdō, *is*, *ere*, *lūsī*, *lūsum* (*aliquem*)
rogam se (komu), zasmehujem (koga); *ēlūdō aliquam rem* oviram -, (pre)prečim kaj; (*lūdere*, *lūdus*)

red-igō, *is*, *ere*, *ēgī*, *āctum* nazaj ženem; spravim.

XXIII.

Lȳdia, *ae* Lidiija, dežela maloazijska

Croesus, *ī* Krez, kralj lidijski (546)

Cȳrus, *ī* Cir, kralj perzijski (540)

Halys (*ȳos*, akuz. *ȳn*) Halij, reka azijska.

aliter, *adv.* (iz *alius*) drugače

ac ali atque, (*cōni.*) *in*, *ter*, *in* k temu; *aliter ac* (*ne quam*) drugače nego (kakor).

ē-veniō, *is*, *ire*, *vēnī*, *ventum* izidem (se); *ēvenit* zgodi se, pripeti se
per-vertō, *is*, *ere*, *vertī*, *versum* prevrnem; ugonobim, uničim.

XXIV.

(Lat. slovn. § 58.)

A.

Exsequiae, *ārum* mrtvaški sprevod, pogrebna svečanost, pogreb; (*exsequi*)

nūptiae, *ārum* svatba, možitev

tenebrae, *ārum* tema, tmina

geminī, *ōrum* dvojčki

posterī, *ōrum* potomci, zanamci; (*post*)

vōtum, *ī* (*za*)obljuba

aes (*aeris*) *aliēnum*, *ī* dolgovi
manēs, *ium*, *m.* mani = duše rajnih

Alpēs, *ium*, *f.* Alpe.

con-cēdō, *is*, *ere*, *cēssī*, *cēssum* krenem, odidem; dovolim (-ljujem), dopustim (-puščam)

trans-gredior, *eris*, *gredi*, *gressus* sum prekoračim.

B.

Dēliciae, *ārum* radost, slast

indūtiae, *ārum* premirje

inimicitiae, *ārum* neprijateljstvo;
(*amicus*, *inimicus*, *amāre*, *amor*, *amābilis*)

minae, *ārum* pretenje, grožnje;
minārī, *mināx*)

reliquiae, *ārum* (pre)ostanki; (*reliquus*, *relinquere*)

Titus, *ī* Tit, cesar rim. od l. 79. do 81. po Kr.

Hector, *oris* Hektor, Priamov sin, slaven junak trojski

faucēs, *ium*, *f.* grlo; klanec, ožina

vestis, *is*, *f.* oblačilo, obleka;
(*vestire*, *vestimentum*)

moenia, *ium*, *n.* obzidje, zidovje;
(*mūnīre*).

XXV.

īnferī, *ōrum* (namreč *diū*) podzemeljčani = podzemeljski bogovi; podzemelje.

ē-dūcō, *is*, *ere*, *dūxī*, *ductum* peljem iz česa, izvedem

op-pōnō, *is*, *ere*, *posuī*, *positum* nasproti postavim.

hodiē (*adv.* = *hōc diē*) danes.

XXVI.

(Lat. slovn. § 59.)

A.

Aqua, *ae* voda; *aquae*, *arum* toplice
Sequanī, *orum* Sekvanci, pleme
galsko

auxilium, *ii* pomoč; *auxilia*, *orum*
n. pomožne čete, pomožni polki
castrum, *i* gradič; *castrum Album*
(*i*) Beli gradič

sāl, *salis*, *m.* sol; *salēs* osoljeni
reki, dovtip (*i*)

aedēs ali *aedis*, *is*, *f.* soba, hram
božji, svetišče; *aedēs*, *ium* hiša;
(*aedificium*, *aedificāre*)

senātus, *ūs*, *m.* starejšinstvo, senat
rhō (*indēcl.*) grška črka *r.*

condiō, *is*, *ire* začinim (*-činjam*);
(*condimentum*)

trā-dūcō (= *trāns* + *dūcō*), *is*,
ere, *dūxī*, *ductum* prepeljem.

B.

Doctrīna, *ae* učenost; (*docēre*)

fortūna, *ae* sreča, usoda; *fortūnae*,
arum imetek, blago

impedimentum, *i* napotje, ovira,
zapreka, zadržek; *impedimenta*,
orum pratež, prtljaga; (*impedire*)

mūtatiō, *ōnis*, *f.* premena, izpre-
memba

pars, *partis*, *f.* del; stran; *partēs*,
ium stranka in stranke.

infēlix, *icis* nesrečen; (*fēlix*).

com-portō, *ās*, *āre*, *āvī*, *ātum* zne-
sem, znosim, znašam

spoliō, *ās*, *āre*, *āvī*, *ātum* oropam,
oplenim; *sp. aliquem rē* ugra-
bim -, uplenim komu kaj

ē-loquor, *loqueris*, *loquī*, *locūtus*
sum izgovorim (*-govarjam*).

XXVII.

(Lat. slovn. § 60.)

A.

Iocus, *i* šala, *plūr. iocī*, *m.* in *ioca n.*
remediūm, *ii* zdravilo; pripomoček
rōstrum, *i* kljun; *rilec*, *trobec*

elephās, *antis*, *m.* slon

requiēs, *ētis* (*brez dat.*), *ētem*, *ēte*,
češče *requiem*, *requiē* odpočitek,
mir, *poko*j

tonitrus, *ūs*, *m.*, *plūr.* tudi *toni-*
trua, *n.* grom.

āter, *trā*, *trum* (*medlo-*) črn

subterrāneus 3 podzemeljski; (*terra*,
terrester).

prae-dicō, *ās*, *āre*, *āvī*, *ātum* raz-
glašam, povelicujem

ex-sistō, *is*, *ere*, *stiti* izidem, na-
stanem, postanem, pojavim se.

B.

Villa, *ae* pristava, vila

dictum, *i* (*subst. particip perf.*
pass. glagola *dicere*) izrek

epulum, *i* pojedina, *plūr. epulae*,
arum jedi, obed

spectāculum, *i* prizor, gledališka
igra

vespera, *ae* = *vesper* večer; *ā*
māne ad vesperam od davi do
drevi; *vesperī* zvečer.

triumphō, *ās*, *āre*, *āvī* *ātum* tri-
umfujem = obhajam zmago-
slavje; (*triumphalis*)

con-quirō, *is*, *ere*, *quīsivī*, *quīsītum*
poiskujem, zbiram; (*quaerere*,
quaestuōsus)

ē-dō, *is*, *ere*, *ēdidī*, *ēditum* izda(ja)m;
lūdōs ēdō da(je)m -, priredim
(*-rejam*) igre (*namreč v cirku*)

quiēscō, is, ere, quiēvī, quietum
počivam, mirujem; (*quiēs, requiēs*)
pōnō (3) *castra* tabor postavim
(-stavljam) = utaborim se.

XXVIII.

Simplex, plicis enostaven, (pri-) prost.

figō, is, ere, finxī, fictum ustvarjam, upodobim (-dabljam), izobrazim (-obražam), napravim (-pravljam); izmislim (si)
ef-fodiō, is, ere, fōdī, fossum izkopljem (-kopavam).
admodum (= *ad modum*) adv. zelo.

XXIX.

(Lat. slovn. §§ 61. in 62., 1.)

Hēlena, ae Helena, Menelajeva soproga

boreās (cae) frīgīdus mrzli sever (veter)

Circē, ēs Circa (Cirka), glasovita čarovnica

grammatica, ae ali *grammaticē (ēs)*

Graeca grška slovnica

Lēthē (ēs) invīsa zamrzna Leta, bajna podzemeljska reka

Priamidēs, ae Priamovič = Priamov sin

sophista ali *sophistēs, ae* modrež (= lažni modrijan), lažimodrijan, sofist

Atreus, eī Atrej, kralj micenski; odtod:

Atrīda ali *Atrīdēs, ae* Atrejevič = Atrejev sin

Menelāus, āi Menelaj, kralj spartski

pōculum, ī čaša, kozarec; (prim. slov. boka l)

Parīs, idis Parid, sin trojskega kralja Priama

uxor, ōris, f. soproga, žena.

Latīnus 3 latinski; (*Latium*)

sēcūrus 3 brezskrben; (*cūra, sēcūritās*).

XXX.

Aeneās, cae Enej, knez trojski
Anchīsēs, ae Anhiz, Enejev oče
Creūsa, ae Kreūza, Enejeva soproga
Ascanius, ū Askanij, Enejev sin
factum, ī čin, dejanje, delo; (*subst. particip perf. pass. glagola facere*)

Venus, Veneris Venera, rimska boginja ljubezni in miline.

as-portō, (iz abs + portō) ās, āre, āvī, ātum odnesem (-našam)

per-petior, peteris, petī, pessus sum pretrpim, prebijem; (*patī, patiēns, patientia*).

XXXI.

A.

(Lat. slovn. §§ 245., b, in 246.)

Alba (ae) Longa, ae Alba Longa (= Dolga Bela, najstarejše mesto v Laciji)

Alexandriā, ae Aleksandrija, glavno mesto egiptovsko (*Alexander*)

Bāiae, ārum Baje, mesto kampanjsko

Campānia, ae Kampanija, pokrajina srednjeitalska

Capua, ae Kapua, mesto kampanjsko

Sparta, *ae* Sparta, mesto lakonsko

Halicarnāssus, *i* Halikarnas, mesto v maloazijski Kariji

Hērodotus, *i* Herodot, zgodopisec grški (456)

Samus, *i* Sam, grški otok v Egejskem morju

Delphī, *ōrum*, *m.* Delfi, grško mesto v Focidi

Arpīnum, *i*, *n.* Arpin, mesto v Laciji; (*Arpīnās*)

Babylōn, *ōnis* Babilon, glavno mesto Babilonije

Verrēs, *is* Ver, namestnik rimski na Siciliji

lūctus, *ūs* žalovanje, žalost.

agitō, *ās*, *āre*, *āvī*, *ātum* gibljem, majem, gonim; *lūctus agitātur* žalovanje je, žaluje se

moror, *āris*, *ārī*, *ātus sum* (po-) mudim se, obotavljam se, za- tezam.

B.

(Lat. slovn. § 204., 2.)

Cirta, *ae* Cirta, mesto numidijsko

Pausaniās, *ae* Pavzanija, poveljnik lacedemonski (479)

Bocchus, *i* Bokh, kralj mavretanski (108)

Marius, *i* Marij, sedmič konzul l. 86.

Horātius, *i* Horacij, pesnik rim. (25)

Octāviānus, *i* Oktavian, pozneje *Augustus*, prvi cesar rim. (31)

Cyprus, *i* Ciper, otok v Srednjem morju

Philippī, *ōrum*, *m.* Filipi (-pov), mesto macedonsko

concilium, *i* zbor, skupščina.

pellō, *is*, *ere*, *pepulī*, *pulsum* preženem, izženem, zapodim; (*expellere*).

inde (*adv.*) odondod, odtod; (*deinde*).

C.

(Lat. slovn. § 243.)

Phoenicē, *ēs*, *f.* Fenicija, dežela azijska ob Srednjem morju

Didō, *ōnis* Didona, ustanoviteljica in kraljica kartaginskega mesta.

D.

(Lat. slovn. §§ 204., 1., 245., a.)

Syria, *ae* Sirija, dežela azijska
mīlitia, *ae* vojaška služba; *domī militiaeque* = *domī bellique* doma in na bojnem polju, o miru in vojni; (*mīles*, *militāris*)

Ephesus, *i* Efez, mesto maloazijsko; (*Ephesiūs*)

Tyrus, *i* Tir, glavno mesto feniško

humī (star lokal subst. *humus*) na (po) tleh

rūs, *rūris*, *n.* dežela (nasprotje: mesto), kmetija; *rūs* na kmete, *rūrī* na kmetih, *rūre* s kmetov; (*rūsticus*).

dē-migrō, *ās*, *āre*, *āvī*, *ātum* odidem, izselim se; (*migrāre*)

iacēō, *ēs*, *ēre*, *uī*, *iacitūrus* ležim
ex-ardēscō, *is*, *ēre*, *ārsī* užgem se, vnamem se; (*ardēre*, *ardor*).

libentissimē (*superlat. adv.* k *libenter*) najraje.

XXXII.

Corcýra, *ae* Korcira, grški otok v Jonskem morju, zdaj Krf

Māgnēsia, *ae* Magnezija, mesto v maloazijski Kariji

Pydna, *ae* Pidna, mesto macedonsko

Argos, *n.* (le nom. in akuzat., sicer:) *Argī*, *ōrum*, *m.* Argi (-gov), mesto peloponeško

Salamīs, *īnis*, *f.* Salamina, grški otok na jugu od Atike

Admētus, *ī* Admet, kralj mološki v Epiru okrog l. 470.

profugus 3 (u) bežen, bežeč; (*fugere*, *aufugere*, *cōnfugere*, *effugere*, *fugāre*; *fuga*)

vērīsimilis, *e* resnici podoben, verjeten; (*vērū* in *similis*).

dē-dūcō, *is*, *ere*, *dūxī*, *ductum* odpeljem, odvedem, (-vajam)

ex-pōscō, *is*, *ere*, *popōsci* (*aliquem*) zahtevam (čiga izročitev, - da se kdo izroči, - preda v kazen); (*pōscere*)

prō-dō, *is*, *ere*, *didī*, *ditum* izdam, izročim; (*prōditio*).

XXXIII.

(V ponavljanje.)

Dōdōna, *ae* Dodona, mesto epirsko
Vesta, *ae* Vesta, rim. boginja domačega ognjišča in ognja na njem

Cliniās, *ae* Klinija, Alcibiadov oče

Orphēus, *eī* Orfej, bajen pesnik grški

iugum, *ī* jarem, igo

monumentum, *ī* spomenik; (*monēre*, *admonēre*)

fulgur, *uris*, *n.* blisk

cervīx, *īcis*, *f.* tilnik, vrat.

aequālis, *e* enak; *subst.* *aequālis*, *is*, *m.* vrstnik, sodobnik; (*aequus*)

harēnōsus 3 peskovit, peščen

rēgius 3 kraljev

serus 3 pozen; (*serō*, *serius*).

ē-ducō, *ās*, *āre*, *āvī*, *ātum* odgojim, (-gajam), vzgojim (-gajam), vzredim

gīgnō, *is*, *ere*, *genuī*, *genitum* rodim.

etsī (= *et sī*; *cōnī*.) če tudi, če prav.

XXXIV.

(Lat. slovn. § 67., 2.)

Cornēlius (*īi*) *Nepōs*, *ōtis* Kornelij Nepot, zgodopisec rim. (40)

Timaeus, *ī* Timej, zgodopisec grški
Theopompus, *ī* Teopomp, zgodopisec grški

Aristidēs, *is* Aristid, sloveč državnik atenski (480)

Cerēs, *reris*, Cerera, rim. boginja poljskih pridelkov

Orgetorīx, *īgis* Orgetorig, imeniten Helvečan

cōnsōlatiō, *ōnis*, *f.* tolažba; (*cōnsōlarī*, *sōlācium*, *sōlāmen*).

benevolus 3 (*in aliquem*) dobrohoten-, naklonjen (komu)

egēnus 3 (s komparat. *egēntior*, *ius* in superlat. *egēntissimus* 3 iz *egēns*, *egēntis*, participa glagola *egēō* 2) potreben (česa), reven

prōvidus 3 previden.

dē-negō, ās, āre, āvī, ātum popolnoma zanika(va)m; odrečem (-rekam)

damnō aliquem capitis obsodim koga na smrt.

quō - eō (pred komparat., ablativa *mēnsūrae*; gl. Latinske slovnice § 238., b, γ) čim - tem.

XXXV.

(Lat. slovn. § 67., 3. in 4.)

Cōgitatiō, ōnis, f. misel

Sophocles, is Sofoklej, sloveč atenski tragik (470)

exterus 3 vnanji; komparat. *exterior, ius*, superlat. *extrēmus* 3 najskrajnji, zadnji; (*extrā*)

īferus 3 dolnji, komparat. *īnferior, ius* bolj zdolaj = nižji, superlat. *īnfimus* in *īmus* 3 najdolenji, najnižji

poster(us) 3 (*nōmin. sing. masc.* neraben) naslednji, prihodnji, drugi; komparat. *posterior, ius* poznejši, superlat. *postrēmus* 3 (naj)zadnji, *postumus* najposlej rojen, posmrtnik; (*post*)

superus 3 gorenji, komparat. *superior, ius* bolj zgoraj, gorenji, višji, superlat. *suprēmus* 3 in *summus* 3 najgorenji, najvišji, največi, zadnji; *superī, ōrum* (namreč *dū*) nadzemeljski bogovi; (gorenji) svet.

citrā, adv. in *praepos.*, tostran, komparat. *citerior, ius* tostranski

intrā, adv. in *praepos.* notri, komparat. *interior, ius* notranji, superlat. *intimus* 3 najnotranji

ūltrā, adv. in *praepos.* onkraj, komparat. *ūterior, ius* onostranski, superlat. *ūltimus* 3 najkrajnji, zadnji

dēterior, ius slabejši; *dēterrimus* 3 najslabejši; (iz glag. *dēterere* potreti).

XXXVI.

Līnea, eae črta; mejnica; *ūltima l.* = konec.

ōcior, ius hitrejši, bržji, komparat. s superlat. *ōcissimus* 3 najhitrejši, najbržji; (iz adv. *ōciter*)

prope, adv. in *praep.* (z ak.), blizu, komparat. *propior, ius* bližji, superlat. *proximus* 3 najbližji, bližnji,

mūtō, ās, āre, āvī, ātum (rem rē) izpremenim (-minjam kaj v kaj) zamenjam (kaj za kaj)

valeō, ēs, ēre, ūī veljam, močen -, zmožen sem, morem; zdravstvujem, zdrav sem; (*valetūdō; valde*).

XXXVII.

I.

Padus, ī Pad, reka italška.

Appennīnus 3 apeninski; *Appennīnus, ī* (namreč *mōns*) Apenin, gorovje italško

Hadriāticus 3 jadranski; *mare Hadriāticum* Jadransko morje

Rhaeticus 3 retiški; *Alpēs Rhæticae* Retiške Alpe

Tyrrhēnus 3 tirenski; *mare Tyrrhēnum* Tirensko morje

Athesis, is, m. Adiža, reka italška.

per-lineō, *ēs*, *ēre*, *uī* sezam, raztezam se

fluō, *is*, *ere*, *fluxī*, *fluxum* tečem (o vodi)

in-fluō, *is*, *ere*, *fluxī* vtekam se, iztekam se

per-currō, *is*, *ere* (*cu*) *currī*, *cursum* pretekam, raztezam se

orior, *eris*, *irī*, *ortus sum* vziDEM, vzhajam; prihajam od česa, izviram —, odtod *oriēns*, *entis* (namreč *sōl*) vzhod, jutrovo; (*adorīrī*).

II.

Āpulīa, *ae* Apulija

Calabria, *ae* Kalabrija

Etrūria, *ae* Etrurija

Lūcānia, *ae* Lukanija

Umbria, *ae* Umbrija

Bruttium, *iī* *n.* Brutija

Picēnum, *ī*, *n.* Picensko

Samnium, *iī*, *n.* Samnija

pokrajine italške

Leucópetra, *ae* Levkopetra (= Bela Peč), nos laški

Arnus, *ī* Arno

Aufidus, *ī* Avfid (zd. Ofanto)

Līris, *is*, *m.* Lir (zd. Gari-gliano)

reke italške

Regium, *iī*, *n.* Regij (zd. Reggio), mesto italško.

prōmuntūrium, *iī* nos = rt

occidēns, *entis* (namreč *sōl*), *m.* zahod; (*cadere*, *occidere*)

merīdiēs, *ēī* *m.* poldan, jug; (*diēs*).

dē-sinō, *is*, *ere*, *siī*, *situm* neham, jenjam; *dēsinō in aliquid* končam (—čujem) s čim

vergō, *is*, *ere* nagibljem se, ležim (proti).

versus (*praep.* z *akuz.*) proti, navadno v zvezi z *ad*: *ad merīdiem versus* = *adversus merīdiem* proti jugu.

XXXVIII.

(Lat. slovn. §§ 69. in 70.)

A.

Siculus, *ī* Sikulec, Sicilijan; (*Sicilia*) *timor*, *ōris*, *m.* bojazen, strah; (*timēre*, *timidus*).

ārēscō, *is*, *ere*, *āruī* (u) sahnem, posušim se; (*āridus*)

crēscō, *is*, *ere*, *crēvī*, (*crētum*) (vz) rastem

in-cipīō, *is*, *ere*, *cēpī*, *ceptum* začnem (—čenjam).

aegrē, *adv.* (iz *aeger* 3 bolan) stežkoma, komaj, nerad

parum, *adv.* (pre)malo, nič kaj

citō, *adv.* (iz *citus* 3 hiter) hitro, brzo, koj

necessāriō, *adv.* (iz *necessārius* 3) nujno, po neogibni potrebi

perpetuō, *adv.* (iz *perpetuus* 3) neprestano, neprenehoma, vedno

plānē, *adv.* (iz *plānus* 3 plan, raven) čisto, celo, popolnoma, povsem; (*planitiēs*).

B.

Zama, *ae* Zama, mesto afriško

Numida, *ae* Numidec (prebivalec afriške pokrajine Numidije)

exsilium, *iī* prognanstvo

cōniūrātiō, *ōnis*, *f.* zarota

legiō, *ōnis*, *f.* legija (oddelek rimskega vojstva).

in-stō, ās, āre, stitī, instātūrus
(*alicuī*) pritiskam (koga)

op-pūgnō, ās, āre, āvī, ātum na-
skočim (-skakujem), obležem
(-legam)

cēnseō, ēs, ēre, uī, cēnsūm cenim;
menim, tega mnenja sem
dē-tegō, is, ere, tēxī, tēctum od-
krijem, razodenem.

cēterum, adv. v ostalem, sicer;
(*cēteri*)

māgnopere (= *māgnō opere*) zelo,
jako

potissimum posebno, préd vsem,
zlasti

falsō, adv. (iz *falsus* 3 lažen, na-
pačen) napačno, po krivem;
(*fallere, fallāx*).

XXXIX.

(Lat. slovn. § 71.)

Brennus, ī Bren, poveljnik galski
(390)

Tacitus, ī Tacit, zgodopisec rim.
v 1. stoletju po Kr.

infīdus 3 nezvest, nezanesljiv.

ac-cēdō, is, ere, cēssī, cēssum pri-
maknem (-mikam) se, (pri) bli-
žam se, pristopim (-stopam);
(*cēdere, concēdere; discēssus*)

cōn-fīdō, is, ere, fīsus sum zaupam.

con-iciō, cis, ere, iēcī, iectum (z)-
mečem -, vržem v; (*iacere, abicere,*
inicere)

prope, adv. in *praepos.* (z akuzat.)
blizu; komparat. adv. *propius*
(tudi *praepos.* z akuzat.) bliže
(k); superlat. adv. *proximē* naj-
bliže, prav blizu.

XL.

Innocēns, entis nedolžen, pošten;
(*nocēre, noxius, innoxius, obnoxius*).

turbō, ās, āre, āvī, ātum zmedem,
(s) kalim

per-turbō, ās, āre, āvī, ātum zme-
dem, izbegam; (*turbāre, turbidus,*
perturbātiō)

bibō, is, ere, bibī, pōtum pi-
jem

cor-ripiō, is, ere, ripuī, reptum
zgrabim

dē-fluō, is, ere, fluxī doli tečem,
odtekam; (*fluere, influere, fluvius,*
flūmen)

male-dicō, is, ere, dīxī, dictum
(*alicuī*) zmerjam -, psujem -,
opravljam (koga); (*maledicus*).

alicubi, (adv.) nekje

aliquamdiū nekoliko časa

nūper nedavno, zadnjič

certē gotovo; *certō* za gotovo

vērē zares, resnično, po resnici;
vērō (*cōnī.*) pa res, pa(k).

XLI.

(Lat. slovn. §§ 73., 3, in 79., 1.)

Centuria, ae stotnija, centurija

decuria, ae desetnija, dekurijs

turma, ae četa, krđelo, turma

manipulus, ī krđelo, manipul;
(*manus*; prim. slov. peščica iz
pest)

centuriō, ōnis stotnik, centurion;
(*centum, centuria*)

decuriō, ōnis desetnik, dekursion;
(*decem, decuria*)

cohors, ortis, f. kohorta (deseti
del rim. legije)

aciēs, ēi, f. ostrina; bojni red, bojna vrsta; boj; *prīmum aciem teneō* imam —, tvorim prvi bojni red; (*acer, acerbus, acūtus, acus*). *prō (numerō)* po (številu), v primeri s (številom).

XLII.

Oleum, ī olje.
veterānus 3 star, postaren; *veterānus, ī* (namreč *mīles*) veterān = dosluženec, (izkušen vojak, ki že drugo pot služi).
totidem (nesklanljiv adj. in subst.) ravno toliko; (*tot, totiēns*).
com-mittō, is, ere, mīsī, missum skupaj denem; *pūgnam (proelium) committō* bijem bitko (boj), spustim se v bitko (boj)
cōn-ficiō, is, ere, fēcī, fectum napravim; zvršim (-ujem), dokončam (-ujem).
virītim adv. na moža, posamez, vsakemu; (*vir, virtūs*).

XLIII.

(Lat. slovn. §§ 73., 4; 79., 2 in 3; 80.)
Trebia, ae, m. Trebija, Padov pritok v Gorenji Italiji
Ticīnus, ī Ticin, zd. Tessino, reka gorenjeitalska
stadium, ū stadij (grška mera = 125 korakov; okoli 40 stadijev je 1 milja).
Trasimēnnus 3 trazimenski; *lacus (ūs) Trasimēnnus, ī* Trazimensko jezero (v Etruriji).

XLIV.

Collēga, ae (uradni) tovariš, soblastnik; (*lēx, legātus*)
cūstōdia, ae straža, ječa; (*cūstōs, cūstōdire*)
Cremōna, ae Kremona, mesto gornjeitalsko
Placentia, ae Placencija, mesto gornjeitalsko
M. (= Mārcus, ī) Sergius, ī Mark Sergij
sacrificium, ū žrtvovanje, daritev; (*sacer* 3 in *facere*)
praetor, ōris pretor (sodnik)
obsidiō, ōnis, f. obseda, obleganje; (*sedere, obsidere, possidere, sedare; sēdēs, sēdulus*).
Pūnicus 3 punski (= kartaginski)
dēbilis, e slab(oten), omrtničen.
ab-dūcō, is, ere, dūxī, ductum odvedem, odpeljem, speljem
ē-vādō, is, ere, vāsī, vāsum izidem, uidem, utečem; (*vādere, invādere*)
rem bene gerō (3) srečno se bojujem.

XLV.

(Lat. slovn. §§ 90. in 97., 2.)

A.

Sinus, ūs, m. guba; nedrije (prsi); zaliv.
re-pūgnō, ās, āre, āvī, ātum upiram se, v bran se (po)stavim, nasprotujem; (*pūgna, pūgnāre, expūgnāre, op-pūgnare*).

B.

Scientia, ae znanje, znanost, vednost; (*scīre, nescīre*)
pollicitum, ī obljuba; (*subst. particip. perf. glag. pollicēri*)

pretium, ū cena; (pretiosus)
solum, ī dno, tla-
munus, eris, n. posel, dolžnost;
dar(ilo)

probitās, ātis, f. poštenost; (pro-
bāre, probus, improbus).

insipiens, entis nespameten; ne-
spametnik.

caveō, ēs, ēre, cāvī, cautum (aliquem,
rem) varujem se (koga, česa);
(cautus)

ē-ripiō, is, ere, ripuī, reptum iz-
trgam, otmem -, vzamem (s
silo), ugrabim; (rapere, corripere;
rapāx, rapidus)

ad-sentior, īris, īrī, sēnsus sum
pričrdim (-trjujem), pritegnem
beneficiū dō alicuī izkažem (-ka-
zujem) komu dobroto.

temere, adv. nepremišljeno.

XLVI.

(Lat. slovn. § 96., Op.; §§ 101. in 102.)

Trāctō, ās, āre vlačim; obravna-
vam, razpravim (-pravljam)

com-moror, āris, ārī, ātus sum
(po)mudim se; plūrimīs verbīs
commoror in rē najdalje se
mudim pri čem; (morārī)

iocor, āris, ārī, ātus sum šalim se;
(iocus)

opīnor, āris, ārī, ātus sum menim,
mislim; (opīniō)

faveō, ēs, ēre, fāvī, fautum (alicuī)
naklonjen sem -, prijazen sem
(komu)

urgeō, ēs, ēre, ursī stiskam, pri-
tiskam; tempus urget (čas pri-
tiska =) mudi se (mi)

ex-pōnō, is, ere, posuī, positum
izpostavim; razložim (-lagam),
vzamem v pretres.

eō - quō (ablāt. adv.) tja - kamor.

XLVII.

Festīnō, ās, āre hitim
vehō, is, ere, vexī, vectum vlečem,
vozim; equō vehor jaham, jezdīm
trāns-mittō, is, ere, mīsī, missum
pošljem črez -, prepeljem, pre-
vezem; flūmen trānsmittō pre-
plujem reko, prepeljem se črez
reko.

XLIX.

A.

(Lat. slovn. §§ 286. — 289.)

Potestās, ātis, f. oblast, moč; (posse,
potēns, potentia, potūrī).

im-pleō, ēs, ēre, ēvī, etum napolnim;
(complēre, plēnus)

ē-vānēscō, is, ere, vānuī izginem;
(vānus)

auxilior, āris, ārī, ātus sum po-
magam (pomorem); (auxilium)

dō alicuī cōnsilium svet(e) da-
(je)m -, svetujem komu.

sānē (adv. iz sānus) da, res.

B.

(Lat. slovn. §§ 290. in 291.)

Molestia, ae nadležnost, težava;
(molestus)

crīmen, inis, n. obdolžitev, očitek;
krivnja, pregreha; (dis-crīmen).

praestāns, antis odličēn, izvrsten;
(praestāre)

immōbilis, e nepremičēn.

ab-undō, ās, āre (rē) obilujem (s
čim), imam vizobilju (kaj); (unda).

L.

(Lat. slovn. §§ 333. in 334.)

Sulla, *ae* Sula, oblastnik rim. (80)
Tiberius (iū) Gracchus, *i* Tiberij
 Grakh, ljudski tribun rim. (133)
certāmen, *inis*, *n.* tekma, borba,
 prepir; (*certāre*, *certus*, *incertus*)
nepōs, *ōtis*, *m.* vnuk,
cōn-stat, *āre*, *stītit* dognano —,
 znano je; (*cōnstō*, *āre*, *cōnstāns*).

LI.

Archelāus, *āi* Arhelaj, kralj ma-
 cedonski.

fortūnātus 3 osrečen, srečen;
 (*forte*, *fortūna*)

iniūstus 3 nepravichen, krivichen;
 (*iūs*, *iūstus*, *iūstitia*, *iniūria*, *iūrāre*,
cōniūrāre, *cōniūrātiō*)

ex-istimō, *ās*, *āre* menim, mislim,
 sodim

col-loquor, *eris*, *loquī*, *locūtus sum*
 pogovorim (—varjam) se; (*loquī*,
alloquī, *colloquium*, *ēloquī*, *ēloquēns*,
ēloquentia)

vita sita est in rē življenje stoji
 na čem.

prōrsus (*adv.*) naprej; po vsem,
 sploh,

LII.

(Lat. slovn. §§ 257.—262.)

Lābiēnus, *i* Labien, podpoveljnik
 Cezarjev, potem Pompejev

Lycūrgus, *i* Likurg, zakonodajec
 spartski (817)

Dyrrhachium, *ii*, *n.* Dirhahij, mesto
 ilirsko (zd. Durazzo)

senātor, *ōris* starejšina, senator;
 (*senex*, *senātus*, *senectūs*).

plērīque, *plēraeque*, *plēraque* (ge-
 net. *plūrimōrum*, —*ārum*) večina
 (jih); (*plērumque*).

verberō, *ās*, *āre* bičam; (*verber*)
per-suādeō, *ēs*, *ēre*, *suāsī*, *suāsum*
 (*alicuī*, *ut* . . .) prigovarjam
 (komu), pregovorim (koga);
persuādeō *alicuī* z ak. c. inf.
 prepričam koga; (*suādere*)

sinō, *is*, *ere*, *sivī*, *situm* (do)pustim
 (dopuščam); (*dēsinerē*, *situs*)

cōn-sistō, *is*, *ere*, *stītī* (*in rē*) po—,
 ustavim se (kje); sem (v čem),
 stojim (na čem)

vinciō, *īs*, *īre*, *vinxī*, *vincitum*
 (z)vežem, vklenem; (*vinculum*)

ē-gredior, *grederis*, *gredī*, *gressus*
sum idem iz česa, izstopim,
 uidem, odidem; (*ingredī*, *trans-*
gredī; *gradus*)

capiō frūctum ex rē koristim si
 s čim, korist imam od česa.

LIII.

Hasta, *ae* sulica

Mantinēa, *ae* Mantineja mesto,
 arkadsko

Epaminōndās, *ae* Epaminonda,
 sloveč vojskovodja tebski (370)
clipeus, *eī* (okrogel) ščit.

salvus 3 neoškodovan, zdrav; otet;
 (*salūs*, *salūtāris*, *saluber*, *salūtāre*,
resalūtāre)

con-cidō, *is*, *ere*, *cidī*, — zgrudim
 se, zrušim se; (*cadere*, *occidere*)

ex-trahō, *is*, *ere*, *trāxī*, *trāctum*
 izvlečem, izderem

fundō, *is*, *ere*, *fūdī*, *fūsum* lijem;
 razkropim; potolčem; (*diffundere*,
effundere)

trāns-figō, is, ere, fixī, fixum
prebodem
impetum faciō in aliquem napa-
dem koga
videor mihi posse menim, da
morem.

LIV.

(Lat. slovn. §§ 263. in 264.)

Lupa, ae volkulja; (*lupus*)
Anaxagorās, ae Anaksagora, grški
modrijan
L. (= Lūcius, ū) *Acilius, ū* Lucij
Acilij, pravoznanec rim.
Hamīcar, aris Hamilkar, Hani-
balov oče
somnus, ī spanje; *somnī, ōrum*
sanje.
re-pudiō, ās, āre zavržem, od-
klonim
per-hibeō, es, ēre, ū, itum pravim,
pripovedujem
in-clūdō, is, ēre, clūsī, clūsum za-
klenem (-klepam), zaprem (-pi-
ram); zajamem; (*claudere*).

LV.

Sententia, ae (iūdicum) glas
iūdicium: in iūdicium vocārī na
sodbo pozvan biti.
re-citō, ās, āre berem -, čitam
(komu na glas)
re-movēō, ēs, ēre, mōvī, mōtum
nazaj pomaknem; odpravim;
(*movēre; mōbilis, immōbilis*).
dē-sipiō, is, ere brezpameten -,
preudarka nezmožen sem; (*sa-
pere, sapiēns, sapientia, insipiēns*).

proximē (adv. iz proximus) zadnjič
ravnokar, malo prej.

LVI.

(Lat. slovn. §§ 349.—351., 353., Op.)

Bō(i)ī, Bōiōrum Bojci, galsko
pleme
dētrīmentum, ī škoda, izguba;
dētrīmentum capiō trpim škodo
adsentātor (assentātor), ōris pri-
lizovalec; (*adsentīrī, sentīre, sēnsus,
cōnsēnsus, sententia*)
Solō(n), ōnis Solon, modrijan in
zakonodajec atenski (590)
condiciō, ōnis, f. pogoji.
col-locō, ās, āre, āvī, ātum po-
stavim, nastavim; (*locus*)
tribuō, is, ere, ū, ūtum podelim
(-deljujem); izkažem (-kazujem),
pripisujem
dē-ficiō, is, ere, fēcī, fectum (ā quō)
odpadem (od koga), izneverim
se (komu)
ex-cipiō, is, ere, cēpī, ceptum
vzprejem (častno); *exc. impe-
tum* vzdržim napad; (*capere, ac-
cipere, dēcipere, incipere, recipere,
suscipere; captivus*)
pate-faciō, is, ere, fēcī, factum
dohodno napravim, krčim; od-
prem (-piram), odkrijem, raz-
krijem, razodenem; (*facere, dē-
ficere, cōnficere, efficere, interficere,
perficere, praeficere, satisfacere; fa-
cilis, difficilis, facinus, efficax*)
dō operam trudim se, prizadevam
si, poskrbim
quō = ut eō (cōni. s konjunkt.)
da (s) tem.

LVII.

(Lat. slovn. §§ 352. in 353.)

Oceanus, ī, m. svetovno morje, ocean

Rēgulus, ī Regul, oblastnik rim. (250)

īnstitūtum, ī uredba, ustanova
altitūdō, inis, f. visokost, globokost; (*altus*)

īgnōbilitās, ātis, f. neplemenitost, nizki rod; (*nōbilis*).

vacuus 3 (*rē*) prazen (česa).

penetrō, ās, āre, proderem, dospem

ir-rumpō, is, ere, rūpī, ruptum vlomim, vderem

trān-scendō, is, ere, scendī, scēsum prelezem, prekoračim; (*adscendere*, cōnscendere; *adscēsus*, ūs).

quōminus = *ut eō minus* (cōnī. s konjunkt.) da ne (bi).

LVIII.

Introitus, ūs, m. vhod (išče).

divus 3 božanski; -us, ī, m. bog; *sub dīvō* pod milim bogom (nebom)

sēmi-animis, e in -us, a, um na pol živ, na pol mrtev; (*anima*, *animāns*, *animal*, *animus*).

maculō, ās, āre omadežujem, oskrunim

ad-(ap-)portō, ās, āre prinesem, donesem

ex-portō, ās, āre iznesem, (ven) odnesem; (*portāre*, *apportāre*, *asportāre*, *comportāre*, *reportāre*)

ob-struō, is, ere, strūxī, strūctum zadelam, zagradi; (*extruere*, *īnstrūmentum*, *īnstrūctus*)

com-periō, is, īre, peruī, pertum (*rem*, *dē rē*) zvem (kaj, o čem)

dē-mōlior, īris, īrī, mōlitus sum snamem, poderem.

hinc (adv.) odtod.

LIX.

(Lat. slovn. §§ 353.—356.)

Hūmānitās, ātis, f. človekoljubje, priljudnost, blagodušnost; (*homo*, *hūmānus*).

indignus 3 nevreden; (*dignus*).

re-cordor, āris, ārī, ātus sum spomnim (-minjam) se; (*cor*, *concor*, *concordia*, *discor*, *discordia*)

per-dō, is, ere, didī, ditum ugonobim, izgubim

re-stō, ās, āre, stitī preostanem (-stajam); (*stāre*, *cōnstāre*, *īnstāre*, *praestāre*; *praestāns*, *statim*, *statua*, *superstes*).

ob (*praepos.* z akuz.) zavoljo, zaradi; *ob hanc causam* zavoljo tega vzroka = zavoljo tega, zato.

LX.

(Lat. slovn. §§ 358. in 359.)

Iōnia, ae, f. Jonija, dežela maloazijska

Hellēspontus, ī, m. Helespont = Dardanelska ožina

decus, oris, n. okras, dika; slava
commūtātīō, ōnis, f. izprememba; (*mūtāre*, *mūtatiō*).

īngenīōsus 3 duhovit, veleumen; (*īngenium*).

re-conciliō, ās, āre zopet pridobim; (*conciliāre*, *concilium*)

miseror, āris, ārī, ātus sum (p) o-
milujem, obžalujem; (*miser, mi-
seria, miserēri, miserandus*)
praeter-mittō, is, ere, mīsī, missum
mimo pustim; opustim (-pu-
ščam), v nemar pustim (puščam);
(*mittere, amittere, trānsmittere*)
faciō verba = govorim, besedim;
facere nōn possum, quān . . . ne
morem si kaj, da ne bi . . .
nōn multum abest, quān . . . ne
manjka mnogo, da . . ., malo-
dane.
ante (adv.) prej, pred; *paulō ante*
(za) malo prej.

LXI.

(Lat. slovn. §§ 364.—367.)

Mitigō, ās, āre utolažim, pomirim
dē-sistō, is, ere, stitī odstopim,
neham; (*cōnsistere, exsistere*)
inter-rumpō, is, ere, rūpī, ruptum
raztrgam, poderem; (*rumpere,
corrumpere, irrumpere*)
sub-igō, is, ere, ēgī, āctum podvržem
(si), podjarmim; (*agere; agitāre,
cōgere, cōgitāre, redigere, cōgitatiō*)
sub-trahō, is, ere, trāxī, trāctum
odvlečem; umaknem, odtegnem;
(*extrahere, trāctāre*)
recipiō mē ex terrōre oddahnem
si (se) od strahu.
obviam (= *ob viam*; adv.) na-
proti.
antequam (cōni) = *priusquam*
postequam = *postquam*
quoad dokler (ne)
ubi ali *ubi primum* brž ko, kakor
hitro
ut (cōni. tempor.) brž ko, kakor hitro.

LXII.

(Lat. slovn. §§ 368., 1. in 3., 369.
in 370.)

Messāna, ae Mesana, mesto si-
cilsko
virga, ae šiba
Camillus, ī Kamil, poveljnik in
oblastnik rim. (396, 394, 389)
Mārcellus, ī Marcel, poveljnik in
oblastnik rim.
Sardēs, ium, f. Sarde, glavno
mesto lidijsko
expectātiō, ōnis, f. pričakovanje;
(*spectāre, expectāre, adspicere, cōn-
spicere, despicere; spectāculum*)
gemitus, ūs, m. vzdih (ovanje),
stok(anje).
tribūnicus 3 tribunski; (*tribus, tri-
būnus*).
con-tendō, is, ere, tendī, tentum
napnem; poganjam se; napotim
se, hitim
parō bellum ravnam se na vojno,
snujem vojno
interim (adv.) med tem, tačas;
(*inter*).
cum (cōni. tempor.) kadar, ko, med
tem ko, pri tem ko, dočim,
kadarkoli, kar, s tem, da; *cum*
primum (s perf. indicāt.) brž
ko, kakor hitro; *cum - tum*
kakor - tako posebno, če že -
tedaj, koli - toli.

LXIII.

Dictātūra, ae diktatorstvo, dikta-
torska oblast, samoveliteljstvo
toga, ae toga (gornja obleka rim.
državljana o miru)

L. Quinctius (i) Cincinnātus, i
Lucij Kvinkcij Cincinat, dik-
tator rim. (458)

Aequi, ōrum Ekvi, staroitalski
narod v Laciji, vzhodno od
Rima

mandātum, i naročilo, nalog;
(*mandāre, commendāre, emendāre*)

dictātor, ōris, m. diktator (najvišji
oblastnik rim.); *dīcō dictātōrem*
imenujem diktatorja

currus, ūs, m. voz; *currū vehor* pe-
ljem se -, vozim se (z vozom, na
vozu); (*currere, percurrere; cursus*).

togātus 3 v togo oblečen; (*toga*).

ab-dicō, ās, āre odpovem; *abdicō*
mē rē odpovem se čemu;
(*dicātus, dedicāre, indicāre, prae-*
dicāre, dicere, maledicere; dictātura,
dictātor, maledicus)

ind-uō, is, ere, uī, ūtum obujem,
oblečem, opravam

ex-sequor, eris, sequi, secūtus sum
izvajam, izvršim (-vršujem).

LXIV.

(Lat. slovn. §§ 360.—363.)

Ariovistus, i Ariovist, kralj suebski
v Cezarjevi dobi

crūdēlitās, ātis, f. krutost; (*crū-*
delis).

epulor, āris, āri, ātus sum gostim
se, (po) obedujem; (*epulae, epulum*)

abs-tineo, ēs, ēre, tinuī, tentum
(*rē*) vzdržim (-žujem) se (česa);
(*tenēre, obtinēre, pertinēre, retinerē, con-*
tinēre, sustinēre; continentia, continuus)

in-videō, ēs, ēre, vīdī, vīsum (ali-
cui) zavidam (komu, koga);
(*vidēre, invidia, inuisus*)

i-gnōscō, is, ere, gnōvī, gnōtum
odpustim (-puščam); (*nōscere,*
cōgnōscere, īgnōtus)

horreō rem groza me je česa,
vzgrozim (-gražam) se česa,
(nad čim)

gerō mē vedem se.

nōn minus - quam ne (nič) manj

- kakor, prav tako - kakor

secus (adv.) drugače; *secus ac*

drugače nego (kakor); *nōn secus*

ac sī prav tako kakor da bi

ac sī (cōni.) kakor (da) bi

velut sī kakor (da) bi.

LXV.

Apelles, is Apel, najslavnejši slikar
grški

Lysippus, i Lizip, sloveč kipar in
medolivec grški.

aēneus 3 bronast, meden.

pingō, is, ere, pinxī, pictum (na)-
slikam; (*pictūra*)

ad-dūcō, is, ere, dūxī, ductum pri-
peljem, privedem; *dūcere, abdūcere,*
dēdūcere, ēdūcere, tradūcere, ēducāre;
dux)

ad-hinnīō, īs, īre, īvī (i) (*alicui*)
zarezegečem (komu).

praecipuē (adv.) posebno, zlasti;
(*prae in capere*).

LXVI.

(Lat. slovn. § 368., 2.; §§ 371.—375.)

Liber, erī Liber (= Osvoboditelj),
bog vina

inventor, ōris (iz) najdnik, izumnik;
(*venire, invenire, adventre, pervenire,*
evenire; adventus, inventrix)

praecō, ōnis glasnik, znanik.
irācundus 3 togoten; (*ira, irātus, irācundia*)

necesse est potrebno je, mora se;
(necessarius).

vēnumdō, ās, āre, dedī, datum
 (= *vēnum dō*) proda(ja)m;
(dare, condere, edere, perdere, prō-
dere, reddere; dōs, prōditiō)

grātulor, āris, ārī, ātus sum če-
 stitam; (*grātus, grātia*)

dis-fidō, is, ere, fīsus sum ne
 (za)upam; (*fīdus, infīdus, fīdēlis,*
fīdēs, perfīdia, cōnfīdere)

red-imō, is, ere, ēmī, ēmptum od-
 kupim; (*emere*).

quoniam (vzročna konjunkcija) ker
 že, ker ti, ker.

LXVII.

Arcadia, ae Arkadija, dežela pelo-
 poneška

exsul, ulis, m. izgnanec, izselnik;
(exsilium).

ab-oleō, ēs, ēre, ēvī, olitum iztrebim,
 zatrem, odpravim.

LXVIII.

(Lat. slovn. §§ 368., 4., in 376.)

Paupertās, ātis, f. uboštvo; (*pauper*).
cōn-sequor, eris, sequī, secūtus sum
 dosežem; (*sequī, exsequī, persequī;*
exsequiae, secundus)

ex-cellō, is, ere, -, - (rē) odliku-
 jem se (s čim, po -, v čem)
feriō, is, ire, -, - (aliquem)
 udarim, ubijem (koga), treščim
 (v koga).

cum (dopustna konj. s konjunktivom) ko vendar, dasi

licet (kot dopustna konj. s konjunktivom) naj le, naj si
 (najsi)

quamvis (dopust. konj. s konjunktivom) kakor tudi, dasi

ut (dopust. konj. s konjunktivom)
 naj tudi

nē (dopust. konj. s konjunktivom)
 naj tudi ne.

LXIX.

Q. (= Quīntus, ī) Sertōrius, ū Kvint
 Sertorij, poveljnik rimski
Cimbri, ōrum Cimbri, pleme ger-
 mansko

damnum, ī izguba, škoda; (*dam-*
nāre, condemnāre)

dēdecus, coris, n. nečast, sramota;
(decus, decorāre, decōrus)

dēfōrmitās, ātis, f. pokazek, grdost.
dēfōrmō, ās, āre pokazim, ogrdim;
(fōrma, dēfōrmitās)

trā(ns)-natō, ās, āre preplavam.

LXX.

(Lat. slovn. §§ 377.—379.)

Vetustās, ātis, f. starost, staro-
 davnost, dolgotrajnost; (*vetus,*
veterānus)

tēstis, is, c. priča, svedok.

tolerābilis, e prenesljiv; (*tolerāre*).
occultō, ās, āre zakrivam, prikrivam,
 (u)tajim

frangō, is, ere, frēgī, frāctum
 (z)lomim, zdrobim, razbijem;
 ukrotim, zmorem, oslabim;
(fragilitas)

com-pōnō, is, ere, posuī, positum
 zložim, sestavim; (*pōnere, impōnere,*
expōnere, oppōnere, prōponere)

ex-petō, is, ere, īvī (ū), itum (rem)
poganjam se (za kaj); (po)želim
(po)želeвам česa); (*petere, impetus*)
fruor, eris, fruī, (fruitūrus rē)
uživam (kaj); (*frumentum, fructus,*
frūgī, frūgifer).
sī minus (cōni. condiōnālis; ako
manj =) ako (pa) ne
sīn ako pa.
tandem aliquandō vendar že en-
krat.

LXXI.

Accūsātor, ōris, tožnik
sūspiciō, ōnis, f. sum(nja); (cōnspicere,
adspicere itd.; gl. exspectātiō, LXII.)
nocēns, entis (particip. praes. gla-
gola nocēre) škodljiv, kriv(ec).
ex-cūsō, ās, āre opravičim (-čujem);
(*causa, excūsātiō, accūsāre, accūsātor*)
calumnior, āris, ārī, ātus sum ob-
rekujem
ab-solvō, is, ere, solvī, solūtum
odvežem; oprostim (krivde), spo-
znam (za) nedolžnega; (*solvere*)
absum ā culpā prost sem krivde.

LXXII.

(Lat. slovn. §§ 340., b, — 343.)

Tumulus, ī gomila, grob
impietās, ātis, f. brezbožnost;
(*pius, pietās, impius*)

Iphicratēs, is Ifikrat, poveljnik
atenski (360).
invitus 3 nerad(ovoljen), zoper
voljo; (*invitare*).
dē-ligō, is, ere, lēgī, lēctum od-
berem; (*legere, colligere, diligere,*
ēligere, neglegere, intellegere; dili-
gentia, neglegentia, legiō)
re-periō, īs, īre, repperī, repertum
najdem; (*peritus, imperitus, apertus,*
comperire, experiri).

LXXIII.

Lignum, ī les, v plur.: drva;
(*lignus*).

LXXIV.

(V ponavljanje.)

Critō, ōnis Kriton, Atenec, zvest
prijatelj Sokratov.
Delphicus 3 delfski; (*Delphī*).
in-dignor, āris, ārī, ātus sum ne-
voljen sem, (raz)srdim se;
(*dignus, indignus*)
ē-vertō, is, ere, vertī, versum pre-
vrnem; poderem, razdenem, raz-
rušim; (*vertere, revertere, revertī,*
pervertere, versari; vertex, versus, ūs,
adversus, adversarius)
re-minūscor, sceris, scī spomnim
(-minjam) se.

Abecedni slovník.

I.

Latinsko-slovenski del.

A.

Ā (pred vokali in *h*) *ab* (*praepos.*
z ablat.) od

Abdērītēs, *ae* Abderjan, prebivalec
traškega mesta Abdere

ab-dicō 1 odpovem; *abdicō mē rē*
odpovem se čemu

ab-dō 3, *didī*, *ditum* oddam; skrijem

ab-dūcō 3, *dūxī*, *ductum* odpeljem,
odvedem, speljem

ab-cō, *īre*, *īi*, *itum* odidem, od-
hajam

ab-horrēō 2, *uī* (*ā rē*) zgrozim se
(česa)

ab-iciō 3, *iēcī*, *iectum* odvržem,
proč -, stran vržem

ab-igō 3, *ēgī*, *actum* odženem

ab-luō 3, *luī*, *lūtum* operem, o-
mijem, očistim

ab-nūō 3, *nuī*, *nuitūrus* odkimam,
odrečem, odklonim

ab-oleō 2, *lēvī*, *olitum* iztrebim,
zatrem; odpravim

ab-scindō 3, *scidī*, *scissum* odcepim;
odtrgam, odrežem

ab-solvō 3, *solvī*, *solūtum* (*rē*) od-
vežem -, oprostim (česa, n. pr.
kazni, krivde), spoznam (za)
nedolžnega

abstinentia, *ae* vzdržnost, nesebič-
nost

abs-tineō 2, *tinuī*, *tentum* (*rē*)
vzdržim (-držujem) se (česa)

abs-trahō 3, *trāxī*, *trāctum* od-
vlečem, (s silo) odvedem; za-
peljem

abs-trūdō 3, *trūsī*, *trūsum* (od-)
rinem, skrijem

ab-sum, *esse*, *āfuī* odsoten -, od-
daljen sem, ni me; *absūm ā*
culpā prost sem krivde; *nōn*
multum abest, quīn ... ne manjka
mnogo, da ... , malodane

ab-undō 1 (*rē*) obilujem (s čim),
imam (kaj) v izobilju

ac ali *atque* in, ter, in k temu;
(za *aliter*, *secus*, *idem* ==) kakor,
nego; *ac sī* kakor (da) bi

ac-cēdō 3, *cēssī*, *cēssum* pristopim
(-stopam), primikam se, (pri-)
bližam se

ac-cidit (*ac-cidunt*) 3, *cidit* pripeti
se, zgodi se

ac-cipīō 3, *cēpī*, *ceptum* vzprejmem
(-jemam), dobim; *accipīō in-*
iūriam trpim krivico; *accipīō*
māgnam clādem hudo se po-
razim

accūsātor, *ōris* tožnik

ac-cūsō 1 (za)tožim

Achillēs, *is* Ahil, junak grški pred Trojo

aciēs, *ēi*, *f.* ostrina; bojni red, bojna vrsta; boj

Actiacus 3 akcijski, pri Akciju

acuō 3, *uī*, *ūtum* ostrim, brusim; povečam

acus, *ūs*, *f.* igla

acūtus 3 nabrušen, oster, bodeč

ad (*praepos.* z akuzat.) k, proti, do; ob, pri, na, za (z akuzat.)

ad-dūcō 3, *dūcī*, *ductum* pripeljem, privedem; ganem, naklonim, pripravi (k čemu)

ad-eō, *īre*, *īi*, *itum* (*ad aliquem*) idem (pridem) -, pristopim (-stopam h komu); *adeō aliquem* zatečem (tekam) se h komu, obrnem se do koga, obiščem koga

adeō (*adv.*) tako zelo

ad-ferō, *ferre*, *attulī*, *allātum* donesem, prinesem (-našam)

ad-ficiō 3, *fēcī*, *fectum* (*aliquem rē*) storim -, delam -, prizadenem (-devam komu kaj), navda(ja)m (koga s čim)

ad-firmō 1 (za)trdim, potrdim (-trjujem)

adflātus, *ūs*, *m.* nadih, puh, sapa

Adherbal, *alis* Adherbal, kralj numidski (115)

ad-hinnīō 4, *īvī* (*īi*), - (*alicuī*) zarezečem (komu)

ad-hortor 1 (o)bodrim, (o)hrabrim, opominjam, izpodbujam, pozovem

ad-imō 3, *ēmī*, *ēemptum* odvzamem (-vzemam)

adipiscor 3, *adeptus sum* (za-)dobim, dosežem

aditus, *ūs*, *m.* dohod, vhod

ad-iuvō 1, *iūvī*, *iūtum* (*aliquem*) podpiram (koga), pomagam (komu)

Admētus, *ī* Admet, kralj mološki v Epiru

admīrābilis, *e* čudovit

ad-mīror 1 (*rem*) čudim se (čemu), občudujem (kaj)

ad-miscēō 2, *mīscuī*, *mīxtum* pri-mešam

admodum (*adv.*) zelo

ad-nuō 3, *uī*, - prikima(va)m, pritrdim (čemu), potrdim (kaj)

ad-olēscō 3, *olēvī*, *ultum* vzrastem, dorastem

ad-orior 4, *ortus sum* napadem (-padam)

ad-portō 1 donesem, prinesem

ad-quīrō 3, *quīsivī*, *quīsītum* pridobivam si

ad-scendō 3, *scendī*, *scēsum* vzplezam, idem -, pridem (-hajam) gori

ad-scīscō 3, *scīvī*, *scītum* prizovem, vzprejmem

adsentātor, *ōris* prilizovalec

ad-sentior 4, *sēnsus sum* pritrdim (-trjujem), pritegnem

ad-sequor 3, *secūtus sum* dojdem, dosežem

ad-spectus, *ūs*, *m.* pogled

ad-spiciō 3, *spexī*, *spectum* pogledam, vidim, gledam (na kaj)

ad-suē-faciō 3, *fēcī*, *factum* (*aliquem rē*) privadim -, navadim (-vajam koga česa), priučim (koga čemu)

ad-suēscō 3, *suēvī*, *suētum* navadim se

ad-sum, *esse*, *adfuī* (*alicuī*) pristostvujem (komu), pričujoč -, prisoten -, navzoč(en) sem (pri kom), pomagam (komu); tu (kaj) sem

adulātor, *ōris* prilizovalec

adulēscēns, *entis* mladenič

adulēscēntia, *ae* mladost, mladina

ad-veniō 4, *vēnī*, *ventum* pridem, dojdem, dospejem

adventus, *ūs*, *m.* prihod

adversārius 3 nasproten; -*us*, *ī*, *m.* nasprotnik

adversus (*praepōs.* z akuz.) proti

adversus 3 nasproten, neugoden; *rēs adversae* nesreča

Aeacidēs, *ae* Ejakovič (= potemek Ejakov)

aedēs (in *aedis*), *is*, *f.* soba, hram božji, svetišče; *aedēs*, *ium* hiša

aedificiūm, *ī* poslopje

aedificō 1 (se) zidam, (z) gradim

Aeduus, *ī* Eduvec; navadno plur.

Aeduī, *ōrum* Eduvci, mogočen narod galski

aeger, *gra*, *grum* bolan; adv. *aegrē* stežkoma, komaj, nerad

Aeginēta, *ae* Eginjan, prebivalec otoka Eginje

aegrōtus 3 bolan; -*us*, *ī*, *m.* bolnik

Aegyptius, *ī* Egipčan

Aegyptus, *ī*, *m.* Egipet, prakralj egiptovski

Aegyptus, *ī*, *f.* Egipet, dežela afriška

Aemilius (*ī*) *Paullus*, *ī* Emilij Pavel (oče in sin, konzula rim., prvi l. 219. in 216., drugi l. 168. drugič konzul)

aemulor 1 (*aliquem*) tekmujem (s kom), posnemam (koga)

Aenēas, *ēae* Enej, knez trojski

aēneus 3 bronast, meden

Aeolus, *ī* Eol, bog vetrov

aequālis, *e* enak; -*is*, *is*, *m.* vrstnik, sodobnik

Aequī, *ōrum* Ekvī, staroitalski narod

aequō 1 izravnam, izenačim

aequus 3 raven: *aequa mēns* ali

aequus animus ravnodušje

aerārium, *ī* državna blagajnica

aes, *aeris*, *n.* med (medi); *aes aliēnum* dolgovi

Aesculāpius, *ī* Eskulap(ij), grškorimski bog zdravništva

aestās, *ātis*, *f.* poletje, leto (= poletje)

aetās, *ātis*, *f.* doba, starost

aeternitās, *ātis*, *f.* večnost

aeternus 3 večen

Aetna, *ae*, *f.* Etna, ognjebljivna gora na Siciliji

Āfrica, *ae* Afrika

Agamemnōn, *onis* Agamemnon, vrhovni poveljnik grški pred Trojo

ager, *grī* polje, njiva, zemljišče; pokrajina, ozemlje

Agēsīlāus, *ī* Agezilaj, kralj lacedemonski

ag-gredior 3, *gressus sum* (ali-quem) napadem (koga); *ag-gredior rem* započnem kaj, lotim se česa

Āgis, idis Agid, kralj lacedemonski
agitō 1 gibljem, majem; gonim, podim; *lūctus agitātur* žalovaje je, žaluje se

āgmen, inis, n. krdelo, roj

ā-gnōscō 3, *gnōvī, gnitum* spoznam (za), pripoznam

āgnus, ī jagnje

agō 3, *ēgī, āctum* ženem, gonim; ravnam, delam, opravi (-vljam), počnem (-čenjam); *agō vitam* živim življenje; *agō dē rē* razpravljam kaj; *id agō, ut ...* delam na to, da ...; *age! agite!* dej! dejte!

agricola, ae poljedelec, kmet

agrīcultūra, ae poljedelstvo, kmetijstvo

Agrigentīnus, ī Agrigenčan, prebivalec sicil. mesta Agrigenta

aiō pravim, trdim

alacer, cris, cre čil

Alba (ae) Longa, ae Alba Longa (= Dolga Bela), mesto v Laciji

Albīnus, ī Albin, priimek rimski
albus 3 bel

Alcibiadēs, is Alcibiad, državnik in vojskovodja atenski

Alcinous, ī Alcinoj, kralj feaški

Alcmēna, ae Alkmena, mati Herkulova

ālea, ae kocka; *āleā lūdō* kockam

Alexander (drī) Māgnus, ī Aleksander Veliki, kralj macedonski od 336. do 323. l.

Alexandriā, ae Aleksandrija, glavno mesto egiptovsko

alicubi (adv.) nekje

aliēnus 3 tuj

alimentum, ī živilo, v plur. živež, hrana

aliquamdiū (adv.) nekoliko časa

aliquandō (adv.) nekoč, nekdam, kdaj

aliter (adv.) drugače

alius, alia, aliud drug (izmed treh ali več)

al-liciō 3, *lexī, lectum* (pri)vabim, privabljam

al-loquor 3, *locūtus sum* nagovorim (-varjam), ogovorim (-varjam)

alō 3, *aluī, altum* (vz)redim, živim (-iti), hranim

Alpēs, ium, f. Alpe

Alphēus, ēī, m. Alfej, reka elidska

alter, era, erum eden -, drugi (izmed dveh)

altitūdō, dinis, f. visokost, globokost

altus 3 visok, globok

alvus, ī, f. trebuh, trebušina, želodec

Amāzōn, onis, f. Amazonka; (Amazonke so po baji bojevit ženski narod)

ambiguus 3 dvoplasten; dvoumen

amb-iō, īre, (ivī), iū, itum okoli hodim; obdajam; *honōrēs ambīō* prosim častnih služb, poganjam se za č. službe

ambulō 1 izprehajam se, hodim

amīcitia, ae prijateljstvo

amīcus 3 prijazen; -us, ī. m. prijatelj

ā-mittō 3, *mīsī*, *missum* izgubim
Ammōn, *ōnis* Amon, libijsko-egip-
 tovski bog
amnis, *is*, *m.* veletok, (velika reka)
amō 1 ljubim
amoenus 3 ljubek, vabljev
amor, *ōris*, *m.* ljubezen
ā-moveō 2, *mōvī*, *mōtum* odmak-
 nem; odstranim, odpravim
am-plector 3, *plexus sum* opletem,
 objamem
amplius (*adv.*) več
amplus 3 prostran, širen; krasen
Amūlius, *ī* Amulij, kralj albljanski
an (vprašalnica) ali
Anaxagorās, *ae* Anaksagora, mo-
 drijan grški
anceps, *cipitis* dvoglav; dvojljiv,
 neodločen (ena, eno)
Anchīsēs, *ae* Anhiz, Enejev oče
ancilla, *ae* dekla
Ancus (*i*) *Mārcius* *ī* Ank Marcij,
 4. kralj rim.
anguis, *is*, *m.* kača, zmija
angustiae, *ārum* soteska, ožina
angustus 3 ozek, tesen
anima, *ae* duša
anim-ad-vertō 3, *vertī*, *versum*
 spazim, zapazim
animal, *ālis*, *n.* živo bitje, živo-
 tinja, žival
animus, *ī* duh, duša, srce; pogum;
 volja; *in animō habeo* v mislih
 imam, nameravam
annālis, *is*, *m.* letopis
annōn (vprašalnica) ali ne
annus, *ī* leto
anser, *eris*, *c.* gos
ante (*praepos.* z akuzat.) pred

ante (*adv.*) prejš, pred; *paulō ante*
 malo prej
anteā (*adv.*) (po)prej
ante-eō, *īre*, *īi*, - naprej idem;
anteeō aliquem rē presegam -,
 prekosim (-kašam) koga v čem
antequam (*cōni.*) = *priusquam*
Antigonus, *ī* Antigon, vojskovodja
 Aleksandra Vél., pozneje na-
 mestnik v Veliki Frigiji
Antiochus, *ī* Antioh, kralj sirski (260)
antīquitās, *ātis*, *f.* starodavnost
antīquus 3 star(odaven); *antiquī*,
ōrum starodavniki
Antōnius, *ī* Antonij, 1.) konzul
 rim. (63); 2.) triumvir rim. (43)
antrum, *ī* votlina, duplja
ānulus, *ī* prstan
apage (*tē*)! poberi se!
Apellēs, *is* Apel, najslavnejši slikar
 grški
aper, *prī* merjasec, veper
a-periō 4, *uī*, *pertum* odprem,
 odkrijem, razodenem
apertus 3 odprt, odkrit; plan
apis, *is*, *f.* bučela (čebela)
Āpis, *is*, *m.* Apis, bik, ki so ga
 častili Egipčani po božje
Apollō, *inis* Apolon, grško-rim.
 bog solčne svetlobe, modrosti
 in pesništva
apparātus, *ūs*, *m.* priprava
appellō 1 nagovorim, imenujem,
 zovem
ap-pellō 3, *pulī*, *pulsum* pritiram;
nāvem appellō pristanem z ladjo;
nāvis appellitur ad montem
 (ladja se pritigne h gori =)
 z ladjo pristanem h gori

Appennīnus 3 apeninski; *Appennīnus*, ī Apenin, gorovje italško
ap-propinquō 1 (pri)bližam se, približujem se
apricor 1 solnčam se
aptus 3 (*ad rem*) primeren, prikladen, sposoben (za kaj); *aptēdictum* (ī) primerno povedano = primeren izrek (odgovor)
apud (*praep.* z akuzat.) pri, pred
Āpulia, *ae* Apulija, pokrajina italška
aqua, *ae* voda; *aquae*, *arum* vodovje; toplice
Arbēla, *orum*, *n.* Arbele, mesto asirsko
arbitrium, *iī* samovoljnost
arbitror 1 menim, mislim, sodim, imam (za)
arbor, *oris*, *f.* drevo
Arcadia, *ae* Arkadija, dežela peloponeška
arceō 2, *uī*, - odvrčam, odganjam
arcessō 3, *ivī*, *itum* prizovem
Archelāus, *āi* Arhelaj, kralj macedonski
arcus, *ūs*, *m.* lok
ardeō 2, *ārsī*, *arsum* gorim
ārēscō 3, *ārūī*, - (u)sahnem, posušim se
argenteus 3 srebrn
argentum, ī srebro
Argīvus 3 argivski; -*us*, ī Argivec, prebivalec grške pokrajine Argolide
Argos, *n.* (le nom. in akuzat., sicer:) *Argī*, *orum*, *m.* Argi (genet.: Argov), mesto peloponeško

arguō 3, *uī*, *ūtum* (*aliquem aliquid cūius rēi*) dolžim (koga česa), izpričam (komu kaj)
āridus 3 suh
ariēs, *etis*, *m.* oven
Ariovistus, ī Ariovist, kralj suebski v Cezarjevi dobi
Aristīdēs, *is* Aristid, državnik atenski (480)
arma, *orum*, *n.* orožje
armō 1 oborožim
Arnus, ī, *m.* Arno, reka italška
arō 1 orjem
Arpīnās, *ātis*, *m.* Arpinec (= iz italškega mesta Arpina)
Arpīnum, ī, *n.* Arpin, mesto v Laciji
ar-rēpō 3, *rēpsī*, *rēptum* prilezem, priplazim se
ar-ripō 3, *ripuī*, *reptum* (*rem*) zgrabim -, popadem (kaj); lotim se -, poprimem se (česa)
ars, *artis*, *f.* umet(el)nost, spretnost; lastnost
artifex, *ficis*, *m.* umet(el)nik
artificiōsus 3 umet(el)en
artus, *ūs*, *m.*, navad. plur.: *artūs*, *uum* udje
Arvernī, *orum* Arvernci, mogočen narod galski
arx, *arcis*, *f.* grad, trdnjava
Ascanius, *iī* Askanij, Enejev sin
Asia, *ae* Azija
asinus, ī osel
asper, *era*, *erum* hrapav; oster, neprijazen
as-portō 1 odnesem (-našam)
astrum, ī zvezda
at (*cōni.*) a, toda

āter, tra, trum (medlo-) črn
Athēnae, ārum Atene, mesto grško
v Atiki
Athēniēnsis, e atenski; *-is, is, m.*
Atenjan, Atenec
Athesis, is, m. Adiža, reka italška
Atlās, antis Atlant, oče Hesperid,
velikan
atque (cōni.) = ac
atquē (cōni.) in vendar
Atreus, ei Atrej, kralj micenski
Atřida (-īdēs), ae, m. Atrejevič
= Atrejev sin
at-tendō 3, tendī, tentum napenjam;
attendō ad rem pazim na kaj
Attica, ae Atika, dežela grška
Atticus, ī Atik, Ciceronov prija-
telj in zgodopisec rim.
at-tribuō 3, buī, būtum odkažem,
podelim
auctōritās, ātis, f. veljava, veljav-
nost; oblast
audācia, ae (pre)drznost, smelost
audāx, ācis drzen, smel
audēns, entis (partic. glag. *audēre*)
drzen, pogumen
audeō 2, ausus sum drznem se,
upam si
audiō 4, īvī, ītum (u)slišim, po-
slušam
au-ferō, ferre, abstulī, ablātum
odnesem, vzamem
Aufidus, ī, m. Avfid (zd. Ofanto),
reka italška
au-fugiō 3, fūgī, - ubežim, po-
begnem
augeō 2, auxī, auctum (po)množim,
povečam; pospešujem
Augiās, ae Avgija, kralj elidski

Augustus, ī Avgust, prvi cesar
rim. (31)
aureus 3 zlat
auris, is, f. uho
aurum, ī zlato
aut (cōni.) ali
autem (cōni.) a, pa
autumnus, ī jesen
auxilior 1 pomagam (pomorem)
auxiliūm, īi pomoč; *auxilia, ōrum,*
n. pomožne čete, pomožni polki
avāritia, ae lakomnost, skopost
avārus 3 lakomen, skop; *-us, ī,*
m. lakomnik, skopuh
avē, avēte zdrav(i)! na zdravje!
pozdravljen(i) bodi(te)! zdrav-
stvuj(te)!
ā-vertō 3, vertī, versum odvrnem
(-vračam); *āvertō mē* (proč) se
obrnem
avis, is, f. ptica, ptič
āxis, is, m. os.

B.

Babylōn, ōnis, f. Babilon, glavno
mesto babilonskega kraljestva
Babylōnius, īi Babilonec
Bacchus, ī Bakh, vinski bog
Bāiae, ārum, f. Baje, mesto kam-
pansko
barba, ae brada
barbātus 3 bradat
beātus 3 blažen, srečen
bellō 1 voj(sk)ujem se
bellum, ī vojna (= vojskovanje)
bene (adv.) dobro, prav
beneficiūm, īi dobrotā
beneficus 3 dobrodelen, dobroten

benevolentia, *ae* dobrohotnost, blagovoljnost, naklonjenost
benevolus 3 (*in aliquem*) dobrohoten —, naklonjen (komu)
benīgnitās, *ātis*, *f.* dobrotljivost
benīgnus 3 dobrotljiv, dobrohoten
bēstia, *ae* zver(ina), žival
Biās, *antis* Biant, eden izmed sedmih modrijanov grških
bibō 3, *bibī*, *pōtum* pijem
Biturīgēs, *um* Biturigi, keltsko pleme v Galiji
blandior 4, *ītus sum* prilizujem —, dobrikam —, sladkam se
blandus 3 prilizljiv
Bocchus, *ī* Bokh, kralj mavretanski (108)
Bō(i)ī, *iōrum* Bojci, galsko pleme
bonitās, *ātis*, *f.* dobrost, izvrstnost
bonus 3 dober; *bonum*, *ī* dobrina, blaženstvo; *bona*, *ōrum* imovina
boreās, *eae*, *m.* sever (veter)
bōs, *bovis*, *c.* govedo (vol, krava)
Brennus, *ī* Bren, poveljnik galski (390)
Britannia, *ae* Britanija
Britannus, *ī* Britanec
Bruttium, *iī*, *n.* Brutija, pokrajina italska
Brūtus, *ī* Brut, 1.) prvi konzul rim. (509); 2.) zarotnik zoper Cezarja (44)
Būcephalus, *ī*, *m.* (= Bikoglavec)
 Bucefal (ime konju).

C.

Cadāver, *eris*, *n.* (mrtvo) truplo; mrlič
cadō 3, *cecīdī*, *cāsum* (od)padem,

cadūcus 3 razpaden; minljiv
caecus 3 slep
caedēs, *is*, *f.* umor, poboje, klanje
caedō 3, *cecīdī*, *caesum* (po)sekam, nasekam; pobijem, ubijem; tepem
Caesar, *gl. G. Iūlius Caesar*
Calabria, *ae* Kalabrija, pokrajina italska
calamitās, *ātis*, *f.* nezgoda, nesreča
cale-faciō 3, *fēcī*, *factum* (o)grejem, ogrevam
calidus 3 topel, vroč
calliditās, *ātis*, *f.* zvitost, lokavost
callidus 3 zvit, prekanjen
calumnior 1 obrekujem
Calypsō, *ūs* Kalipso (genet. Kalipse), nimfa
Camillus, *ī* Kamil, oblastnik rim. (396, 394, 389)
Campānia, *ae* Kampanija, pokrajina italska
campus, *ī* ravan, polje
canis, *is*, *c.* pes, psica
Cannae, *ārum*, *f.* Kane, trg v Apuliji
Cannēnsis, *e* kanski, pri Kanah
canō 3 *cecīnī*, (*cantātum*) pojem, pevam; *fidibus canō* brenkam na citre
cantus, *ūs*, *m.* petje
capessō 3, *īvī*, *ītum* (*rem*) lotim se (česa), prevzamem —, začnem (kaj); *viam capessō* nastopim pot
capillus, *ī* las(je)
capīō 3, *cēpī*, *captum* vzamem, ujamem, osvojim (—svajam) si, pribojujem; *capīō dētrīmentum*

škodo trpim; *capio fructum ex re* koristim si s čim, koristim od česa; *cupiditas me capit* poloti se me želja
Capitolium, n. Kapitolij, grad v Rimu
Cappadocia, ae Kapadocija, dežela maloazijska
captivus 3 ujet; *-us, i, m.* ujetnik, zajetnik
Capua, ae Kapua, mesto kam-pansko
caput, capitis, n. glava; glavno mesto
carcer, eris, m. ječa
caro 2, *ui, cariturus (re)* pogrešam (kaj), sem brez (česa), nimam
carmen, inis, n. pesen, pesmotvor; proroštvo
caro, carnis, f. meso
carpo 3, *carpsi, carptum* (u) trgam, natrgam
Carthaginiensis, is, m. Kartaginec
Carthago, inis, f. Kartagina, mesto afriško
carus 3 drag
casa, ae koča
castra, orum, n. tabor, ostrog; *castrum, i* gradič; *castrum Al-bum* Beli gradič
casus, us, m. pad(ec); slučaj, nezgoda
catena, ae veriga, spona
Catilina, ae (*Lūcius [ui] Sergius [ui] Cat.*) Lucij Sergij Katilina, plemenitaš in zarotnik rimski (63)

Cato (onis) Maior, oris Katon Starejši, oblastnik rim. (170)
Cato (onis) Minor, oris Katon Mlajši, oblastnik rim. (46)
cauda, ae rep
causa, ae vzrok; pravda; *causa* (za genet.) zavoljo, (za)radi
cautus 3 previden, oprezen
caveo 2, *cavi, cautum (aliquem, rem)* varujem se (koga, česa)
cedo! sem daj! podaj (mi)!
cedo 3, *cessi, cessum* umaknem se; (od)idem, odhajam, grem
celeber, bris, bre mnogo obiskovan, ljudnat; mnogo imenovan, sloveč
celebro 1 (po)slavim, preslavljam; obhajam
celer, eris, ere nagel, hiter, brz
celeritas, atis, f. hitrost, urnost
cella, ae pregradek, shramba
cena, ae obed
ceno 1 (po)obedujem, jem
censeo 2, *ui, censum* cenim, popišem ljudi in imetek; menim, tega mnenja sem
centuria, ae stotnija, centurija
centurio, onis stotnik, centurion
Cerberus, i, m. Cerber, peklenski pes
Ceres, eris Cerera, rimska boginja poljskih pridelkov
cerno 3, -, - ločim; vidim, zrem
certamen, inis, n. prepir, borba, tekma
certo 1 prepiram -, borim -, bojujem se, tekmujem, izkušam se
certus 3 gotov, zanesljiv, določen, ena, o; adv.: *certe* gotovo, vsaj; *certo* za gotovo

cerva, *ae* košuta

cervīx, *īcis*, *f.* tilnik, vrat

cēterī, *ae*, *a* (v sing. le fem.)

drugi, *e*, *a*; *adv.* *cēterum* v ostalem, sicer

Charybdis, *is*, *f.* Haribda, nevaren vrtinec v sicilski morski ožini

Christus, *ī* Krist(us); *ante Christum nātum* pred rojenim Kristom = pred Kristovim rojstvom

cibāria, *ōrum*, *n.* jestvine, živež

cibus, *ī* jed, hrana

Cicerō, *ōnis* Ciceron, oblastnik in najslavnejši govornik rim. (63)

cicur, *uris* krotek

Cineās, *eae* Cineja, svetovalec in poslanec Pirov (280)

cingō 4, *cinxi*, *cinctum* opašem (-pasujem), obda(ja)m; *caput cingō corōnā* ovenčam (si) glavo

cingulum, *ī* pas

ciō, *cīre*, *navad.* *ciēō* 2, *civī*, *cītum* gibljem; pozovem

circā (*praepos.* z akuzat. in *adv.*) okoli, okrog

Circē, *ēs* Circa (Cirka), glasovita čarovnica

circiter (*adv.*) blizu = približno, okoli

circuitus, *ūs*, *m.* obseg

circum (*praepos.* z akuzat.) okrog, okoli

circum-dō, *dāre*, *dēdī*, *dātum* obda(ja)m

circum-eō *īre*, *ī*, *itum* obidem, obhajam, obkolim, zajamem

circum-sedeō 2, *sēdī*, *sessum* obsedam (-sedem)

circum-stō 1, *stetī*, - (*aliquem*) stojim okoli -, obstopim (koga)

circum-veniō 4, *vēnī*, *ventum* okoli pridem; prekanim

Cirta, *ae* Cirta, mesto numidijsko

citerior, *ius* tostranski

citus 3 hiter, brz; *adv.* *citō* hitro, brzo, koj

civilis, *e* državljanski

civis, *is* (so)državljan, podanik
civitas, *ātis*, *f.* državljanstvo, tudi = državljanske pravice; država, občina

clādēs, *is*, *f.* poraz

clam (*adv.*) skrivaj, na skrivnem, tajno

clāmor, *ōris*, *m.* krik, vpitje

clangor, *ōris*, *m.* krič, gaganje

clārus 3 svetel, jasen, razločen; slaven

clāssis, *is*, *f.* ladjevje, brodovje

claudō 3, *clausī*, *clausum* zaprem
claudus 3 hrom

clava, *ae* kij, bāt

clāvis, *is*, *f.* ključ

Clīniās, *ae* Klinija, Alcibiadov oče

Cleópatra, *ae* Kleopatra, kraljica egiptovska (31)

clipeus, *eī* (majhen, okrogel) ščit
co-arguō 3, *uī*, - (*aliquem alicuius rei*) okrivim (koga česa), dokažem (komu kaj)

coepī, *coepisse* začel sem

cōgitātiō, *ōnis*, *f.* misel

cōgitō 1 (po)mislim, premislim

cōgnōmen, *inis*, *n.* priimek

cō-gnōscō 3, *nōvī*, *nītum* spozna(va)m, zvem

cōgō 3, *coēgi*, *coāctum* seženem, vkup spravim, zberem; (pri)silim
cohors, *ortis*, *f.* kohorta, 10. del rimske legije
collēga, *ae*, *m.* (uradni) tovariš, sooblastnik
col-ligō 3, *lēgi*, *lēctum* zberem (zbiram)
collis, *is*, *m.* grič, hrib
col-locō 1 postavim, nastanim
col-loquium, *ī* pogovor
col-loquor 3, *locūtus sum* pogovorim (-varjam) se
collum, *ī* vrat
colō 3, *coluī*, *cultum* gojim, obdelam (-delujem); častim, spoštujem
color, *ōris*, *m.* boja, barva
columna, *ae* steber
comb-ūrō 3, *ūssi*, *ūstum* sežgem
com-edō 3, *ēdi*, *ēsum* (po)jem, snem (snedam); (po)tratim
comes, *itis*, *n.* spremljevalec, spremljevalka
cōmis, *e* prijazen, vljuden, pri-ljuden
comitor 1 spremljam
commendātiō, *ōnis*, *f.* (*māiōrum*) priporočilo (po prednikih)
com-mendō 1 priporočim (-ročam)
com-mittō 3, *mīsi*, *missum* skupaj denem; *committō aliquid* (-*facinus*) storim -, zagrešim kaj (- zločin); *committō proelium* ali *pūgnam* (*cum aliquō*) spustim se v bitko (boj), udarim se (s kom), bijem bitko (boj)
commodum, *ī* ugodnost, udobnost, korist

com-mone-faciō 3, *fēcī*, *factum* opomnim (-minjam), posvarim
com-moror 1 (po)mudim se
com-moveō 2, *mōvī*, *mōtum* ganem, gibljem; vzbudim
communis, *e* skupen, splošen, občen
commūtātiō, *ōnis*, *f.* izprememba
cōmō 3, *cōmpsī*, *cōmptum* uredim (-rejam), lišpam, razčešem
com-parō 1 pridobi(va)m; pri-merim (-merjam), prispodobim (-dabljam)
com-periō 4, *perī*, *pertum* (*rem*, *dē rē*) zvem (kaj, o čem)
com-pleō 2, *plēvī*, *plētum* napolnim (-njujem); spolnim, dopolnim; navda(ja)m
com-plūrēs, *plūra* več -, precej (jih)
com-pōnō 3, *posuī*, *positum* zložim, sestavim
com-portō 1 znesem, (-nosim, -našam)
com-prehendō 3, *hendī*, *hēsum* zgrabim; do-, razumem
com-primō 3, *pressī*, *pressum* stisnem
cōnātum, *ī*, *n.* ali *cōnātus*, *ūs*, *m.* poizkus, podjetje
con-cēdō 3, *cēssi*, *cēssum* odidem, krenem; dovolim, dopustim (-puščam)
con-cidō 3, *cidī*, - zrušim se zgrudim se
concilium, *ī* zbor, skupščina
con-clūdō 3, *clūsī*, *clūsum* sklenem (sklepam) = konča(va)m
concordia, *ae* sloga

con-cupiscō 3, *pīvi*, *pītum* (rem) za-
želim (česa), koprnim (po čem)
con-cūrro 3, (*cu*)*curri*, *concursum*
stekam se, vkup (pri)hitim, pri-
vrem

con-demno 1 obsodim

condiciō, *ōnis*, *f.* pogoji

condiō 4 začinim (-činjam)

con-dō 3, *didī*, *ditum* (s)krijem;
(s)hranim, pokopljem; zgradim,
ustanovim; *ab urbe conditā* po
ustanovitvi mesta

cōn-ferō, *ferre*, *contulī*, *collātum*
znesem (-nosim), spravim; pri-
merim (-merjam); *cōnferō mē*
krenem

cōn-ficiō 3, *fēcī*, *fectum* napravim;
zvršim (-vršujem), dokončam
(-čujem); oslabim (-iti)

cōn-fidō 3, *fīsus sum* zaupam

cōn-firmō 1 utrdim, potrdim

cōn-fiteor 2, *fessus sum* prizna-
(va)m, (iz)povem

cōn-fligō 3, *flīxī*, *flictum* udarim
se, bijem se, borim se

cōn-fluō 3, *fluxī*, *fluxum* stekam
se; vrem vkup

cōn-fodiō 3, *fōdī*, *fossus* pre-
bodem

cōn-fugiō 3, *fūgī*, *fugitūrus* zbe-
žim, pribežim, zatekam se

con-gerō 3, *gessī*, *gestum* znosim,
(-našam), nakopičim

con-gredior 3, *gressus sum* sni-
dem se

con-gruō 3, *uī*, - skladam -,
ujemam -, strinjam se

con-iciō 3, *iēcī*, *iectum* (z)mečem,
vržem (v)

cōn-iungō 3, *iūnxī*, *iūctum* zve-
žem, združim (-žujem)

cōniūnx, *iugis*, *c.* soprog, soproga

cōniūrātiō, *ōnis*, *f.* zarota

cōniūrātus, *ī* zarotnik

cōn-iūrō 1 zarotim se

Conōn, *ōnis* Konon, vojskovodja
atenski (394)

cōnor 1 podjamem, snujem, po-
iskusim (-kušam)

con-queror 3, *questus sum* pritožim
(-žujem) se

con-quirō 3, *quīsivī*, *quīsītum* po-
iskujem; zbiram

cōn-scendō 3, *scendī*, *scēsum*
vzlezem, splezam; *cōnscendō*
rem vzlezem -, stopim v -, na
kaj; *cōnscendō equum* zajašem
konja

cōn-sciscō 3, *scīvī*, *scītum* odločim;
mortem mihi cōnsciscō smrt si
zadam, usmrtilim se

cōnsensus, *ūs*, *m.* soglasje, eno-
glasje

cōn-sequor 3, *secūtus sum* do-
sežem

cōn-sērō 3, *sēvī*, *sītum* obsejem
(-sevam), obsadim (-sajam)

cōn-servō 1 ohranim, obvarujem,
rešim

cōnsessus, *ūs*, *m.* (skupaj) sedeči
zbor

cōn-sīderō 1 premišljam, razmi-
šljam, preudarim (-darjam)

cōn-sīdō 3, *sēdī*, *sessum* sedem,
usedem se; ustan(ov)im se

cōnsilium, *ī* (na)svèt, naklep,
sklep; namen; razumnost, raz-
sodnost

cōn-sistō 3 *stiti*, - (*in rē*) postavim se -, ustavim se (kje)
cōn-sōlātiō, *ōnis*, *f.* tolažba
cōn-sōlor 1 (po)tolajim
cōn-spiciō 3, *spexi*, *spectum* zagledam, zapazim, vidim
cōnspicor 1 zagledam, uzrem
cōnstāns, *antis* stanoviten, vztrajen
cōn-stat 1, *cōnstitit* dognano je, znano je
cōn-stituō 3, *stituī*, *stitutum* postavim, nastavim; ustanovim, uravnam; določim, sklenem
cōn-struō 3, *struī*, *structum* nakopičim; napravim, naredim, zgradim
cōn-suēscō 3, *suēvī*, *suētum* navadim (-vajam) se; *cōnsuēvī* navadil sem se = navajen sem, običavam; *cōnsuētum habeō ali-quid* navajen sem česa
cōnsuētūdō, *dinis*, *f.* navada
cōnsul, *ulis*, *m.* konzul (oblastnik rim.)
cōnsulāris, *is*, *m.* bivši konzul, konzular
cōnsulātus, *ūs*, *m.* konzulstvo
cōn-sulō 3, *suluī*, *sultum* (*aliquem*) vprašam (-šujem koga) za svet
cōnsultātiō, *ōnis*, *f.* posvetovanje
cōnsultō 1 posvetujem se
cōn-sūmō 3, *sūmpsī*, *sūmptum* potrošim, porabim (-rabljam)
con-temnō 3, *tempsī*, *temptum* zaničujem, preziram (-zrem)
con-tendō 3, *tendī*, *tentum* napnem; poganjam se; trdim, dokazujem; napotim se, hitim
contentus 3 (*rē*) zadovoljen (s čim)

con-terō 3, *trīvī*, *tritum* starem; *tempus conterō in rē* obračam čas v kaj, prebijem čas v čem
con-ticēscō 3, *ticuī*, - umolknem
con-tineō 2, *tinuī*, *tentum* skup držim, obsegam; brzdam
continuus 3 neprestan
cōntiō, *ōnis*, *f.* (narodni) zbor
con-torqueō 2, *torsī*, *tortum* zvijem, zadrgnem
contra (*praepos.* z akuzat.) zoper, proti
contrārius 3 nasproten
con-valēscō 3, *valuī* ozdravim (-eti)
con-veniō 4, *vēnī*, *ventum* snidem se, shajam se
con-vertō 3, *vertī*, *versum* obrnem
con-vocō 1 skličem
co-orior 4, *ortus sum* nakrat nastanem, - se vzdignem
cōpia, *ae* obilica, obilnost; *cōpiae*, *arum*, *f.* (vojne) čete
coquō 3, *coxi*, *coctum* (s)kuham, (s)pečem
cor, *cordis*, *n.* srce
coram (*praepos.* z ablat.) vpričo
Corc̄yra, *ae* Korcira (zdaj Krf), otok grški
Corinthius 3 korintski
Corinthus, *i*, *f.* Korint, mesto grško
Cornēlia, *ae* Kornelija, mati Grak-hov
Cornēlius (*ī*) *Nepōs*, *ōtis* Kornelij Nepot, zgodopisec rim. (40)
cornu, *ūs*, *n.* rog
corōna, *ae* venec, krona
corpus, *oris*, *n.* telo, truplo

cor-rigō 3, *rēxī*, *rēctum* popravim, izboljšam
cor-ripīō 3, *ripuī*, *reptum* zgrabim
cor-rumpō 3, *rūpī*, *ruptum* pokvarim, popačim, pohujšam, (-hujšujem); podmitim, podkupim
corvus, *ī* krokar
cotidianus 3 vsakdanji
cotidiē (*adv.*) vsak dan
crāstinus 3 jutršnji
Cratēs, *ētis* Kratet, modrijan grški
crēber, *bra*, *brum* pogosten, čest; *adv.* *crēbrō* pogosto, često
crēdō 3, *didī*, *ditum* verujem, verjamem
crēdulus 3 lahkoveren
cremō 1 sežgem (-žigam)
Cremōna, *ae* Kremona, mesto gorenjeitalsko
creō 1 ustvarim; (iz)volim; *creor* tudi = (po)rodim se, nastanem
crepō 1, *uī*, *itum* (za)škripljem, (za)rožljam
crēscō 3, *crēvī*, (*crētum*) vzrastem, narastem; umnožim se, vzmagujem se
Crēta, *ae* Kreta, otok grški (zdaj Kandija)
Crētēnsis, *is* Krečan
Creūsa, *ae* Kreúza, Enejeva soproga
crīmen, *inis*, *n.* obdolžitev, očitek; krivnja, pregreha
crīnis, *is*, *m.* las
Critō, *ōnis* Kriton, Atenec, zvest prijatelj Sokratov
Croesus, *ī* Krez, kralj lidijski (546)

crūdēlis, *e* krut
crūdēlitās, *ātis*, *f.* krutost
cruentus 3 krvav
cubīle, *is*, *n.* ležišče
cubō 1, *uī*, *itum* ležim (ležem)
culpa, *ae* krivda
cum (*praepos.* z ablat., znači društvo ali spremstvo) s, z (z družilnikom)
cum (*cōni.*) ko, kadar; ko vendar, dasi; (pri tem) ko, dočim; ker; kar; *cum primum* brž ko, kakor hitro; *cum - tum* kakor - tako; (gl. Lat. slovn. §§ 368.—375.)
cunctor 1 obotavljam se, oprezujem
cupiditās, *ātis*, *f.* poželenje, želja, željnost; strast; *cupiditās glōriae* slavohlepnost
cupidus 3 željen, strasten
cupiō 3, *cupīvī*, *cupitum* (*rem*) želim -, poželujem (česa), hrepnim (po čem)
cūr (*adv.*) zakaj?
cūra, *ae* skrb(nost)
cūrō 1 (*rem*) skrbim -, brigam se (za kaj), na skrbi imam (kaj); zdravim
currō 3, *cucurrī*, *cursum* tečem (pritečem), derem
currus, *ūs*, *m.* voz
cursus, *ūs*, *m.* tek
cūstōdia, *ae* straža; ječa
cūstōdiō 4 stražim, čuвам
Cyclōps, *ōpis* Ciklop, enook velikan
Cyprus, *ī*, *f.* Ciper, otok grški v Srednjem morju
Cýrus, *ī* Cir, kralj perzijski (540).

D.

Dāmis, *idis* Damid, kralj lace-demoniski

damnō 1 (*aliquem alicuius rei*) obsodim (-sojam koga zaradi česa); *damnō aliquem capitis* obsodim koga na smrt

damnum, *ī* izguba, škoda

Danaus, *ai* Danaj, ustanovitelj argivskega kraljestva, Egiptov brat

Dārēus, *ēi* Darej, kralj perzijski
dē (*praepos.* z ablat.) s, z (z genet.), o, od, iz, izmed; gledé (na)

dea, *ae* boginja

dēbeō 2, *uī*, *itum* dolgujem, dolžen sem; moram, smem

dēbilis, *e* slab(oten), omrtvičen, čna, o

dēbilitō 1 (o)slabim, omrtvim (-iti);
dēbilitor (o)slabim (-eti)

dē-cēdō 3, *cēssī*, *cēssum* odstopim; odidem, ločim se (*[dē]* *vītā* s tega sveta), umrem

December, *bris* (namr. *mēnsis*), *m.* gruden, december

decemvir, *virī*, *m.* decemvir

dē-cernō 3, *crēvī*, *crētum* odločim, ukrenem, sklenem

dē-cerpō 3, *cerpsī*, *cerptum* od-, utrgam

dē-cipiō 3, *cēpī*, *ceptum* (pre-)varam, prekanim

Decius, *īi* Decij, ime rim. plemena
decorō 1 (o)dičim, odličim (-likujem)

decōrus 3 časten, pristojen

decuria, *ae* desetnija, dekuriija

decuriō, *ōnis*, *m.* desetnik, dekurion

decus, *oris*, *n.* okras, dika; slava
dēdecus, *oris*, *n.* nečast, sramota
dē-dicō 1 posvetim

dē-dō 3, *didī*, *ditum* (*mē*) vda-(ja)m (se)

dē-dūcō 3, *dūxī*, *ductum* odpeljem, odvedem (-vajam)

de-errō 1 zaidem

dē-fatīgātus 3 utrujen, onemogel

dē-fendō 3, *fendī*, *fēnsū* odvrnem (-vračam), odbijem; (o)branim, zagovarjam; *dēfendō rem* (*mē*) *ā rē* obranim kaj (se) čemu (komu)

dēfēnsiō, *ōnis*, *f.* obramba, zagovor

dēfēnsor, *ōris*, *m.* branitelj

dē-ferō, *ferre*, *tulī*, *lātum* doli nesem, zanesem; izročam (-ročujem); *dēferor* zanesen sem, zaidem

dē-fetīscor 3, *fessus sum* utrudim se; *dēfessus* 3 = utrujen

dē-ficiō 3, *fēcī*, *fectum* (*ā quō*) odpadem (od koga), izneverim se (komu); *vīrēs mē dēficiunt* moči me zapuščajo

dē-flagrō 1 pogorim

dē-fleō 2, *flēvī*, *flētum* objokujem, oplakujem

dē-fluō 3, *fluxī*, - doli tečem, odtekam

dē-fōrmitās, *ātis*, *f.* pokazek, grdost

dē-fōrmō 1, pokazim, ogrdim

dē-fungor 3, *fūnctus sum* (*rē*) opravi (kaj); *vītā dēfungor* končam življenje, umrem; *vītā dēfūnctūrus* = umirajoč

dēgō 3, *dēgī*, - prebijem -, (pre-) bivam (čas), preživim; *vītam* *dēgō* živim življenje
dē-iciō 3, *iēcī*, *iectum* vržem -, pahnem (s česa)
deinde (adv.) potem
dēlectō 1 razveselim (-ljudem), obradujem; *dēlector* (*rē*) razveselim se (česa), razveseljujem se -, zabavam se (s čim)
dēleō 2, *levī*, *letum* razdenem (-devam), uničim (-čujem), pokonča(va)m
dē-liberō 1 pretehtam; preudarim (-darjam), premišljam
delicātus 3 slasten, izbran
deliciae, *arum*, *f.* slast, radost
dē-ligō 3, *lēgī*, *lēctum* odberem
dēlīrus 3 blazen, brezumen
Delphī, *ōrum*, *m.* Delfi (-fov), mesto grško v Focidi
Delphicus 3 delfski
Dēlus, *i*, *f.* Del, otok grški
dē-mergō 3, *mersī*, *mersum* potopim, pogreznem
dē-metō 3, *messuī*, *messum* požanjam, pokosim
dē-migrō 1 odidem, izselim se
dēmō 3, *dēmpsī*, *dētemptum* (od-) vzamem, otmem, snamem
Dēmocritus, *i* Demokrit, modrijan grški
dē-mōlior 4, *itus sum* snamem, poderem
Dēmōnāx, *ācis* Demonak, modrijan grški
Dēmostenēs, *is* Demosten, državnik in govornik grški (350)
dēmum (adv.) še le

dē-negō 1 popolnem zanika(va)m; odrečem (-rekam)
dēnique (adv.) naposled
dēns, *dentis*, *m.* zob
dēnsus 3 gost
dēnuō (= *dē novō*, adv.) iznova, novič
dē-pellō 3, *pulī*, *pulsum* preženem
dē-portō 1 odnesem, odvedem, odpravim
dē-pōscō 3, *popōscī*, - zahtevam
dē-rīdeō 2, *rīsi*, *rīsum* zasmejujem
dē-scendō 3, *scendī*, *scēnsus* doli plezam, - grem, - pridem
dē-scīscō 3, *scīvī*, *scitum* odpadem
dē-secō 1, *cuī*, *sectum* odsekam, odrežem
dē-serō 3, *uī*, *sertum* pustim (na cedilu), zapustim (-puščam)
dēsīderium, *ī* želja, hrepenenje
dē-siliō 4, *siluī*, - skočim s česa
dē-sinō 3, *siī*, *situm* neham, jenjam; *dēsīnō in aliquid* končam (-čujem) s čim
dē-sipiō 3, *puī*, -, brezpameten sem, nezmožen sem preudarka
dē-sistō 3, *stitī*, - (*rē*) odstopim (od česa), neham
dē-spiciō 3, *spexī*, *spectum* preziram, zaničujem
dē-sum, *deesse*, *dēfui* nedostajam
dē-tegō 3, *tēxī*, *tēctum* odkrijem, razodenem
dē-tergeō 2, *tersī*, *tersum* (*rem rē*) zбриšem (kaj s česa); preženem
dēterior, *us* slabejši; *dēterrimus* 3 najslabejši

dē-terreō 2, *uī*, *itum* (o)strašim, odstrašim, (o)plašim, odvrnem (-vračam)
dē-trahō 3, *trāxī*, *trāctum* zvlačem, slečem, snamem
dētrimentum, *ī* škoda, izguba
Deucaliōn, *ōnis* Devkalion, Pro-metejev sin
deus, *eī* bog
dē-vāstō 1 docela (popolnem) opustošim
dē-vinciō 4, *vinxī*, *vinctum* zvežem; obvežem koga, naklonim si ga
dē-vorō 1 (po)žrem
dexter, *tera*, *terum* (*tra*, *trum*) desni
Diāna, *ae* Diana, rim. boginja meseca in lova
diciōnis (*genet.*), *ī*, *em*, *f.* oblast
dicō 3, *dixī*, *dictum* (iz)govorim, (iz)rečem, pravim, povem; zovem, imenujem
dictātor, *ōris*, *m.* diktator, najvišji oblastnik rim.; *dictātōrem* *dicō* imenujem diktatorja
dictātūra, *ae* diktatorstvo, diktatorska oblast
dictum, *ī* izrek
Didō, *ōnis* Didona, ustanoviteljica in kraljica kartaginskega mesta
diēs, *ēī*, *m.* (*f.*) dan
dif-ferō, *ferre*, *distulī*, *dilatūm* raznesem; odložim, odlašam; *differō* *rē* razlikujem se v čem
difficilis, *e* težek, težaven
difficultās, *ātis* *f.* težava, težavnost
dif-fidō 3, *fīsus* *sum* ne (za)upam
dif-fundō 3, *fūdī*, *fūsum* razlijem (-livam)

dignitās, *ātis*, *f.* vrednost; dostojnost, dostojanstvo, čast
dignus 3 (*rē*) vreden (česa)
dī-lābor 3, *lāpsus* *sum* razpadem, razspem se; prejdem
dī-lacerō 1 raztrgam
diligēns, *entis* skrben, maren, priden
diligentia, *ae* skrbnost, marnost, marljivost
dī-ligō 3, *lēxī*, *lēctum* spoštujem, ljubim
dī-lūcēscō 3, *lūxī*, - zasijem, zasvetim se; *dilūxī* = sijem
dī-luā 3, *luī*, *lūtum* razveljavim, ovržem
dī-micō 1 bojujem se, borim se
dimidium, *ī* polovica
dī-mittō 3, *mīsī*, *missum* razpošljem, odpošljem; od-, izpustim
Diogenēs, *is* Diogen, modrijan grški
Diomēdēs, *is* Diomed, kralj traški
Dionysius, *ī* Dionizij, samosilnik sirakuški
dīr-imō 3, *ēmī*, *emptum* razstavim, ločim, ustavim
dī-ruō 3, *uī*, *utum* razrušim
dis-cēdō 3, *cēssī*, *cēssum* razidem se, odidem, odhajam
dis-cerpō 3, *cerpsī*, *cerptum* raztrgam
discēssus, *ūs*, *m.* odhod
disciplīna, *ae* nauk, odgoja; redovitost, vojaški red
discipulus, *ī* učenec
discō 3, *didicī*, - (*rem*) (na)učim se (česa)
discordia, *ae* razpor, nesloga
discrīmen, *inis*, *n.* razloček

dis-iciō 3, *ieci*, *iectum* razmečem;
 razbijem, razdrobim
dis-putō 1 (*dē rē*) govorim (o
 čem), razpravljam (kaj)
dis-serō 3, *seruī*, *sertum* razvijam,
 razpravljam, govorim
dissolūtē (*adv.*) razuzdano, lahko-
 miselno
diū (*adv.*) dolgo (časa); komparat.
diūtius dalje (časa), superlat.
diūtissimē najdalje
dives, *itis* bogat; bogatin
dividō 3, *vīsī*, *vīsum* (raz)delim
divīnus 3 božji
Diviciācus, *ī* Diviciak, imeniten
 Eduvec
divitiae, *arum* bogastvo
divus 3 božanski; -us, *ī*, *m.* bog;
sub divō pod milim bogom
 (nebom)
dō (*dās*), *dāre*, *dedī*, *datum* dam
 (dajem); *dō alicuī beneficium*
 izkažem komu dobroto; *dō ali-*
cui cōnsilium dam komu svēt,
 svetujem mu; *dō nāvem ventis*
 odplujem, odjadram
doceō 2, *cuī*, *doctum* (po)učim,
 poučujem
doctus 3 učen
doctrīna, *ae* učenost
Dōdōna, *ae* Dodona, mesto epirsko
doleō 2, *uī*, - bolim; (ob)žalujem;
dolet (ēre, uit) mē boli me, žal
 mi je
dolor, *ōris*, *m.* bol (ečina), bolest
dolōsus 3 varljiv
dolus, *ī* zvijača, lest
domesticus 3 domač, hišni
domicilium, *ī* bivališče, stanišče

dominor 1 gospodujem, vladam
dominus, *ī* gospod(ar), vladar;
 (lastnik)
domō 1, *uī*, *itum* (u) krotim, brzdam
domus, *ūs*, *f.* dom, hiša; *domī*
 doma, *domō* z doma, *domum*
 domov
dōnec (cōni.) dokler (da ne)
dōnō 1 (*alicuī rem*) darujem -,
 podarim (komu kaj), *dōnō ali-*
quem rē obdarim (-rujem) koga
 s čim
dōnum, *ī* dar (ilo)
dormiō 4, *īvī*, *itum* spim
dōs, *dōtis*, *f.* dota
dracō, *ōnis*, *m.* zmaj
dubitō 1 dvojim, dvomim
dubius 3 dvomen, dvomljiv
dūcō 3, *dūxī*, *ductum* peljem, vo-
 dim; *vītam dūcō* živim (življenje)
dulcis, *e* sladek; prijeten
dum (cōni.) med tem ko, dočim,
 dokler (ne)
dūrus 3 trd; strog
dux, *ducis*, *c.* vodnik, vodnica,
 voditelj (-teljica), (vojsko)vodja
Dyrrhachium, *ī*, *n.* Dirahij, me-
 sto ilirsko.

E.

Ē, *gl. ex*
ē-discō 3, *didicī*, - (*rem*) (na)učim
 se (česa) na pamet (izust)
edō 3, *edī*, *esum* jem, uživam
ē-dō 3, *didī*, *ditum* izda(je)m;
lūdōs ēdō da(je)m -, priredim
 (-rejam) igre
ē-ducō 1 odgojim (-gajam); vzgo-
 jim, vzredim

ē-dūcō 3, *dūxī*, *ductum* peljem iz,
- vun, izvedem
ef-ferō, *ferre*, *extulī*, *ēlātum* iz-
nesem, (vun) odnesem; pōvzdig-
nem; *efferror* *rē* ponašam se s
čim, ponosen sem česa (s čim)
efficāx, *ācis* izdaten, uspešen
ef-ficiō 3, *fēcī*, *fectum* zvršim;
učinim
ef-flō 1 izdihnem
ef-fodiō 3, *fōdī*, *fossūm* izkopljem
(-kopavam)
ef-fugiō 3, *fūgī*, *fugitūrus* (*ali-*
quem) izbežim, ubežim-, ute-
čem-, uidem (komu)
ef-fundō 3, *fūdī*, *fūsum* izlijem
(-livam); potratim, potrošim
egēnus 3 potreben (česa), reven
egeō 2, *uī*, - (*rē*) potrebujem -,
potreben sem (česa)
Egeria, *ae* Egerija, rim. nimfa
ē-gredior 3, *gressus sum* izstopim,
idem iz česa, uidem, odidem,
odrinem
ēgregius 3 izvrsten
ē-lābor 3, *lāpsus sum* izmaknem
se, uidem
ēlegantia, *ae* okusnost, uglaje-
nost
elephantus, *ī*, *m.* ali *elephās*, *antis*,
m. slon
ē-liciō 3, *licuī*, *licitum* izvabim,
spravim (spravljam) na dan
ē-ligō 3, *lēgī*, *lēctum* izvolim, iz-
berem (-biram)
ēloquēns, *entis* zgovoren
ēloquentia, *ae* zgovornost
ē-loquor 3, *locūtus sum* izgovorim
(-govarjam)

ē-lūdō 3, *lūsī*, *lūsum* (*aliquem*)
rogam se (komu), zasmehujem
(koga); *ēlūdō* *aliquid* oviram-,
(pre)prečim (kaj)
ē-metior 4, *mēnsus sum* izmerim;
prepotujem, preplujem
ē-mincō 2, *uī*, - (*rē*) vun molim;
odlikujem se (po čem)
ē-mittō 3, *mīsī*, *missum* izpustim;
vōcem *ēmittō* izustim
emō 3, *ēmī*, *emptum* kupim (-pujem)
ē-natō 1 izplavam
ē-nārrō 1 pripovedujem do konca,
- na drobno
Endymion, *ōnis* Endimion, Zevsov
sin
enim (*cōni.*, nikdar prva beseda
v stavku) kajti, zakaj, namreč
eō, *īre*, *īī* (*īvī*), *itum* idem, grem,
hodim, zahajam
eō (*ablāt. adv.*) tja; *eō* - *quō* tja
- kamor; *eō* - *quō* (pred kom-
parat.) tem - čim
Epaminōndās, *ae* Epaminonda,
sloveč vojskovodja tebski (371)
Ephesius 3 efeški
Ephesus, *ī*, *f.* Efez, mesto malo-
azijsko
ephorus, *ī* efor, oblastnik spartski
Ēpīrus, *ī*, *f.* Epir, dežela grška
epistula, *ae* pismo
epulor 1 gostim se, (po)obedujem
epulum, *ī* pojedina; *epulae*, *ārum*
jedi, obed
eques, *itis* konjenik, jezdec; vitez
equitātus, *ūs*, *m.* konjenišтво
equus, *ī* konj
ergā (*praepos.* z akuzat., le v
prijaznem pomenu) do, proti

ergō (cōni.) po tem takem, torej
ē-ripiō 3, *ripiū*, *reptum* iztrgam,
 otmem -, vzamem (s silo),
 ugrabim

errō 1 (z) motim se; blodim
error, *ōris*, *m.* zmotā; blodnja
ē-rudiō 4, *īvī* (īi), *ītum* izobrazim
 (-ražam, -ražujem)

ē-rumpō 3, *rūpī*, *ruptum* proderem;
rīsus *ērumpit* smeh uide člo-
 veku, - posili človeka

Erymanthius 3 erimantski (= z
 arkadijskega gorovja Erimanta)
Erythīa, *ae* Eritija, otok na skraj-
 nem zemeljskem robu

ēsuriō 4, - (*ēsuritūrus*) gladujem,
 lačen sem

et (cōni.) in, pa, ter; *et* - *et* (- *et*)
 i - i (- i)

etiam (cōni.) tudi, še; celo
etiāmsī (cōni.) čeprav, tudi če
Etrūria, *ae* Etrurija, pokrajina
 italška

etsī (cōni.) če tudi, čeprav, ako-
 prav

Eumaeus, *ī* Evmej, zvest pastir
 Ulikov

Eumenēs, *is* Evmen, vojskovodja
 Aleksandra Vél., pozneje na-
 mestnik v Kapadociji

Eurystheus, *eī* Evristej, kralj mi-
 censki

ē-vādō 3, *vāsī*, *vāsum* izidem,
 uidem, utečem

ē-vānēscō 3, *vānuī*, - izginem
ē-vellō 3, *vellī*, *vulsum* izrujem,
 iztrgam

ē-veniō 4, *vēnī*, *ventum* izidem (se);
ēvenit zgodi se, pripeti se

ē-vertō 3, *vertī*, *versum* prevrnem;
 poderem, razdenem, razrušim
ex (pred konzonanti tudi:) *ē*
 (*prae*pos. z ablat.) iz, izza, iz-
 med; s, z (z genet.); vsled, po;
 od

ex-agitō 1 izganjam, preganjam
exāmen, *inīs*, *n.* roj, množica

ex-animō 1 (vzamem sapo), ubi-
 jem, usmrtilim

ex-ārdēscō 3, *ārsī*, - vzplamtim,
 užgem se, vnamem se; *īrā* *ex-*
ārdēscō od jeze zagori v meni,
 (od) jeze vzkupim, razsrdim se

ex-cēdō 3, *cēssī*, *cēssum* (*rē*) od-
 idem -, odhajam (od -, iz česa),
 zapustim (-puščam kaj)

ex-cellō 3, -, - (*rē*) odklujem se
 (s čim, v -, po čem)

ex-cido 3, *cidī*, - izpadem, padem
 iz (rok)

ex-ciō 4, *īvī*, *ītum* (toda *excitus*)
 vzbudim; razdražim, vznemirim

ex-cipiō 3, *cēpī*, *ceptum* vzprejem
 (častno)

ex-citō 1 vzbudim (-bujam)

ex-clāmō 1 zavpijem, vzkliknem

ex-clūdō 3, *clūsī*, *clūsum* izključim,
 izločim

ex-colō 3, *coluī*, *cultum* izobrazim
excūsātiō, *ōnis*, *f.* izgovor

ex-cūsō 1 opravičim (-čujem)

ex-edō 3, *ēdī*, *ēsum* izjem, podjem
exemplum, *ī* vzgled

ex-eō, *īre*, *ī*, *ītum* izidem, odidem,
 odhajam; (iz) tečem, iztekam

ex-erceō 2, *cuī*, *citum* (iz)urim;
vēnātiōnēs *exerceō* bavim se z
 lovom

exercitātiō, ōnis, f. vaja
exercitus, ūs, m. vojstvo, vojska
 (= vojaki)
ex-igō 3, *ēgī, āctum* izženem, iz-
 tiram, preženem
exiguus 3 majčken, neznamen
ex-istimō 1 menim, mislim, sodim
ex-orior 4, *ortus sum* na-, po-
 stanem
ex-ōrnō 1 odičim (-čujem), odli-
 kujem
expeditiō, ōnis, f. (vojni) pohod,
 vojna
ex-pellō 3, *pulī, pulsum (patriā*
in ex patriā) izženem, preženem,
 izpodim
ex-pergīscor 3, *perrēctus sum*
 vzdramim se, vzbudim se
ex-perior 4, *pertus sum* izkusim
 (-kušam), poizkusim (-kušam)
expers, ertis nedeleden, brez (česa)
ex-petō 3, *ivī (iū), itum (rem)*
 (po)želim -, poželujem (česa),
 poganjam se (za kaj), izprosim
 si (kaj)
ex-pleō 2, *plēvī, plētum* iz-, na-
 polnim
ex-pōnō 3, *posuī, positum* izpo-
 stavim; razložim (-lagam)
ex-portō 1 iznesem, (vun) odnesem
ex-pōscō 3, *popōscī, - (rem)* iz-
 prosim si (kaj); *expōscō aliquem*
 zahtevam čiga izročitev, - da
 se kdo izroči, - preda v kazen
ex-probrō 1 očitam, oponašam
ex-pūgnō 1 izvojujem, osvojim
ex-sequiae, ārum, f. (mrtvaški)
 sprevod, pogreb, pogrebna sve-
 čanost

ex-sequor 3, *secūtus sum* izvajam,
 izvršim (-šujem)
exsilium, iū prognanstvo
ex-sistō 3, *stitī, -* izidem, na-,
 postanem, pojavim se
expectātiō, ōnis, f. pričakovanje
ex-spectō 1 (*rem*) pričakujem (česa),
 čakam (koga)
ex-stinguō 3, *stinxi, stinctum* uga-
 sim, pogasim; ugonobim, ukon-
 čam, usmrtime; *extinguor* ugas-
 nem; poginem
ex-struō 3, *struxī, strūctum* na-
 grmadim; sezidam, zgradim;
 napravim, (po)stavim
exsul, ulis, m. izgnanec, izselnik
exterus 3 vnanji
ex-timēscō 3, *timuī* zbojim se
extrā (praepos. z akuzat.) zunaj,
 izvun
ex-trahō 3, *traxī, trāctum* izvlečem,
 izderem
extrēmus 3 najskrajnji, zadnji;
ad extrēmum naposled
ex-uō 3, *uī, ūtum (aliquem rē)*
 izujem -, slečem -, (od)vzamem
 komu kaj; *leōnem pelle exuō*
 denem leva iz kože; *mōrēs exuō*
 opustim šege.

F.

Fabius, iū Fabij; (gl. *Q. Fabius*
Māximus)
Fabricius, iū Fabricij, konzul rim.
 (282)
fabricor 1 (s)kujem, izdelujem,
 zgotovim, naredim (si)
fābula, ae bajka, basen; igrokaz,
 žaloigra

faciēs, ēi, f. lice, obraz
facilis, e lahek (storiti)
facinus, oris, n. čin, dejanje;
 zločin

faciō 3, fēcī, factum storim, delam,
 ravnam, činim, napravim, na-
 redim, tvorim, ustvarim; *impe-*
tum faciō in aliquem napadem
 –, naskočim koga; *verba faciō*
 govorim, besedim; *facere nōn*
possum, quān . . . ne morem si
 kaj, da ne bi . . .

factum, ī čin, dejanje, delo
facultās, ātis, f. zmožnost
fallāx, ācis (pre)varljiv
fallō 3, fefellī, dēceptus sum (falšus
3 je adi.) (pre)varam, ukanim
falsus 3 lažen, kriv, napačen, ne-
 resničen; *adv. falsō* napačno,
 po krivem

fāma, ae govoriča, (občni) glas,
 dobro (slabo) ime

famēs, is lakota
familia, ae družina; *pater (filius)*
familiās (ae) hišni oče (sin),
māter (fīlia) familiās (ae) hiš-
 na mati (hči)

familiāris, e družinski, prijateljski;
rēs familiāris imetek, gospo-
 darstvo; *familiārissimus, ī, m.*
 najverniši prijatelj

farcio 4, farsī, fartum (na)bašem,
 (na)mašim, napolnim

fārī, fātus sum govorim; *fandō*
audiō čujem pripovedovati
fās (indēcl.), n. božje pravo; *fās*
est (dictū) prav je –, dovoljeno
 je –, sme se (reči)

fascis, is, m. butara, zvezek

fateor 2, fassus sum (rem) pri-
 zna(va)m –, izpovem (kaj), iz-
 povem se (česa)

fatigō 1 utrudim

faucēs, ium, f. grlo; klanec, ožina
faveō 2, fāvi, fautum naklonjen –,
 prijazen sem

febris, is, f. mrzlica

fēcundus 3 rodoviten

fēlēs (fēlis), is, f. mačka

fēlix, icis srečen

ferē (adv.) skoro, blizu, nekako

ferinus 3, zverinski; *caro ferina*
 divjačina

feriō 4, –, – (aliquem) udarim –,
 ubijem (koga), treščim (v koga)

ferō, ferre, tulī, lātum nesem,
 nosim, prenesem (–našam), (s-)
 trpim; pravim, poročam; *opem*
(auxilium) ferō alicuī pomagam
 komu; *molestē ferō rem* žalo-
 stim se o čem; *indignē ferō*
rem za zlo vzamem (jemljem)
 kaj

ferōx, ōcis divji, bojevit, srčen,
 uporen

fertilis, e rodoviten

ferreus 3 železen

ferus 3 divji; trdosrčen, brezčuten

fessus 3 utrujen

fēstus 3 prazničen, slovesen; *dīēs*

fēstus praznik

fēstinō 1 hitim

fīcus, ī, f. smokva (drevo in sad)

fidēs, ei, f. zvestoba, vera, vernost;

fidem habeō alicuī verujem komu;
in fidē maneō zvest ostanem

fidēs, ium, f. strune

fidō 3, fīsus sum (za)upam

fidūcia, *ae* zaupnost
fīdus 3 zvest
filia, *ae* hči
filius, *ī* sin
findō 3, *fīdī*, *fissum* cepim, (raz-)koljem, prekoljem
fingō 3, *finxī*, *fictum* ustvarjam, upodobim (-dabljam), izobrazim (-ražam), napravim (-pravljam); izmislim (si)
finiō 4, *īvī* (*ī*), *ītum* omejim; končam
finis, *is*, *m.* meja, konec; *fīnēs*, *ium* ozemelje, pokrajina; *quem ad finem* = kako dolgo
finitimus 3 obližen, soseden
fīō, *fierī*, *factus sum* (z)godim se, prigodim -, dogodim (-gajam) se, postanem (-stajam), nastanem (-stajam)
fīrmō 1 krepim, utrdim (-trjujem)
flamma, *ae* plamen
flāvus 3 rumen, plav
flectō 3, *flexī*, *flexum* sklonim, krenem, pripognem; omečim, utešim
fleō, *flēvī*, *flētum* jokam (se), plačem
flōreō 2, *uī*, - cvetem (-tim); slovim
flōs, *flōris*, *m.* cvet(ka), cvetlica
fluctus, *ūs*, *m.* tok, val(ojve)
flūmen, *inis*, *n.* reka
fluō 3, *fluxī*, *fluxum* tečem
fluvius, *ī* reka
focus, *ī* ognjišče
folium, *ī* list, *v* plur. = listje
fōns, *fontis*, *m.* studenec; *vir forēs*, *ium*, *f.* duri

fōrma, *ae* lik, oblika, podoba, postava; lepota
formīca, *ae* mravlja
fortāsse (*adv.*) morda, morebiti
forte (*ablāt. adv.*) po naključju, slučajno
fortis, *e* hraber, pogumen
fortitūdō, *inis*, *f.* hrabrost, pogumnost
fortūna, *ae* sreča, usoda; *fortūnae*, *arum* imetek, blago
fortūnātus 3 osrečen, srečen
forum, *ī* trg
fossa, *ae* jarek
foveō 3, *fōvī*, *fōtum* grejem; vardevam, gojim, pospešujem
frangō 3, *frēgī*, *fractum* (z)lomim, zdrobim, razbijem; ukrotim, zmorem, oslabim (-iti)
frāter, *tris* brat
fraus, *fraudis*, *f.* prevara, goljufija
fremō 3, *uī*, *ītum* mrmram; besnim, divjam
frēnō 1 brzdam
frequēns, *entis* mnogoštevilen, pogosten
frequentō 1 obiščem (-iskujem)
fricō 1, *cuī*, *frictum* (*fricātum*) drgnem, drgam
frīgeō 2, *frīxī*, - prezebam, mrznem
frīgīdus 3 mrzel, hladen
frīgus, *oris*, *n.* mraz
frūctus, *ūs*, *m.* sad, *v* plur. = sadje
frūgālitās, *ātis*, *f.* zmernost, vrlost, moštvo
frūgī (*īndēcl.*) vrl
frūgifer, *fera*, *ferum* plodonosen

frūmentum, ī žito
fruor 3 (*rē*), *perf. ūsus sum* ali
fructum cēpī, (*fruitūrus*) uživam
 (kaj)

frustrā (*adv.*) zastonj
frūx, *frūgis*, *f.* poljski sad; na-
 vad. *plūr. frūgēs*, *um*, *f.* poljski
 pridelki

fuga, *ae* beg
fugiō 3, *fūgī*, *fugitūrus* (*rem*)
 (z)bežim (pred čim, od česa),
 (iz)ogibljem se (česa), izbegavam
 (čemu); *fugit mē* uide mi –,
 neznano mi je (kaj), prezrem
 (kaj)

fugō 1 zapodim v beg
fulciō 4, *fulsī*, *fultum* podprem
fulgeō 2, *fulsī*, – (za)blesketam
 se, (za)svetim se, žarim, sijem
fulgur, *uris*, *n.* blisk
fulmen, *inis*, *n.* strela
fūmus, ī dim

fundāmentum, ī temelj, podstava
fundō 3, *fūdī*, *fūsum* lijem; raz-
 kropim; potolčem

fungor 3, *fūctus sum* (*rē*) opra-
 vim (–vljam kaj); *officiō fungor*
 izpolnjujem svojo dolžnost

fūnus, *eris*, *n.* pogreb

fūr, *fūris* tat

futūrus 3 bodoč, prihodnji.

G.

G. = *Gāius*, *āi* Gaj, predimek
 rim.

G. Canīnius, *īi* Gaj Kaninij, kon-
 zul rim. (31. XII. l. 45. za malo
 ur)

G. Iūlius (*īi*) *Caesar*, *aris* Gaj
 Julij Cezar, oblastnik rim. (50)

G. Laelius, *īi* Gaj Lelij, sloveč
 govornik rim., konzul l. 44.

Gallia, *ae* Galija (zdaj Francosko)

gallina, *ae* kokoš

Gallus, ī Galec

gaudeō 2, *gāvīsus sum* (*rē*) radu-
 jem se –, veselim se (česa)

gaudium, *īi* veselje, radost

gelū, *ūs*, *n.* mraz, led

geminī, *ōrum*, *m.* dvojčka

gemitus, *ūs*, *m.* vzdih(ovanje),
 stok(anje)

gemō 3, *uī*, *itum* ječim, vzdihujem
 (–dihnem)

gener, *erī* zet

gēns, *gentis*, *f.* rod, narod

genū, *genūs*, *n.* koleno

genus, *eris*, *n.* vrst(a), pleme, rod,
 spol

Germanus, ī German(ec), Nemec

gerō 3, *gessī*, *gestum* nesem, nosim;
 opravi (–vljam), zvršim; *gerō*

mē vedem se; *bellum gerō* voj-
 no voj(sk)ujem, vojskujem se;

magistrātum gerō opravljam
 državno službo; *rem bene gerō*

srečno se bojujem; *rēs gestae*
 dejanja

Gērjōn, *ōnis* Gerion, velikan

gestō 1 nosim

gīgās, *antis*, *m.* velikan; *Gigantes*,
um Gigantje, bajni velikani

gīgno 3, *genū*, *genitum* rodim

gladiātor, *ōris* mečeborec, gladiator

gladius, *īi* meč

glāns, *glandis*, *f.* želod

glōria, *ae* slava

glōrior 1 baham se, ponašam se
Gracchī, *ōrum* Grakha, brata
Tiberij Sempronij Grakh in Gaj
Sempr. Gr.

gradus, *ūs*, *m.* stop(i)nja
Graecia, *ae* Grecija, zdaj Grško
Graecus 3 grški; *-us*, *ī*, *m.* Grk
grammatica, *ae* ali *grammaticē*,
ēs, *f.* slovnica

Grānīcus, *ī*, *m.* Granik, reka
maloazijska

grātia, *ae* hvala, hvaležnost; na-
klonjenost; *grātiās agō alicuī*
prō aliquā rē hvalo izrečem
(-rekam) komu -, zahvalim
(-ljujem) koga za kaj

grātīficor 1 ugodim

grātulor 1 čestitam

grātus 3 všeč(en), prijeten; hva-
ležen

gravis, *e* težek (po teži); hud, važen

grex, *gregis*, *m.* čreda

gubernātor, *ōris* krmar

gubernō 1 krmilim; vladam.

H.

Habeō 2, *uī*, *itum* imam

habitō 1 (pre)bivam, stanujem

Hadriāticus 3 jadranski; *mare*

Hadriāticum Jadransko morje

haereō 2, *haesī*, *haesum* visim,
(ob)tičim

Halicarnāssus, *ī*, *f.* Halikarnas,
maloazijsko mesto v Kariji

Halys, (*yos*), akuzat. *yn*, *m.* Halij,
reka maloazijska

Hamīcar, *aris* Hamilkar, Hani-
balov oče

Hannibal, *alis* Hanibal, poveljnik
kartaginski (216)

harēnōsus 3 peskovit, peščen

Harpagus, *ī* Harpag, plemenit
Medec

Hasdrubal, *alis* Hasdrubal, vojsko-
vodja kartaginski (228)

hasta, *ae* sulica

haud (*adv.*) (pač) ne, nikakor

hauriō 4, *hausī*, *haustum* zajmem
(-jemam), črparam; (iz)pijem

Hector, *oris* Hektor, Priamov sin,
slaven junak trojski

Hēlena, *ae* Helena, Menelajeva
soproga

Hellēspontus, *ī*, *m.* Helespont, zdaj
Dardanelska ožina

Helvētiī, *ōrum* Helvečani, hraber
keltski narod v današnji Švici

Heracleā, *ae* Herakleja, mesto
spodnjeitalsko

herba, *ae* zel (išče)

Herculēs, *is* Herkul, junak in polu-
bog grški

Hērodotus, *ī* Herodot, zgodopisec
grški

Hesperidēs, *um*, *f.* Hesperide, At-
lantove hčere

hiberna, *ōrum* (namreč *castra*), *n.*
zimovnik

hiemō 1 prezimujem

hiems, *hiemis*, *f.* zima

hinc (*adv.*) odtod

Hippolyta, *ae* Hipolita, kraljica
Amazonk

Hispania, *ae* Hispanija, zdaj
Špansko

historia, *ae* zgodovina, povest-
nica

histriō, ōnis, m. glumec, (gledališki) igralec
hodiē (adv.) danes
Homērus, ī Homer, pesnik grški
homō, inis, m. človek, v plur.: ljudje
honestūs, ātis, f. poštenost, poštenje
honestō 1 častim = v čast sem, dičim
honestus 3 časten, pošten
hōra, ae ura
Horātius, ī Horacij, pesnik rim. (25)
horreō 2, *uī, - (rem)* groza me je (česa), vzgрозim (-gražam) se (česa, nad čim)
horreum, eī žitnica
hortus, ī vrt
hostia, ae žrtveno živinče, žrtev
hostis, is (državni) sovražnik
hūc (adv.) sem(kaj)
hūmānitās, ātis, f. človekoljubje, priljudnost, blagodušnost
hūmānus 3 človeški, človekoljuben
hūmidus 3 vlažen, moker, mokroten
humilis, e nizek
humō 1 pokopljem
humus, ī, f. prst, f., zemlja; *humī* na (po) tleh
hydra, ae povodna kača, hidra.

I.

Iaceō 2, *uī, iacitūrus* ležim; zanemarjen sem
iaciō 3, *īcī, iactum* vržem, mečem, lučam

iactō 1 mečem
iaculor 1 mečem
iam (adv.) že
Iānus, ī Jan, staroitalski bog
ibi (adv.) tam(kaj), ondi
(icō 3), *īcī, ictum* udarim, zadnem
ideirēō (adv.) zato
Īdūs, uum, f. ščip, ide (13. ali 15. dan meseca)
igitur (cōni., navadno ne na prvem mestu v stavku) tedaj, torej
īgnārus 3 nevedoč, neznaajoč
īgnāvus 3 len; bojazljiv
īgnis, is, m. ogenj
īgnōbilitās, ātis, f. neplemenitost, nizki rod
īgnōrō 1 ne vem, ne poznam
ī-gnōscō 3, *nōvī, nōtum* odpustim (-puščam)
illīc (adv.) tamkaj, ondi
il-linō 3, *levī, litum* po-, namažem, prevlečem
il-lūdō 3, *lūsī, lūsum (aliquem)* zasmehujem -, za norca imam (koga), rogam se (komu)
imāgō, inis, f. podoba, slika
imber, bris, m. dež, ploha
imb-uō 3, *uī, ūtum* napojim, oblijem
imitor 1 posnamem (-nemam)
immemor, oris nepomljiv, nepomneč
immeritō (ablāt. adv.) po krivem, po krivici, po nedolžnem
im-mineō 2, - molim v kaj; pretim
im-mittō 3, *mīsī, missum* vpustim; napeljem (vodo)
immōbilis, e nepremičen

im-molō 1 darujem, žrtvujem
immortālis, *e* nesmrten
immortālitās, *ātis*, *f.* nesmrtnost
īmus 3 najnotranji
impār, *paris* neenak
impavidus 3 neustrašen, neboječ
impedimentum, *ī* napotje, ovira,
zapreka, zadržek; *impedimenta*,
ōrum pratež, prtljaga
im-pediō 4, *īvī* (*iī*), *itum* ovrem
(-viram), zadržim (-žujem)
im-pellō 3, *pulī*, *pulsum* na-, pri-
ganjam, nagibljem
im-pendō 3, *pendī*, *pēsum* po-
trošim, porabim; (*tantum*) *stu-*
dium impendō in rem (tako)
marljivo se pečam s čim
imperātor, *ōris* (nad)poveljnik;
(pred lastnim imenom) cesar
imperītus 3 neizkušen, nevešč,
neveden
imperium, *iī* povelje, poveljstvo,
poveljništvo, vlada(rstvo); *sum-*
num imperium nadpoveljstvo
imperō 1 zapovem (-vedujem),
ukažem, velim (-levam)
impetus, *um*, *ū*, *m.* napad, naskok
impietās, *ātis*, *f.* brezbožnost
im-pleō 2, *ēvī*, *ētum* napolnim
im-plicō 1, *āvī*, *ātum in cui*, *citum*
zamotam; *gravī morbō implicor*
hudo zbolim
im-pōnō 3, *posuī*, *situm* (*alicui*
rem) naložim (-lagam komu
kaj), položim (kaj na kaj)
im-portō 1 vpeljem, uvažam
imprīmīs (*adv.*) pred vsem, zlasti
improbītās, *ātis*, *f.* nepoštenost
improbis 3 nepošten, hudoben

imprōvisō (*adv.*) iznenada, nepri-
čakovano
imprūdēns, *entis* nepreviden, ne-
spameten, (nespametnik)
in (*praepos.* na vprašanje: kam?
z akuzat.) na -, v -, zoper (z
akuzat.), do, proti; (na vpra-
šanje: kje? z ablat.) na -, v -,
ob -, po -, pri (z mestnikom),
med (z druž.)
incendium, *iī* požar
in-cendō 3, *cendī*, *cēsum* zažgem,
zapalim, vnamem
incertus 3 negotov
in-cidō 3, *cidi*, - (*in rem*) pa-
dem -, pridem (v kaj); *incidō*
in lūctum razžalostim se; *incidō*
in morbum navlečem si bolezen,
zbolim
in-cidō 3, *cidi*, *cīsum* vrežem,
vsekam, vdolbem
in-cipio 3, *cēpī*, *ceptum* začnem
(-čenjam)
in-citō 1 izpodbodem (-badam),
(na)ščuвам
in-clūdō 3, *clūsī*, *clūsūm* zaklenem
(-klepam), zaprem (-piram);
zajamem
incōgnitus 3 ne(po)znan
incola, *ae* prebivalec
incorruptus 3 nepokvarjen
incrēdibilis, *e* neverjeten
in-crepō 1, *puī*, *pitum* zabrenke-
čem, zarožljam; (po)karam
inde (*adv.*) odondod, odtod
India, *ae* Indija
in-dicō 1 naznanim (-znanjam),
značim
in-dicō 3, *dixī*, *dictum* napovem

ind-igēō 2, *uī*, - potrebujem
in-dīgnor 1 nevoljen sem, (raz-)srdim se
indignus 3 (*rē*) nevreden (česa); nevoljen
indoctus 3 neučen, neizobražen
indolēs, *is*, *f.* (prirojena) dušna zmožnost, nadarjenost
indomitus 3 neukročen
indulgeō 2, *ulsī*, *ultum* ustrezam, vda(ja)m se
ind-uō 3, *uī*, *ūtum* obujem, oblečem; *induō mōrēs* poprimem se šeg
indūtiae, *ārum*, *f.* premirje
Indus, *ī* Ind
industria, *ae* delavnost, podjetnost
in-eō, *īre*, *īi*, *itum* nastopim, začnem (-čenjam) se
inermis, *e* neoborožen
inertia, *ae* nedelavnost, lenoba
īnfāns, *antis*, *m.* otrok
īnfēlix, *īcis* nesrečen
īn-ferō, *ferre*, *tulī*, *illātum* vnesem; *bellum alicuī īnferō* zavojščim koga
īnferus 3 (*īnferior*, *us*, *īnfimus* in *īmus*) dolenji (bolj zdolej, dolenji, najdolenji, najnižji); *īnferī*, *ōrum* (namr. *dīi*), *m.* podzemeljski bogovi, podzemelje
īnfīdus 3 nezvest, nezanesljiv
īnfīrmus 3 netrden, slab(oten)
īn-fluō 3, *fluxī* vtekam se iztekam se
īngenīōsus 3. duhovit, veleumen
ingenium, *īi* (prirojena) duševna zmožnost, duh

ingēns, *entis* velikanski, silen, ogromen
īngrātus 3 nevšečen, neprijeten; nehvaležen
īn-gredior 3, *gressus sum (rem)* grem -, pridem -, (v)stopim (v [na] kaj, kam), nastopim (kaj)
īnhūmānus 3 nečloveški
īn-īciō 3, *īēcī*, *īectum* vržem -, mečem (kam); *īniciō mē* planem; *īniciō alicuī terrōrem* prizadenem (vzbudim) komu strah, navdam koga s strahom
īnimīcitiae, *ārum*, *f.* sovraštvo, sovražnost
īnimīcus 3 neprijazen, sovražen; -*us*, *ī*, *m.* neprijatelj, sovražnik
īnitium, *īi* začetek
īniūria, *ae* krivica
īniūssū (ablāt.) brez povelja, zoper povelje (voljo)
īniūstus 3 nepravichen, krivičen
īnnocēns, *entis* nedolžen, pošten
īnnumerābilis, *e* nebrojen, brezštevilen
īnopia, *ae* utrpevanje, revščina
īnops, *opis* (pomoči) potreben, siromašen
īnquam dejem, rečem, pravim; *īnquit* reče, pravi, deje; dejal (a, o) je
īnsānia, *ae* besnost, blaznost
īnsatiābilis, *e* nenasiten (-sitljiv)
īn-scribō 3, *scripsī*, *scriptum* napišem
īn-serō 3, *sēvī*, *situm* vsadim; *īnsitus* 3 vsajen, prirojen

insidiae, ārum, f. zaseda, zalezovanje; *insidiās parō alicuī* zalezujem koga
insidior 1 (*alicuī*) zalezujem (koga), po življenju strežem (komu)
insignis, e znamenit, odličen, odlikujoč se, poznat
insipiens, entis nespameten, (-pa-) metnik
instar (subst. indecl.) lik, nalik
in-stituō 3, *uī, ūtum* nastavim; osnujem, napravim, priredim
institutum, ī uredba, ustanova
in-stō 1, *stiti, instāturus (alicuī)* bližam se (komu); pritiskam -, silim (koga)
in-struō 3, *strūxī, strūctum* uredim, postavim; preskrbim, opravim; *instruō aliquem rē* poučim (-čujem) koga v čem
insula, ae otok
in-sum, esse (in rē) sem -, bivam (v čem)
integer, gra, grum neoškodovan
intel-legō 3, *lēxī, lēctum* izprevidim, spozna(va)m, umejem, (raz-) ume(va)m
intemperāns, antis nezmeren
inter (praepos. z akuzat.) (iz)med
interdiū (adv.) po dnevi
interdum (adv.) včas(h)
inter-eō, ire, iī, itum izgubi(va)m se, (po)ginem
inter-ficiō 3, *fēcī, fectum* usmrtilim, ubijem, umorim
interim (adv.) med tem, tačas
inter-imō 3, *ēmī, ēmptum* uničim, usmrtilim, ubijem
interior, us notranji

interitus, ūs, m. poguba, pogibel, smrt
inter-rogō 1 vprašam
inter-rumpō 3, *rūpī, ruptum* raztrgam, poderem
intimus 3 najnotranji
intrō 1 (v)stopim, vderem
intro-eō, ire, iī, itum pridem -, vstopim (-stopam) kam
introitus, ūs, m. vhod (išče)
intueor 2, *tuitus sum (rem)* (po-) gledam (kaj), ozrem se (na kaj)
intus (adv.) notri
in-vādō 3, *vāsī, vāsum (aliquem)* napadem (koga); *invādō in aliquam rem* priderem -, vderem v kaj
in-vehō 3, *vexī, vectum* vpeljem, vložim; *invehor in aliquem* oštejem (-števam) koga, znosim se nad kom
in-veniō 4, *vēnī, ventum* najdem, nahajam; iznajdem, izumejem
inventor, ōris, m. (iz)najdnik, izumnik
in-veterāscō 3, *rāvī, -* starim (-eti); *inveterātus* 3 zastarel, (star), ukoreninjen
in-videō 2, *vīdī, vīsum (alicuī)* zavidam (komu, koga)
invidia, ae zavist, nevoščljivost
inviolātus 3 neoškodovan, neoskrujen
invisus 3 zamrzen, zoprn
in-vītō 1 povabim
invitus 3 nerad(ovoljen), zoper voljo
in-vocō 1 (po)kličem (na pomoč)
iocor 1 šalim se

iocus, *i* šala

Iolāus, *ai* Iolaj, Herkulov nečak
in tovariš

Iōnia, *ae* Jonija, dežela maloazijska

Īphicratēs, *is* Ifikrat, vojskovodja
atenski (360)

īra, *ae* jeza

īrācundia, *ae* jeza, togota

īrācundus 3 togoten

īrāscor 3, *īrātus sum* (*alicuī*) jezim
se -, hudujem se (nad kom);
particip. īrātus 3 jezen, raz-
srjen

ir-rumpō 3, *rūpī*, *ruptum* vlomim,
vderem

Isthmus, *i*, *m.* Istem, zemeljska
ožina grška

ita (*adv.*) tako

Ītalia, *ae* Italija

itaque (*cōni.*) zato, torej

iter, *itineris*, *n.* pot(ovanje); hod

iterum (*adv.*) drugič, iznova, zopet

Ithaca, *ae* Itaka, otok grški, do-
movina Uliksova

Ithacēnsis, *is*, *m.* Itačan

iubeō 2, *iūssī*, *iūssum* zapovem
(-vedujem), (za) ukažem (-uka-
zujem), velim (-levam)

iūcundus 3 prijeten

iūdex, *icis*, *m.* sodnik

iūdicium, *iī* razsodba, razsodek;
sod(išče); *in iūdicium vocārī*
na sodbo pozvan biti

iūdicō 1 sodim

iugum, *i* jarem, igo

Iugurtha, *ae* Jugurta, kralj nu-
midski (110)

iungō 3, *iūnxī*, *iūnctum* (z)vežem,
sklenem (sklepam)

Iūnō, *ōnis*, *f.* Junona, najvišja
boginja rim.

Iūppiter, *Iovis* Jupiter, najvišji
bog rim.

iūrō 1 prisežem (-segam), (za-)
rotim se

iūs, *iūris*, *n.* pravo, pravica; *iūs*
iūrandum prisega; *iūs iūran-*
dum dō (prisego) prisežem

iūssū (*ablāt.*), *m.* na povelje

iūstitia, *ae* pravičnost

iūstus 3 pravičen

iuvenis, *is*, *m.* mladenič, mlad
mož

iuventūs, *ūtis*, *f.* mladost, mladina

iuvō 1, *iūvī*, *iūtum* (*adiūtūrus*
aliquem) podpiram (koga), po-
magam (komu); *iuvat mē* v
prid mi je, veseli me

iūxtā (*praepos.* z akuzat.) poleg,
tik.

L.

L. = *Lūcius*, *iī* Lucij, predimek
rimski

L. Acilius, *iī* Lucij Acilij, pravo-
znanec rim.

L. (Calpurnius, iī) Pisō (*ōnis*)
Frūgī Lucij (Kalpurnij) Pizon
Vrli, konzul rim. l. 133.

L. Iūnius (iī) Brūtus, *i* Lucij Junij
Brut, prvi konzul rim. (509)

L. Quīnctius (iī) Cincinnātus, *i* Lucij
Kvinkeij Cincinat, diktator rim.
l. 458.

labe-faciō 3, *fēcī*, *factum* (o)ma-
jem, omajujem, pretresem

Labiēnus, *i* Labien, podpoveljnik
Cezarjev, pozneje Pompejev

lābor 3, *lāpsus sum* podrsnem se, padem, zgrudim se; zabredem, zagrešim se; potekam, ginem
labor, ōris, m. trud(oljubnost), delo, napor, težava
labōrō 1 delam (kaj, na kaj), trudim se, prizadevam si
lāc, lactis, n. mleko
Lacedaemonius, iī Lacedemonec
lacerō 1 (raz)trgam; sramotim
laccessō 3, *īvī, itum* (raz)dražim
Laconicē, ēs, f. Lakonija, dežela lacedemonska
lacrima, ae solza
lacrimō 1 solzim se, jočem (se)
lacus, ūs, m. jezero
laedō 3, *laesī, laesum* poškodujem, uvredim; (raz)žalim; *laedō fidem* prelomim zvestobo
Laelius, iī, gl. G. Laelius
Lāertēs, is Laert, Uliksov oče
Laestrygonēs, um Lestrigonci, velikani ljudožrci na skrajnem zapadu
laetor 1 (*rē*) veselim se -, radujem se (česa)
lactus 3 radosten, vesel
lāmentor 1 tarnam, jadikujem
lāna, ae volna
Lāocoōn, ontis Laokoont, Neptunov svečenik
lapis, idis, m. kamen
largior 4, *itus sum* (obilno) darujem, podarim
lateō 2, *uī, -* skrit sem, tičim
later, eris, m. opeka
Latinus 3 lacijski, latinski; -us, *i, m.* Latinec, prebivalec italske dežele Lacije

Latium, iī, m. Lacija, dežela italska
Latmus, ī, m. Latem, gora karijska
Lātōna, ae Latona, boginja rim.
latus, eris, n, stran, bok
lātus 3 širok, širen
laudō 1 (po)hvalim
laus, laudis, f. (po)hvala, čast, slava
lavō 1, *lāvī, lautum (lōtum, lavātum; lavātūrus)* o-, umijem (-mivam), kopljem; *lavor* kopljem se
lēgātus, ī poslanec; podpoveljnik
legiō, ōnis, f. legija, oddelek rimskega vojsstva (3000 do 6000 vojakov)
legō 3, *lēgī, lēctum* (pre)berem, (pre)čitam
lēniō 4, *iī (īvī), itum* (z)lajšam, utešim
leō, ōnis, m. lev
Leōnidās, ae Leonida, kralj lacedemonski (480)
lepor, ōris, m. ličnost, milina
lepus, oris, c. zajec
Lernaeus 3 lernski (Lerna je jezero, reka in mesto v Argolidi)
Lēthē, ēs, f. Leta, bajna podzemeljska reka
Leucōpetra, ae, f. Levkopetra (= Bela peč), nos italski
Leucothea, eae Levkoteja, morska boginja
Leuctricus 3 levktrski, pri Levktrah
levis, e lahek (po teži); neznamen; lahkomiseln
levō 1 lajšam, olajša(va)m (si)

lēx, lēgis, f. postava, zakon
libēns, entis, adv. *libenter* rad 3
libentissimē (adv.) najraje
liber, brī knjiga
Līber, erī Liber, vinski bog
liber, era, erum prost, svoboden;
 kot subst. svobodnjak; *liberī, ōrum, m.* otroci
liberālis, e darežljiv; *adv.* *liberā-liter* gostoljubno
liberō 1 (*rē*) osvobodim (-bajam) -, oprostim (-praščam česa)
libertās, ātis, f. svoboda, prostost
libet 2, *uit in libitum est* vzljubi se mi, rači se mi
libra, ae tehtnica; funt; *corōna libram pondō* funt težek venec
licet 2, *uit* svobodno -, dovoljeno je, sme se; kot dopustna konj. najle, najsi
lignātor, ōris drvar
ligneus 3 lesen
lignum, ī les, v plur. = drva
linea, eae črta, mejnica; *ūltima linea* = konec
lingua, ae jezik
linō 3, *lēvī, litum* (na)mažem
linter, tris, f. čoln
Līris, is, Lir, zdaj Garigliano, reka italška
lis, litis, f. prepir, pravda
littera, ae črka; *litterae, ārum* pismo, list; znanosti, vede
litus, oris, n. obala, obrežje
Līvius, ū Livij, zgodopisec rim.
locus, ī kraj, mesto; položaj; *locī, ōrum* mesta -, strani -, od-delki (v knjigi); *loca, ōrum, n.* kraji -, mesta (na zemlji)

longitūdō, inis, f. dolgost
longus 3 dolg; *adv.* *longē* daleč
loquor 3, *locūtus sum* govorim
lūbricus 3 polzek
Lūcānia, ae Lukanija, pokrajina italška
lūceō 2, *lūxī, -* svetim (se), (za)sijem
lūcidus 3 bliščeč, svetel
lūctus, ūs, m. žalovanje, žalost
lūdō 3, *lūsī, lūsum* igram (se)
lūdus, ī igra
lūmen, inis, n. luč; *lūmina ocu-lōrum* luč oči = vid
lūna, ae luna, mesec
luō 3, *luī, luitūrus* operem, očistim; plačam; *poenam luō alicūius rei* ali *poenā luō rem* kazni trpim za kaj
lupa, ae volkulja
lupus, ī, volk
lūx, lūcis, f. luč; *prīmā lūce* ob (prvem) svitu
lūxuria, ae ali *lūxuriēs, ēī, f.* razkošnost
lūxuriōsus 3 razkošen, potraten
Lycūrgus, ī Likurg, zakonodajec spartski (817)
Lydia, ae Lidija, dežela malo-azijska
Lysander, drī Lizander, vojskovodja spartski (405)
Lysippus, ī Lizip, sloveč kipar in medolivec grški.

M.

M. = Mārcus, ī Mark, predimek rim.
M. Līvius (ū) Mācātus, ī Mark Livij Makat, vojskovodja rim. zoper Hanibala (214—209)

M. Mānlius (iī) Torquātus, ī Mark Manlij Torkvat, oblastnik rim. (340)

M. Sergius, iī Mark Sergij, oblastnik rim.

Macedō, onis Macedonec

Macedonia, ae Macedonija, pokrajina na severu Grške dežele
mactō 1 zakoljem

maculō 1 omadežujem; oskrunim
maerēō 2, - žalujem

Maecēnās, ātis Mecenat, vitez rim., Horacijev pokrovitelj

magis (adv.) bolj

magister, trī učitelj; *mag. equitum* poveljnik konjeništvu

magistrātus, ūs, m. oblastvo, gosposka; oblastnik

Māgnēsia, ae Magnezija, mesto karijsko

māgnificus 3 veličasten, velikolen

māgnitūdō, inis, f. velikost

māgnopere (adv.) zelo

māgnus 3 velik, važen

māiōrēs, um, m. predniki

male-dīcō 3, dīxī, dictum (alicuī) zmerjam -, psujem -, opravljam (koga)

maledicus 3 zlogolčen, opravljiv; -us, ī, m. opravljivec

mālō, mālī, mālūī raji hočem, raji maram

mālum, ī jabolko

malus 3 zel, hud(oben), slab; *malus*, ī, m. hudobnež; *malum*, ī, n. zlo, nezgoda

Māmercus (ī) *Aemilius*, iī Mamerk Emilij, diktator rim. (437)

mandātum, ī naročilo, nalog

mandō 1 izročim, naročim

māne (subst. indēcl.) jutro, zjutraj; ā *māne ad vesperam* od davi do drevi

manēō 2, *mānsī*, *mānsum* ostanem trajam

mānēs, ium, m., mani = duše rajnih

manipulus, ī krdelo, manipul (100 — 200 vojakov)

mān-suē-faciō 3, *fēcī*, *factum* (u-) krotim, podomačim

Mantinēa, ēae Mantineja, mesto arkadsko

manus, ūs, f. roka; peščica, krdelo, tolpa

Marathōnius 3 maratonski, pri Maratonu

Mārcellus, ī Marcel, oblastnik in poveljnik rim. na Siciliji (214 — 212)

mare, is, n. morje

maritimus 3 (na)morski, pomorski

Marius, iī Marij, sedmič konzul l. 86.

marmor, oris, n. mramor

marmoreus 3 mramornat

Mārtius 3 Martov, (bogu) Martu posvečen; marcijev

māter, tris mati

māteria, ae snov, tvarina; les- (ovina)

mātrimōnium, iī zakon; *dūcō aliquam in mātrimōnium* vzamem kojo za ženo

mātrōna, ae (imenitna) gospa

mātūrēscō 3, *tūruī*, -, (do)zorim

māximē (adv.) največ, najbolj

medeor 2, - (*vulneri*) (o)zdravim
(rano)

medicāmen, *inis*, *n.* zdravilo, lek
medicus, *i* zdravnik

meditor 1 premišljam

medius 3 srednji; *in mediōs hostēs*
(*mē iniciō*) v sredo med sovraž-
nike (planem)

Megarēnsis, *is*, Megarjan, prebi-
valec megaridskega mesta Me-
gare

mel, *mellis*, *n.* med, *m.*

membrum, *i* člen, ud

meminī, *nisse* (*alicūius in aliquam*
rem) pomnim (kaj), spomnim
(-minjam) se (česa), zapomnim si

memor, *oris* pomljiv, pomneč

memoria, *ae* spomin

mendācium, *i* laž

mendāx, *ācis* lažniv; lažnik

mendicus, *i* berač

Menelāus, *āi* Menelaj, kralj spartski

mēns, *mentis*, *f.* razum, duh

mēnsis, *is*, *m.* mesec (del leta)

mentior 4, *ītus sum* lažem, zla-
žem se

mercātor, *ōris* trgovec, kupec

mercēs, *ēdis*, *f.* plača, plačilo

Mercurius, *i* Merkurij, božji sel

mereō 2, *uī*, *itum* = *mereor* 2

mereor 2, *ītus sum* zaslužim (-žu-
jem); *mereo(r) dē aliquō* (*bene*,
melius, *optimē*) (mnogo, več,
največ) zaslug si pridobim o
kom (za koga); *bene meritūs*
dē aliquō zelo zaslužen o kom

mergō 3, *mersī*, *mersum* (po)topim,
pogreznem

merīdiēs, *ēi*, *m.* poldan, jug

meritum, *i* zasluga; *meritō* (*ablāt.*
adv.) po zaslugi, po pravici

merx, *mercis*, *f.* blago

Messāna, *ae* Mesana, mesto sicilsko

mētior 4, *mēnsus sum* (iz)merim

metō 3, (*messuī*) *messem fēcī*, *mes-*
sum (po)žanjam

metuō 3, *uī*, - (*rem*) bojim se
(česa)

metus, *ūs*, *m.* bojazen, strah

micō 1, *cuī*, - migljam, trepam,
(za)bliščim se

Midās, *ae* Mida, kralj frigijski

mīles, *itis* vojak

militāris, *e* vojaški; *rēs militāris*
vojstvo, vojaštvo

militia, *ae* vojaška služba; *domī*
militiaeque doma in na bojnem
polju, o miru in vojni

Miltiadēs, *is* Miltiad, vojskovodja
atenski (490)

minae, *ārum*, *f.* pretenje, grožnje
mināx, *ācis* preteč, grozeč

Minerva, *ae* Minerva, rim. boginja
modrosti

minimē (*adv.*) najmanj, nikakor (ne)

minister, *trī* služabnik, pomagač

minitor 1 = *minor* 1

minor 1 (*rem*) pretim (s čim),
žugam, zažugam (kaj)

Minūcius, *i* Minucij, poveljnik
konjeništvu za diktatorja Fabija

minuō 3, *uī*, *ūtum* (z)manjšam

minus (*adv.*) manj; *nōn minus* -
quam prav tako - kakor

mīror 1 (*rem*) (za)čudim se (čemu),
občudujem (kaj)

mīsceō 2, *uī*, *mīxtum* (po)mešam,
zmešam

miser, era, erum beden, nesrečen, žalosten; *miser, erī, m.* nesrečnik

miseror 2, *itus sum (alicūius)* usmilim se (koga)

miseret 2, *miseritum est mē alicūius* (u)smili se mi kdo

miseria, ae beda

mītescō 3, — krotek postanem, ublažim se

Mithridātes, is Mitridat, kralj pontski

mītīgō 1 utolažim, pomirim

mittō 3, *mīsī, missum* (od)pošljem (-pošiljam); *mittō aliquem* izpustim —, osvobodim koga

mōbilis, e premičen; omahljiv

moderātus 3 zmeren, vzdržljiv

modestus 3 skromen, pohleven

modicus 3 zmeren, oskromen

modius, ī vagan

modus, ī mera; način

moenia, ium, n. zidovje, obzidje

mōlēs, is, f. teža, gruča; nasip

molestia, ae nadležnost, težava

molestus 3 nadležen, siten, težaven, mučen

mōlior 4, *itus sum* premikam (kaj s trdom); nameravam, (o)snujem

monēō 2, *uī, itum* opomnim (-minjam), (po)svarim

mōns, montis, m. gora, hrib

mōnstrō 1 (po)kažem

mōnstrum, ī pošast, spaka

monumentum, ī spomenik

morbus, ī bolezen

mordeō 2, *momordī, morsum* ugriznem, grizem

morior 3, *mortuus sum, (mori-tūrus)* (u)mrem, umiram, umrjem

moror 1 (po)mudim se, obotavljam se, zatezam

mors, mortis, f. smrt

mortālis, e smrten, (smrtnik)

mortifer, fera, ferum smrtonosen, smrten

mortuus 3, mrtev; —*uus, uī, m.* mrtvec

mōs, mōris, m. šega, običaj, navada, нрав; v plur. tudi značaj

mōtus, ūs, m. gib(anje), premikanje; *terrae mōtus* potres

moveō 2, *mōvī, mōtum* ganem, gibljem, pomaknem, premikam; stresem; vzbudim (-bujam), p(r)ovzročim

mox (adv.) kmalu

mulceō 2, *mulsi, mulsum* (po)božam, (po)gladim; tažim

mulier, eris žena, ženska

multitūdō, inis, f. množica

multus 3 mnog

mundus, ī svet

mūniō 4, *īvī (īī), itum* utrdim

mūnus, eris, n. posel, naloga, delo, opravilo; dolžnost; dar(ilo)

mūrus, ī zid, v plur. = zidovje

mūs, mūris, c. miš

Mūsa, ae Muza (modrica)

mūsica, ae ali *mūsicē, ēs, f.* glasba, godba

mūtātiō, ōnis, f. premena, izprememba

mūtō 1 izprememim (-minjam)

Mycēnae, ārum Micene, staro mesto v Argolidi.

N.

Nam (*cōni.*) zakaj, kajti, namreč
nancīscor 3, *nactus* (*nactus*) *sum*
(za)dobim (slučajno), prejemem,
dosežem

nārrātiō, *ōnis*, *f.* pripoved (ovanje)
nārrātiuncula, *ae* pripovedka

nārrō 1 pripovedujem, pravim
nāscor 3, *nātus sum* (na)rodim se,
porodim (-rajam) se

nātālis, *is* (namr. *diēs*), *m.* rojstni
dan

natō 1 plavam

nātū (*ablāt.*) po rojstvu; *nātū*
māior starejši

nātūra, *ae* narava, priroda, čud, *f.*
Nausicaa, *ae* Navzikaja, hči Alci-
nojeva

nauta, *ae* brodnik, mornar

nāvigō 1 ladjam, (od)plovem

nāvis, *is*, *f.* ladja

ne (vprašalnica, ki se priveša)
ali? li?

nē (*cōni. fināl. et cōnsecūt.* s kon-
junkt.) da ne; (*cōni. concess.* s
konjunkt.) naj tudi ne; (nikal-
nica pred imperat.) ne

Neāpolis, *is*, *f.* Neapol, mesto italško
nec (*cōni.*) = *neque*

necessārius 3 (neogibno) potreben;
adv. necessāriō nujno, po ne-
ogibni potrebi, po sili

necne (vprašalnica) ali ne

necō 1 ubijem, usmrtilim

nectō 3, *nex(u)ī*, *nexum* (z)vežem,
(z)vozlam

nefās (*subst. indēcl.*) greh, krivica;
nefās est dictū ni prav -, ne
sme se reči

neglegentia, *ae* nemarnost, nebriž-
nost

neg-legō 4, *lēxī*, *lēctum* zanemarim
(-marjam), v nemar pustim
(puščam)

negō 1 zanika(va)m, pravim (re-
čem), da ne; odrečem, odbijem
negōtium, *īī* opravek, posel

Nemaeus 3 nemejski (Nemeja je
dolina v Argolidi)

nēmō, *nūllius*, *nēmīnī* nihče, nikdor
nepōs, *ōtis*, *m.* vnuk

Neptūnus, *ī* Neptun, rimski bog
morja in voda

nēquam (*indēcl.*) zanikaren, nič-
vreden

neque (*cōni.*) in ne, pa ne, niti,
in da ne; *neque* - *neque* niti
- niti

ne-queō, *īre*, *īī* (*īvī*), *itum* ne
morem

nēquiquam (*adv.*) zastonj

Nerō, *ōnis* Neron, 5. cesar rim.

ne-sciō 4, - ne vem, ne znam

Nestor, *oris* Nestor, junaški starec
pred Trojo

nēve (*cōni.* s konjunkt.) in (da)
ne, niti (ne)

nihil (*indēcl.*) nič

nihilō minus (za nič manj =) pri
vsem tem, vendar (le)

nīl = *nihil*

nīmīs, *nīmīum* (*adv.*) preveč

nimius 3 prevelik

nisi (*cōni.*) ako ne, da ne, ko ne;
razen; kakor

niteō 2, *uī*, - bliščim se, svetim se
Nītōcris, *idis* Nitokrida, kraljica
babilonska

nītor 3, *nīxus* (*nīsus*) *sum* (*rē*)
oprem (-piram) se (na kaj),
zanašam se (na kaj); napnem
(-penjam) se, trudim se

nīx, *nīvis*, *f.* sneg

nōbilis, *e* plemenit, imeniten

nōbilitās, *ātis*, *f.* plemenitost

nocēns, *entis* škodljiv, kriv(ec)

noceō 2, *uī*, *itum* škodim, škodu-
jem

noctū (*adv.*) po noči

nocturnus 3 ponočen

nōlō, *nōlle*, *nōluī* nočem, ne ma-
ram

nōmen, *inis*, *n.* ime

nōminō 1 imenujem

nōn (*adv.*) ne

nōndum (*adv.*) še ne

nōnne (vprašalnica) ne-li? ali ne?

nōnnūllus 3 (navad. v plur.) neka-
teri, marsikateri; nekaj -, malo
(jih)

nōnnumquam (*adv.*) včas(i)h

nōscō 3, *nōvī*, *nōtum* spoznavam;

nōvī spoznal sem, (po)znam, vem

nōtus 3 znan

novitās, *ātis*, *f.* novost, nenavad-
nost

novus 3 nov

nox, *noctis*, *f.* noč

noxius 3 škodljiv

nūbēs, *is*, *f.* oblak

nūbō 3, *nūpsī*, *nūptum* (*virō*)

(o)možim se (s kom); *dō alicuī*
filiam nūptum dam komu hčer
za ženo, - zámož

nūdus 3 nač, gol

nūllus 3 nobeden

num (vprašalnica) ali (mari), li

Numa (*ae*) *Pompilius*, *iī* Numa
Pompilij, drugi kralj rim.

Numantia, *ae* Numancija, mesto
hispanko

numerō 1 štejem; imam

numerus, *ī* število, broj

Numida, *ae* Numidec, prebivalec
afriške dežele Numidije

nummus, *ī* penez, denar, poseb.
sestercij

numquam (*adv.*) nikoli, nikdar

nunc (*adv.*) sedaj, zdaj

nūntiō 1 na-, oznanim (-znanjam);
poročim (-ročam), izporočim

nūper (*adv.*) nedavno, zadnjič

nūptiae, *arum*, *f.* svatba, možitev

nūsquam (*adv.*) nikjer

nūtus, *ūs*, *m.* mig (ljej)

nūtriō 4, *īvī*, *itum* dojam, (vz)re-
dim

nympha, *ae* nimfa (vila).

O.

Ō (*interiect.*) o! oj!

ob (*praepos.* z akuzat.) zavoljo,
zaradi, zbog, iz

ob-dormiscō 3, *mīvī*, - zaspim

ob-dūrō 1 trd (stanoviten) sem;
vztrajam

ob-eō, *īre*, *īī*, *itum* obidem, ob-
hajam; *diem suprēmum obeō*
umrem

ob-iciō 3, *iēcī*, *iectum* (*alicuī rem*)
vržem (kaj komu ali pred koga)

oblīvīscor 3, *oblītus sum* (*alicūius*
in aliquam rem) pozabim (-zab-
ljam kake osebe ali reči)

ob-mūtēscō 3, *mūtuī*, - onemim

obnoxius 3 podvržen, nastavljen (čemu)
ob-oediō 4, *iī*, *itum* slušam, poslušen -, pokoren sem
ob-ruō 3, *ruī*, *rutum* obsujem, zasujem, pokrijem
ob-sequor 3, *secutus sum (alicui)* pokoren -, poslušen sem (komu), ugodim (-gajam komu)
ob-sideō 3, *sēdī*, *sessum* obsedem, obležem (-legam)
obsidiō, *ōnis*, *f.* obseda, oblega(nje)
ob-stupescō 3, *stipui*, - ostrmim
ob-stō 1, *stitī*, *obstāturus* napoten (na potu) sem, upiram se, branim, oviram
ob-struō 3, *struxī*, *strūctum* zadelam, zagrادم
ob-sum, *esse*, *offui* škodim (-dujem)
ob-temperō 1 ugodim (-gajam komu =) pokoren sem
ob-tineō 2, *ui*, *tentum* udržim, obdržim
ob-tundō 3, *tudī*, *tūsum (tūsum)* otôpim
obviam (adv.) naproti
occasiō, *ōnis*, *f.* prilika, priložnost
occidens, entis (namreč *sōl*), *m.* zahod
oc-cidō 3, *cidī*, *occāsūrus* zapadem; poginem; (o solncu) zajdem, zahajam
oc-cidō 3, *cīdī*, *cīsum* po-, ubijem, po-, umorim, usmrtil
oc-culō 3, *cului*, *cultum* skrijem (skrivam)

oc-cultō 1 za-, prikrivam, (u)tajim
occupō 1 (*rem*) zavzamem -, zasedem -, osvojim (si) -, obvladam (kaj), polastim se (česa)
oc-currō 3, *curri*, *cursum (alicui)* na(s)proti tečem (komu), srečam (koga)
ōceanus, *i* svetovno morje, ocean
ōcior, ius hitrejši; *ōcissimus* 3 najhitrejši
Octāviānus, *i* Oktavian, pozneje prvi cesar rim. (Avgust)
Octāvius (iī) Māmilius, iī Oktavij Mamilij, plemenit Latinec
oculus, *i* oko
ōdī, *ōdisse* črtim, sovražim
odium, *iī* sovraštvo
of-ferō, *ferre*, *obtuli*, *oblātum* nasproti nesem, ponudim (-nujam);
offerō mē periculō izpostavljam se nevarnosti
officiūm, iī dolžnost
oleum, eī olje; *oleum et operam perdidī* = ves in čas trud je bil zastonj
Olympius 3 olimpijski, pri Olimpiji
Olympus, i, m. Olimp, gora tesalska, bivališče bogov
ōmen, inis, n. (pred)znamenje, (dober) pomen, rok, kob, f.
o-mittō 3, *mīsi*, *missum* opustim, (-puščam)
omniū (adv.) po vsem, v obče, sploh
omnis, e ves, vsak
omni-potēns, entis vsemogočen
onus, eris, n. breme, tovor
onustus 3 obtovorjen, obložen

opera, *ae* trud, napor, prizadevanje; pomoč; *operam dō* trudim se, prizadevam si, poskrbim; *operam perdō* zastonj se trudim
o-periō 4. *uī*, *pertum* pokrijem; *operiō mē* (*scelere*) zakopljem se v . . .

opīniō, *ōnis*, *f.* mnenje, vera
opinor 1 menim, mislim
opis (genet. brez nomin.), *opem*, *ope*, *f.* pomoč, podpora, varstvo; *opēs*, *um* zakladi, imetek, (vojna) moč; *summā ope* na vso moč

oportet 2, *uit* (po)treba je, treba, mora se

op-perior 4, *pertus sum* čakam, do-, pričakujem

oppidum, *ī* mesto (= utrjen kraj)

op-pōnō 3, *posuī*, *positum* nasproti postavim

op-primō 3, *pressī*, *pressum* (po-)tlačim, zatrem, užugam, zmorem

op-pūgnō 1 naskočim (-skakujem), obležem (-legam)

optimātēs, *ium*, *m.* boljari

optō 1 želim (si), voščim

opulentus 3 bogat

opus, *eris*, *n.* delo

orāculum, *ī* proročišče; proroštvo, božji izrek

orātiō, *ōnis*, *f.* govor

orātor, *ōris* govornik

orbis, *is*, *m.* krog; *orbis terrārum* zemljekrog, svet

ordior 4, *ōrsus sum* začnem

ordō, *inis*, *m.* vrsta, red; stan

Orgetorīx, *īgis* Orgetorig, imeniten Helvečan

oriēns, *entis* (namr. *sōl*), *m.* vzhod, jutrovo

orior 4, *ortus sum* vzidem, vzahjam; prihajam (od česa), po-, nastanem (-stajam)

ōrnāmentum, *ī* kras, dika

ōrnō 1 o-, ukrasim

ōrō 1 prosim, molim

Orpheus, *ī* Orfej, bajen pesnik grški

os, *ossis*, *n.* kost

ōs, *ōris*, *n.* usta; (o rekah) ustje, izliv

ōsculor 1 poljubim

os-tendō 3, *tendī*, - (po)kažem; dokažem, razodenem, razložim

Ōstia, *ae* Ostija, rimsko mesto ob Tiberinem izlivu

ōtiōsus 3 brezdelen, brez posla

ovis, *is*, *f.* ovca.

P.

P. = *Pūblius*, *īi* Publij, predimek rim.

P. Vergilius (*īi*) *Marō*, *ōnis* Publij Vergilij Maron, pesnik rim. (30)

pacīscor 3, *pactus sum* (*pepigī*) pogodim se, izgovorim si

Pactōlus, *ī* Paktol, reka lidijska

Padus, *ī* Pad, reka gorenjeitalska

paene (*adv.*) skoro

paenitet 2, *uit* (*mē reī*) kesam se (česa)

pallidus 3 bled

pallium, *īi* plašč

palma, *ae* dlan

palūs, *ūdis*, *f.* močvirje

pandō 3, *pandī*, *passum* razpnem
(o laseh) razpletem
pānis, *is*, *m.* kruh
pār, *paris* enak, kos
parcō 3, *pepercī*, *temperātum est*,
(*parsūrus*, *alicuī*) ščedim –, varč-
no ravnām (s čīm); prizanesem
(–našam komu)
parentēs, *um*, *m.* starši, roditelji
pāreō 2, *uī*, *itum* (*alicuī*) slušam –,
posluša(va)m (koga), poslušen –,
pokoren sem (komu)
pariēs, *etis*, *m.* stena
pariō 3, *peperi*, *partum* (po)rodim;
donašam; dobi(va)m, pridobi-
(va)m (si); izvojujem, pribojujem
Paris, *idis* Parid, kraljevič trojski
Pariūs 3 parski = z otoka Para
Parnāsus, *ī*, *m.* Parnaz, gora v
Focidi
parō 1 na–, pripravim (–pravljam);
parō rem pripravljam kaj =
pripravljam se na kaj; *parō*
bellum snujem vojno, ravnām
se na vojno; *parō exercitum*
naberem (–biram) vojsko (voj-
stvo); pridobi(va)m si
parricidium, *ī* očetomorstvo
pars, *partis*, *f.* del; stran; *partēs*,
ium, *f.* stranka in stranke
parsimōnia, *ae* varčnost
particeps, *cipis* deležen; deležnik
partim (*adv.*) deloma
partior 4, *itus sum* (raz)delim
parum (*adv.*) (pre)malo, nič kaj
parvus 3 majhen, mali
pāscō 3, *pāvī*, *pāstum* pasem;
pāscor 3, *pāstus sum* pasem se
passer, *eris*, *m.* vrabec

passim (*adv.*) na daleko, na vse
strani
passus, *ūs*, *m.* korak, stopinja
pāstor, *ōris*, pastir
pate-faciō 3, *fēcī*, *factum* (do-)
hodno napravim, krčim; od-
prem, od–, razkrijem, razodenem
pater, *tris* oče, tudi = mestni
oče ali starejšina
patiēns, *entis* potrpežljiv
patientia, *ae* potrpežljivost
patior 3, *passus sum* (pre)trpim,
prenašam
patria, *ae* domovina
patrimōnium, *ī* očinstvo, dedščina
(po očetu)
Patroclus, *ī* Patrokel, junak grški
pred Trojo, Ahilov prijatelj
paucī, *ae*, *a* malokateri, malo (jih)
paucitās, *ātis*, *f.* malota, malo
število, pičlost
Paullus, *ī* Pavel, priimek rim.
paululum (*adv.*) maličko, malo
paulum, *ī* (*subst. adi.*) malo;
paulō ante malo prej; *paulō*
post malo pozneje, kmalu potem
pauper, *eris* ubog, reven; ubožec,
revež
paupertās, *ātis*, *f.* ubožnost, uboštvo
Pausaniās, *ae* Pavzanija, poveljnik
lacedemonski (479)
pāvō, *ōnis*, *m.* pav
pavor, *ōris*, *m.* groza, strah
pāx, *pācis*, *f.* mir
peccātum, *ī* greh
peccō 1 grešim, pregrešim se
pectō 3, *peci*, *pexum* (po)češem
pectus, *oris*, *n.* prsi, (v prenese-
nem pomenu tudi:) srce

pecūnia, *ae* denar
pecus, *oris*, *n.* drobnica, živina
pecus, *udis*, *f.* živinče, domača žival
pedes, *itis* pešec
pedester, *tris*, *e* pešaški, pehotni
peditatus, *ūs*, *m.* pehota
pellis, *is*, *f.* koža (živalska)
pellō 3, *pepulī*, *pulsum* preženem, izženem, zapodim; pobijem, obvladam
pendeō 2, *pendī*, - (*ex rē*) visim, zavisim -, zavisen sem (od česa)
pendō 3, *pendī*, *pēnsu* obesim; tehtam, plačam (-čujem)
Pēnelopē, *ēs* Penelopa, Uliksova soproga
penetrō 1 proderem, dospem
Pēnēus, *ēi* Penej, reka tesalska
penitus (*adv.*) docela, popolnoma
penna, *ae* pero
per (*prae*pos. z akuzat.) skozi, po (z mestn.)
per-agō 3, *ēgī*, *āctum* zvršim, dokončam
pér-agrō 1 prehodim, obhodim
per-cellō 3, *culī*, *culsum* pretresem, poderem
per-contor 1 pozvedavam, vprašam
per-currō 3, *cucurrī* (*currī*), *cursum* (*rem*) pretekam; raztezam se (po čem)
per-cutiō 3, *cussī*, *cussum* udarim; prebodem, ubijem; *secūrī per-cutiō* *aliquem* obglavim koga
per-dō 3, *didī*, *ditum* ugonobim; izgubim
per-dūcō 3, *dūxī*, *ductum* dovedem, privedem; naklonim

peregrīnor 1 potujem (po tujini)
peregrīnus 3 tuj
per-eō, *īre*, *īi*, *itum* (po)ginem
per-ferō, *ferre*, *tulī*, *lātum* nesem do konca; pretrpim, prenašam
per-ficiō 3, *fēcī*, *fectum* dokončam, dovršim, zvršim, opravi; učinim, doženem, dosežem
perfidia, *ae* nezvestoba, verolomnost
per-fodio 3, *fōdī*, *fossum* prekopljem
per-hibeō 2, *uī*, *itum* pravim, pripovedujem
Periclēs, *is* Periklej, državnik in govornik atenski (449)
periculōsus 3 nevaren
periculum, *ī* nevarnost
peritus 3 (*alicūius rei*) izveden (v čem), več (čemu)
per-mittō 3, *mīsī*, *missum* prepustim, izročim; dopustim, dovolim
perniciēs, *ēi*, *f.* poguba, kvara
perniciōsus 3 poguben
per-petior 3, *pessus sum* pretrpim, prebijem
perpetuō (*adv.*) neprestano, vedno, neprenehoma
perpetuus 3 neprestan, večn, stalen
Persa, *ae* Perzijan
per-sequor 3, *secūtus sum* (*aliquem*) idem (za kom), zasledujem -, pre-, proganjam -, podim (koga)
per-sevērō 1 trdovraten sem, -ostajam, vztrajam
Persicus 3 perzijski

per-suādeō 2, *suāsī*, *suāsum* (*alicuī*)
prigovarjam (komu); pregovori-
m —, prepričam (koga)
per-terreō 2, *uī*, *itum* prestrašim,
preplašim
per-tineō 2, *uī*, — sezam, raztezam se
per-turbō 1 zmedem, izbegam
per-veniō 4, *vēnī*, *ventum* (srečno)
pridem, — dospem (kam)
per-vertō 3, *vertī*, *versum* prevr-
nem; ugonobim, uničim
pēs, *pedis*, *m.* noga; črevelj (kot
mera)
pessum-dō, *dāre*, *dēdī*, *dātum* po
zlu dem, ugonobim
pēstis, *is*, *f.* kuga; poguba
petō 3, *īvī* (*ū*), *itum* *aliquem*
grem —, idem na koga, napa-
dem koga; (po)iščem koga;
petō rem ab aliquō zahtevam
kaj (česa) od koga, prosim
koga česa
Phaeāx, *ācis* Feak, prebivalec
otoka Sherije = Krfa
Phīdiās, *ae* Fidiija, sloveč kipar
grški
Philippī, *ōrum*, *m.* Filipi, mesto
macedonsko
Philippus, *ī* Filip, kralj mace-
donski (340)
philosophia, *ae* modroslovje, mo-
droznanstvo
philosophor 1 modrujem
philosophus, *ī* modrijan
Phōciōn, *ōnis* Focion, poveljnik
atenski (330)
Phoenīcē, *ēs*, *f.* Fenicija, dežela
azijska ob Srednjem morju
Phoenīx, *īcis* Feničan

Phrygia, *ae* Frigija, dežela malo-
azijska
Pīcēnum, *ī*, *n.* Picensko, pokra-
jina srednjeitalska
pictūra, *ae* slika
pictās, *ātis*, *f.* pobožnost
piget 2, *uit* (*mē alicūius rei*) mrzi
(me kaj)
pingō 3, *pinxī*, *pictum* (na)slikam
pīnus, *ūs*, *f.* smreka
Piraeus, *ī*, *m.* Pirej, atensko pri-
stanišče
piscis, *is*, *m.* riba
Pisistratus, *ī* Pizistrat, samosilnik
atenski (560)
pius 3 pobožen; hvaležen
Placentia, *ae* Placencija, mesto
gorenjeitalsko
placeō 2, *uī*, *itum* všeč sem, uga-
jam; *placet* (2, *uit*, *itum*) *mihi*
ugaja mi, sklenem
plācō 1 (*u*)tešim
planta, *ae* rastlina
plānus 3 raven, plan; *adv.* *plānē*
čisto, celo
Platacae, *ārum*, *f.* Plateje, mesto
beotiško
Platō, *ōnis* Platon, modrijan grški
(370)
plaudō 3, *plausī*, *plausum* ploskam
plebs, *plēbis*, *f.* (prosto) ljudstvo
plēnus 3 poln
plērīque, *plēraeque*, *plēraque* (*genet.*
plūrimōrum, *ārum*) večina (jih)
plērūque (*adv.*) večidel, navadno
pluit 3, *pluit* deži, dežuje
plumbum, *ī* svinec
Plūtō, *ōnis* Pluton, podzemeljski
bog

pōculum, ī čaša, kozarec
poena, ae kazen
Poenus, ī Punec = Kartaginec
poēta, ae pesnik
pollex, icis, m. palec
pol-liceor 2, *licitus sum* obljubim, obetam
pollicitum, ī obljuba
pol-luō 3, uī, ūtum oskrunim
Polycratēs, is Polikrat, samosilnik samski (530)
Polyphēmus, ī Polifem, enook velikan
Pompēius, ēi Pompej, oblastnik rim. (66)
pōmum, ī (drevesni) sad, v plur. = sadje
pondō (*ablāt.*) po teži; gl. Besednik, XXII, C.
pōnō 3, *posuī*, *positum* postavim, položim, odložim; *pōnō castra* postavim (-vljam) tabor, utaborim se; *pōnō in rē* postavim na kaj
pōns, *pontis*, m. most
populor 1 (o) pustošim
populus, ī narod
porta, ae vrata
porticus, ūs, f. stebrenik, stebrišče
portō 1 nesem, nosim
portus, ūs, m. pristanišče
Pōrus, ī Por, kralj indijski
pōscō 3, *popōscī*, - terjam, zahtevam
pos-sideō 2, *sēdī*, *sessum* v posesti (lasti) imam, posedam
pos-sīdō 3, *sēdī*, *sessum* zasedem, vzamem v posest
pos-sum, *posse*, *potuī* (pre)morem

post (*praepos.* z akuzat.) po, za (z orođn.); *post* (*adv.*) potem, pozneje
postēā (*adv.*) potem, pozneje, potlej
postēāquam (*cōni.*) = *postquam*
poster(us) 3 (*nomin. masc. sing.* neraben) naslednji, prihodnji, drugi; komparat. *posterior*, *ius* poznejši; superlat. *postrēmus* 3 (naj)zadnji; *posterī*, *ōrum*, m. potemci, zanamci
postquam (*cōni. navad. s perf. indic.*) potem ko, odkar
postrēmō (*adv.*) naposled, nazadnje
postrīdiē (*adv.*) drugi dan, drugega dne
pōstulō 1 terjam, zahtevam
postumus 3 najposlej rojen; posmrtnik
potēns, *entis* mogočen; mogotec
potentia, ae mogočnost, moč, oblast
potestās, *ātis*, f. oblast, moč; dovoljenje; *potestātem faciō alicui optandī* dovolim komu želiti (da si želi)
potior 4, *itus sum* (*rē*) vzmagujem se (s čim), polastim se (česa), osvojim si (kaj)
potissimum (*adv.*) posebno, pred vsem, zlasti
potius (*adv.*) raji, bolj, prej, marveč
pōtō, 1, *āvī*, *ātum* (navad. *pōtum*) pijem, (napijem se)
praebeō 2, uī, *itum* prožam, nudim, da(je)m; *praebeō mē* izkažem se; *praebeō alicuī aurēs* poslušam koga
praeceps, *cipitis* strmoglav, strm

praeceptor, *ōris* učitelj, odgojitelj
praeceptum, *ī* pravilo, nauk, zapoved
prae-cīdō 3, *cīdī*, *cīsum* odsekam, odrežem
praecipuē (*adv.*) posebno, zlasti
praeclārus 3 prekrasen, sijajen; preslaven
praecō, *ōnis*, *m.* glasnik, znanik
praeda, *ae* plen
prae-dicō 1 razglašam
prae-dicō 3, *dīxī*, *dictum* napovem, prorokujem
praeditus 3 obdarjen, odičen
praefectus, *ī* načelnik
prae-ficiō 3, *fēcī*, *fectum* postavim na čelo
praemium, *ī* plačilo
praesēns, *entis* pričujoč, sedanji
praesertim (*adv.*) posebno, zlasti
praestāns, *antis* odličen, izvrsten
prae-stō 1, *stitī*, (*- stātūrus*) *alicuī rem* storim -, opravim -, izkažem komu kaj; *praestō mē virum probum* izkažem se poštenega moža; *praestat*, *āre*, *stitit* bolje je
prae-sum, *esse*, *fui* (*alicuī*) spredaj -, na čelu sem -, načelujem (komu); ravnam (kaj)
praeter (*praepos.* z akuzat.) mimo, razen, pred (z družiln.)
praeter-mittō 3, *mīsī*, *missum* mimo pustim; opustim (*-puščam*), v nemar pustim (*puščam*)
praeter-eō, *īre*, *ī*, *itum* mimo idem; preskočim (= ne omenim), zamolčim; minem

praeteritus 3 minul, preteklo
praeterquam (*adv.*) razen, izimši
praeter-vehor 3, *vectus sum* (*terram*) peljem se -, ladjam mimo (zemlje)
praetor, *ōris* pretor (sodnik)
prandeō 2, *prandī*, *prānsum* zajtrkujem, (od)kosim
prāvus 3 spačen, zloben
precor 1 (*aliquem in ab aliquo*) prosim -, molim (koga), izprosim (od koga)
pre-hendō 3, *hendi*, *hēnsum* primem, z(a)grabim; (objamem)
premō 3, *pressī*, *pressum* stiskam, tlačim, tiščim
pretiōsus 3 dragocen
pretium, *ī* cena
prex, *precis*, *f.* (navad. *plūr.*), prošnja
Priamidēs, *ae* Priamovič = Priamov sin
prīdem (*adv.*) zdavnaj
prīnceps, *cipis* prvak, knez, glavar, vladar
prīncipium, *ī* začetek, izvor
prior, *ius* prejšnji, (prvi); *prius* (*adv.*) (po)prej
prīstinus 3 (po)prejšnji
priusquam (*cōnī.*) preden, prej ko
prīvō 1 (*aliquem rē*) ugrabim -, vzamem (komu kaj); *prīvō aliquem oculō* oslepim koga
prō (*praepos.* z ablat.) mesto (česa), za (koga) = v obrambo -, korist (koga) ali mesto (koga); po (čem), v primeri (s čim)
probitās, *ātis*, *f.* poštenost

probō 1 (pre)izkušam, odobrim
(-bravam), izpričam, dokažem
(-kazujem)

probus 3 pošten

prō-cūdō 3, *cūdī*, *cūsum* (s)kujem

procul (*adv.*) daleč, od daleč

prōd-eō, *ire*, *ī*, *itum* stopim (iz-
med srede), stopim naprej,
nastopim

prōdigus 3 potraten

prōditiō, *ōnis*, *f.* izdaja, (vele)iz-
dajstvo

prōditor, *ōris* izdajnik, izdajalec

prō-dō 3, *didī*, *ditum* udam, iz-
ročim; *memoriae prōdō* spomi-
nu izporočim, poročam; *memo-*
riae prōditum est poroča se

proelium, *ī* bitka, boj

profectō (*adv.*) zares, v resnici

pro-fiteor 2, *fessus sum* očitno
priznam, izjavim, izdam se
(za)

pro-fugiō 3, *fūgī*, - pobegnem

profugus 3 (u)bežen, bežeč

pro-fundō 3, *fūdī*, *fūsum* pro-
lijem

profundus 3 globok; -um, *ī*, *n.*
globočina

pro-hibeō 2, *uī*, *itum* zadržim,
ovrem (-viram), zabranim, od-
vrnem

prō-iciō 3, *ieci*, *iectum* (*alicuī*
rem) vržem -, mečem (kaj pred
koga); odvržem; *prōiciō mē ad*
pedēs alicuius padem pred koga
na kolena

proinde (*cōni.*) zato, torej (pred
imperat.)

prōlē, *is*, *f.* naraščaj, porastek

prō-mittō 3, *mīsi*, *missum* (*rem*)
pustim, da (kaj) raste; *capil-*
lum prōmittō nosim neostrižene
(= dolge) lase; *cap. nōn prō-*
mittō nosim ostrižene (= kratke)
lase; obljubim, obetam

prōmo 3, *prōmpsi*, *prōptum* (*rem*)
vun vzamem (jemljam kaj),
posežem (po kaj)

prōptū (*ablat.*): *in prōptū* na
očitnem, na pokaz, pri rokah

prōptus 3 voljan, pripravljen

prōmunturium, *ī* rt, nos

prō-nūntiō 1 (očitno) izrečem, ob-
javim (-javljam), razglasim
(-glašam)

prope (*praepos.* z akuzat. in *adv.*)
blizu; komparat. *propior*, *ius*
bližji; *adv. propius* (tudi z aku-
zat.) bliže (k)

properō 1 hitim

propinquus 3 bližnji; -us, *ī*, *m.*
sorodnik

prō-pōnō 3, *posuī*, *positum* pred-
ložim; *prōpositum mihi est* skle-
nil sem, namenil sem se, na-
menjen sem

proprius 3 lasten, svoj (ski)

propter (*praepos.* z akuzat.) za-
voljo, zastran, (za)radi

prōrsus (*adv.*) naprej; po vsem,
sploh

prō-scribō 3, *scripsi*, *scriptum* pro-
glasim, proženem, izobčim

prōsper, *era*, *erum* ugoden, po-
voljen, srečen

prō-steruō 3, *strāvī*, *strātum* na-
trosim; razgrnem; poderem, po-
bijem, porazim

prō-sum, prōdesse, prōfuī koristim,
v prid sem

Prōtagorās, ae Protagora, grški
lažimodrijan (450)

prōverbium, ū pregovor, rek
prō-vidēō 2, *vīdī, vīsum* naprej
vidim

prōvidus 3 previden

proximus 3 najbližji, bližnji; *adv.*

proximē najbližje, prav blizu;
ravno kar, malo prej

prūdēns, entis pameten

prūdentia, ae previdnost, razum-
(nost), pamet

Ptolemaeus, aeī Ptolemej, kralj
egiptovski

pūblicus 3 javen, obči; *adv. pūblicē*
javno, o državnem trošku, v
državnem imenu

puella, ae deklica

puer, erī deček

pueritia, ae detinstvo; *ā pueritiā*
od mladih nog

pūgna, ae bitev, boj

pūgnō 1 bojujem se, borim se;

pūgnam pūgnō bojujem boj,
bijem bitev

pulcher, chra, chrum lep

pulchritūdō, inis, f. lepota

pungō 3, *pupugi, punctum* (o)pi-
kam, (z)bodem; (raz)žalim

Pūnicus 3 punski = kartaginski

pūniō 4, *ivī, itum* kaznim (-znujem)

puppis, is, f. (ladijski) krnj

pūrgō 1 (o)čistim, (o)čedim

putō 1 menim, mislim, imam (za
kaj)

Pydna, ae Pidna, mesto mace-
donsko

Pyrrha, ae Pira, Devkalionova
sopropa

Pyrrhus, ī Pir, kralj epirski
(280)

Pŷthagorās, ae Pitagora, modrijan
grški v 6. stoletju pred Kr.

Q.

Q. = Quīntus Kvint, predimek
rim.

Q. Fabius (iī) Māximus, ī Kvint
Fabij Maksim, poveljnik rimski
zoper Hanibala (217—202)

Q. Sertōrius, iī Kvint Sertorij,
poveljnik rim.

quaerō 3, *quaesivī, situm (rem)*
(po)iščem (česa); vprašam;
quaerō aliquid ex aliquō vpra-
šam koga (za) kaj

quaesō, quaesumus prosim(o)

quālis, e kakšen; kakršen

quam (adv.) kako; (kot primer-
jalna *cōni.* =) ko, kakor, nego;
(pred superlat.) kar

quamdiū (adv.) kako dolgo? do-
klej? kakor dolgo, dokler

quamquam (cōni.) kakorkoli, dasi
quamvis (cōni. s konjunkt.) kakor
tudi, dasi

quandō (adv.) kdaj? kadar

quantopere (adv.) kako zelo

quantus 3 kolik? kolikršen, ko-
likor

quasi (adv.) kakor da bi, tako
rekoč

que (cōni., ki se priveša) in, pa
quēō, quīre, iī (ivī), itum morem
quercus, ūs, f. dob, hrast

queror 3, *questus sum* (*rem, de rē*)
tožim (o čem), pritožim (-tožu-
jem) se (o čem)

quia (*cōni.*) ker

quidem sicer; *nē* - *quidem* še -
ne, niti

quies, ētis, f. počitek, pokoj

quiescō 3, *quievī, quietum* počivam,
mirujem

quīn (*cōni.*) da ne (bi); da

quō (*cōni.*) da (s) tem

quō (*ablāt. adv.*) kamor; kam?

quō - *eō* (pred komparat.) čim -
tem

quoad (*cōni.*) dokler (ne)

quocumque (*ablāt. adv.*) kamor koli

quod (*cōni.*) ker, da; češ ker,
češ da

quominus (*cōni.*) da (bi) ne

quomodo (*ablāt. adv.*) na kak na-
čin? kako?

quondam (*adv.*) nekđaj, nekoč

quoniam (*cōni.*) ker že, ker ti, ker

quoque (*cōni.*) tudi

quot (*adiect. indecl.*) koliko? ko-
likor

quotannis (*adv.*) vsako leto

quotiens (*adv.*) kolikokrat; koli-
korkrat.

R.

Rādix, icis, f. korenina; v plur.

(o gorah) vznožje, pobrdje

rādō 3, *rāsī, rāsum* stržem, (o-)
brijem

Raeticus 3 Retiški (retiški)

rāna, ae žaba

rapāx, ācis grabežljiv, roparski

rapidus 3 deroč

rapiō 3, *rapuī, raptum* (u)grabim,
(od)vlečem, unesem (-našam),
zanesem (-našam)

rārus 3 redek; *adv. rārō* redko-
(kdaj), redkokrat

ratio, ōnis, f. račun; pamet; način

re-cēdō 3, *cēssī, cēssum* umaknem
se, od-, ustopim

recēns, entis nov, svež

re-ciperō 1 zopet (si) pridobim

re-cipiō 3, *cēpī, ceptum* zopet do-
bim, - osvojim; (zopet) vzprej-

mem; *recipiō mē* umaknem se;
recipiō mē ex terrōre oddahnem

si (se) od strahu; *recipiō ani-*
mum zopet se zave(da)m

re-citō 1 berem -, čitam (komu)
na glas

re-conciliō 1 zopet pridobim; po-
mirim, sprijaznim (si)

recordor 1 spomnim (-minjam) se

rēctus 3 raven, pravi; *adv. rēcte*
prav, po pravici

re-cūsō 1 odbijem, odrečem, bra-
nim se

red-dō 3, *didī, ditum* (po)vrnem,
(-vračam); *ratiōnem reddō* ra-

čun da(je)m, odgovarjam

red-eō, īre, īī, itum (po)vrnem
(vračam) se

red-igō 3, *ēgī, āctum* nazaj ženem;
spravim

red-imō, ēmī, ēmptum odkupim

reditus, ūs, m. povratek, vrnitev

re-dūcō 3, *dūxī, ductum* nazaj
(od)peljem, - odvedem, - pri-

vedem

re-ferciō 4, *fersī, fertum* na-
polnim

re-ferō, *ferre*, *rettulī*, *relātum* nazaj (pri) nesem (-našam), (po-) vrnem; naznanim, (iz)poročim, poročam; *referō rem ad aliquid* navračam kaj na kaj; *referō aliquem in numerum deōrum* štejem koga med bogove
re-fugiō 3, *fūgī*, *fugitūrus* nazaj (z)bežim
rēgālis, *e* kraljevski
rēgīna, *ae* kraljica
regiō, *ōnis*, *f.* (o)kraj, okolica, pokrajina
Regium, *ī*, *n.* Regij (zd. Reggio), mesto italško
rēgius 3 kraljév
rēgnō 1 kraljujem, vladam
rēgnum, *ī* kraljestvo, kraljevanje; vlada
regō 3, *rēxī*, *rēctum* ravnam, uravna(va)m, vodim, vladam
Rēgulus, *ī* Regul, oblastnik rim. (250)
re-linguō 3, *liquī*, *lictum* (za-) pustim
reliquiae, *arum* (pre)ostanki
reliquus 3 ostal, drug
re-maneō 2, *mānsī*, *mānsum* (za-) ostanem
re-mediūm, *ī* zdravilo; pomoček
re-minīscor 3, - spomnim (-minjam) se
re-mittō 3, *mīsī*, *missum* pošljem nazaj
re-moveō 2, *mōvī*, *mōtum* nazaj pomaknem, umaknem, odpravim
Remus, *ī* Rem, Romulov brat
reor 2, *ratus sum* menim, mislim

re-pellō 3, *reppulī*, *repulsum* nazaj zapodim, odženem, odbijem
repente (*adv.*) nakrat, nanagloma, iznenada
re-periō 4, *repperī*, *repertum* najdem
rēpō 3, *rēpsī*, (*rēptum*) (z)lezem, plazim se
re-portō 1 nazaj nesem; *reportō victōriam ab hoste* priborim si zmago nad sovražnikom
re-pre-hendō 3, *hendī*, *hēnsūm* (po-) karam, grajam
re-pudiō 1 zavržem, odklonim
re-pūgnō 1 upiram se, v bran se (po)stavim, nasprotujem
requiēs, *ētis*, *f.* odpočitek, pokoj, mir
rēs, *rēi*, *f.* reč, stvar, v plur. tudi položaj, razmere, imetje; *rēs pūblica* občina, država; *rēs novae* novotarjenje, novotarije, (državni) prevrat
re-sistō 3, *stitī*, - ustavim (-vljam) se, uprem (-piram) se
re-spondeō 2, *spondī*, *spōnsum* odgovorim
re-spuō 3, *uī*, - nazaj pljunem; zavržem
re-stituō 3, *uī*, *ūtum* iznova postavim, zopet ustanovim, popravim, postavim zopet v poprejšnji stan (n. pr. v državljanske pravice), pokličem nazaj
re-stō 1, *stitī*, - preostanem (-stajam)
re-texō 3, *texuī*, *textum* raztkem, razparam
re-tineō 2, *uī*, *tentum* zadržim (-žujem); *retinērī nōn possum* vzdržati se ne morem

reus, *eī* zatoženec

re-vertor 3, *verti* (perf. od aktivn. glagola *revertō* 3), *versus sum* (po)vrnem se, vračam se

re-vinciō 4, *vinxi*, *vinctum* privežem
re-vocō 1 pokličem nazaj; vzamem

nazaj, prekličem

rēx, *rēgis* kralj

Rhēnus, *ī* Ren (nem. Rhein)

Rhodanus, *ī* Rodan, reka galska
(zdaj Rhone)

rīdeō 2, *rīsī*, *rīsum* smejem se

rīdiculus 3 smešen

rīmōsus 3 razpokan

rīpa, *ae* breg

rīsus, *ūs*, *m.* smeh

rīvus, *ī* potok

rōbur, *oris*, *n.* moč, jakost

rōdō 3, *rōsī*, *rōsum* (o)glojem

rōgō 1 prosim; vprašam

rogus, *ī* grmada

Rōma, *ae* Rim

Rōmānus 3 rimski; *-us*, *ī*, *m.*

Rimljan

Rōmulus, *ī* Romul, prvi kralj
rim. (754)

rosa, *ae* roža

rōstrum, *ī* kljun; rilec, trobec

rota, *ae* kolo

ruber, *bra*, *brum* rdeč

rumpō 3, *rūpī*, *ruptum* (z)lomim,
(s)tarem

ruō 3, *ruī*, *rutum* (*ruitūrus*) (u-)derem; rušim se

rūrsus (*adv.*) zopet

rūs, *rūris*, *n.* dežela (nasprotje: mesto); kmetija; *rūs* na kmete,

rūrī na kmetih, *rūre* s kmetov

rūsticus 3 kmetski, selski.

S.

Sabīnus, *ī* Sabinec

sacer, *cra*, *crum* svet, posvečen

sacerdōs, *ōtis*, *c.* svečenik (-nica)

sacrificium, *ī* žrtvovanje, daritev

saeculum, *ī* stoletje, vek

saepe (*ado.*) dostikrat, često, pogosto(krat), velikrat; komparat.

saepius češče, večkrat; superlat.

saepissimē najčešče, prav pogostokrat, prepogosto

saepiō 4, *saepsī*, *saeptum* ogradim

saeviō 4, *ī*, *ītum* divjam

saevus 3 divji, besen, ljut, krut

sagitta, *ae* puščica

Saguntinī, *ōrum* Sagunčani, prebivalci mesta Sagunta

Saguntum, *ī*, *n.* Sagunt, mesto hispansko

sāl, *salis*, *m.* sol; *salēs* osoljeni reki, dovtip(i)

Salamīs, *īnis*, *f.* Salamina, otok grški

salsus 3 slan; dovtipen

salūber, *bris*, *bre* zdrav(ilen), koristen

salūs, *ūtis*, *f.* blaginja, rešitev; (*plūrimam*) *salūtem* *dicō* *alicui*

(prav srčno) pozdravljam koga

salūtāris, *e* ozdraven; koristen

salūtō 1 pozdravim (-vljam)

salvē, *salvēte* zdravo! na zdravje! zdrav(i) bodi(te)!

salvus 3 neoškodovan, zdrav, otet

Samius 3 samski, z otoka Sama;

Samī, *ōrum* Samljani

Samnium, *ī*, *n.* Samnija, pokrajina italska

Samus, *ī* Sam, grški otok

sanciō 4, *sānxī*, *sānctum* utrdim,
potrdim; odredim, določim
sanguis, *inis*, *m.* kri
sānus 3 zdrav; *adv.* *sānē* da, res
sapiēns, *entis* moder; modrijan
sapientia, *ae* modrost
sapiō 3, *ī* (*ivī*), — pamet imam,
pameten sem
sarciō 4, *sarsī*, *sartum* krpam;
popravim
Sardēs, *ium* Sarde, glavno mesto
lidijsko
satis (*adv.*) (za)dosti
satis-faciō 3, *fēcī*, *factum* zadostim
(-doščam)
saxum, *ī* skala, kamen
scālae, *ārum* lestve, lestvica
scelus, *eris*, *n.* hudodelstvo, zlo-
čin(stvo), pregreha, zlobnost
schola, *ae* šola
scientia, *ae* znanje, znanost, ved-
nost
scindō 3, *scidī*, *scissum* param;
(raz)trgam, razcepim
sciō 3, *ivī* (*ī*), *ītum* vem, znam
Scipiō, *ōnis* (*Pūblius* [*ī*] *Cornē-*
lius [*ū*] *Sc.*) s priimkom *Āfri-*
cānus, *ī* (Publij Kornelij) Scipion
(Afriški), poveljnik rim. (202)
sciscō 3, *scīvī*, *scītum* odobrim,
sklenem (kot narod)
scopulus, *ī* kleč
scribō 3, *scripsī*, *scriptum* (s)pišem,
napišem; *lēgēs* *scribō* dam za-
kone
scriptor, *ōris* pisec, pisatelj; *rērū*
gestārū *scriptor* zgodopisec
sculpō 3, *sculpsī*, *sculptum* (iz-)
dolbem

scūtum, *ī* (podolgast) ščit
Scylla, *ae* Scila, poosebljena kleč
v Mesinski morski ožini
Scytha, *ae* Scit
secō 1, *uī*, *sectum* (*secātūrus*) sečem,
(po)režem, (po)žanjem
sēcērētō (*adv.*) na skrivnem, po-
sebe
secundus 3 drugi; ugoden; *rēs*
secundae sreča
secūris, *is*, *f.* sekira
sēcūrus 3 brezskrben
secus (*adv.*) drugače; *secus* *ac*
drugače nego (ko)
sed (*cōni.*) a, toda, ampak
sedeō 2, *sēdī*, *sessum* sedim
sedēs, *is*, *f.* sedež; stanišče, biva-
lišče
sēdulitās, *ātis*, *f.* pridnost, mar-
ljivost
semel (*numer. adv.*) enkrat
semen, *inis* seme
semianimis, *e* in -us 3 na pol
živ, na pol mrtev
semper (*adv.*) zmirom, vedno,
vsikdar, vselej
senātor, *ōris* starejšina, senator
senātus, *ūs*, *m.* starejšinstvo, senat
senecta, *ae* (le pesniška beseda)
starost
senectūs, *ūtis*, *f.* starost
senex, *senis* starec, starček
sēnsus, *ūs*, *m.* čut, občutek
sententia, *ae* mnenje, misel; rek;
glas
sentiō 4, *sēnsī*, *sēnsum* čutim, spa-
zim, mislim
sepeliō 4, *ivī*, *sepultum* pokop-
ljem

September, bris (namreč: *mēnsis*),
m. kimavec, september
septentriō, ōnis, m. navadno v plur.,
 sedmerozvezdje (= veliki voz);
 sever
sepulcrum, ī grob
Sequani, ōrum Sekvanci, galsko
 pleme
sequor 3, secūtus sum (aliquem)
 idem (za kom), sledim (koga);
sequor aliquid držim se česa,
 ravnam se po čem
sermō, ōnis, m. (po)govor; jezik
serō 3, sēvī, satum (na) sejem
serpēns, entis, f. kača
serpō 3, serpsī, - lezem (lazim);
 (raz)širim se
serus 3 pozen; *adv. serō* (pre)pozno
serviō 4, īvī (iū), itum robujem,
 služim (hlapčevski), strežem
servitūs, ūtis, f. robstvo, sužnost
Servius (iū) Tullius, iū Servij
 Tulij, 6. kralj rim.
servō 1 (o)hranim (ohranjujem),
 (ob)varujem, rešim; *servō iūsti-*
tiam držim pravico; *servō ōr-*
dinem držim se reda
servus, ī suženj, hlapec
sēstertius, iū, m. sestercij, srebrn
 denar rim., približno = 20 h
severus 3 strog
sī. (cōni.) če, ako; *sī minus* ako
 (pa) ne
sīc (adv.) tako
Sicilia, ae Sicilija, otok v Sred-
 njem morju
Siculus, ī Sicilijan (Sikulec)
sīgnificō 1 naznanim (-znanjam),
 označim (-čujem)

sīgnum, ī znamenje, znak
Silēnus, ī Silen, odgojitelj Bakhov
silva, ae gozd, les
similis, e podoben
simplex, icis enostaven, (pri)prost
simulācrum, ī podoba, kip
simulō 1 hlinim (se), delam se
sīn (cōni) ako pa
sine (praepos. z ablat.) brez
singulī, ae, a posamični, posa-
 mezen, po eden
sinister, tra, trum levi
sinō 3, sīvī, situm (do)pustim
 (-puščam)
Sinōn, ōnis Sinon, lokav Grk
sinus, ūs, m. guba; nedrije (prsī);
 zaliv
Sīrēn, ēnis, f. Sirena, morska
 boginja
Sīsyp̄hus, ī Sisif, kralj korintski
sitiō 4, īvī (iū), itum žejen sem,
 žeja me
sitis, is, f. žeja
situs 3 ležeč; *situs sum* (ležeč
 sem =) ležim, stojim, sem;
vīta sita est in rē življenje stoji
 na čem
sīve (cōni.) ali
societās, ātis, f. družba, društvo,
 tovarišija; zaveza
socius, iū drug, tovariš; zaveznik
Sōcratēs, is Sokrat, atenski mo-
 drijan (410)
sōl, sōlis, m. solnce; *sōl oriēns* =
 vzhod; *sōl occidēns* = zapad
Sōl, Sōlis Solnčni bog
sōlācium, iū tolažba
soleō 2, solitus sum običavam,
 navajen sem, navado imam

sōlitūdō, inīs, f. samota, puščava
Solōn, ōnis Solon, zakonodajec
 atenski (590)
solum, ī dno, tla
sōlum (adv.) samo, le; *nōn sōlum* –
sed etiam ne le – ampak tudi
sōlus 3 sam, edin
solvō 3, *solvī, solūtum* razvežem,
 (raz)rešim; plačam; *catēnīs solvō*
 razklenem, denem z verig
somnus, ī spanje; v plur. = sanje
sonō 1, *uī, itum* (za)zvenim, (za-)
 donim, (za)rožljam; odglasim
 (-glašam) se
sophista ali *sophistēs, ae* modrež,
 lažimodrijan
Sophoclēs, is Sofoklej, grški tra-
 gik (470)
sordēs, ium, f. nesnaga, skvrnoba,
 zanikarnost; siromašnost
sordidus 3 umazan
sors, sortis, f. žreb, usoda
sortior 4, *ītus sum* žrebam, (raz-)
 delim po žrebu
spargō 3, *sparsī, sparsum* trosim,
 sipljem, raztresem, izsujem; (za-)
 sejem
Sparta, ae Sparta, mesto lakonsko
spatium, ū prostor; daljava, obseg;
 čas, doba
spectāculum, ī prizor; gledališka
 igra
spectō 1 gledam, ogledam si
specus, ūs, m. votlina, duplja, brlog
spēlunca, ae votlina, duplina
spērō 3, *sprēvī, sprētum* zame-
 tujem, zaničujem, zavržem
spērō 1 (*rem*) upam (kaj), nade-
 jam se (česa)

spēs, eī, f. nada, up(anje)
splendeō 2, – bliščim, svetim se
splendidus 3 bliščeč, sijajen
spoliō 1 oropam, oplenim; *spoliō*
aliquem rē ugrabim –, uplenim
 komu kaj
spondeō 2, *spopondī, spōnsum* (slo-
 vesno) obljubim, obetam
sponte (meā, tuā, suā z mojo,
 tvojo, svojo voljo =) lastno-
 voljno, sam o sebi, iz lastnega
 nagiba
Spurius (iī) Tarpēius (pēi) Spurij
 Tarpej, poveljnik rimskega
 gradu
stabulum, ī staja, hlev
stadium, ū stadij, grška mera;
 okoli 40 stadijev je 1 milja
stāgnum, ī muža, močvirje
statim (adv.) stoje, takoj, precej
statiō, ōnis, f. sta(ja)lišče, stojlišče,
 stražišče
statua, ae kip
statuō 3, *uī, ūtum* (po)stavim;
 sklenem, določim
stella, ae zvezda
sternō 3, *strāvī, strātum* razpro-
 strem, raztrosim, (na)steljem
stō 1, *stetī, stātum* stojim
strepō 3, *uī, itum* šumim, hrumim,
 rožljam; odmevam
strīdor, ōris, m. šum(enje)
stringō 3, *strinxī, strictum* poteg-
 nem, izderem; *gladius strictus*
 = goli meč
studeō 2, *uī, –* trudim se, priza-
 devam si, izkušam; *studeō ali-*
cui rēi poganjam se za kaj,
 težim na kaj; učim se

studiōsus 3 prizadeven; *studiōsis-simē* (*adv. superlat.*) prav rad
studium, *iū* prizadeva(nje), priza-
devnost; nagnjenje; *studium*
(*litterarum*) učenje, znanstvo;
studium (*alicuius rei*) pečanje
(s čim), opravilo, delo
stultitia, *ae* neumnost, nespamet-
nost

stultus 3 bedast, neumen, nespa-
meten; *-us*, *i*, *m.* bedak, ne-
umnež

Stymphālis, *idis* stimfalski = iz
mesta -, z reke, jezera Stimfala
v Arkadiji

Stymphālus, *i*, *m.* Stimfal, mesto,
reka in jezero arkadsko
suādeō 2, *suāsī*, *suāsum* svetujem
suāvis, *e* mil, prijeten

sub (*praepos.* na vprašanje kam?
in časovno z akuzat., na vpraš.
kje? z ablat.) pod (z akuzat.,
oziroma z orodn.)

sub-eō, *ire*, *iū*, *itum* (*rem*) idem
pod (kaj), lotim (-tevam) se
(česa), vzamem na-se (kaj),
(pre) trpim (kaj); *perīcula subeō*
poda(ja)m se v nevarnosti

sub-igō 3, *ēgī*, *āctum* podvržem
(si), podjarmim

sub-icīō 3, *iēcī*, *iectum* podvržem
(si)

subitō (*adv.*) nenadno, nagloma,
nakrat

sub-sum, *esse*, - (*alicui rei*) sem
(tičim) pod (čim)

subterrāneus 3 podzemeljski

sub-trahō 3, *trāxī*, *trāctum* odvle-
čem, odtegnem

sub-veniō 4, *vēnī*, *ventum* pridem
na pomoč, pomorem (-magam)

sūdor, *ōris*, *m.* znoj, pot
suf-ficiō 3, *fēcī*, *fectum* zadoščam
Sulla, *ae* Sula, oblastnik rim. (80)

summus, *gl.* *superus*

sūmō 3, *sūmpsī*, *sūmptum* vzamem;
(za)užijem (-živam)

sūmptus, *ūs*, *m.* trošek, potrata
superbia, *ae* ošabnost, prevzetnost
superbus 3 ošaben

superō 1 (*aliquem rē*) prekosim
(-kašam) -, premagam -, pre-
obvladam (koga v čem)

superstes, *itis* preživevši, preostavši

superus 3, komparat. *superior*, *us*,
superlat. *suprēmus* 3 in *sum-
mus* 3 gorenji (bolj zgoraj, vi-
šji; najgorenji, najvišji, največi,
zadnji); *superī*, *ōrum* (namreč:
diū) *m.* nadzemeljski bogovi;
(gorenji) svet

supervacāneus 3 nepotreben

sup-peditō 1 (dam pod noge), (po-)
dam, priskrbim, pribavim

supplex, *icis* ponižno (pomoči)
proseč

surgō 3, *surrēxī*, *surrēctum* vzdig-
nem (-gujem) se, vstanem (-sta-
jam)

sus-cipiō 3, *cēpī*, *ceptum* (*rem*)
podjamem -, začnem (kaj), lo-
tim se (česa), na-se vzamem
(kaj)

sūspiciō, *ōnis*, *f.* sum(nja)

sūspicor 1 sumim, domenjam si

sus-tineō 2, *tinuī*, *tentātum* vzdr-
žim (-žujem), prenesem (-našam)

sūtor, *ōris* črevljar

Syrācūsae, ārum, f. Sirakuze,
mesto sicilsko
Syrācūsānus, ī, m. Sirakužan
Syria, ae Sirija, dežela azijska.

T.

Taceō 2, uī, itum molčim
Tacitus, ī Tacit, zgodopisec rim.
v 1. veku po Kr.
tacet 2, pertaesum est (mē ali-
cūius rei) (za)gnusi se (mi kaj)
Taenarum, ī, n. Tenar, nos la-
konski, zdaj kap Matapan
tacter, tra, trum grd
talentum, ī, n. talent, grški denar,
približno = 6400 K
tālis, e tak(šen)
tam (adv.) tako
tamen (cōni.) vendar
tamquam (adv.) kakor da bi, tako
rekoč, dejal bi
tandem (adv.) naposled, nazadnje;
še, vendarle, vendar že; *tandem*
aliquandō vendar že enkrat
tangō 3, tetigī, tāctum (rem) do-
taknem (-tikam) se (česa); *tan-*
gō f'īnēs dospejem do mej
tantum (adv.) le, samo; *nōn tan-*
tum - sed etiam ne le - ampak
tudi
tantus 3 tolik
Tarentum, ī, n. Tarent, mesto
spodnjeitalsko
Tarquiniī, iōrum, m. Tarkvini-
jeviči = sinovi -, potomci Tar-
kvinijevi
Tarquinius (iū) Priscus, ī Tar-
kvinij Prisk, peti kralj rim.

Tarquinius (iū) Superbus, ī Tar-
kvinij Superb (Ošabni), sedmi
in zadnji kralj rim.
taurus, ī bik
tectum, ī streha
tegō 3, tēxī, tectum (po) krijem
Telemachus, ī Telemah, Uliksov
sin
tellūs, ūris, f. zemlja
tēlum, ī kopje, strela = metal-
nica
temere (adv.) nepremišljeno
temperō 1 umerim; gl. tudi *parcō 3*
tempestās, ātis, f. nevihta
templum, ī svetišče
temptō 1 poizkusim (-kušam)
tempus, oris, n. čas, doba
*tendō 3, tetendī, tentum (na)*pnem;
razprostrem
teneō 2, uī, tentum držim; imam
v oblasti; *teneō urbem prae-*
sidiō imam mesto v obrambi;
teneō prīmam aciem tvorim prvi
bojni red; *teneō iūra* držim se
prav; *teneō rīsum* ubranim se
smehu; *teneō rem memoriā*
hranim si kaj v spominu, za-
pamtim si -, pomnim kaj
tener, era, erum nežen
Terentius (iū) Varrō, ōnis Terencij
Varon, konzul rim. (216)
tergeō 2, tersī, tersum (o) brišem,
(o) čedim
tergum, ī hrbet
terō 3, trīvī, trītum tare; iztep-
tam, obrabim, ogulim; tratim
terra, ae zemlja, dežela
terreō 2, uī, itum (u) strašim, pre-
strašim

terribilis, *e* strašen
terror, *ōris*, *m.* strah
tēstis, *is*, *c.* priča, svedok
texō 3, *uī*, *textum* tkem
theātrum, *ī* gled(al)išče
Thēbae, *ārum*, *f.* Tebe, glavno mesto beotijsko
Thēbānus, *ī* Tebljan, prebivalec mesta Teb v Beotiji
Themistoclēs, *is* Temistoklej, državnik in vojskovodja atenski (480)
Theopompus, *ī* Teopomp, zgodopisec grški
Thermopylae, *ārum*, *f.* Termopile, soteska grška v Lokridi
Thēseus, *ei* Tezej, kralj atenski
Thrācia, *ae* Tracija, zdaj Rumelija
Thrāx, *ācis* Tračan
Thyrea, *cae* Tireja, mesto ob lakonsko-argivski meji
Tiberis, *is*, *m.* Tibera, reka italška
Tiberius, *iī* Tiberij, drugi cesar rim.
Ticīnus, *ī* Ticin, zdaj Tessino, reka gornjeitalska
tigris, *is*, *c.* tiger
Timaeus, *aeī* Timej, zgodopisec grški
timeō 2, *uī*, - (*rem*) bojim se (česa)
timidus 3 boječ
Tīmoleōn, *ontis* Timoleont, poveljnik korintski (350)
timor, *ōris*, *m.* bojazen, strah
Timotheus, *ei* Timotej, vojskovodja atenski (360)
tingō 2, *tinxi*, *inctum* na-, zmočim, (po)barvam

Tīresiās, *ae* Tirezija, vedeževalec tebski
tīrō, *ōnis*, *m.* (vojaški) novinec
Tiryns, *ynthis*, *f.* Tirint, mesto argolidsko
Titus, *ī* Tit, cesar rim. (l. 79. do 81. po Kr.)
toga, *ae* toga, gorenja obleka rimskega državljana o miru
togātus 3 v togo oblečen
tolerābilis, *e* prenesljiv
tolerō 1 prenesem (-našam), (pre-) trpim
tollō 3, *sustulī*, *sublātum* vzdignem; odvzamem, odpravim, uničim; *clāmōrem tollō* krik zaženem, zakričim
tondeō 2, *totondī*, *tōnsum* (o)strižem
tonitrus, *ūs*, *m.* grom; v plur. tudi *tonitrua*, *uum*, *n.*
tonō 3, *uī*, *itum* (za)grmim; navadno imperson. *tonat* 1, *uit* (za)grmi
torpeō 2, *uī*, - (o)trpnem, premiram
torqueō 2, *torsi*, *tortum* sučem; mučim, trpinčim, de(ne)m na tezalnico
torreō 2, *uī*, *tōstum* pražim; (po-) sušim
tot (*adi. indecl.*) toliko (jih)
totidem (*adi. indecl.*) ravno toliko
totiēns (*adv.*) tolikokrat
tōtus 3 cel, ves
trabs, *trabis*, *f.* tram, hlod
trāctō 1 vlačim; obravnavam, razpravim (-pravljam)

trā-dō 3, *didī*, *ditum* izdam, izročim (-ročam), preda(ja)m, prepustim; izporočim, poročam
trā-dūcō 3, *dūxī*, *ductum* prepeljem
trahō 3, *trāxī*, *trāctum* vlečem (za seboj); zadržujem; *originem trahō ab aliquō* rod štejem od koga
trā-natō 1 preplavam
tranquillus 3 miren, tih
trāns (*praepos.* z akuz.) onkraj; črez
trān-scendō 3, *scendī*, *scēsum* prelezem, prekoračim
trāns-eō, *ire*, *iī*, *itum* preidem, prestopim, prekoračim
trāns-fīgō 3, *fixī*, *fixum* prebodem
trāns-fōrmō 1 preobrazim, pretvorim
trāns-gredior 3, *gressus sum* prekoračim
trāns-mittō 3, *mīsī*, *missum* pošljem črez ..., prepeljem, prevezem; *flūmen trānsmittō* preplujem reko, prepeljem se črez reko
Trasimennus 3 trazimenski; *lacus (ūs)* *Trasimennus* Trazimensko jezero v Etruriji
Trebia, *ae, m.* Trebija, Padov pritok v Gorenji Italiji
treme-faciō 3, *fēcī*, *factum* pretresem, stresem
tremō 3, *uī*, - tresem (šibim) se
tribūnus, *i*, *m.* tribun; *tribūnus mīlitum* vojaški tribun (= polkovnik); *tribūnus plēbis* ljudski tribun

tribūnīcius 3 tribunski
tribuō 3, *uī*, *ūtum* podelim (-deljujem); izkažem (-zujem); pripisujem
tribus, *ūs*, *f.* soseska, občina, tribua
tribūtum, *i* davek
triceps, *cipitis* troglav
Trinacria, *ae* Trinakrija (= Sicilija)
trīstis, *e* žalosten
triumphālis, *e* zmagoslaven; *arcus triumphālis* slavolok
triumphō 1 triumfujem
triumvir, *virī* trimož, triumvir
Trōia, *ae* Troja, mesto maloazijsko
Trōiānus 3 trojski; -us, *i* Troj(an)ec
tuba, *ae* trobenta
tubicen, *cinis*, *m.* trobentač
tueor 2, (*tuitus*) *tūtātus sum* gledam; varujem, branim, (o)hranim
tum (*adv.*) takrat, tedaj; nato, potem
tumulus, *i* gomila, grob
tundō 3, *tutudī*, *tūsum* (*tūsum*) tolčem, butnem, dregnem (dregam)
turba, *ae* množica, tolpa
turbidus 3 kalen
turbō 1 zmedem, (s)kalim
turma, *ae* četa, krdelo, turma
turpis, *e* sramoten
turpitūdō, *inis*, *f.* ostudnost; sramotnost, sramota
turris, *is*, *f.* stolp
tūtor, *ōris* varuh

tūtus 3 varen; *adv. tūtō* varno
tyrannis, idis, f. samosilništvo
tyrannus, ī samosilnik, trinog
Tyrrhēnus 3 tirenski; *mare Tyr-*
rhēnum Tirensko morje
Tyrus, ī, f. Tir, mesto feniško.

U.

Ubi (adv.) kjer; kje?
ubi ali *ubi primum* (cōni. z in-
dik. perf.) (brž) ko
ubique (adv.) povsodi
ulciscor 3, *ultus sum (aliquem)*
(po)maščujem (koga), maščujem
se (nad kom)
Ulixēs, is Uliks, junak grški pred
Trojo
ullus 3 kateri, kak
ulterior, ius onostranski
ultimus 3 najkrajnji, (naj)zadnji
umbra, ae senca
Umbria, ae Umbrija, pokrajina
srednjeitalska
umerus, ī rame, rama, pleče
umquam (adv.) kdaj; *neque um-*
quam nikdar, nikoli
unda, ae val
unde (adv.) od koder; od kod?
ūndique (adv.) od vseh strani,
odvsod, od povsodi
ungō 3, *ūnxī, ūnctum* mažem,
mazilim
unguis, is, m. nohet, krempelj,
parkelj
unicus 3 edin
universus 3 vesoljen, ves
urbānus 3 mesten
urbs, urbis, f. mesto

urgeō 2, *ursī, –* stiskam, pritiskam,
napadam; *tempus urget* (čas
pritiska =) mudi se (mi)
ūrō 3, *ūssī, ūstum* palim, žgem
ūrus, ī tur, divji bik
usque ad (vse) do
usus, ūs, m. (po)raba; vaja; korist
ut (cōni.): a) finalis in *cōsecū-*
tiva (s konjunkt.) da; *b) con-*
cēssiva (s konjunkt.) naj tudi;
c) temporālis (navadno z indi-
kat. perf.) brž ko, kakor hitro
ut (adv.) kakor, kot
uter, tris, m. meh
ūtilis, e koristen
utilitās, ātis, f. korist, dobiček
utinam (cōni. s konjunkt.) o da
bi! o ko bi!
utor 3, *ūsus sum (rē)* koristim si
(s čim), rabim –, porabim (–rab-
ljam kaj), poslužim (–žujem)
se (česa), uživam –, imam (kaj)
utrimque (adv.) od obeh strani,
na obeh straneh
utrum – an (vpraš.) ali – ali (pa)
uxor, ōris soproga, žena.

V.

Vacuus 3 (rē) prazen –, prost –,
čist (česa)
vagor 1 klatim se, skitam se
valdē (adv.) zelo
valēns, entis, jak, močen
valeō 2, *uī, –* veljam; močen sem,
zmožen sem, morem; zdravstvu-
jem, zdrav sem; *valē, valēte*
zdravstvuj(te)! zdrav(i) osta-
ni(te)! srečno!

valetūdō, inis, f. počutje; (*bona*)
valetūdō zdravje
validus 3 močen
vallis, is, f. dolina
vāllum, ī ograja, obkop
vānus 3 prazen, ničev(en), lažniv
varius 3 razen, različen
vās, vāsis, plur. vāsa, ōrum, n.
 posoda
vāstō 1 (o) pustošim, pokonča(va)m
vāstus 3 pust; neizmeren
vātēs, is prorok, vedež; pesnik
vātīcinor 1 vedežujem, prorokujem
vectīgal, ālis, n. davek; dohodek
Vedius (iū) Pōlliō, ōnis Vedij Po-
 lion, krut bogataš rim.
vehemēns, entis silen, jak, hud
vehō 3, *vexī, vectum* vlečem, vozim;
equō vehor jaham, jezdim; *nāvī*
vehor plovem, jadram; *currū*
vehor peljem se -, vozim se
 (z vozom, na vozu)
Vēi, Vēiōrum, m. Veji (Vejev),
 mesto etrursko
Vēientēs, ium Vejani, prebivalci
 mesta Vejev
vel (cōni.) ali; *vel - vel* ali - ali,
 bodi si - bodi si
velōx, ōcis hiter, uren
vēlum, ī jadro
velut sī kakor (da) bi
vēna, ae žila
vēnātiō, ōnis, f. lov
vēn-dō 3, *didi, ditum* prodam
venēnātus 3 o-, zastrupljen; strupen
venēnum, ī strup
vēn-cō, īre, īi, - na prodaj sem,
 prodajam se
veneror 1 častim (po božje), molim

venia, ae odpuščenje, izpregled;
 milost; *veniam dō* odpustim,
 izpregledam
veniō 4, *vēnī, ventum* pridem, pri-
 hajam
venter, tris, m. trebuh, želodec
ventus, ī veter
vēnum-dō ali *vēnum dō, dāre, dēdī,*
dātum prodaja)m
Venus, eris Venera, rim. boginja
 ljubezni in miline
vēr, vēris, n. pomlad; *primum vēr*
 začetek pomladi
verber, eris, n. šiba; udarec
verberō 1 bičam
verbum, ī beseda
Vercingetorīx, īgis Vercingetorig,
 glavar galski
vercor 2, *itus sum (rem)* bojim
 se (česa), spoštujem (kaj)
Vergilius, iū Vergilij, pesnik rim.
 (30)
vergo 3, - nagibljem se, ležim (proti)
vērīsimilis, e resnici podoben, ver-
 jeten
vērītās, ātis, f. resnica, resničnost
vērō (cōni.) pa res, pa(k)
Verrēs, is Ver, namestnik rim. na
 Siciliji
versor 1 vrtim -, gibljem se, na-
 hajam se, sem (kje); občujem
versus (praepos. z akuzat.) proti,
 navadno v zvezi z *ad*: *ad merī-*
diem versus = adversus merī-
diem
vertex, icis, m. vrh
vertō 3, *vertī, versum* obrnem
 (-račam); *terga vertere* hrbet
 pokazati = zbežati

vērus 3 pravi, resničen; *rē vērā*
v resnici, zares; *vērūm*, *ī*, *n.*
resnica; *adv.* 1. *vērē* resnično,
po resnici; 2. *vērō* zares, res-
nično, gotovo

vescor 3, - (*rē*) hranim se (s čim),
jem -, uživam (kaj)

vesper, *erī* večer; *vesperī* zvečer
vespera, *ae* večer

Vesta, *ae* Vesta, rim. boginja do-
mačega ognjišča in ognja na
njem

vestis, *is*, *f.* oblačilo, obleka

Vesuvius, *ī* Vezuv

veterānus 3 star, postaren; -*us*, *ī*
(namreč: *mīles*), *m.* dosluženec,
veteran

vetō 1, *uī*, *itum* prepovem (-ve-
dujem)

vetus, *eris* star

vetustās, *ātis*, *f.* starost, dolgo-
trajnost

vexō 1 mučim, trapim, nadlegujem
via, *ae* pot

viātor, *ōris* popotnik

vīcīnus 3 soseden, bližnji; -*us*, *ī*,
m. sosed

vicis (genet. brez nomin.), *vicem*,
vice, *f.* premena, mesto; *nūmi-
nis vice* = po božje; *in vicem*
menjaje, izmenoma, med seboj

victor, *ōris* zmag(ov)alec; zmagovit
victōria, *ae* zmaga

vīcus, *ī* vas, selo

videō 2, *vidī*, *vīsum* vidim; *videor*
2, *vīsus sum* vidim se, zdim
(dozdevam) se; *videtur mihi*
zdi se mi primerno, hoče se
mi, hočem

vigil, *ilis*, *m.* stražnik

vigilantia, *ae* budnost, čuvitost

vigilia, *ae* nočna straža

villa, *ae* selski dvorec, vila

vinciō 4, *vinxī*, *vinctum* zvežem,
uklenem

vincō 3, *vīcī*, *victum* (pre)obvla-
dam, zmagam, premagam

vinculum, *ī* spona, vez, (v plur.
tudi =) ječa

vīnum, *ī* vino

violentia, *ae* sila, silovitost

violō 1 (p)oškodujem, uvredim;
onečastim, oskrunim

vir, *virī* mož

virēō 2, *uī*, - zelenim

virga, *ae* šiba

viridis, *e* zelen

viritim (*adv.*) na moža, vsakemu

virtūs, *ūtis*, *f.* možatost, junaštvo,
hrabrost; čednost, krepost, vrlina

vīs, *vim*, *vī*, plur.: *vīrēs*, *vīrium*,
f. moč, sila; množica; *summā*
vī na vso moč

vīsō 3, *vīsī*, - ogleda(va)m; ob-
iščem

vīta, *ae* življenje

vitium, *ī* napaka, hiba, greh

vītō 1 (*rem*) izbegavam (čemu),
ognem se -, izogibljem se (česa)

vituperō 1 (po)karam, grajam

vīvō 3, *vīxī*, *vīctūrus* živim (-eti)

vīvus 3 živ

vix (*adv.*) komaj

vocō 1 (po)kličem, (po)zovem

volō, *velle*, *volū* hočem, želim

voluntās, *ātis*, *f.* volja

voluptās, *ātis*, *f.* zabava, prijet-
nost, slast, nasladnost

volvō 3, *volvī*, *volūtum* valim
vomō 3, *uī*, *itum* bljujem
vōtum, *ī* (za)obljuba
voveō 2, *vōvī*, *vōtum* (za)obljubim
vōx, *vōcis*, *f.* glas
vulgus, *ī*, *n.* nižje ljudstvo, druhal
vulnerō 1 ranim
vulnus, *eris*, *n.* rana
vulpēs, *is*, *f.* lisica
vultur, *uris*, *m.* jastreb
vultus, *ūs*, *m.* obraz, obličje.

X.

Xanthippē, *ēs* Ksantipa, Sokratova
soproga
Xenophōn, *ōntis* Ksenofont, grški
pisatelj in vojskovodja (390)
Xerxēs, *is* Kserks, kralj perzi-
janski (480).

Z.

Zama, *ae* Zama, mesto afriško.

II.

Slovensko-latinski del.

A.

A *at*; *sed*
 Afrika *Āfrica*, *ae*
 Afriški *Āfricānus*, *ī*
 Agamemnon *Agamemnōn*, *onis*
 Agezilaj *Agēsilāus*, *ī*
 Ahil *Achillēs*, *is*
 ako *sī*; ako ne *nisi*; ako pa *sīn*;
 ako pa ne *sī minus*
 akoprav *etsī*
 Alba Longa *Alba (ae) Longa*, *ae*
 Alcibiad *Alcibiadēs*, *is*
 Albin *Albīnus*, *ī*
 Aleksander Véliki *Alexander (drī)*
 Māgnus, *ī*
 Aleksandrija *Alexandrīa*, *ae*
 ali *aut*, *vel*; (kot vprašalnica:)
 num, *ne* (se priveša), *nōnne*;
 ali - ali *utrum* - *an* i. t. d.
 (gl. Lat. slovn. §§ 286.—288.)
 ali ne *annōn*; *necne*
 Alpe *Alpēs*, *iūm*, *f*.
 Amon *Ammōn*, *ōnis*
 ampak *sed*
 Anaksagora *Anaxagorās*, *ae*
 Anhiz *Anchīsēs*, *ae*
 Antioh *Antiochus*, *ī*
 Antonij *Antōnius*, *ī*
 Apél *Apellēs*, *is*
 Apolon *Apollō*, *inis*

Arbele *Arbēla*, *ōrum*, *n*.
 Argi *Argī*, *ōrum*, *m.*; *Argos*
 (*indēcl.*) *n*.
 Argivec *Argīvus*, *ī*
 Ariovist *Ariovistus*, *ī*
 Aristid *Aristidēs*, *is*
 Aristip *Aristippus*, *ī*
 Arpinec *Arpīnās*, *ātis*
 Askanij *Ascanius*, *ī*
 Atene *Athēnae*, *ūrum*
 Atenec *Athēniēnsis*, *is*
 atenski = Atencev ali *Athē-*
 niēnsis, *e*
 Atik *Atticus*, *ī*
 Atika *Attica*, *ae*
 Atrejevič *Atrīda*, *ae* ali *Atrī-*
 dēs, *ae*
 Avel Hircij *Aulus (ī) Hirtius*, *ī*,
 konzul rim. (43)
 Avgust *Augustus*, *ī*
 Azija *Asia*, *ae*.

B.

Babilon *Babylōn*, *ōnis*
 baje = pravi se, pripoveduje se
 bajka *fābula*, *ae*
 basen *fābula*, *ae*
 bedak *stultus*, *ī*
 beden *miser*, *era*, *erum*

beg *fuga*, *ae*
 bel *albus* 3
 berem *lēgō* 3
 beseda *verbum*, *ī*
 besnim *fremō* 3
 bežim *fugiō* 3
 Biant *Biās*, *antis*
 bijem bitev *pūgnam pūgnō* 1
 bitev *pūgna*, *ae*
 bitka *proelium*, *ī*
 bivališče *sēdēs*, *is*, *f.*; *domicilium*, *ī*
 bivam *habitō* 1
 blaginja *salūs*, *ūtis*
 blažen *beātus* 3
 blaženstvo *bonum*, *ī*
 blisk *fulgur*, *uris*
 blizu *prope*; (pred števniki:) *cir-*
citer
 bližam se *appropinquō* 1
 bliže (k) *propius* (z akuzat.)
 bližji *propior*, *ius*
 bližnji *proximus* 3
 bodrim *hortor* 1
 bog *deus*, *ī*
 bogastvo *dīvitiae*, *ārum*
 bogat *opulentus* 3; *dīves*, *itis*;
 bogatin *dīves*, *itis*
 boginja *dea*, *ae*
 boj *pūgna*, *ae*; *proelium*, *ī*
 boječ *timidus* 3
 bojim se (česa) *vereor* 2 -; *timeō*
 2 -; *metuō* 3 (*rem*)
 bojna vrsta *aciēs*, *ēī*
 bojno polje: doma in na bojnem
 polju *domī bellique*, *domī mili-*
tiaeque
 bojujem se *pūgnō* 1
 Bokh *Bocchus*, *ī*
 bol *dolor*, *ōris*

bolan *aeger*, *gra*, *grum*; *aegrōtus* 3
 bolečina, bolest = bol
 bolezen *morbus*, *ī*
 bolj *magis*
 boljari *optimātes*, *ium*
 bolnik *aegrōtus*, *ī*
 borba *certāmen*, *inis*
 borim se *pūgnō* 1; *dīmicō* 1
 božji = boga ali *dīvīnus* 3; po
 božje *nūminis* (-num) *vice*
 brada *barba*, *ae*
 branim *tueor* 2; *dēfendō* 3; bra-
 nim se (kaj storiti) *recūsō* 1
 branitelj *dēfēnsor*, *ōris*
 brat *frāter*, *tris*
 breg *rīpa*, *ae*
 breme *onus*, *eris*
 Bren *Brennus*, *ī*
 brez *sine*
 brezbožen *impius* 3
 brezdelen *ōtiōsus* 3
 brezskrben *sēcūrus* 3
 brezštevilen *innumerābilis*, *e*
 brigam se *cūrō* 1
 Britanec *Britannus*, *ī*
 Britanija *Britannia*, *ae*
 britanski = Britancev
 brlog *specus*, *ūs*
 brodnik *nauta*, *ae*
 brodovje *clāssis*, *is*
 brusim *acuō* 3
 Brut *Brūtus*, *ī*
 brzo *citō*
 brž ko *ut*; *ubi* (*prīmum*); *cum*
prīmum
 bržji *ōcior*, *ius*
 bučela *apis*, *is*
 butara *fascis*, *is*
 butnem *tundō* 3.

C.

Cel *tōtus* 3
celó *etiam*
cena *pretium*, *ū*
centurion *centuriō*, *ōnis*
Cerera *Cerēs*, *eris*
cesar *imperātor*, *ōris*
Cezar *Caesar*, *aris*
Ciceron *Cicerō*, *ōnis*
Cimbri *Cimbrī*, *ōrum*
Ciper *Cyprus*, *ī*
Cir *Cyrrus*, *ī*
Circa *Circē*, *ēs*
Cirta *Cirta*, *ae*
cvetim *flōreō* 2
cvetlica *flōs*, *flōris*.

Č.

Čakam (česa) *expectō* 1 (*rem*)
čas *tempus*, *oris*
čast *honor*, *ōris*; *dignitās*, *ātis*;
v čast sem (komu) *honestō* 1
(*aliquem*)
časten *honestus* 3
častim *colō* 3; častim po božje
veneror 1
čaša *pōculum*, *ī*
če tudi *etsī*
čednost *virtūs*, *ūtis*
čepprav *etsī*; *etiāmsī*
čestitam *grātulor* 1
često *saepe*
češče *saepius*
češ da *quod*
čete (vojne) *cōpiae*, *ārum*
čil *alacer*, *cris*, *cre*
čim - tem *quō* - *eō*
čin *factum*, *ī*; *facinus*, *oris*

činim *faciō* 3
čist *pūrus* 3
človek *homo*, *inis*
človekoljuben *hūmānus* 3
človekoljubje *hūmānitās*, *ātis*
človeški *hūmānus* 3 ali (*genet.*)
hominis in -*um*
čoln *linter*, *tris*
čreda *grex*, *gregis*
črevelj *pēs*, *pedis*
črez *trāns*
črka *littera*, *ae*
črtim *ōdī*, *ōdisse*
čudovit *mīrus* 3; *admīrābilis*, *e*
čujem *audiō* 4; pripovedovati ču-
jem *fandō audiō*
čutim *sentiō* 4
čuvar *cūstōs*, *ōdis*
čuvitost *vigilantia*, *ae*.

D.

Da (*cōni. fināl.*) *ut*; da (s) tem
quō; da ne *nē*; *quōminus*; in
da ne *nēve*; (*cōni. cōsecūt.*) *ut*;
quīn; da ne *ut nōn*; *quīn*; (*cōni.*
causāl.) *quod*; (*cōni. concess.*) *sī*;
da ne *nisi*
da (*interiect.* v odgovoru) *sānē*;
ita (est)
dajem = *dam*
daleč *procul*
dalje (časa) *diūtius*
dam *dō*, *dāre*; dam = velim
iubēō 2
dan *diēs*, *ēī*; po dnevi *interdiū*
danes *hodiē*
Darej *Darēus*, *ēī*
darilo *dōnum*, *ī*

dasi *quamquam*; *quamvis*
davek *tributum*, *i*; *vectigal*, *ālis*
davi: od davi do drevi *ā māne ad*
vesperam
december *December*, *bris*
deček *puer*, *erī*
dejal(a) je *inquit*
dejanje *factum*, *i*; *facinus*, *oris*;
v plur. tudi *rēs (rērum) gestae*,
arum
dejem *inquam*; deje *inquit*
dejte *agite!*
dekurion *decuriō*, *ōnis*
del *pars*, *partis*
delam *labōrō* 1; delam krivico
iniūriam faciō 3; delam na to,
da ... *id agō* 3, *ut* ...
deležen (-žnik) *particeps*, *cipis*
Delfi *Delphī*, *orum*, *m.*
Delij *Dēlium*, *iī*, *n.*, mesto beo-
tiško
delim *dīvidō* 3; *partior* 4
delo *labor*, *ōris*; *opus*, *eris*
dem po zlu *pessumdō*, *dāre*
Demosten *Dēmostenēs*, *is*
denar *pecūnia*, *ae*
deroč *rapidus* 3
desetnik *decuriō*, *ōnis*
dež *imber*, *bris*
dežela *terra*, *ae*
dežuje *pluit* 3
Diana *Diāna*, *ae*
dičim *decorō* 1
diham *spīrō* 1
diktator *dictātor*, *ōris*
Diogen *Diogenēs*, *is*
Dirhahij *Dyrrhachium*, *iī*, *n.*
divjačina *caro (carnis) ferīna*, *ae*
divji *ferus* 3; *ferōx*, *ōcis*

do *ad*; *ergā*
doba *actūs*, *ātis*
dober *bonus* 3; dobro (*adv.*)
bene
dobim (slučajno) *nancīscor* 3
dobrina *bonum*, *i*
dobrohoten *benevolus* 3
dobrohotnost *benevolentia*, *ae*
dobrota *beneficium*, *iī*
dočakujem *opperior* 4
dočim *cum*; *dum*
dogajam se *fīō*, *fieri*
dognano je *cōstat* 1
dogodim se *fīō*, *fieri*
dojdem *adveniō* 4
doklej *quamdīū?*
dokler *quamdīū*; *dum*; *dōnec*;
quoad
dokončam *perficiō* 3
dolenji *inferus* 3
dolg *longus* 3; dolgo (časa) *diū*
dolgovi *aes (aeris) aliēnum*, *i*
dolgujem *dēbeō* 2
določim *statuō* 3; *cōstituō* 3;
sanciō 4
dolžen sem *dēbeō* 2
dolžim *arguō* 3
dolžnost *officiūm*, *iī*
dom *domus*, *ūs*, *f.*; doma *domī*; do-
mov (na dom) *domum*; z doma
domō
domač *domesticus* 3
domovina *patria*, *ae*
donesem *adferō*, *ferre*
dopustim *sinō* 3
dorastem *adolēscō* 3
dosežem *adipiscor* 3; *adsequor* 3;
cōnsequor 3
dospem (srečno) *pervenīō* 4

dostikrat *saepe*
 dotaknem se (česa) *tangō* 3
 (rem)
 dovolim *concēdō* 3; dovoljeno je
licet 2
 dovtip(i) *salēs, m.*
 dozdevam se *videor* 2
 dozorim *mātūrēscō* 3
 drag *cārus* 3
 dragocen *pretiōsus* 3
 drevo *arbor, oris*
 drgnem *fricō* 1
 drug (izmed treh ali več) *alius,*
alia, aliud; (izmed dveh) *alter,*
era, erum
 drugače *aliter*; *secus*
 drugič *iterum*
 druhal *vulgus, ī*
 družba *societās, ātis*
 družina *familia, ae*
 drzen *audāx, ācis*
 drznem se *audeō* 2
 država *cīvitās, ātis*; *rēs (rei) pū-*
blica, ae
 državljān *cīvis, is*
 državljanski *cīvīlis, e*
 držim *teneō* 2; držim se (česa)
sequor 3 (rem)
 duh *animus, ī*; *ingenium, īi*; *mēns,*
mentis
 duplja *specus, ūs*
 duri *forēs, ium, f.*
 duša *anima, ae*; *animus, ī*
 duš(ev)en = duše
 dvojčka (-čki) *geminī, ōrum, m.*
 dvojim *dubitō* 1
 dvojljiv *anceps, cipitis*
 dvomen *dubius* 3
 dvomim = dvojim.

E.

Edin *ūnus* 3
 Eduvci *Aeduī, ōrum*
 efeški *Ephesius* 3
 Efez *Ephesus, ī*
 Egipčan *Aegyptius, īi*
 Egipet (dežela) *Aegyptus, ī*
 egiptovski *Aegyptius* 3
 enak *pār, paris*
 Enej *Aenēas, ae*
 Enij *Ennius, īi*, pesnik rim.
 Epaminonda *Epamīnōndās, ae*
 Epikur *Epicūrus, ī*, modrijan
 grški (306)
 Epir *Epīrus, ī*
 Evropa *Eurōpa, ae.*

F.

Fabij *Fabius, īi*
 Farnac *Pharnacēs, is*
 Favstul *Faustulus, ī*
 Filip *Philippus, ī*
 Filipi *Philippī, ōrum, m.*
 funt *libra, ae*; funt težek *libram*
pondō, tudi samo *pondō*.

G.

G. (kratica =) Gaj *Gāius, ī*
 G. Julij Cezar *G. Iūlius (īi) Cae-*
sar, aris
 G. Kornelij Lentul *G. Cornēlius*
(īi) Lentulus, ī
 G. Vibij Panza *G. Vibius (īi) Pānsa,*
ae, konzul rim. (43)
 gaganje *clangor, ōris*
 Galec *Gallus, ī*
 Galija *Gallia, ae*

ganem *moveō* 2
 German *Germānus*, ī
 germanski = Germanov
 gibljem *moveō* 2
 glas *vōx*, *vōcis*; *sonitus*, ūs
 glava *caput*, *itis*
 glavno mesto *caput*, *pitis*
 gledam *spectō* 1; *intueor* 2
 globokost *altitudō*, *inis*
 gnusi se mi (kaj) *taedet* (2) *mē*
 (*alicūius reī*)
 godim se *fīō*, *fieri*
 gojim *foveō* 2; *colō* 3
 gol = potegnjen
 gora *mōns*, *montis*
 gorenji *superior*, *ius*
 gorim *ardeō* 2
 gos *anser*, *eris*
 gospod(ar) *dominus*, ī
 gospodarstvo *dominātiō*, *ōnis*
 gospodinja *domina*, *ae*
 gospodujem *imperō* 1
 gosposka *magistrātus*, ūs
 gost *dēnsus* 3
 gostovanje *convīvium*, ī
 gotov *certus* 3; gotovo *certē*; za
 gotovo *certō*
 govedo *bōs*, *bovis*
 govor *ōrātiō*, *ōnis*; *sermō*, *ōnis*
 govorica *fāma*, *ae*
 govorim *dīcō* 3; *loquor* 3; *fārī*
 govornik *ōrātor*, *ōris*
 gozd *silva*, *ae*
 grad *arx*, *arcis*
 gradič *castrum*, ī
 grajam *vituperō* 1; *reprehendō* 3
 grd *taeter*, *tra*, *trum*
 Grecija *Graecia*, *ae*
 greh *peccātum*, ī; *nefās* (*indēcl.*)

grejem *foveō* 2
 grem *eō*, *īre*; grem nad koga
petō (3) *aliquem*
 grešim *peccō* 1
 grič *collis*, *is*
 grizem *mordeō* 2
 Grk *Graecus*, ī
 grob *sepulcrum*, ī
 grom *tonitrus*, ūs
 grožnje *minae*, *arum*
 grški *Graecus* 3.

H.

H = k
 Hamilkar *Hamilcar*, *aris*
 Hanibal *Hannibal*, *alis*
 Hanon *Hannō*, *ōnis*
 hči *filia*, *ae*
 Hektor *Hector*, *oris*
 Helena *Hēlena*, *ae*
 Helvečani *Helvētīi*, *orum*
 helvečanski = Helvečanov
 Herakleja *Hēraclea*, *ae*, mesto
 lukansko
 Heraklit *Hēracleītus*, *i*, modrijan
 grški (500)
 Herkul *Herculēs*, *is*
 Hispanija *Hispania*, *ae*
 hiša *tectum*, ī; *domus*, ūs; *aedēs*,
ium
 hišni *familiās* (genet.)
 hiter *vēlōx*, *ōcis*; *celer*, *eris*, *ere*
 hlapec *servus*, ī
 hočem *volō*, *velle*; hočem raji
mālō, *mālle*
 hodim *ambulō* 1; *eō*, *īre*
 Homer *Homērus*, ī
 hraber *fortis*, *e*

hrabrost *virtūs, ūtis; fortitūdō,*
inis

hram (božji) *aedes ali aedis, is*

hrana *cibus, ī*

hranim se *vescor* 3

hrast *quercus, ūs*

hrbet *tergum, ī*

hrepnim (po čem) *dēsīderō (rem)*

hrib *mōns, montis*

hud *malus* 3; *vehemēns, entis;*
(hud = oster) *ācer, cris, e;*
(o ranah, boleznih) *gravis, e*

hudoben *malus* 3

hudobnež *malus, ī*

hudodelstvo *scelus, eris*

hvala *laus, laudis*

hvaležen *grātus* 3; *pius* 3

hvaležnost *grātia, ae*

hvalim *laudō* 1.

I.

I - i *et - et*

ide *Īdūs, uum, f.*

idem *eō, īre;* idem nad koga
petō (3) *aliquem*

igla *acus, ūs*

igra *lūdus, ī*

igram se *lūdō* 3

imam *habeō* 2; imam za *putō* 1;

imam pamet *sapiō* 3

ime *nōmen, inis*

imeniten *nōbilis, e*

imenujem *nōminō* 1; *appellō* 1;
dīcō 3

imetek *fortūnae, ārum; opēs, um*
in *et; que* (se priveša); *ac, atque;*
in ne *neque (nec); in da ne*
nēve

iskra *scintilla, ae*

iščem (česa) *quaerō* 3 -; *petō* 3
(*rem*)

Italija *Ītalia, ae*

iz *ex*, pred konzon. tudi *ē*

izbegavam (čemu) *vītō* 1 -; *fu-*
gīō 3 (*rem*)

izberem (-biram) *ēligō* 3

izboljšam *ēmendō* 1; *corrigō* 3

izdam *trādō* 3

izderem *extrahō* 3

izdolbem *sculpō* 3

izgnanec *exsul, ulis*

izgovorim *dīcō* 3

izgubim *āmittō* 3

izidem se *ēveniō* 4

izjem *exedō* 3

izkazujem *tribuō* 3

izkažem se *praebeō* (2) *mē*

izkusim *experior* 4

izkušen *perītus* 3

izlijem *effundō* 3

izmed *ex; inter*

izmenoma *in vicem*

izmislim (si) *fiṅgō* 3

iznesem *effērō, ferre*

iznova *dēnuō*

izobrazim *ērudiō* 4

izogibljem se (česa) *vītō* 1 (*rem*)

izpijem *hauriō* 4

izpolnjujem *fungor* 3 (*rē*)

izporočim *nūntiō* 1

izpovem *fateor* 2; *cōnfiteor* 2; iz-
povem se (česa) *fateor* -, *cōn-*
fiteor (rem)

izprehajam se *ambulō* 1

izprevidim *intellegō* 3

izprva *prīmō*

izrazim *dēclāro* 1

izrečem zahvalo komu *grātiās*
agō (3) *alicuī*
 izrek *dictum*, *ī*
 izročim *trādō* 3
 izročujem *dēferō*, *ferre*
 izrujem *ēvellō* 3
 izselim se *dēmigrō* 1
 iztekam se *īnfluō* 3
 iztrgam *ēripīō* 3
 izumejem *īvenio* 4
 izvir *orīgō*, *inis*
 izvojujem *expūgnō* 1
 izvolim *creō* 1; *ēligō* 3
 izvrsten *ēgregius* 3
 izženem *pellō* 3; *expellō* 3.

J.

Jan *Iānus*, *ī*
 jasen *clārus* 3
 jastreb *vultur*, *uris*
 ječa *carcer*, *eris*
 ječim *gemō* 3
 jed *cibus*, *ī*
 jem *edō* 3
 jesen *autumnus*, *ī*
 jeza *īra*, *ae*
 jezero *lacus*, *ūs*
 jezik *lingua*, *ae*
 jezim se (nad kom) *īrāscor* 3 (*alicuī*)
 jokam se *fleō* 2
 Jugurta *Iugurtha*, *ae*
 Jupiter *Iūppiter*, *Iovis*
 jutro *māne* (*īndēcl.*).

K.

K *ad*
 kača *anguis*, *is*
 kadar *quandō*; *cum*

kajti *enim*, *nam*
 kako *quam*; kako zelo *quantopere*;
 kako dolgo *quamdīū*; kako =
 na kak način *quōmodo*
 kakor *quam*; *ut*; kakor hitro *ut*,
ubi (*prīmum*); kakor koli *quam-*
quam; kakor tudi *quāmvīs*;
 kakor da bi *ac sī*, *velut sī*,
tamquam, *quasi*; kakor - tako
 posebno *cum - tum*
 kakršen *quālis*, *e*
 kakšen *quālis*, *e?*
 kamen *lapis*, *idis*
 Kamil *Camillus*, *ī*
 kamor *quō*; kamor koli *quōcumque*
 Kampanija *Campānia*, *ae*
 Kane *Cannae*, *ārum*; pri Kanah
apud Cannās ali *Cannēnsis*, *e*
 Kapitolij *Capitōlium*, *īi*
 kar (*cōni.*) *cum*
 Kartagina *Carthāgō*, *inis*
 Kartaginec *Carthāginiēnsis*, *is*
 kartaginski = Kartaginec
 Katilina *Catīlina*, *ae*
 Katon (Starejši) *Catō*, *ōnis* (*Māior*,
ōris)
 kazen *poena*, *ae*
 kaznim (-znujem) *pūniō* 4
 kažem *mōnstrō* 1
 kdaj *quandō?*
 kdaj (= nekdanj) *umquam*
 ker *quia*, *quod*, *cum*; ker ti *quo-*
niam
 kesam se (česa) *paenitet* (2) *mē*
(alicūius rei)
 kip *statua*, *ae*; (božanski k.) *simu-*
lācrum, *ī*
 kje, kjer *ubi*
 Klit *Clitus*, *ī*

kmalu *mox*; kmalu potem *paulō post*

kmet *agricola, ae*; na kmetih *rūrī*, s kmetov *rūre*, na kmete *rūs*

kmetski *rūsticus* 3

knjiga *liber, brī*

ko *cum (cōni. temp.)*; *sī (cōni. condiciōn.)*, ko ne(bi) *nisi*; *quam (cōni. comparāt.)*; ko vendar *cum*

koder: od koder *unde*

Koder *Codrus, ī*, kralj atenski

koleno *genu, ūs*

kolik *quantus* 3

koliko —, kolikor (jih) *quot*

kolikrat *quotiens*

kolikršen *quantus* 3; kolikršen
koli *quantuscumque* 3

komaj *vix*

končam *finiō* 4

konec *fīnis, is*

konj *equus, ī*

konjenik *eques, itis*

Konon *Conōn, ōnis*

konzul *cōnsul, ulis*

konzulovanje = (ko je bil) konzul

kopje *tēlum, ī*

kopljem *lavō* 1

korak *passus, ūs*

korenina *rādix, icis*

Korint *Corinthus, ī*

korintski *Corinthius* 3

korist *ūtilitās, ātis*

koristen *ūtilis, e*

koristim *prōsum, prōdesse*

Kornelij Nepot *Cornēlius (ii) Ne-
pōs, ōtis*

kos (komu) *pār, parīs (alicuī)*

kost *os, ossis*

koža *pellis, is*

kraj *locus, ī*; (v plur. -ī in -a, *ōrum*);
regiō, ōnis

kralj *rēx, rēgis*

kraljestvo *rēgnum, ī*

králjev = kralja

kraljév *rēgius* 3

kraljevanje *rēgnum, ī*

kraljica *rēgina, ae*

kraljujem *rēgnō* 1

kras *ōrnāmentum, ī*

krasim *ōrnō* 1

kratek *brevis, e*

Kratet *Cratēs, ētis*

krdelo *manus, ūs*

krempelj *unguis, is*

krenem *cōnferō (ferre) mē*

krepost *virtūs, ūtis*

Kreúza *Creūsa, ae*

Krez *Croesus, ī*

kri *sanguis, inis*

kričim *clāmō* 1

krijem *tegō* 3

Krist(us) *Christus, ī*

kriv: po krivem *falsō*

krivda *culpa, ae*

krivica *iniūria, ae*

krivičen *iniūstus* 3

krmar *gubernātor, ōris*

krnj (ladijski) *puppis, is*

kuh *pānis, is*

krut *crūdēlis, e*

krutost *crūdēlitās, ātis*

krvav *cruentus* 3

Ksenokrat *Xenocratēs, is*, modri-
jan grški (339)

Kserks *Xerxēs, is*

kuham *coquō* 3

kupim (-pujem) *emō* 3

Kv. (kratica =) Kvint *Quīntus*, *ī*,
predimek rim.

Kv. Fabij Maksim *Q. Fabius (īi)*
Māximus, *ī*.

L.

L. (kratica =) Lucij *Lūcius*, *īi*,
predimek rim.

L. Junij Brut *L. Iūnius (īi) Brū-*
tus, *ī*

L. Mumij *L. Mummius*, *īi*, konzul
rim. (146)

L. Sergij Katilina *L. Sergius (īi)*
Catīlīna, *ae*

Labien *Lābiēnus*, *ī*

Lacedemon (= Sparta) *Lacedae-*
mōn, *onis*

Lacedemonec *Lacedaemonius*, *īi*
lacedemonski *Lacedaemonius* 3 ali
(genet.) *Lacedaemoniōrum*

Lacija *Latium*, *īi*, *n*.

lačen sem *ēsurīō* 4

ladja *nāvis*, *is*

ladjam *nāvigō* 1

ladjevje *clāssis*, *is*

lahek (storiti) *facilis*, *e*; (po teži)
levis, *e*

lakomnik *avārus*, *ī*

lakomnost *avāritia*, *ae*

Lakonka *Lacaena*, *ae*

lakota *famēs*, *is*

las *crīnis*, *is*

laskam se *blandior* 4

lasten *proprius* 3

lastnost *ars*, *artis*

lastnovoljno (*meā*, *tuā*, *suā* i. t. d.)
sponte

latinski *Latīnus* 3

lažem *mentior* 4

lažnik, lažniv *mendāx*, *ācis*

le *tantum*, *solum*

legija *legiō*, *ōnis*

lenoba *īgnāvia*, *ae*

Leonida *Leōnidās*, *ae*

lep *pulcher*, *chra*, *chrum*

les *lignum*, *ī*

lesen *ligneus* 3

Leta *Lēthē*, *ēs*, *f*.

leto *annus*, *ī*; leto = poletje
aestās, *ātis*

letopis *annālis*, *is*

lev *leō*, *ōnis*

Levktre: pri Levktrah *Leuctri-*
cus 3

levktrski *Leuctricus* 3

ležeč *situs* 3

ležem *cubō* 1

ležim *cubō* 1; *iaceō* 2; (o mestih)
situs 3 *sum*

li *num*, *ne* (se priveša), *nōnne*;
(gl. tudi Lat. slovn. §§ 286.—288.)

Lidija *Lȳdia*, *ae*

Likurg *Lycūrgus*, *ī*

lisica *vulpēs*, *is*

list *folium*, *īi*; listje *folia*, *ōrum*

lišpam *cōmō* 3

Livij *Līvius*, *īi*

Lizander *Lȳsander*, *drī*

Lizip *Lȳsippus*, *ī*

ljubek *amoenus* 3

ljubezen *amor*, *ōris*

ljubezniv *amābilis*, *e*

ljubim *amō* 1; *diligō* 3

ljudje *hominēs*, *um*

ljudnat *celeber*, *bris*, *e*

ljudstvo *plēbs*, *plēbis*

ločim se (s tega sveta) *dēcēdō* 3
(*dē vitā*)
lok *arcus*, *ūs*
luč *lūx*, *lūcis*; *lūmen*, *inis*
luna *lūna*, *ae*.

M.

Macedonec *Macedō*, *onis*
Macedonija *Macedonia*, *ae*
macedonski = Macedoncev
mačka *fēlēs* ali *fēlis*, *is*
Magon *Māgō*, *ōnis*, vojskovodja
kartaginski, brat Hanibalov
Maharbal *Maharbal*, *alis*, načel-
nik Hanibalovemu konjeništvu
majhen *parvus* 3
mali *parvus* 3; malo (jih) *paucī*,
ae, *a*
malodane = malo je manjkalo,
da ne ...
mani *mānēs*, *iūm*, *m*.
manj *minus*
maram raji *mālō*, *mālle*; ne ma-
ram *nōlō*, *nōlle*
maratonski *Marathōnius* 3; Mara-
tonsko polje *campus Marathō-*
nius
marcijev *Mārtius* 3
mari: li mari *num?*
Marij *Marius*, *iī*
marljiv *sēdulus* 3
marljivost *diligentia*, *ae*
maščujem *ulciscor* 3
mati *māter*, *tris*
meč *gladius*, *iī*
mečem *iaciō* 3
med *inter*; med tem ko *cum*, *dum*
med (-i) *aes*, *aeris*

med (-u) *mel*, *mellis*
medved *ursus*, *i*
meja *fīnis*, *is*
Menelaj *Menelāus*, *āi*
menim *putō* 1; *arbitror* 1; *reor* 2
merim *mētior* 4
mesec *mēnsis*, *is*
meso *caro*, *carnis*, *f*.
mesten *urbānus* 3; (tudi = mesta
urbis)
mesto *oppidum*, *i*; *urbs*, *urbis*;
mesto = kraj *locus*, *i*; (v plur.:
-ī, *ōrum* in *-a*, *ōrum*)
meščan *oppidānus*, *i*; *cīvis*, *is*
Metel *Metellus*, *i*, poveljnik rim.
(109 — 107)
Miltiad *Miltiadēs*, *is*
minem *praetereō*, *īre*
Minerva *Minerva*, *ae*
minul *praeteritus* 3
mir *pāx*, *pācis*; o miru in vojni
domī mīlitiaeque, *domī bellīque*
misel *sententia*, *ae*; *cōgitātiō*, *ōnis*
mislim *cōgitō* 1; *putō* 1; *sentiō* 4;
reor 2
miš *mūs*, *mūris*, *c*.
Mitilenjani *Mytilēnaei*, *ōrum*, pre-
bivalci mesta Mitilene na Lezbu
Mitridat *Mithridātēs*, *is*
mladenič *adulēscēns*, *entis*; *iūve-*
nis, *is*
mladina, mladost *adulēscēntia*, *ae*;
iūventūs, *ūtis*
mleko *lāc*, *lactis*
mnenje *sententia*, *ae*; tega mnenja
sem *cēnsēō* 2
mnog *multus* 3
množica *multitūdō*, *inis*
množim *augeō* 2

moč *vīs, vim, vī*; *opēs, um*; *potentia, ae*; na vso moč *summā vī (ope)*

močen *rōbustus* 3

močvirje *palūs, ūdis*

močvirnat *palūster, tris, e*

moder *sapiēns, entis*

modrijan *sapiēns, entis*; *philosophus, ī*

modrost *sapientia, ae*

mogočen *potēns, entis*

mogočnost *potentia, ae*

molčim *taceō* 2

morda *fortāsse*

moram *dēbeō* 2

morem *possum, posse*; *quēō, quīre*; ne morem si kaj, da ne bi *facere nōn possum, quīn*

morje *mare, is*

mornar *nauta, ae*

most *pōns, pontis*

mož *vir, virī*

mramor *marmor, oris*

mramornat *marmoreus* 3

mraz *frīgus, oris*

mrmram *fremō* 3

mrtev *mortuus* 3

mrtvec *mortuus, ī*

mrzel *frīgīdus* 3; *gelīdus* 3

mrzlica *febris, is*

mučim *vexō* 1; *torqueō* 2

mudim se *moror* 1

Muza *Mūsa, ae*.

N.

Na *in* (na vpraš. kam? z akuzat., na vpraš. kje? z ablat.)

načelujem *praesum, esse*

način *modus, ī*; na kak način *quōmodo*

nada *spēs, speī*

nadejam se *spērō* 1

nadlegujem *vexō* 1

nadležen *molestus* 3

nadpoveljnik *imperātor, ōris*

nagel *celer, eris, ere*; nagloma *subitō*

nahajam, gl. najdem

naj tudi *ut*; naj tudi ne *nē*

najbližji *proximus* 3; najbliže *proximē*

najbolj *māximē*

najbržji *ōcissimus* 3

najčesče *saepissimē*

najdalje (časa) *diūtissimē*

najdem (nahajam) *inveniō* 4; *reperiō* 4

najkrajnji *ūltimus* 3

najnotranji *intimus* 3

najsi *licet*

najskrajnji *extrēmus* 3

največ *māximē*

najvišji (= največji) *summus* 3

naklep *cōnsilium, ī*

naključba: po naključbi *forte*

naklonjen sem *faveō* 2

nalagam *impōnō* 3

nalik *īnstar (īndēcl.)*

namašim *farcīō* 4

namažem *illinō* 3

namočim *tingō* 3

namreč *enim, nam*

napad *impetus, um, ū, m.*

napadem *petō* 3; *invādō* 3; *ag-gredior* 3; *adorior* 4; *impetum faciō* 3 (*in aliquem*)

napaka *vitium, ī*

napijem se *pōtō* 1
 napnem *tendō* 3
 napojim *imbuō* 3
 napolnim *compleō* 2; *referciō* 4
 napor *labor*, *ōris*
 naposled *postrēmō*
 napotim se *contendō* 3; *proficiscor* 3
 napovem *indicō* 3
 napravim *faciō* 3
 napravljam *parō* 1
 naproti *obviam*
 narastem *crēscō* 3
 narava *nātūra*, *ae*
 naredim *faciō* 3
 naročim *mandō* 1
 narod *populus*, *ī*; *gēns*, *gentis*
 narodim se *nāscor* 3
 naskok *impetus*, *um*, *ū*, *m*.
 nasladnost *voluptās*, *ātis*
 naslednji *poster(us)* 3
 naslikam *pingō* 3
 nasproti *contrā*
 nasprotnik *adversārius*, *ī*
 nastanem *orior* 4; *fiō*, *fieri*
 nastavljen *obnoxius* 3
 naščuvam *incitō* 1
 nato *tum*
 naučim se *discō* 3
 nauk *praeceptum*, *ī*
 navada *mōs*, *mōris*; *cōnsuētūdō*,
inis
 navadim se *cōnsuēscō* 3
 navadno *plērumque*
 navajam (koga česa) *adsuēfaciō* 3
(aliquem rē)
 navdajam *adficiō* 3
 naznanim *nūntiō* 1
 ne *nōn*; (pred *imperat.* in konj. z
 imperativnim pomenom) *nē*;

ne le - ampak tudi *nōn solum*
(tantum) - sed etiam
 Neapol *Neāpolis*, *is*
 nebesa *caeli*, *ōrum*
 nebo *caelum*, *ī*
 neboječ *impavidus* 3
 nebrojen *innumerābilis*, *e*
 nečloveški *inhūmānus* 3
 nedolžen *innocēns*, *entis*; po ne-
 dolžnem *immeritō*
 nedostajam *dēsum*, *desse*; nedo-
 staja mi česa *deest mihi rēs*
 nedrije *sinus*, *ūs*
 neenak *impār*, *aris*
 nego *quam*; *nisi*; *ac (atque)*
 negotov *incertus* 3
 neham *dēsino* 3; *dēsisto* 3
 nehvaležen *ingrātus* 3
 neizobražen *indoctus* 3
 nekateri *nōnnūllī*, *ae*, *a*
 nekaj *quondam*; *ōlim*
 nekoč *aliquandō*
 nemar: pustim v nemar *neglegō* 3
 nemāren *neglegēns*, *entis*
 neoškodovan *salvus* 3
 nepodoben *dissimilis*, *e*
 nepomljiv *immemor*, *oris*
 nepremišljeno *temere*
 neprestano *perpetuō*
 nepričakovano *imprōvisō*
 neprijatelj *inimicus*, *ī*
 neprijateljstvo *inimicitiae*, *arum*
 neprijeten *ingrātus* 3
 nerad *aegrē*
 nesebičnost *abstinentia*, *ae*
 nesem *portō* 1; *ferō*, *ferre*
 nesloga *discordia*, *ae*
 nesmrten *immortalis*, *e*
 nesmrtnost *immortalitās*, *ātis*

nespameten *stultus* 3; *imprūdēns*,
entis

nespametnik *imprūdēns*, *entis*

nespametnost *stultitia*, *ae*

nesreča *rēs* (*rērum*) *adversae*,
arum; *calamitās*, *ātis*

nesrečen *miser*, *era*, *erum*; *infēlix*,
icis

nesrečnik *miser*, *erī*; *infēlix*, *icis*

Nestor *Nestor*, *oris*

neumen *stultus* 3; neumnež *stultus*, *i*

nevaren *periculōsus* 3

nevarnost *periculum*, *i*

neverjeten *incrēdibilis*, *e*

nevešč *imperitus* 3

nevihta *tempestās*, *ātis*

nevoščljivost *invidia*, *ae*

nevreden *indignus* 3

nezgoda *malum*, *i*; *calamitās*, *ātis*

neznani *ignōtus* 3; neznano mi je
fugit (3) *mē*

nezvest *infidus* 3

nežen *tener*, *era*, *erum*

nič *nihil*

nihče *nemō*, *nullius*, *nēminī*

nikakor (ne) *minimē*

nikari(te) = ne hoti(te)!

nikdar, nikoli *numquam*

Nil *Nilus*, *i*, reka egiptovska

nimam *nōn habeo* 2

niti (= še - ne) *nē - quidem*;

niti (= in ne) *neque*; niti -

niti *neque - neque*

nizek *humilis*, *e*; v komparat. tudi

inferior, *ius*, v superlat. *infimus* 3

in *imus* 3

njiva *ager*, *grī*

nobe(de)n *nullus* 3

noč *nox*, *noctis*; po noči *noctū*

nočem *nōlō*, *nōlle*

noga *pēs*, *pedis*

nosim *portō* 1; *ferō*, *ferre*

notranji *interior*, *ius*

nov *novus* 3

nravi *mōrēs*, *um*

Numa Pompilij *Numa* (*ae*) *Pom-*
pilius, *iī*

Numidec *Numida*, *ae*.

O.

O (*interiect.*) *ō!*

o (*praepos.*) *dē*; (v časovnem po-
 menu) *in* (z ablat.)

ob *ad*

obala *litus*, *oris*

obdajam *ambio*, *ire*

občudujem *admīror* 1

obdam *circumdō*, *dāre*; *cingō* 3

obdarim (-rujem) *dōnō* 1

obdelam (-lujem) *colō* 3

obed *cēna*, *ae*; *epulae*, *arum*; po

obedu *cenātus* 3

obetam, gl. obljubim

obglavim *secūri percutiō* 3

obhajam *celebrō* 1

običavam *soleō* 2

obilica *cōpia*, *ae*

obiskujem *frequentō* 1

obiščem *vīsō* 3

oblak *nūbēs*, *is*

oblast *potestās*, *ātis*; *dicionis* (ge-
 net.), *i*, *em*

oblastnik *magistrātus*, *ūs*

oblastvo *magistrātus*, *ūs*

oblečem *induō* 3

oblegam (-ležem) *oppugnō* 1; ob-

sideō 2; *circumsedeō* 2

obleka *vestis*, *is*
 obljubim *polliceor* 2; *prōmittō* 3;
 slovesno obljubim *spondeō* 2
 obodrim *hortor* 1
 oborožim *armō* 1
 obotavljam se *cunctor* 1
 obrabim *terō* 3
 obranim (komu kaj) *dēfendō* 3
 (*rem ab aliquō*); obranim se
 komu *dēfendō mē ab aliquō*
 obrežje *litus*, *oris*
 obrijem *rādō* 3
 obsedem *obsideō* 2; *circumsedeō* 2
 obseg *circuitus*, *ūs*
 obsegam *contineō* 2
 obsodim *damnō* 1; obsodim na
 smrt *damnō capitis*
 obstopim *circumstō* 1
 obtičim *haereō* 2
 obtovorim *onerō* 1
 obzidje = zidovje
 oče *pater*, *tris*
 očinstvo *patrimōnium*, *ī*
 od *ā*, *ab*
 odberem *deligō* 3
 odbijem *dēfendō* 3; *repellō* 3
 oddaljen sem *absum*, *esse*
 odgajam (-gojim) *ēducō* 1
 odgovor *respōnsum*, *ī*
 odgovorim *respondeō* 2
 odhajam *proficīscor* 3; *abeō*, *īre*
 odidem *dēcēdō* 3; *discēdō* 3; *dē-*
migrō 1; *proficīscor* 3
 odkar *post(eā)quam*
 odkrijem *dētegō* 3; *patefaciō* 3
 odkupim *redimō* 3
 odlašam *differō*, *ferre*
 odletim *āvolō* 1
 odlikujem se *ēmineō* 2

odnesem *āsportō* 1; *auferō*, *ferre*
 odpadem *cadō* 3; *dēficiō* 3; *dē-*
sciscō 3
 odplovem *nāvigō* 1
 odpotujem *proficīscor* 3
 odpovem se (čemu) *dēpōnō* 3 (*rem*)
 odpravim *āmoveō* 2; *removeō* 2;
tollō 3
 odprem *aperiō* 4
 odpustim (-puščam) *ignōscō* 3
 odrečem *negō* 1; *dēnegō* 1
 odredim *sanciō* 4
 odrežem *dēsecō* 1
 odrinem *proficīscor* 3
 odsoten sem *absum*, *esse*
 odstrašim *dēterreō* 2
 odvedem *abdūcō* 3
 odvracam *dēfendō* 3
 odvrnem *prohibeō* 2
 odvzamem *dēmō* 3; *adimō* 3
 odženem *repellō* 3
 ogenj *ignis*, *is*
 ogovorim *alloquor* 3
 ogradim *saepiō* 4
 ogrejem (-grevam) *calefaciō* 3
 ogromen *ingēns*, *entis*
 ohranim *cōnservō* 1
 okrivim *coarguō* 3
 okrog *circā*
 oko *oculus*, *ī*
 okoli *circiter*
 okrasim *ōrnō* 1
 okrepečam *recreō* 1
 Oktavian *Octāviānus*, *ī*
 olimpijski *Olympius* 3
 olje *oleum*, *eī*
 omajujem *labefaciō* 3
 omijem *lavō* 1
 omožim se (s kom) *nūbō* 3 (*alicui*)

ondi *ibi*
 odondod *inde*
 onemim *obmūtēscō* 3
 onostranski *ūlterior, ius*
 opašem *cingō* 3
 operem *luō* 3
 oplakujem *dēfleō* 2
 opominjam *moneō* 2
 opomnim *commonefaciō* 3
 opravek *negōtium, iū*
 opravičujem *excūsō* 1
 opraviim *perficiō* 3
 opravljiiv *maledicus* 3
 opustim *praetermittō* 3; *exuō* 3
 (mōrēs)
 opustošim *vāstō* 1; *populor* 1
 Orfej *Orpheus, ei*
 orjem *arō* 1
 orožje *arma, ōrum*
 os *axis, is*
 osel *asinus, i*
 oskrunim *polluō* 3
 osnujem *mōlior* 4
 ostal *reliquus* 3
 ostanem *maneō* 2
 oštanki *reliquiae, ārum*
 oster *acūtus* 3; *ācer, cris, cre*
 Ostija *Ōstia, ae*
 ostrašim *dēterreō* 2
 ostrižem *tondeō* 2
 ostuden *taeter, tra, trum*
 osvojim (si) *expūgnō* 1; *capio* 3
 ošaben *superbus* 3
 ošabnost *superbia, ae*
 otok *insula, ae*
 otroci *liberī, ōrum*
 ovca *ovis, is*
 Ovidij *Ovidius, iū*
 oviram (-vrem) *impediō* 4

ozdravim (-iti) *sānō* 1; *medeor* 2
 (alicuī)
 ozdravim (-eti) *convalescō* 3
 ozemelje *fīnēs, ium, m.*

P.

P. (kratica =) Publij *Pūblius, iū,*
 predimek rim.
 P. Vergilij Maron *P. Vergilius (iū)*
Marō, ōnis
 pa *autem, sed*
 Pad *Padus, i*
 padem *cadō* 3; padem (v kaj)
incidō 3 (*in rem*)
 pak *vērō*
 palim *ūrō* 3
 pamet *ratio, ōnis*; pamet imam
sapiō 3
 pameten *prūdēns, entis*
 Parid *Paris, idis*
 parkelj *unguis, is*
 parski *Parius* 3
 pastir *pāstor, ōris*
 Patrokel *Patroclus, i*
 Pavzanija *Pausaniās, ae*
 pečam se marljivo s čim *studium*
impendō (3) *in rem*
 peljem *dūcō* 3; peljem iz *ēdūcō* 3
ex rē
 Peloponez *Peloponnēsus, i*
 pepel *cinis, eris*
 Periklej *Periclēs, is*
 Perz *Persēs, ae*, zadnji kralj ma-
 cedonski (168)
 Perzijan *Persa, ae*
 perzij(an)ski = Perzijanov
 pes *canis, is, c.*
 pesen *carmen, inis*

pesnik *poëta*, *ae*
 peščica *manus*, *ūs*
 pešec *pedes*, *itis*
 petje *cantus*, *ūs*
 pijača *pōtus*, *ūs*
 pijem *bibō* 3
 Pir *Pyrrhus*, *i*
 pisatelj *scrīptor*, *ōris*
 pismo *litterae*, *ārum*
 pišem *scribō* 3
 Pitija *Pythia*, *ae*, Apolonova sve-
 čenica v Delfih
 Pizistrat *Pisistratus*, *i*
 Pizon *Pisō*, *ōnis*
 plačam *solvō* 3; *luō* 3 (*poenam*)
 plačilo *praemium*, *ī*; *mercēs*, *ēdis*
 plamen *flamma*, *ae*
 planem *iniciō* (3) *mē*
 plašč *pallium*, *ī*
 Plateje *Plataeae*, *ārum*
 Platon *Platō*, *ōnis*
 plav *flāvus* 3
 pleme *genus*, *eris*
 plemenit *nōbilis*, *e*
 plen *praeda*, *ae*
 plodonosen *frūgifer*, *fera*, *um*
 ploha *imber*, *bris*
 ploskam *plaudō* 3
 plovem *nāvigō* 1
 plug *arātrum*, *i*
 po (o načinu:) *per*; (o kraju:)
in, *per*; (o času:) *post*
 pobegnem *aufugō* 3
 poberi se *apage* (*tē*)!
 pobijem *caedō* 3; *occidō* 3; *inter-*
ficiō 3
 pobožen *pīus* 3
 pobožnost *pietās*, *ātis*
 počivam *quiescō* 3

pod *sub* (na vpraš. kam? in časov-
 no z akuzat., na vpraš. kje? z
 ablat.)
 podaj (mi) *cedo*!
 podajam se (v nevarnosti) *subeō*,
īre (*pericula*)
 podarim *dōnō* 1
 podelim (-deljujem) *tribuō* 3
 poderem *prōsternō* 3
 podim *persequor* 3
 podjamem *cōnor* 1
 podjarmim *subigō* 3
 podoba *imāgō*, *inis*
 podoben *similis*, *e*
 podpiram *iuvō* 1; *adiuvō* 1
 podvržem *subiciō* 3; *subigō* 3
 podzemeljski bogovi (*diī*) *īnferī*,
ōrum
 poganjam se (za kaj) *expetō* 3
(rem)
 pogasim *exstinguō* 3
 poginem *occidō* 3; *pereō*, *īre*
 pogledam *adspiciō* 3
 pogodim se *paciscor* 3
 pogosten *crēber*, *bra*, *brum*
 pogosto(krat) *saepe*
 pogovor *sermō*, *ōnis*
 poguba *perniciēs*, *ē*
 poguben *perniciōsus* 3
 pogum *animus*, *i*
 pogumen *fortis*, *e*
 pohujšam (-šujem) *corrumpō* 3
 pohvalim *laudō* 1
 poiščem (si) *quaerō* 3
 poizkusim *cōnor* 1; *experior* 4
 pojdem *fut. I. glag. eō*, *īre*
 pojedina *epulum*, *i*
 pójem *cantō* 1; *canō* 3
 pokaram *increpō* 1

pokažem hrbet *terga vertō* 3; po-
 kažem se *appāreō* 2
 pokličem nazaj *revocō* 1
 pokoj *requiēs, ētis*
 pokopljem (-pavam) *humō* 1;
condō 3; *sepeliō* 4
 pokoren sem *pāreō* 2
 pokrajina *regiō, ōnis*
 pokrijem *operiō* 4; pokrit *tectus* 3
 pokvarim *corrumpō* 3
 polastim se (česa) *potior* 4 (*rē*)
 poletje *aestās, ātis*
 Polikrat *Polycratēs, is*
 polje *ager, grī*; (= ravan) *cam-*
pus, ī
 poljedelec *agricola, ae*
 poljedelstvo *agricultūra, ae*
 poljski pridelki *frūgēs, um, f.*
 poln *plēnus* 3
 pomagam (komu) *adsum, esse -*;
auxilior 1 -; *subveniō* 4 -;
opem ferō (*ferre, alicuī*); *iuvō* 1
 -; *adiuvō* 1 (*aliquem*)
 pomešam *misceō* 2
 pomlad *vēr, vēris*
 pomljiv *memor, oris*
 pomnim *meminī, meminisse*
 pomnožim *augeō* 2
 pomoč *auxilium, iū*; *opis* (brez
 nomin.), *opem, ope*
 pomorim *occidō* 3
 pomožne čete, pom. polki *auxilia,*
ōrum, n.
 Pompej *Pompēius, ēi*
 ponižno proseč *supplex, icis*
 ponudim (-nujam) *offerō, ferre*
 poobedujem *cēnō* 1
 popačim *corrumpō* 3
 popišem *cēseō* 2

popotnik *viātor, ōris*
 poprej *anteā, prius*
 poprejšnji *prīstinus* 3
 poprimem se (česa) *induō* 3 (*rem*)
 porabim (-rabljam) *cōnsūmō* 3
 (*rem*); *ūtor* 3 (*rē*)
 poraz *clādēs, is*
 porazim *prōsternō* 3
 poročam *nūntiō* 1; *trādō* 3; *ferō,*
ferre; referō, ferre; poroča se
memoriae prōditum est
 posamični *singulī, ae, a*
 posebno *potissimum*; *praecipuē*
 posekam *caedō* 3
 posest: imam v posesti *possideō* 2;
 vzamem v posest *possidō* 3
 posežem (po kaj) *prōmō* 3 (*rem*)
 poskrbim *operam dō, - dāre*
 poslanec *lēgātus, ī*
 poslopje *aedificium, iū*
 poslušam *audiō* 4
 poslušen sem *obtemperō* 1; *pāreō* 2;
oboediō 4
 poslužim (-žujem) se (česa) *ūtor* 3
 (*rē*)
 posnamem (-snemam) *imitor* 1
 posoda *vās, vāsīs, n.*; plur. *vāsa,*
ōrum
 postajam *fīō, fieri*
 postanem *orior* 4; *fīō, fieri*
 postavim *pōnō* 3
 postavim se *cōnsistō* 3 (*in rē*)
 posušim *torreō* 2
 posvarim *commonefaciō* 3
 posvetim *dēdicō* 1
 pošljem *mittō* 3
 pošten *probus* 3; *honestus* 3;
bonus 3
 poštenjak *probus, ī*

poštenost *probitās, ātis*
 pot *via, ae; iter, itineris*
 potegnem *stringō* 3
 potem *deinde; potem ko post(eā)-*
quam
 potemci *posterī, ōrum, m.*
 potopim *dēmergō* 3
 potovanje *iter, itineris*
 potraten *prōdigus* 3; *lūxuriōsus* 3
 potreben *necessārius* 3; potreben
 česa *egēnus* 3; potreben sem
 (česa) *egeō* 2 (*rē*)
 potrebujem *indigeō* 2
 potres *terrae motus, ūs*
 potrošim *cōnsūmō* 3
 potrpežljiv *patiēns, entis*
 potrpežljivost *patientia, ae*
 potujem *proficīscor* 3
 poučim *doceō* 2
 povej *cedo!*
 povelje *imperium, ū; na povelje*
iūssū; brez povelja, zoper po-
velje iniūssū
 poveljnik *imperātor, ōris*
 povem *dicō* 3
 povrnem se, gl. vrnem se
 povsem *plānē*
 povsodi *ubique*
 pozabim (koga, česa) *oblīvīscor* 3
 (*hominis, rem*)
 pozdravim *salūtō* 1
 pozen *sērus* 3
 poznam *nōvī, nōvisse*
 pozneje *postea*
 poznejši *posterior, ius*
 požanjem *secō* 1
 požar *incendium, ū*
 poželujem *cupiō* 3
 požrešen *avidus* 3

pratež *sarcina, ae; impedimenta,*
ōrum
 prav *rēctē; prav je fās (indēcl.)*
est; ni prav nefās (indēcl.) est;
 prav tako – kakor *nōn minus*
quam, nōn secus (aliter) – ac
 pravda *lis, litis*
 pravi *vērus* 3
 pravica *iūs, iūris; po pravici iūre;*
meritō; rēctē
 pravičen *iūstus* 3
 pravičnost *iūstitia, ae*
 pravilo *praeceptum, ī*
 pravim *dicō* 3; *aiō*
 pravo *iūs, iūris*
 praznik *dies (ei) festus, ī*
 pražim *torreō* 2
 preberem *legō* 3
 prebivalec *incola, ae*
 prebodem *transfigō* 3
 precej (jih) *complūrēs, plūra*
 pred *ante; pred vsem imprīmīs*
 preden (ne) *antequam, prius-*
quam
 predniki *māiōrēs, um, m.*
 pregovor *prōverbium, ū*
 pregovorim *persuādeō* 2 (*alicuī*)
 prej *anteā; prius; prej ko =*
 preden
 prejmem (–jemam) *accipiō* 3
 prejšnji *prior, ius*
 prekanim *dēcipiō* 3
 prekašam (koga v čem) *superō* 1
 (*aliquem rē*); *praestō* 1 (*alicuī*
rē)
 prekoljem *findō* 3
 prekoračim *transgredior* 3
 prekosim, gl. prekašam
 prekrasen *praeclārus* 3

premagam *superō* 1; *vincō* 3;
 premagam docela *dēvincō* 3
 premalo *parum*
 premikam *moveō* 2
 premirje *indūtiae, ārum*
 premišljam *cōsiderō* 1; *meditor* 1
 premnog *multus* 3 (v superlat.)
 premorem *possum, posse*
 prenašam *tolerō* 1; *patior* 3; *ferō, ferre*
 prenesem, gl. prenašam
 preostajam *restō* 1
 preostavši *superstes, itis*
 prepeljem *trādūcō* 3; *trāsmittō* 3
 prepír *lis, litis*
 prepíram se *certō* 1
 prepovem *vetō* 1
 prepozno *sērō*
 prepričam *persuādēō* 2 (*alicuī*)
 preselim se *migrō* 1; *dēmigrō* 1
 preslaven *praeclārus* 3
 preslavljam *celebrō* 1
 preslepim *occaecō* 1
 prestrašim *perterreō* 2
 preteč *mināx, ācis*
 pretekem *praeteritus* 3
 pretenje *minae, ārum*
 pretim *minor* 1
 pretresem *percellō* 3
 pretrpim *patior* 3; *perpetior* 3
 preudarjam *dēliberō* 1
 prevara *fraus, fraudis*
 prevaram *dēcipiō* 3; *fallō* 3
 preveč *nimis*
 previden *cautus* 3; *prōvidus* 3
 prezrem *contemnō* 3
 pri *ad, apud*
 Priam *Priamus, ī, kralj trojski*
 Priamovič *Priamidēs, ae*

pribežim *cōfugiō* 3
 pričakujem *expectō* 1 (*rem*)
 pridem *veniō* 4; pridem (srečno)
pervenio 4; pridem v roke *in-*
cidō (3) *in manūs*
 priden *sēdulus* 3; *diligēns, entis*
 pridobi(va)m (si) *parō* 1; *com-*
parō 1; *quaerō* 3; *acquīrō* 3;
pariō 3; pridobi(va)m si mnogo
 (več, največ) zaslug za koga (o
 kom) *mereor* (2) *bene (melius,*
optimē) dē aliquō
 prigovarjam *persuādēō* 2
 prihajam *adveniō* 4
 prihod *adventus, ūs*
 prihodnji *futūrus* 3
 prijatelj *amicus, ī*
 prijateljstvo *amīcitia, ae*
 prijeten *grātus* 3; *iūcundus* 3
 prikimavam *adnuō* 3
 prilizovalec *adsentātor, ōris*
 primeren *aptus* 3; primeren izrek
aptē dictum, ī
 primerim (-merjam) *comparō* 1;
cōferō, ferre
 primešam *admisceō* 2
 prinesem (-našam) *ferō, ferre;*
adferō, ferre
 pripeka solnčna *sōlis ārdōrēs, um*
 pripeti se *accidit* 3
 pripognem *flectō* 3
 priporočam *commendō* 1
 pripovedka *nārrātiuncula, ae*
 pripovedujem *nārrō* 1; *perhibeō* 2;
trādō 3; pripovedujem nadrobno
enārrō 1
 pripoznam *agnōscō* 3
 pripraven *idōneus* 3
 pripravim *parō* 1

priroda *nātūra*, *ae*
 priroden = priode
 prisegam (-sežem) *iūrō* 1
 prisilim *cōgō* 3
 pristanišče *portus*, *ūs*
 prištevam *adnumerō* 1
 pritegnem *adsentior* 4
 pritiskam *urgeō* 2
 pritožim (-tožujem) *se queror* 3;
 conqueror 3
 pritrjujem *adsentior* 4
 privrem *concurrō* 3
 prizadevam si *operam dō*, -dāre
 prizanesem *parcō* 3; perf. pass.
 temperātum est
 priznam *fateor* 2; *cōnfiteor* 2;
 priznam očitno *profiteor* 2
 prizovem *arcessō* 3
 prodaj: na prodaj sem *vēncō*, *īre*
 prodaja) m *vēnum dō* ali *vēnumdō*,
 dāre
 proganjam *persequor* 3
 prognanstvo *exsilium*, *ī*
 proročišče *ōrāculum*, *ī*
 prorok *vātēs*, *is*
 prosim *ōrō* 1; *rogō* 1; *quaesō*;
 prosim koga česa *petō* (3) *rem*
 ab aliquō
 prost *liber*, *era*, *erum*
 prošnja *prex*, *precis* (navadno v
 plur.)
 proti *adversus*; *contrā*; *ergā*
 prsi *pectus*, *oris*
 prst (-a) *digitus*, *ī*
 prst (-i) *humus*, *ī*, *f.*
 prstan *ānulus*, *ī*
 provzročim *moveō* 2
 prvak *princeps*, *cipis*
 prvič *primum*

ptica *avis*, *is*
 punski *Pūnicus* 3
 pustim (= zapustim) *relinquō* 3;
 (= dopustim) *sinō* 3; pustim v
 nemar *neglegō* 3; *omittō* 3
 puščica *sagitta*, *ae*.

R.

Raba *ūsus*, *ūs*
 rači se *libet* 2
 rad 3 *libenter* (*adv.*)
 raji *potius* (*adv.*)
 rak *cancer*, *crī*
 rana *vulnus*, *eris*
 ranim *vulnerō* 1
 rastem *crēscō* 3
 rastlina *planta*, *ae*
 ravnam *agō* 3; *faciō* 3; ravnam
 kaj *regō* (3) *rem*
 ravnodušje *aequa* (*ae*) *mēns*, *mentis*;
 aequus (*ī*) *animus*, *ī*
 razcepim *scindō* 3
 razdelim *dividō* 3
 razdenem *dēlēō* 2; *ēvertō* 3
 razdražim *laccessō* 3
 razen 3 *varius* 3; (kot prepozicija)
 praeter; *nisi*
 razidem se *discēdō* 3
 razkošen *lūxuriōsus* 3
 razkošnost *lūxuria*, *ae* ali *lūxu-*
 riēs, *ēī*
 razkropim *fundō* 3
 razlikujem se (v čem) *differō*,
 ferre (*rē*)
 razlivam *diffundō* 3
 razpadem *ditābor* 3
 razpletem *pandō* 3
 razpokan *rīmōsus* 3

razpor *discordia*, *ae*
 razprostem *tendō* 3
 razrušim *dīruō* 3; *ēvertō* 3
 razsvetljujem *illūstrō* 1
 razširim se *serpō* 3
 raztresem *spargō* 3
 raztrgam *dilacerō* 1; *discerpō* 3
 razumnost *prūdētia*, *ae*
 razveljavim *dīluō* 3
 razveselim (-seljujem) *dēlectō* 1
 razžalim *laedō* 3; *offendō* 3
 rdeč *ruber*, *bra*, *brum*
 reč *rēs*, *rēi*
 rečem *dīcō* 3; reče *inquit*, reko
inquiunt
 red *ōrdō*, *inis*
 reddek *rārus* 3
 redim *alō* 3
 redkokdaj *rārō*
 Regul *Rēgulus*, *i*
 reka *fluvius*, *ū*; *flūmen*, *inis*
 Rem *Remus*, *i*
 Ren *Rhēnus*, *i*
 resnica *vērūm*, *i*; po resnici
vērē
 resničen *vērus* 3
 rešim *servō* 1; *cōnservō* 1
 rešitev *salūs*, *ūtis*
 reven, revež *pauper*, *eris*
 riba *piscis*, *is*, *m*.
 Rim *Rōma*, *ae*
 Rimljan *Rōmānus*, *i*
 rimski *Rōmānus* 3
 rod *genus*, *eris*
 Rodan *Rhodanus*, *i*
 rodim *gignō* 3; *pariō* 3; rodim
 se *nāscor* 3
 rojen *nātus* 3
 rojstni dan *nātālis*, *is*, *m*.

rojstvo: pred Kristovim rojstvom
 = pred rojenim Kristom
 roka *manus*, *ūs*; pri rokah *in*
prōmptū
 Romul *Rōmulus*, *i*
 roparski *rapāx*, *ācis*
 rožljam *strepō* 3.

S.

S (kadar znači društvo ali sprem-
 stvo) *cum*; s (= od zgoraj
 navzdol) *dē*
 s tem da *cum* (*cōni*.)
 Sagunt *Saguntum*, *i*, *n*.
 Salamina *Salamīs*, *inis*
 sam (= osamljen, edin) *sōlus* 3
 Sam *Samus*, *i*
 Samnijan *Samnīs*, *itis*
 samosilnik *tyrannus*, *i*
 sanje *somnī*, *ōrum*
 Scipion (Afriški) *Scīpiō*, *ōnis*
 (*Āfricānus*, *i*)
 Scit *Scytha*, *ae*
 sedaj *nunc*
 sedim *sedeō* 2
 sejem *serō* 3
 sekam *caedō* 3
 sekira *secūris*, *is*
 selski *rūsticus* 3; selski dvorec
vīlla, *ae*
 sem brez (česa) *careō* 2 (*rē*)
 senat *senātus*, *ūs*
 senca *umbra*, *ae*
 senčnat *opācus* 3
 Servij Tulij *Servius* (*ū*) *Tullius*, *ū*
 september *September*, *bris*, *m*.
 sestercij *sēstertius*, *ū*
 sestra *soror*, *ōris*

sever (veter) *boreās, eae, m.*

sezidam *aedificō 1*

sežgem *combūrō 3*

sežigam *cremō 1*

sicer *cēterum; quidem*

Sicilija *Sicilia, ae*

sicilski = Sicilije

sila *vīs, vim, vī, vīrēs, ium, f.*

silen (= silovit) *vehemēns, entis;*

(= ogromen) *ingēns, entis*

silim *cōgō 3*

silovitost *violentia, ae*

sin *filius, iī*

sirakuški = Sirakužanov

Sirakuze *Syrācūsae, ārum*

Sirakužan *Syrācūsānus, ī*

siromašen *inops, opis*

skladam se *congruō 3*

sklenem *statuō 3; cōstituō 3; dē-*

cernō 3; placet 2 (mihi); skle-

nem kot narod scīscō 3

sklep *cōnsilium, iī*

skočim doli (s česa) *dēsiliō 4*

(*ex rē*)

skoro *ferē*

skozi *per*

skrb *cūra, ae*

skrben *diligēns, entis*

skrbim *cūrō 1*

skrijem *occultō 3; abstrūdō 3*

skrivaj *clam*

skromen *modestus 3*

skromnost *modestia, ae*

slab *malus 3; v komparat. tudi*

dēterior, ius, v superlat. dēter-

rimus 3

slaboten *imbēcillus 3; infirmus 3*

sladek *dulcis, e*

slast *voluptās, ātis; deliciae, ārum*

slava *glōria, ae*

slavec *luscinia, ae*

slaven *glōriōsus 3; clārus 3*

sledim *sequor 3*

slišim *audiō 4*

sloga *concordia, ae*

slon *elephantus, ī in elephās, antis*

sloveč *celeber, bris, bre*

slovesen *fēstus 3*

složen *concors, cordis*

slovnica *grammatica, ae in gram-*

maticē, ēs, f.

slučajno *forte*

sluh *auditus, ūs*

služim *serviō 4*

smejem se *rīdeō 2*

smem *debeō 2*

smili se mi (kdo) *miseret (2) mē*

(*alicūius*)

smreka *pīnus, ūs*

smrt *mors, mortis*

smrten *mortālis, e*

sneg *nix, nivis*

snujem *mōlior 4*

sodim *iūdicō 1; exīstimō 1*

sodnik *iūdex, icis*

sodržavljan *cīvis, is*

Sokrat *Sōcrates, is*

sol *sāl, salis*

solnce *sōl, sōlis*

Solon *Solōn, ōnis*

solza *lacrima, ae*

solzim se *lacrimō 1*

soprog *cōniūnx, iugis*

soproga *cōniūnx, iugis; uxor, ōris*

sošeska *tribus, ūs, f.*

soteska *angustiae, ārum*

sovrašтво *odium, iī; inimicitiae,*

ārum

sovražen *inimicus* 3
 sovražim *ōdī, ōdisse*
 sovražnik (zasebni) *inimicus, ī*;
 (državni) *hostis, is*
 spanje *somnus, ī*
 Sparta *Sparta, ae*
 spim *dormiō* 4
 spomin *memoria, ae*
 spomnim (-minjam) se *reminī-*
scor 3; *meminī, meminisse*
 spona *vinculum, ī*
 sposoben *aptus* 3
 spoštujem *diligō* 3; *vereor* 2
 spoznam *cōgnōscō* 3
 spravim *cōferō, ferre*; spravim
 pod oblast *redigō* (3) *sub di-*
ciōnem (potestātem)
 spravljam na dan *ēliciō* 3
 spremljevalec (-ljevalka) *comes,*
itis, e.
 spustim se v boj *committō* (3)
pūgnam (proelium)
 sramoten *turpis, e*
 srce *cor, cordis; animus, ī*
 srebrn *argenteus* 3
 srebro *argentum, ī*
 sreča *fortūna, ae; rēs (rērū)*
secundae, ārum; felicitās, ātis
 srečen *beātus* 3; *felix, icis*
 srečen (-čni) ostani(te) *avē(te)!*
salvē(te)!
 sreda: v sredo med sovražnike
in mediōs hostēs
 srednji *medius* 3
 stadij *stadium, ī*
 stalen *īrmus* 3
 stanoviten *cōnstāns, antis*
 star *antiquus* 3; *vetus, eris*; sta-
 rejši *nātū māior, ōris*

starček (starec) *senex, senis*
 starejšinstvo *senātus, ūs*
 starem *rumpō* 3
 starodaven *antiquus* 3
 starodavniki *antiquī, ōrum*
 starodavnost *antiquitās, ātis*
 starost *senectūs, ūtis*; (= doba)
aetās, ātis
 starši *parentēs, um*
 stebrenik *porticus, ūs, f.*
 stežkoma *aegrē*
 stojim *stō* 1
 stoletje *saeculum, ī*
 stolp *turris, is*
 stopim (= pristopim) *accēdō* 3;
 stopim na (kaj) *cōnscendō* 3
(rem)
 storim *faciō* 3; storim dolžnost
praestō (1) *officium*
 strah *timor, ōris; metus, ūs*
 stran *latus, eris; pars, partis*
 stranke *partēs, ium, f.*
 strašim *terreō* 2
 straža *cūstōdia, ae*
 streha *tectum, ī*
 strela *fulmen, inis*
 strežem *serviō* 4
 strup *venēnum, ī*
 stvar *rēs, rē*
 suh *aridus* 3
 Sula *Sulla, ae*
 sulica *hasta, ae*
 suženj *servus, ī*
 sužnost *servitūs, ūtis*
 svarim *moneō* 2
 svatba *nūptiae, ārum*
 svečanost pogrebna *exsequiae,*
ārum
 svečenik *sacerdōs, ōtis*

svet *mundus*, *ī*
 svèt *cōnsilium*, *ī*
 svetišče *templum*, *ī*; *aedēs* (*aedis*), *is*
 svetujem *suādeō* 2
 svinja *sūs*, *suis*, *c.*
 svoboda *libertās*, *ātis*
 svoboden *liber*, *era*, *erum*.

Š.

Šala *iocus*, *ī*
 ščit (podolgast) *scūtum*, *ī*
 šega *mōs*, *mōris*
 širen *amplus* 3; *lātus* 3
 širok *lātus* 3
 škoda *detrimentum*, *ī*; trpim škodo
detrimentum capiō 3
 škodim (—dujem) *noceō* 2; *obsum*,
esse
 škodljiv *noxius* 3
 šola *schola*, *ae*
 štejem *numerō* 1
 število *numerus*, *ī*
 štorklja *cicōnia*, *ae*.

T.

Tabor *castra*, *ōrum*
 tačas *interim*
 tak *is*, *ea*, *id*; *tālis*, *e*
 tako *ita*, *sic*; *tam*; tako rekoč
tamquam
 takoj *statim*
 takrat *tum*
 takšen *tālis*, *e*
 talent *talentum*, *ī*
 Talet *Thalēs*, *ētis*, eden izmed
 sedmerih modrijanov grških
 tam *ibi*

Tarent *Tarentum*, *ī*, *n.*
 Tarkvinij Prisk *Tarquinius* (*ī*)
Priscus, *ī*
 Tarkvinij Ošabni *Tarquinius* (*ī*)
Superbus, *ī*
 Tarkvinijeviči *Tarquiniī*, *ōrum*
 tat *fūr*, *fūris*
 tažim *mulceō* 2
 tečem *currō* 3; (o reki) *fluō* 3
 tedaj *tum*
 tek *cursus*, *ūs*
 telesen = telesa
 telo *corpus*, *oris*
 tema *tenebrae*, *ārum*
 temen *obscurus* 3
 Temistoklej *Themistoclē*, *is*
 ter *et*, *que* (se priveša), *ac*, *atque*
 terjam *pōscō* 3
 Termopile *Thermopylae*, *ārum*
 težava *molestia*, *ae*; *labor*, *ōris*;
difficultās, *ātis*
 težaven *molestus* 3
 težek (= težaven) *difficilis*, *e*;
 (po teži) *gravis*, *e*; funt težek,
 gl. funt
 Tibera *Tiberis*, *is*
 Tir *Tyrus*, *ī*, glavno mesto feniško
 Tit *Titus*, *ī*
 tja *eō*
 tkem *texō* 3
 tla: na tleh *humī*
 tlačim *opprimō* 3
 toda *sed*
 togota *irācundia*, *ae*
 tolažba *sōlācium*, *ī*
 tolažim *cōnsōlor* 1
 tolik *tantus* 3; toliko (jih) *tot*
 tolst *pinguis*, *e*
 topel *calidus* 3

toplice *aquae, ārum*
 torej *ergō*; (pred imperativom)
proinde
 tostranski *citerior, ius*
 tovariš *socius, iū*
 tovarišija *societās, ātis*
 tovor = breme
 tožim *queror* 3
 tratim *comedō* 3
 Trazibul *Thrasybūlus, ī*, oblastnik
 atenski (403)
 trd *dūrus* 3
 trden *fīrmus* 3
 trdim *adfīrmō* 1; *āiō*
 Trebija *Trebia, ae*
 tresem se *tremō* 3
 trg *forum, ī*
 trgovec *mercātor, ōris*
 tribua *tribus, ūs, f.*
 trimož *triumvir, virī*
 trobec *rōstrum, ī*
 Troja *Trōia, ae*
 Trojanec *Trōiānus, ī*
 trpim *patior* 3
 trud *labor, ōris*
 trudim se *nītor* 3
 trudoljubnost, gl. trud
 truplo *corpus, oris*; mrtvo truplo
cadāver, eris, n.
 tudi *etiam, quoque*; tudi če
etiāmsī
 tuj *aliēnus* 3
 Tul Hostilij *Tullus (ī) Hostilius, īi.*

U.

Ubežim (komu) *effugiō* 3 (*aliquem*)
 ubijem *necō* 1; *interficiō* 3; *oc-*
cidō 3

uboštvo (-božnost) *paupertās, ātis*
 učen *doctus* 3
 učenec *discipulus, ī*
 učenost *doctrīna, ae*
 učim *doceō* 2; učim se *discō* 3
 učinkim *efficiō* 3; *perficiō* 3
 učitelj *magister, trī*
 ud *membrum, ī*; *artus, ūs*
 udarim *percutiō* 3; udarim se (s
 kom) *cōnfligō* 3 -, *pūgnam com-*
mittō 3 (*cum aliquō*)
 udeležim se (česa) *intersum, esse*
(alicuī rei)
 ugajam (= všeč sem) *placeō* 2
 ugoden *prōsper, era, erum*; *se-*
cundus 3
 ugonobim *perdō* 3; *pessumdō, dāre*
 ugrabim *rapiō* 3
 ugriznem *mordeō* 2
 uho *auris, is*
 uidem (komu) *effugiō* 3 (*aliquem*)
 ujamem *capīō* 3
 ukrasim *ōrnō* 1
 ukrotim *domō* 1; *mānsuēfaciō* 3
 Uliks *Ulixēs, is*
 umaknem se *cēdō* 3; *recipiō* (3) *mē*
 umejem *intellegō* 3
 umetnik *artifex, icis*
 umetnost *ars, artis*
 umolknem *conticēscō* 3
 umor *caedēs, is*
 umorim *interficiō* 3; *occidō* 3
 umrem (-mrjem) *morior* 3; *dē-*
cēdō 3; *vītā dēfungor* 3
 unesem (-našam) *rapiō* 3
 uničim *dēlēō* 2; *tollō* 3
 upam *spērō* 1; upam (komu)
fīdō 3 (*alicuī*); upam si *audeō* 2
 upiram se *obstō* 1

uplenim (komu kaj) *spōliō* 1 (*aliquem rē*)
 upodobim *finḡō* 3
 upravljam *administrō* 1
 ura *hōra*, *ae*
 uredim *instruō* 3
 urim *exerceō* 2
 usedem se *cōnsidō* 3
 usmilim se *misereor* 2; usmili se mi (kdo) *miseret* (2) *mē* (*aliquius*)
 usmrtilm *necō* 1; *interficiō* 3; *interimō* 3; *occidō* 3
 usoda *fortūna*, *ae*; *sors*, *sortis*
 usta *ōs*, *ōris*
 ustanovim *condō* 3
 ustanovitev: po ustanovitvi mesta *ab urbe conditā*
 ustavim se *cōnsistō* 3
 ustavljam se *obstō* 1
 ustrezam *indulgeō* 2
 ustvarim *creō* 1
 utaborim se *castra pōnō* 3
 utešim *plācō* 1
 utrdim *mūniō* 4
 utrgam *carpō* 3
 utrudim *dēfetiscor* 3
 uživam (kaj) *fruor* 3 (*rē*)
 užugam *opprimā* 3.

V.

V *in* (na vpraš. kam? z akuzat., na vpraš. kje? z ablat.)
 vabljam *amoenus* 3
 vagam *modius*, *ī*
 valim *volvō* 3
 varam *dēcipiō* 3; *fallō* 3
 varen *tūtus* 3

vardevam *foveō* 2
 varuh *cūstōs*, *ōdis*
 varujem se (česa) *caveō* 2 (*rem*)
 važen *gravis*, *e*
 včasi(h) *interdum*; *nōnnunquam*
 vdam se *dēdō* (3) *mē*
 vderem *irrupō* 3; *invādō* 3 (*in rem*)
 večer *vespera*, *ae*; *vesper*; *erī*
 večidel *plērumque*
 večina (jih) *plūrimī*, *ae*, *a*
 večkrat = češče
 vede *litterae*, *ārum*
 vedem se *gerō* (3) *mē*
 vedno *semper*
 Veji *Vēi*, *Vēiōrum*, *m.*
 veletok *amnis*, *is*
 velevam *iubeō* 2
 veličasten *māgnificus* 3
 velik *māgnus* 3
 velikost *māgnitūdō*, *inis*
 velikrat *saepe*
 velim *imperō* 1; *iubeō* 2
 veljam *valeō* 2
 veljavnost *auctōritās*, *ātis*
 vem *sciō* 4; ne vem *nesciō* 4
 vendar *tamen*
 vendarle, vendar že *tandem*
 venec *corōna*, *ae*
 Ver *Verrēs*, *is*
 Vergilij *Vergilius*, *ī*
 verjamem, gl. verujem
 verujem *fidem habeō* 2 (*alicuī*); *crēdō* 3
 ves *omnis*, *e*; *tōtus* 3
 vesel *laetus* 3
 veseli me *iuvat* (1) *mē*
 veselim se *laetor* 1; *gaudeō* 2
 veselje *gaudium*, *ī*

vesoljen *ūniversus* 3
 vest (= poročilo) *nūntius*, *ī*
 veter *ventus*, *ī*
 vid *vīsus*, *ūs*
 videz: na videz (z glag.) *videor* 2
 vidim *videō* 2; *cernō* 3
 vino *vīnum*, *ī*
 visok *altus* 3; v komparat. tudi
superior, *ius*, v superlat. *suprē-*
mus 3 in *summus* 3
 vladarstvo *imperium*, *ī*
 vlažen *hūmidus* 3
 vnamem se *exārdescō* 3
 voda *aqua*, *ae*
 voditelj, voditeljica *dux*, *ducis*, *c.*
 vodja *dux*, *ducis*
 vojak *miles*, *itis*
 vojna *bellum*, *ī*
 vojna moč *opēs*, *um*, *f.*
 vojska (= vojstvo) *exercitus*, *ūs*
 vojskovodja *dux*, *ducis*
 vojskujem se *bellō* 1; *bellum gerō* 3
 vojstvo *exercitus*, *ūs*
 vojujem vojno (s kom) *bellum*
gerō 3 (*cum aliquō*)
 vol *bōs*, *bovis*
 volim *creō* 1
 volja *voluntās*, *ātis*; zoper voljo
invītus 3
 vozim *vehō* 3
 vprašam (-šujem) *rogō* 1; *inter-*
rogō 1; *quaerō* 3 (*ex*, *dē ali-*
quō); vprašam (-šujem) za svet
cōnsulō 3 (*aliquem*)
 vpričo *cōram*
 vračam se, gl. vrnem se
 vrata *porta*, *ae*
 vreden *dignus* 3 (*rē*)
 vrežem *incūdō* 3

vrh *vertex*, *icis*
 vrl *frūgī* (*indēcl.*)
 vrnem *reddō* 3; vrnem se *vevertor* 3,
 perf. *reverti* (od aktivn. glag.);
redeō, *īre*
 vroč *calidus* 3
 vrst *genus*, *eris*
 vrsta bojna *aciēs*, *ēi*
 vrt *hortus*, *ī*
 vržem stran *abiciō* 3
 vsadim *īnserō* 3
 vsak *omnis*, *e*, *quisque* 3; vsak
 dan *cotīdiē*; vsako leto *quot-*
annīs
 vse do *ūsque ad*
 vsekar *semper*
 vselej *semper*
 vstanem *surgō* 3
 vstopim (v kaj) *intrō* 1 -; *īn-*
gredior 3 (*rem*)
 všeč sem *placeō* 2
 vzamem *sūmō* 3; *capiō* 3; vzamem
 (mesto) *occupō* 1 -; *capiō* 3
 (*urbem*); vzamem s silo *ēripiō* 3;
 vzamem na-se *subeō*, *īre* (*rem*)
 vzbudim (-bujam) *excitō* 1; *ex-*
ciō 4; vzbudim se *expērgīscor* 3
 vzdignem se *surgō* 3; *coorior* 4
 vzdržim *retineō* 2
 vzduh *āer*, *āeris*, *m.*
 vzgled *exemplum*, *ī*
 vzgojim *ēducō* 1
 vzhajam *orior* 4
 vzidem *orior* 4
 vznožje *rādīcēs*, *um*, *f.*
 vzplezam *adscendō* 3
 vzprejem *accipiō* 3; (zopet)
 vzprejem *recipiō* 3; častno
 vzprejem *excipiō* 3

vzredim *alō* 3
vzročnik *auctor*, *ōris*
vzrok *causa*, *ae*.

Z.

Z, gl. s
za (koga, kaj) *prō*; (sposoben,
potreben **za** kaj) *ad*
zabliščim se *micō* 1
zabredem *lābor* 3
začetek *initium*, *ī*
začimba *condimentum*, *ī*
začnem *incipiō* 3; *ordior* 4; za-
čel sem *coepī*, *coepisse*; začnem
vojno *bellum capessō* 3
zadam (si smrt) *cōnsciscō* 3 (*mihi*
mortem)
zadenem (*īcō* 3)
zadnji *ūltimus* 3
zadobim *adipiscor* 3
zadonim *sonō* 1
zadosti *satis*
zadoščam *satisfaciō* 3
zadovoljen *contentus* 3
zadržek *impedimentum*, *ī*
zadržim *retineō* 2
zadržujem *prohibeō* 2; *impediō* 4
zagledam *cōnspiciō* 3
zagnusi se mi (kaj) *taedet* (2)
mē (*alicuius rei*)
zagrmi *tonat* 1
zahtevam *pōstulō* 1; *petō* 3; *pōscō* 3
zahvalim (-ljujem koga za kaj)
grātiās agō 3 (*alicui prō rē*)
zajec *lepus*, *oris*, *c*.
zajdem *occidō* 3
zajemam *hauriō* 4
zajetnik *captivus*, *ī*

zajtrk: po zajtrku (z glagolom
prandeō 2)
zajtrkujem *prandeō* 2
zakaj *cūr*?
zakaj (= kajti) *enim*, *nam*
zakladi *opēs*, *um*, *f*.
zaklenem *inclūdō* 3
zakon *lēx*, *lēgis*
zalezujem (koga) *insidior* 1 (*alicui*)
Zama Zama, *ae*
zamotam (v kaj) *implicō* 1 (*rē*)
zámož dam hčer komu *filiam*
alicui nūptum dō, *dāre*
zamrzen *invīsus* 3
zanemarim (-marjam) *neglegō* 3
zaničujem *contemnō* 3; *dēspiciō* 3
zanikaren *nēquam* (*indēcl.*)
zanika(va)m *negō* 1
zaobljubim *voveō* 2
zapodim *pellō* 3; zap. v beg *fugō* 1;
zapodim nazaj *repellō* 3
zapovem (-vedujem) *imperō* 1;
iubeō 2
zapreka *impedimentum*, *ī*
zaprem *claudō* 3; *inclūdō* 3
zapustim (-puščam) *relinquō* 3;
dēserō 3
zaradi *propter*
zarota *cōniūrātiō*, *ōnis*
zarotim se *iūrō* 1
zarotnik *cōniūrātus*, *ī*
zaseda *insidiae*, *ūrum*
zasedem *occupō* 1
zasijem *lūceō* 2
zasluga, gl. pridobi(va)m
zasmehujem *dērīdeō* 2; *illūdō* 3
zastonj *frustrā*
zasvetim se *fulgeō* 2
zaščita *praesidium*, *ī*

zaškripljem *crepō* 1
 zato *itaque*; *idcirco*; (pred imperat.) *proinde*
 zatoženec *reus*, *rei*
 zatožim *accūsō* 1
 zatrem *abolēō* 2
 zaukažem *imperō* 1; *iubeo* 2
 zaupam *fīdō* 3; *cōnfīdō* 3; ne
 zaupam *diffīdō* 3
 zaužijem *sūmō* 3
 zaveznik *socius*, *ī*
 zavidam *invidēō* 2 (*alicuī*)
 zavisen sem (od česa) *pendēō* 2
 (*ex rē*)
 zavist *invidia*, *ae*
 zavojščim (koga) *bellum īnferō*,
ferre (alicuī)
 zavoljo *propter*; *causā*
 zavržem *spernō* 3
 zavzamem *occupō* 1
 zaželim (česa) *concupiscō* 3 (*rem*)
 zaženem v beg *fugō* 1
 zažgem *incendō* 3
 zberem *colligō* 3
 zbežim *cōnfugiō* 3
 zbiram se *congregor* 1
 zbodem *pungō* 3
 zbolim hudo *gravī morbō implicor* 1
 zbrišem *dētergeō* 2
 zdaj *nunc*
 zdar: na zdar *avē! salvē!*
 zdim se *videor* 2
 zdrav (= zdravilen) *salūber*, *bris*,
bre; zdrav(i) ostani(te) *valē!*
valēte!
 zdravim *sānō* 1; *cūrō* 1
 zdravnik *medicus*, *ī*
 zdrobim *frangō* 3
 združen *cōniūctus* 3

združim *cōniungō* 3
 zel *herba*, *ae*
 zelen *viridis*, *e*
 zelo *valdē*; *māgnopere*
 zemlja *terra*, *ae*; *tellūs*, *ūris*, *f.*;
 zemlja (= prst) *humus*, *ī*, *f.*
 zemljekrog *orbis (is, m.) terrarum*
 zemljišče *ager*, *grī*
 Zenon *Zēnō*, *ōnis*, modrijan grški
 (300)
 zgodim se *accidit* 3; *fīō*, *fieri*
 zgodopisec *rērum gestarum scrip-*
tor, *ōris*
 zgorim *dēflagrō* 1
 zgovornost *eloquentia*, *ae*
 zgrabim *prehendō* 3; *compre-*
hendō 3
 zgradim *aedificō* 1; *exstruō* 3
 zid *mūrus*, *ī*
 zidovje *mūrī*, *ōrum*; *moenia*, *ium*
 zima *hiems*, *hiemis*
 zlasti *imprimīs*; *praecipuē*
 zlat *aureus* 3
 zlato *aurum*, *ī*
 zlažem se *mentior* 4
 zljubi se (mi) *libet* 2 (*mihi*)
 zloben *malus* 3
 zlogolčen *maledicus* 3
 zlomim *frangō* 3
 zmaga *victōria*, *ae*
 zmagalec *victor*, *ōris*
 zmagam *superō* 1; *vincō* 3
 zmagovit *victor*, *ōris*
 zmanjšam *minuō* 3
 zmeren *modicus* 3
 zmorem *opprimō* 3
 zmožnost *facultās*, *ātis*
 značaj *mōrēs*, *um*, *m.*
 znam *sciō* 4; ne znam *nesciō* 4

znamenje *sīgnum*, *ī*
 znan *nōtus* 3; znano je *nōtum*
 est; *cōnstat* 1
 znanje *scientia*, *ae*
 znanosti *litterae*, *ārum*
 znoj *sūdor*, *ōris*
 znosim *congerō* 3
 zob *dēns*, *dentis*
 zoper *adversus*; *contrā*
 zovem *appellō* 1; *vocō* 1; *dicō* 3
 zrušim se *concidō* 3
 zvečer *vesperī*
 zvem *cōgnōscō* 3; *comperiō* 4
 zver *bēstia*, *ae*
 zvezda *stella*, *ae*, *astrum*, *ī* *sīdus*,
 eris
 zvežem *vinciō* 4
 zvijača *dolus*, *ī*
 zvijačno *per dolum*
 zvijem *contorqueō* 2
 zvit *callidus* 3
 zvok *sonitus*, *ūs*
 zunanji *externus* 3
 zvršim *gerō* 3; *peragō* 3; *faciō* 3;
 cōnficiō 3; *perficiō* 3.

Ž.

Žal mi je *dolet* 2 *mihi*
 žalim *laedō* 3
 žalost *lūctus*, *ūs*
 žalosten *trīstis*, *e*
 žalujem *maereō* 2
 žarek *radius*, *iī*
 že *iam*
 žeja *sitis*, *is*
 železen *ferreus* 3
 železo *ferrum*, *ī*
 želim *optō* 1; *cupiō* 3
 željen *cupidus* 3
 želod *glāns*, *glandis*
 želodec *alvus*, *ī*, *f.*
 žena *mulier*, *eris*
 ženska = žena
 žito *frūmentum*, *ī*
 žival *bēstia*, *ae*; *animal*, *ālīs*
 živim *vivō* 3
 življenje *vīta*, *ae*
 životinja *animal*, *ālīs*; *animāns*,
 antis, *c.* (v plur. tudi *n.*)
 žrebam *sortior* 4
 žrtvujem *immolō* 1.

